N: 1406

I. VII. 21

21

Nº

LG

1848 1931

EX LIBRIS
HENRY
WALTERS

W. 7

Verlust Bücher entstanden von No. 1
bis zum letzten verzeichneten Stück
= 203 Bücher.

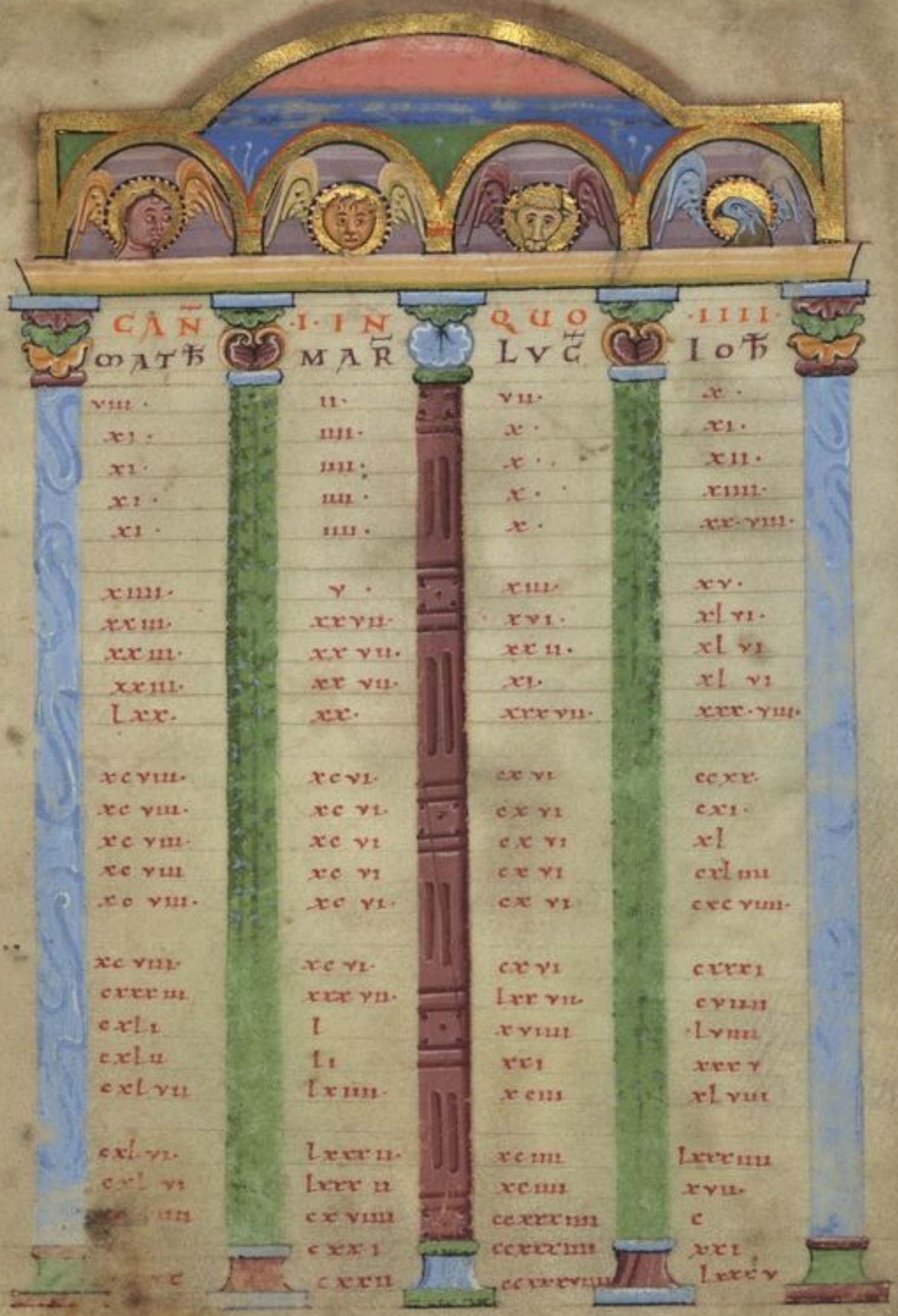

CAN·I·IN		QUO·IIII·	
MATH	MAR	LVC	IOH
VIII·	II·	VII·	X·
XI·	IIII·	X·	XI·
XI·	IIII·	X·	XII·
XI·	IIII·	X·	XIIII·
XI·	IIII·	X·	XX·VIII·
XIIII·	V·	XIII·	XV·
XXIII·	XXVII·	XVI·	XLVI·
XXIII·	XXVII·	XXII·	XLVI
XXIII·	XXVII·	XI·	XLVI
LXX·	XX·	XXXVII·	XXX·VIII·
XCVIII·	XCVI·	CXVI	CCXV·
XCVIII·	XCVI·	CXVI	CXI·
XCVIII·	XCVI	CXVI	XL
XCVIII	XCVI	CXVI	CXLIII
XCVIII·	XCVI·	CXVI	CXCVIII·
XCVIII·	XCVI·	CXVI	CXXXI
CXXXIII	XXXVII·	LXXVII·	CVIIII
CXLI	L	XVIIII	LVIII
CXLII	LI	XVI	XXXV
CXLVII	LXIIII·	XCIII	XLVIII
CXLVI·	LXXXII·	XCIII	LXXXIII
CXLVI	LXXXII	XCIII	XVII·
[illegible]	CXVIII	CCXXXIII	C
	CXXI	CCXXXIII	XXI
[illegible]	CXXII	CCXXXVIII	LXXV

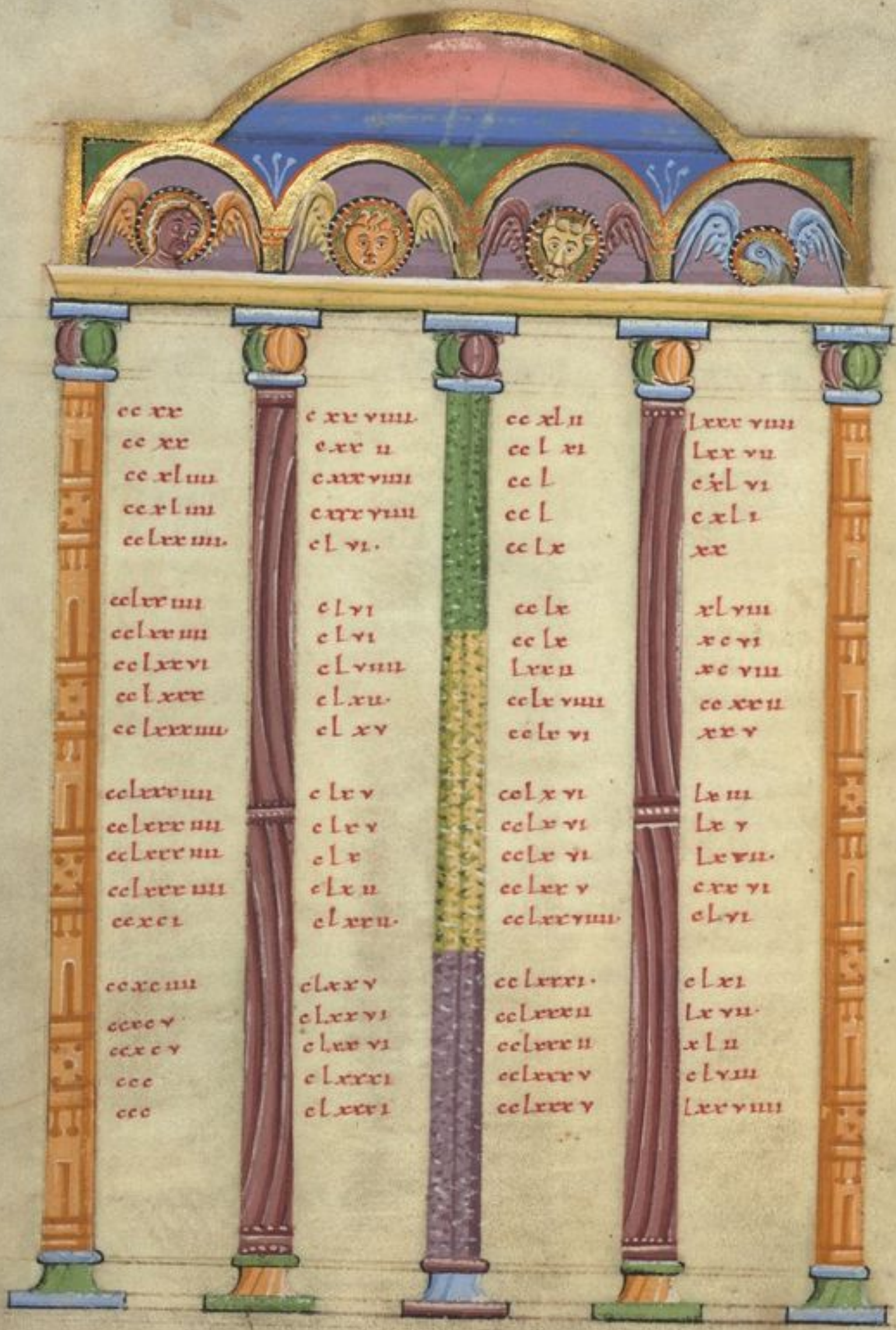
cc xx
cc xx
cc xl uu
cc xl uu
cc xl uu
cc lxx uu
cc lxx uu
cc lxx uu
cc lxxx uu
cc lxxx uu
cc lxxx uu
cc lxxx uu
cc xc i
cc xc uu
cc xc v
cc xc v
ccc
ccc
c xx viii
c xx ii
c xxx viii
c xxx viii
c l vi
c l vi
c l vi
c l viii
c l xii
c l xv
c l xv
c l x v
c l x
c l x ii
c l xxii
c l xx v
c l xx vi
c l xx vi
c l xxx i
c l xxx i
cc xl ii
cc l xi
cc l
cc l
cc lx
cc lx
cc lx
l xx ii
cc lx viii
cc lx vi
cc l x vi
cc lx vi
cc lx vi
cc lx v
cc lx viii
cc lxxx i
cc lxxx ii
cc lxxx ii
cc lxxx v
cc lxxx v
l xxx viii
l xx vii
c xl vi
c xl i
xx
xl viii
xc vi
xc viii
cc xx ii
xx v
l x iii
l x v
l x vii
c xx vi
c l vi
c l xi
l x vii
xl ii
c l viii
l xx viii

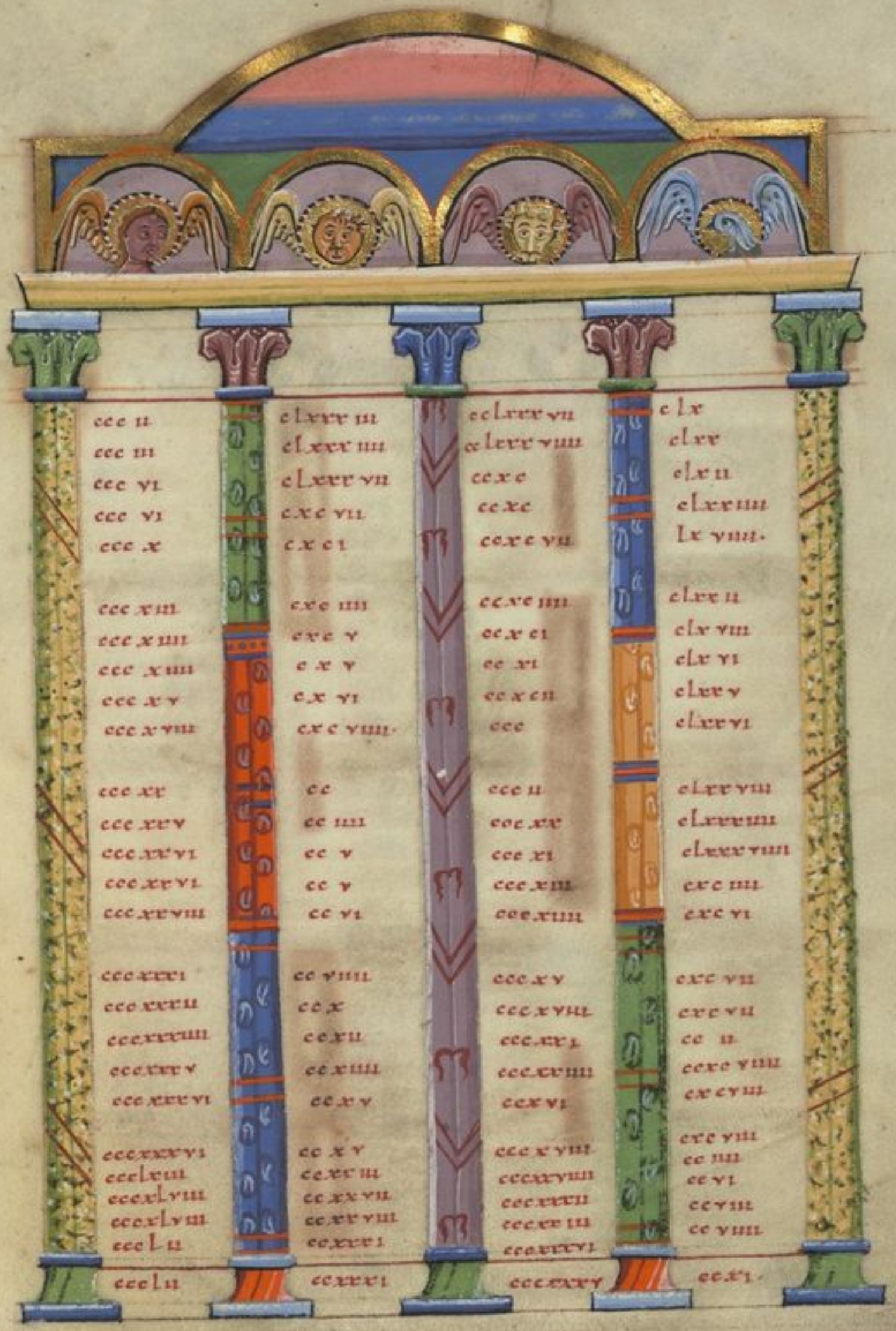
ccc ii
ccc iii
ccc vi
ccc vi
ccc x
ccc xiii
ccc xiiii
ccc xiiii
ccc xv
ccc xviii
ccc xx
ccc xxv
ccc xxvi
ccc xxvi
ccc xxviii
ccc xxxi
ccc xxxii
ccc xxxviii
ccc xxxv
ccc xxxvi
ccc xxxvi
ccc lviii
ccc lviii
ccc lii
ccc lii
clxxx iii
clxxx iiii
clxxx vii
cxc vii
cxc i
cxc iiii
cxc v
cxc v
cxc vi
cxc viii
cc
cc iiii
cc v
cc v
cc vi
cc viii
cc x
cc xii
cc xiiii
cc xv
cc xv
cc xxiii
cc xxvii
cc xxviii
cc xxxi
cc xxxi
cclxxx vii
cclxxx viii
ccxc
ccxc
ccxc vii
ccxc iiii
ccxc v
ccxc i
ccxc xi
ccxc xii
ccc
ccc ii
ccc xv
ccc xi
ccc xiii
ccc xiiii
ccc xv
ccc xviii
ccc xxi
ccc xviii
ccc xvi
ccc xviii
ccc xxviii
ccc xxxii
ccc xxiii
ccc xxxvi
ccc xxxv
clx
clxx
clx ii
clxxiiii
lx viii.
clxx ii
clx viii
clx vi
clxx v
clxx vi
clxx viii
clxxviii
cxc iiii
cxc vi
cxc vii
cxc vii
cc ii
ccxc viii
cxc viii
cxc viii
cc iiii
cc vi
cc viii
cc viii
cc xi.

CAN
MATH
xv
xxi
xxxi
xxxii
xxxii
l
lxii
lxii
lxiii
lxvi
lxviii
lxxi
lxxii
lxxii
lxxiii
lxxvi
lxxviii
lxxx
lxxxii
lxxxii
lxxxiii
lxxxiii
lxxxv
lxxxv
II · IQVO
MARC
vi
x
cii
xxxviii
xxxviii
xl i
xiii
xiii
xviii
xv
xlvii
xxi
xxii
xxii
xxiii
xlviii
l ii
xxviii
xxx
l iii
l iii
l iii
l iii
l v
l v
III
LVC
xv
xxxii
clxxxv
cxxxiii
lxxviii
lvi
iiii
xxiiii
xxxiiii
xxvi
lxxxiii
xxxviii
xxxviii
clxxxvi
xl
lxxv
clxviii
lxxxvi
xliiii
lxxxvii
cx
lxxxvii
cxii
cviii
lxxxviii

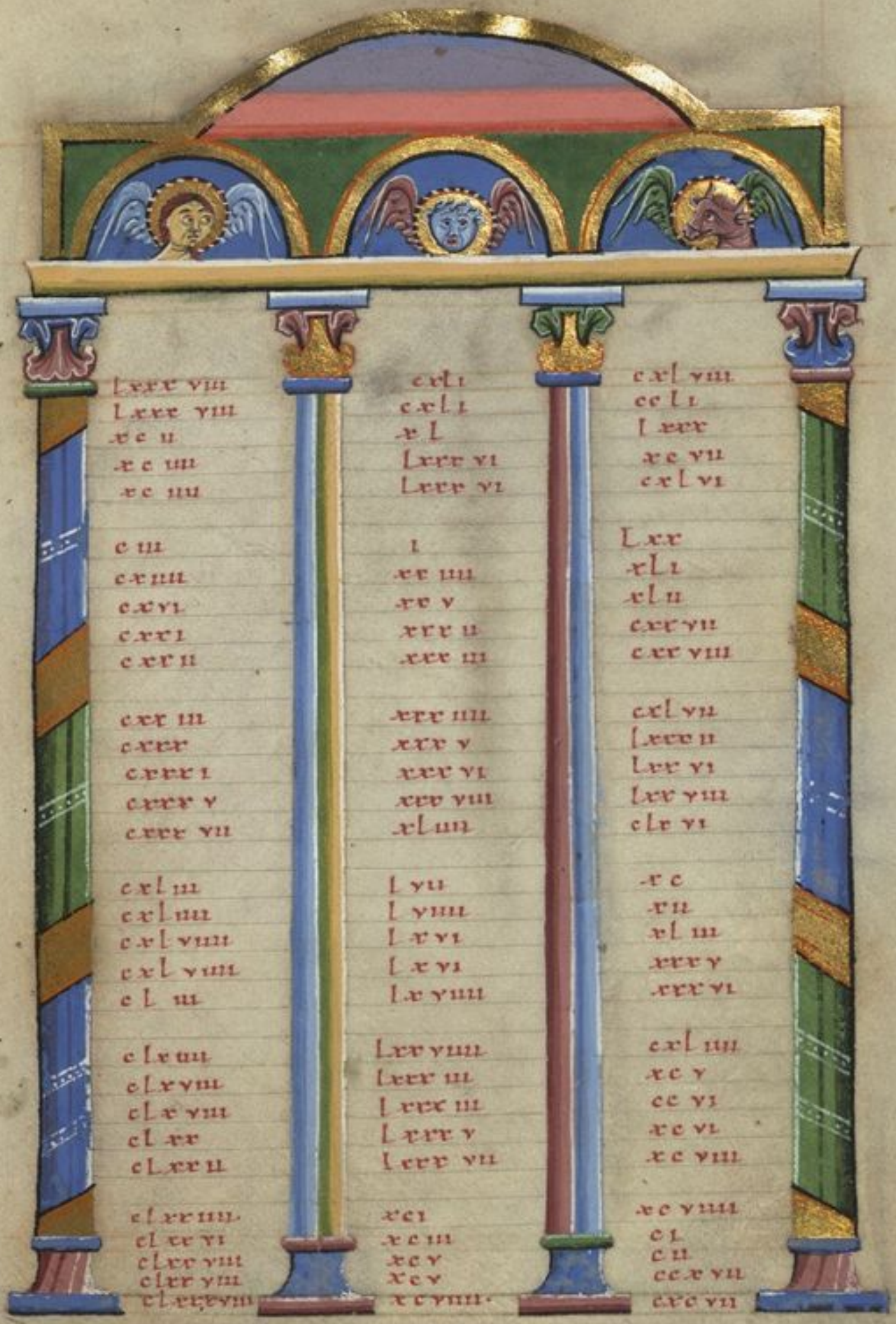

lxxx viii
lxxx viii
xc ii
xc iiii
xc iiii

c iii
cxiiii
cxvi
cxxi
cxxii

cxx iii
cxxx
cxxxi
cxxx v
cxxx vii

cxl iii
cxliiii
cxl viiii
cxl viii
cl iii

clx iiii
clx viii
clx viii
clxx
clxxii

clxxiiii
clxxvi
clxxviii
clxxviii
clxxviii

cxli
cxli
xl
lxxx vi
lxxx vi

i
xx iiii
xx v
xxx ii
xxx iii

xxx iiii
xxx v
xxx vi
xxx viii
xliiii

l vii
l viiii
l xvi
l xvi
l xviii

lxx viii
lxxx iii
lxxx iii
lxxx v
lxxx vii

xci
xciii
xcv
xcv
xcviii

cxl viii
cc li
lxxx
xc vii
cxl vi

Lxx
xli
xlii
cxx vii
cxx viii

cxl vii
lxxx ii
lxx vi
lxx viii
clx vi

xc
xii
xl iii
xxx v
xxx vi

cxl iiii
xc v
cc vi
xc vi
xc viii

xc viiii
cl
cii
ccx vii
cxc vii

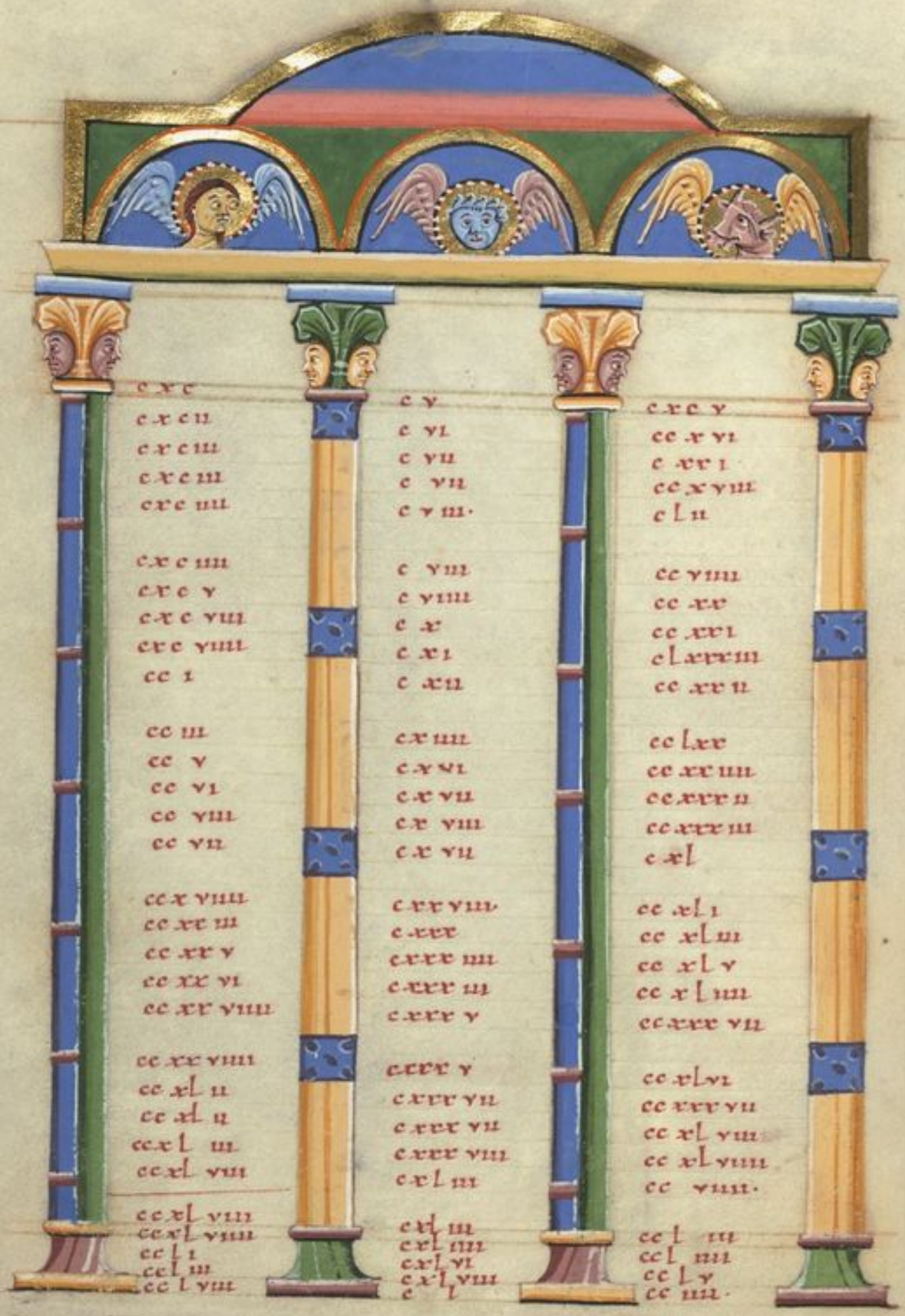
cxc
cxcii
cxciii
cxciii
cxciii
cxcv
cxcviii
cxcviiii
cc i
cc iii
cc v
cc vi
cc viii
cc vii
ccxviiii
ccxxiii
ccxxv
ccxxvi
ccxxviiii
ccxxviiii
ccxlii
ccxlii
ccxliii
ccxlviii
ccxlviii
ccli
cclii
cclviii
cv
cvi
cvii
cvii
cviii
cviiii
cx
cxi
cxii
cxiii
cxvi
cxvii
cxviii
cxvii
cxxviii
cxxx
cxxxiii
cxxxiii
cxxxv
cxxxv
cxxxvii
cxxxvii
cxxxviii
cxliii
cxliii
cxliii
cxlvi
cxlviii
cl
cxcv
ccxvi
cxxi
ccxviii
cliii
ccviiii
ccxx
ccxxi
clxxxiii
ccxxii
cclxx
ccxxiiii
ccxxxii
ccxxxiii
cxl
ccxli
ccxliii
ccxlv
ccxliiii
ccxxxvii
ccxlvi
ccxxxvii
ccxlviii
ccxlviiii
ccviiii
ccliii
ccliiii
cclv
ccliiii

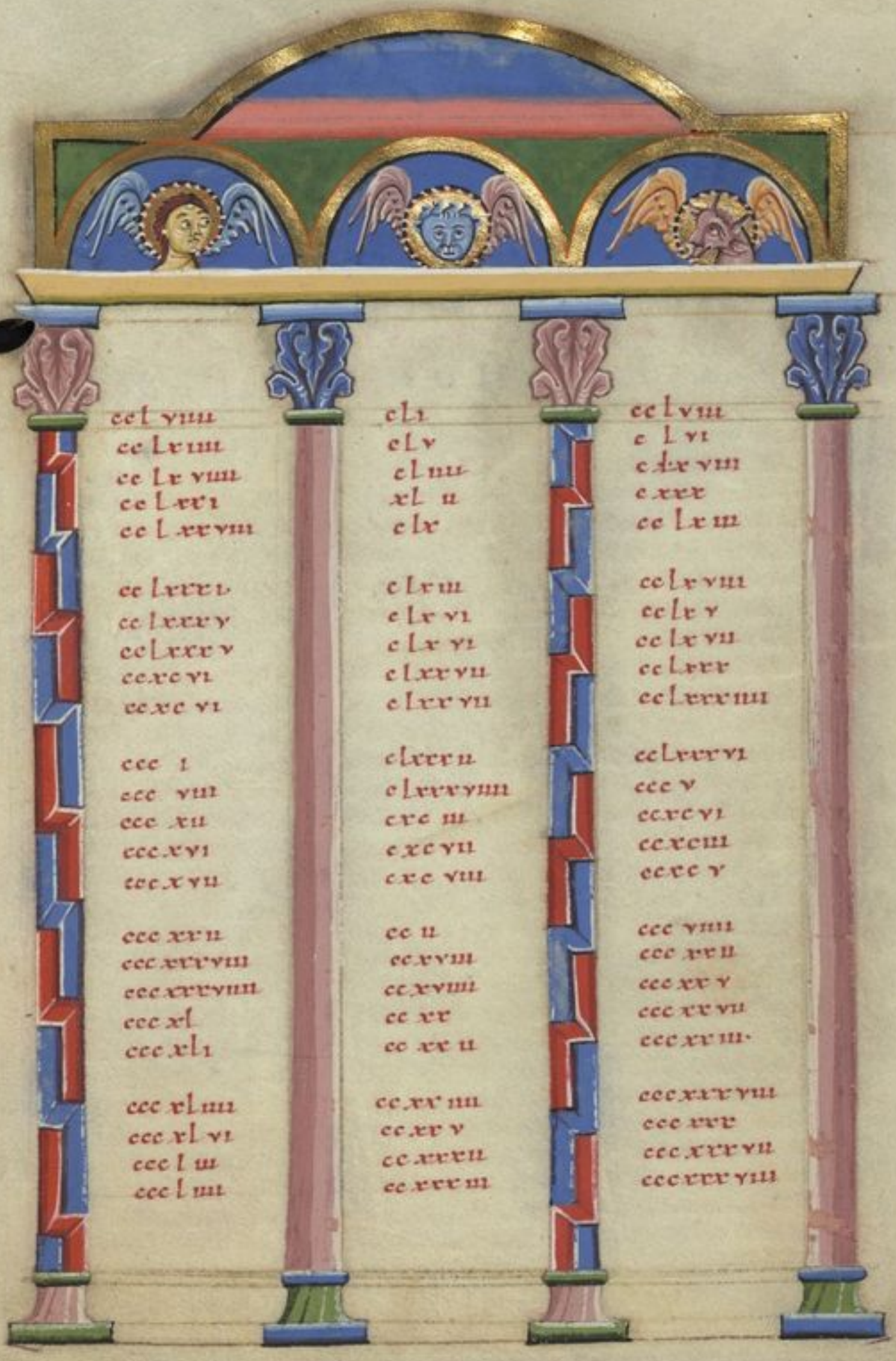
ccl viii
cc lxiii
cc lx viii
cc lxvi
cc lxxviii
cc lxxvi
cc lxxv
cc lxxv
cc xc vi
cc xc vi
ccc i
ccc viii
ccc xii
ccc xvi
ccc xvii
ccc xvii
ccc xxviii
ccc xxxviii
ccc xl
ccc xli
ccc xliii
ccc xlvi
ccc l iii
ccc l iii
cl i
cl v
cl iiii
xl ii
cl x
cl xiii
cl xvi
cl xvi
cl xxvii
cl xxvii
cl xxxii
cl xxxviii
cxc iii
cxc vii
cxc viii
cc ii
cc xviii
cc xviii
cc xx
cc xx ii
cc xx iii
cc xx v
cc xxvii
cc xxx iii
cc lxiii
cc lx
cc lxx
cxx
cc lx iii
cc lx viii
cc lx v
cc lx vii
cc lxx
cc lxxviii
cc lxxvi
ccc v
cc xc vi
cc xc iii
cc xc v
ccc viii
ccc xvii
ccc xx v
ccc xx vii
ccc xx iii
ccc xxxviii
ccc xxx
ccc xxx vii
ccc xxx viii

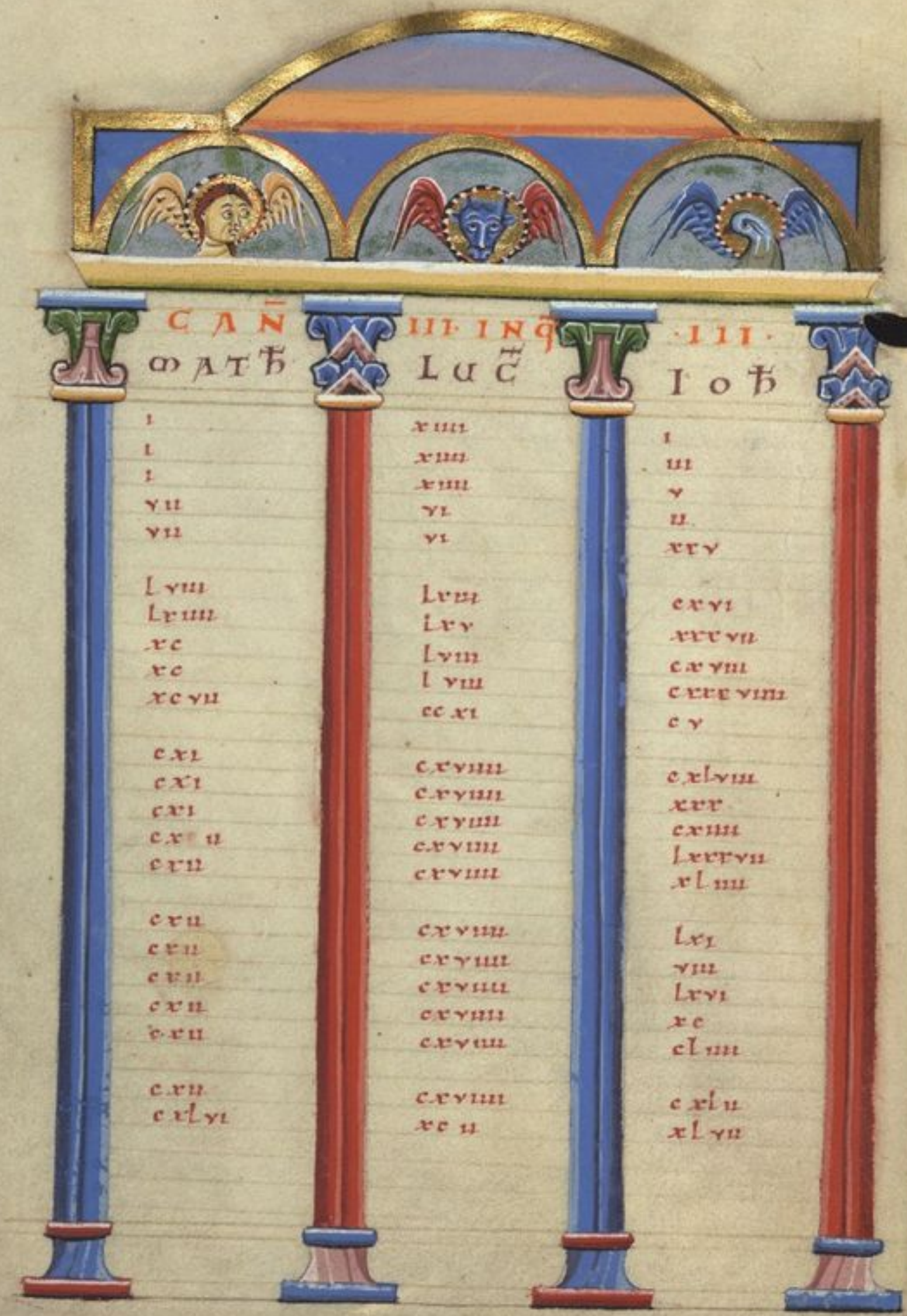
CAN III INQ III
MATH LUC IOH
i xiii i
i xiii i
i xiii i
vii vi v
vii vi u
xv
Lviii Lviii cxvi
Lviii Lxv xxcvii
xc Lviii cxviii
xc l viii cxxcviii
xcvii cc xi c v
cxi cxviii cxlviii
cxi cxviii xxv
cxi cxviii cxiiii
cxu cxviii Lxxvii
cxvii cxviii xliiii
cxu cxviii lxi
cxu cxviii viii
cxu cxviii lxvi
cxu cxviii xc
cxu cxviii cliiii
cxu cxviii cxlu
cxlvi xc u xlvii

incipit can iiii

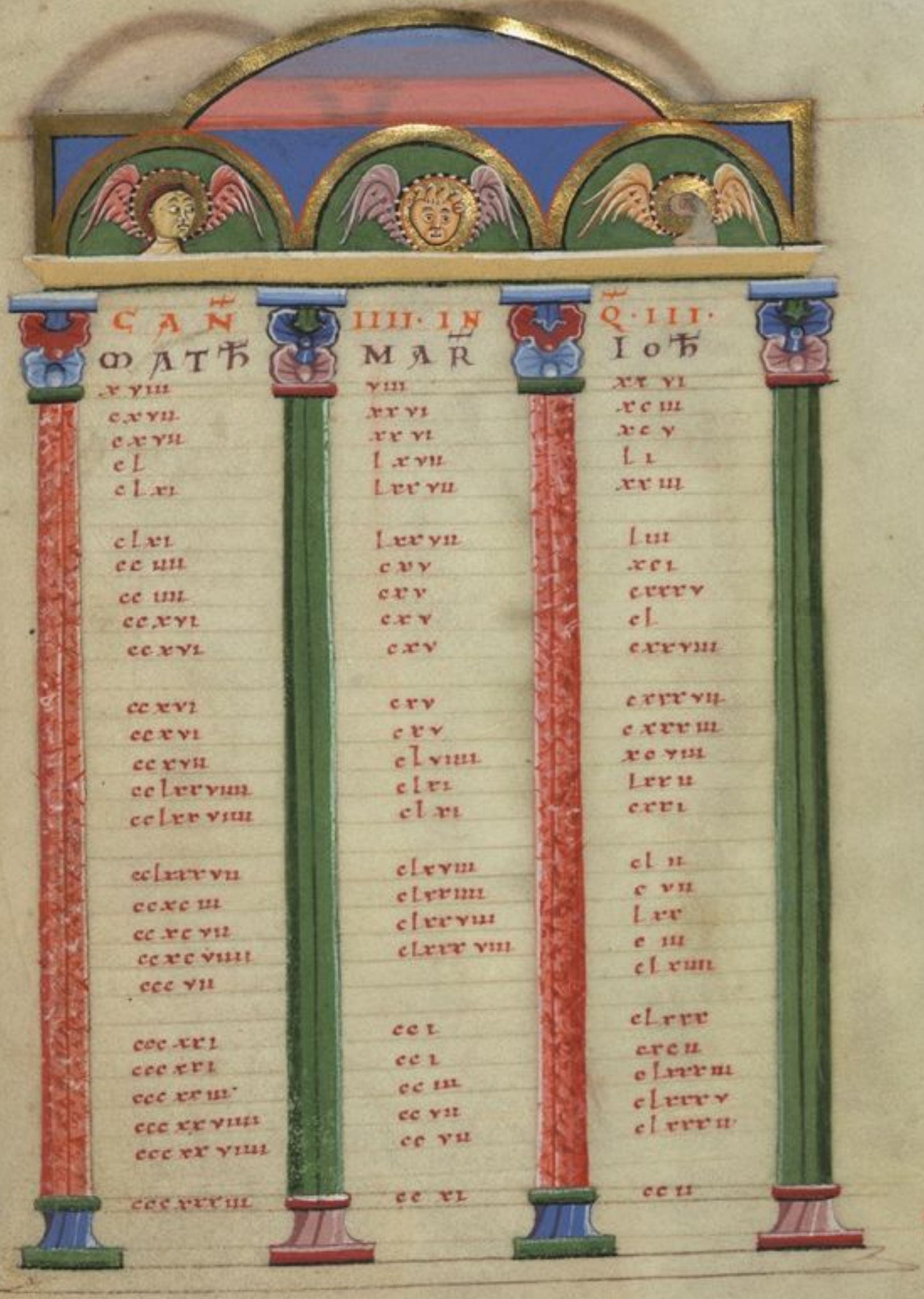

CAN IIII·IN MATH	MAR	Q·III· IOH
xviii	viii	xxvi
cxvii	xxvi	xciii
cxvii	xxvi	xcv
cl	lxvii	li
clxi	lxxvii	xxiii
clxi	lxxvii	liii
cciiii	cvv	xci
cciiii	cxv	cxxxv
ccxvi	cxv	cl
ccxvi	cxv	cxxviii
ccxvi	cxv	cxxvii
ccxvii	cxv	cxxviii
cclxxviii	clviii	xcviii
cclxxviii	clxi	lxxii
cclxxviii	clxi	cxvi
cclxxvii	clxviii	cliii
ccxciii	clxxiii	cvii
ccxcvii	clxxviii	lxv
ccxcviiii	clxxviii	ciii
cccvii		clxiii
cccxxi	cci	clxxx
cccxvi	cci	cxcii
cccxxiii	cciii	clxxiii
cccxxviiii	ccvii	clxxv
cccxxviiii	ccvii	clxxii
cccxxxiii	ccxi	ccii

finit can iiii

CAN	V. IN	QUO·II
MATH	LUC	
III	II	LXXXIII
V	VIII	LXXXVI
XII	XI	XCIII
XVI	XVI	XCV
XXV	XL	XCV
XXVII	XLVIII	XCVI
XXVIII	XLVII	CII
XXX	XLVIII	CIII
XXXIIII	CXCIII	CV
XXXVI	CLVI	CVII
XXXVIII	LIII	CVIII
XL	LII	CX
XLI	LV	CXVI
XLIII	CXXIII	CXVI
XLVI	CLIII	CXVIIII
XLVII	CXXXIIII	CXXV
XLVIII	CXCI	CXXVII
L I	CL	CXXVIII
LIII	LVIIII	CXXVIIII
	CXXV	CXXXII
LIIII	LIIII	CXXXIIII
LV	CLXX	CXXXVIII
LVII	LXI	CL VI
LVIII	LX	CL VIII
LX	CLXVI	CL XII
LXI	LXVIII	CLXXV
LXV	CLXXII	CLXXXII
LXVI	LXVI	CLXXXII
LXVIII	CV	CLXXXIIII
LXXVIII	CVIII	CLXXXVII

cxl
cviii
cxlv
cxl
clxxvii

clxxxiii
lxviii
lxxi
cxc iii
lxxiii

cxv
cxviii
clxv
clxxvii
cxxvi

lxii
cxxviii
cxcvii
cxxv
lxxvi

cxx
clxviii
lvii
ccxxvi
clxi

cc
clxxxvii
clxxxviii
cxcviii
cxcviii

cxcvii
ccxiii
ccxvi
ccxxviii
ccxxvi

ccxxvi
ccxxxii
ccxxxiii
ccxxxvi
ccxxxvii

ccxxxviii
ccxl
ccxli
ccxlv
ccxlvi

cclvii
cclxi
cclxii
cclxv
cclxvi

cclxvii
cclxx
cclxxii

cclxvii
ccxxviii
cxxxi
cxxxviii
clxxviii

ccxv
cxlii
cxxxvi
cxxxv
cxxxviii

cxl
cxli
clxxv
ccii
ccv

ccxiii
ccvii
ccxii
clvii
clv

clvii
ccxxviii
cxxxi

fin̄ ann̄ v

CAN
MATH
VI·IN
MAR
QUO
IIII·

C·VII·I
MATH
QUOII
IOH
C·VIII·
LVC
I Q·II
MAR
Fin vu
Fin

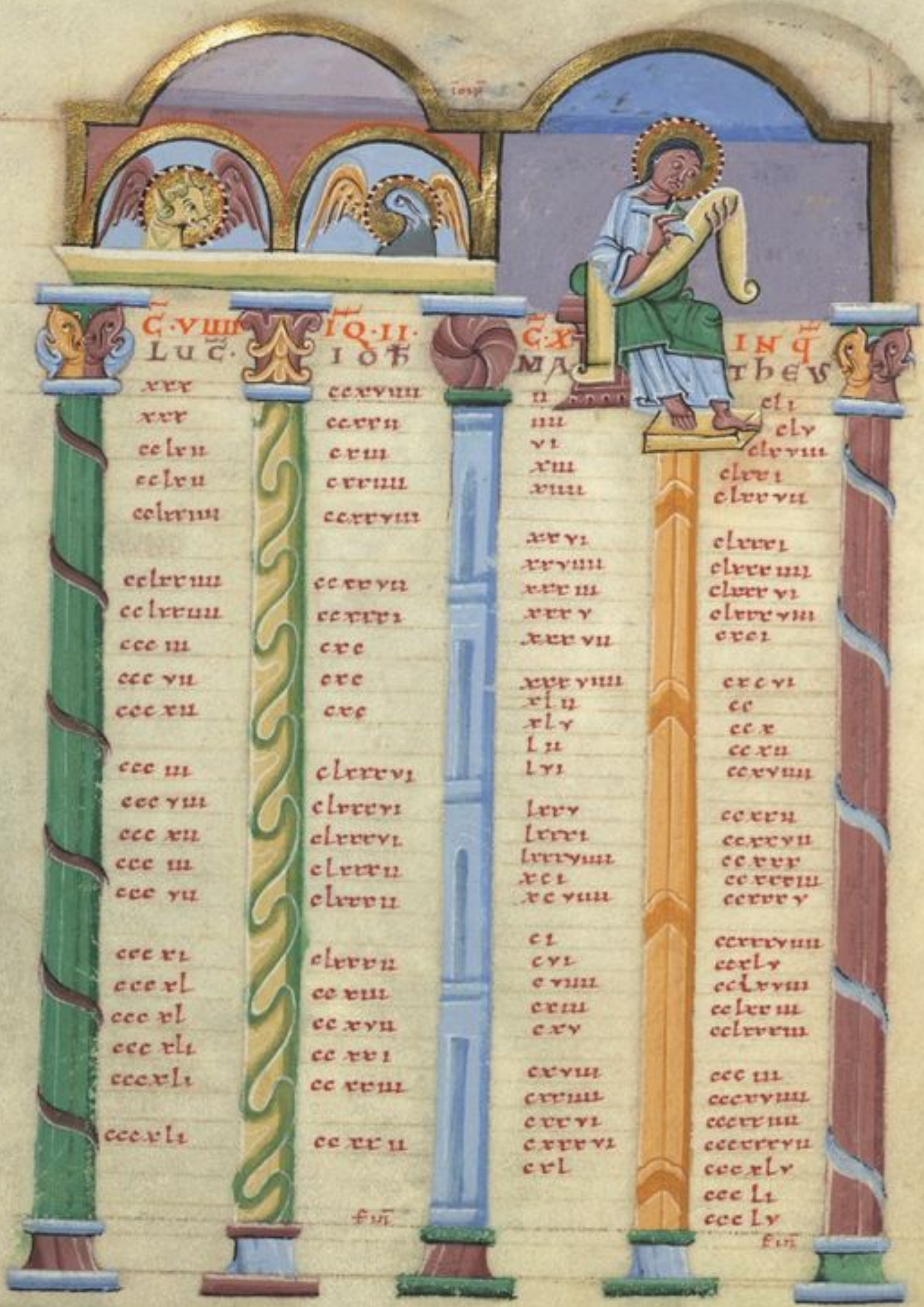
C·VIII
LUC
xxx
xxx
cclxu
cclxu
cclxviii
cclxxviii
ccxxuu
ccxxxuu
ccc iii
ccc vii
ccc xii
ccc iii
ccc viii
ccc xii
ccc iii
ccc vii
ccc xi
ccc xl
ccc xl
ccc xli
cccxli
cccxli
IQ·II·
IOH
ccxxviii
ccxxu
cxiii
cxxviii
ccxxvii
ccxxvi
cxc
cxc
cxc
clxxxvi
clxxxvi
clxxxvi
clxxxu
clxxvii
ccxviii
ccxvii
ccxxvi
ccxxu
fiu
C·X
MA
n
iii
vi
xiii
xiiii
xxvi
xxviii
xxxiii
xxxv
xxxvii
xxxviii
xlu
xlv
lu
lvi
lxxv
lxxvi
lxxviii
xci
xcviii
c
cvi
cviii
cxiii
cxv
cxviii
cxxiii
cxxvi
cxxvi
cxl
IN Q
THEV
cli
clv
clxviii
clxvi
clxxvii
clxxxi
clxxxiii
clxxxvi
clxxxviii
cxci
cc
ccx
ccxu
ccxviii
ccxxu
ccxxvii
ccxxx
ccxxxiii
ccxxxv
ccxxxviii
ccxlv
ccclxviii
ccclxxiii
ccclxxiii
cccxxxvii
cccxlv
ccc li
ccc lv
fiu

CX·IN Q̄ MAR	CAN	X·IN LVC	QUO
xviiii	i	cl i	ccl vi
xxxi	iii	cl iii	ccl viii
xl iii	v	cl viii	ccl x iiii
xl vi	viiii	cl xiii	ccl xvi
l viii	xviii	cl xiiii	ccl xxiiii
lx ii	xx	clx vi	ccl xxvi
lxx	xxii	clxxiii	ccl xxviii
lxxiiii	xxviiii	clxxvi	ccl xxxiii
lxxxi	xxxi	clxxviii	ccl xxxviii
lxxxviii	l	clxxx	ccx c vi
xc	li	clxxxiii	ccx c viii
xc ii	lxvii	clxxxviii	ccc i
xc iiii	lx viii	cxc	ccc iiii
x i	lxxii	cxc ii	ccc vi
c iiii	lxxv	cxc vi	ccc viii
cxx iii	cliii	cc i	ccc xvi
cxxxii	cvi	cc iii	ccc xx
clxxxvi	cvii	cc viii	ccc xxvi
cc xiii	cxiii	cc x	ccc xxxi
ccxxxiiii	cxvii	cc xiiii	ccc xxxiiii
	cxxii	ccxxiii	ccc xxxviiii
	cxxiiii	ccxxv	ccc xl ii
	cxxxi	ccxxvii	
	cxliii	ccxxxvi	
	cxlviii	ccl ii	

Fin̄ Fin̄

CAN X IN QUO IOH
III
VII
VIIII
XI
XIII
XVI
XVIIII
XVII
XVIIII
XXI
XXIII
XXVI
XXVIIII
XL I
XLIII
XLV
L
LII
LIIII
LVI
LVIIII
LX
LVII
LIX
LXI
LXIII
LXV
LXVII
LXIX
LXXI
LXXIII
LXXV
LXXVII
LXXIX
LXXXI
LXXXIII
LXXXV
LXXXVII
LXXXIX
XCII
XCIIII
XCVI
XCVIII
CII
CIIII
CVI
CVIII
CX
CXII
CXV
CXVII
CXVIIII
CXXIII
CXXV
CXXVII
CXXIX
CXXXI
CXXXIII
CXXXV
CXXXVII
CXXXIX
CXLI
CXLIII
CXLV
CXLVII
CXLVIIII
CL I
CL III
CL V
CL VII
CL VIIII
CLX III
CLX V
CLX VII
CLX VIIII
CLXX I
CLXX III
CLXX VII
CLXX VIIII
CLXXXI
CLXXXIII
CLXXXV
CLXXXVII
CLXXXIX
CXCI
CXCIII
CXCV
CC
CCII
CCV
CCVII
CCV
CCXII
CCXIIII
CCXVI
CCXVIII
CCXX
CCXXIIII
CCXXVI
CCXXVIIII
CCXXXII
CCXXXII

9

17

MATHEVS
ex iudea sicut inor
dine primus ponitur
ita euangeliū in iudea primus scripsit. Cui
us itaq: uocatio xo dm̄ expublicanis actib̄ fuit.
Duorū quippe ingeneratione xp̄i p̄sumes
principia. unius cuius prima circūcisio incar
ne. alterius cuius secdm̄ cor electio fuit. Et
exitrisq: inpatrib̄ xp̄e. sic quater denario
numero triformiter posito principiū acre
dendi fide inelectionis tempus porrigens.
et exelectione usq: in transmigrationis diem
porrigens. atq: atransmigrationis die usq: in
xp̄m definiens decursa xo uenitus dn̄i ostendit
generationē ut & numero satisfaciens ettem
pori. Et se qd ēēt ostenderet & dīinse opus
monstrans etiā in his quorū genus posuit xp̄i

operantis a principio testimoniū ñ negaret.
Quarū ergo omniū rerū tempus ordo numerus
dispositio uel ratio qd̄ fidei necessariū ē Dñs
xps ē qui factus ē ex muliere. factus sub lege
natus ex uirgine. passus in carne. omā in cruce
fixit. uictor triumphans eā in semetipso. resur-
gens in corpore. & patris nom̄ in patrib̄ filio
& filii nom̄ patri restituens. in filius sine prin
cipio fine fine ostendens unū se cū patre ēē.
quia unus ē. In quo euangelio uile ē deside
rantib̄ dm̄. sic prima sic media uel p̄fecta
cognoscere ut & uocationē apli & opus eu
angelii & dilectionē dī in carne nascentis
p̄ uniuersa legentes intellegant. ut q: in eo
in quo apphensi s & apphendere experiunt
recognoscant. Nobis enī hoc in studio argu
mēti fuit & fidē facte ꝛ retradere. & operan
tis dī intellegentiā diligentē ēē dispositionē
querentibus non tacere.

Natiuitas xpi. Magi cũ muneribꝫ uenium Et ioseph
ab angelo p uisũ monitus. Cũ puero & matre eius in
egyptũ fugit infantes uiterficiuntur.
Regressio ihu ex egypto in nazareth. De baptismo
iohannis in iordane. De xpi baptismate.
Ihc post ieiunium xl dierũ & xl noctiũ temptatur
a diabolo. Petrũ & Andreã Iacobũ & Iohannẽ
piscatores uocauit. Et circuiens galileã uarios
languores hominũ curat.
Beatitudo & cetera mandata. Id est de homicidio
De oblatione. De adulterio. De oculo & manu
eruenda. Uxorẽ nisi ob adulteriũ ñ dimittendã. De iuramentis. De oculo & dente. Inimicos di
ligendos. De elemosinis.
Oratio ieiuniũ. De thesauro incelũ. Lucernã cor
poris est oculus. Et ñ posse duobꝫ dominis seruire. Ne cogitandũ de esca & de uestimento uel ut lilia
agri & sollicitudine dici.
Non est iudicandũ. De festuca & trabe in oculo.
De margaritis ante porcos perendũ queren

dū & pulsandū. De pseudo, pphetis. Quia nō omis
q̄ dicit mihi dne dne intrab in regnū ęcloꝝ. De do
mo ędificata sup̄ petrā t arenā.

Descendens de monte lepsū mundat. Puerū centu
rionis paralticū curat. Socrū petri a febrib' li
berat. De plurimis curis. Et scribi uolentis sese
q̄ dicit nō habere filiū hominis ubi caput recli
net. Atq: ut alios relicto patris corpore sequa
tur precepit.

In nau eū dormientē exercitam discipt intēpesta
tem sedarit. Et ultra gerasenoꝝ doemonia eicit.

Ubi paralticus lectū ferret. Mat̄ ēuocat ac phari
seis murmurantib'. De ūuuio publicanoꝝ. Dicit
nō ēē opus sanis med̄. Discptis iohannis introgan
tib' quare nō ieunarent discipuli ei. Parabolā pan
ni & scissure & utriū & uini ponit. Filiā princi
pis mortuā dū uadit suscitare. Mulierē ap̄flu
uio liberat. Ęcis oculi aperiunt. Surdū & mu
tū doemoniū eicit. Et in principe doemonio
rum id facere dicitur.

Duodecim apostolos p̄mittit cū omni doctrina ac dicit.
qd̄ n̄ uenit pacē mittere in terra sed gladium.
Iohannes de carcere xo ihm. & ihc de iohanne
ad turbas loquit̄ atq; increpat ciuitates quę
poenitentiam n̄ egerunt. Confessio ihu xo patrē
& uigū dnī laudat̄.
Discipuli spicas uellunt. manū aridā sanat. ho
minē a doemonio cecū & mutū curat. Et in prin
cipe doemoniorū facere opinantes destruit.
Phariseis signū perentib' ione & ninuitarū
signū tradidit. Matrē & fr̄s spernit.
Sedens in nauicula ihc. Turbis parabolas expo
nit. Loē de seminantis sem centesimū sexage
simū & tricesimum.
De ihzania in tritico. De grano sinapis. De fermē
to abscondito in farina. Et exsolut discipul
parabolā zizaniorū. Parabolas de thesauro in
agro. De bona margarita. De rete misso in
mari. Prophetā in patria sua sine honore ēt.
De iohannis capite in disco. De v. panib' & duob'

piscib' in quinq: milia uiros. Ihe sup' mare am
bulans. Et petru' mergente' alleuat. Et in terra
gennesar multos languores curat.

Oemanib' lauandis & debis que deore exeunt
quia coinquinant n'que intrant in homine'
filia' mulieris syrophenisse adoemonio curat.
Et secus mare galilee clodos cecos & mutos sanat.

Deu panib' & paucis piscib'. iiii. milia hominu'
Designo ione ppt'e. Deferm'tio pharisecoru'
Detpiscopatu petri que' increpat ac die' cru
ce' sua' debere tollere unu' que'q: qui uelit
o'm sequi. Et die' n'nisi uos quosda' morte' donec
uideant filiu' hominis in regno suo uenire.

I n mont' cu' moysen & helia' apparet. Et uox
de celo audit. Vnde descendentib' helia' ia' ue
nisse. & n'ee' susceptu' manifestat. Puru' lu
naticu' saluat. Et de fide granu' sinapis docet
Et statere' in ore piscis.

Ochumilitate sic' puru' & de manu & pede &
oculo eruendo. & nec minimu' scandalizandu'

Quoq; angelos faciē patris uidere tes
tat̄. Correctio fratrū qd̄ indulgeri debeat usq;
ad septuāgies septies.

Qui cōseruū suū, ppt̄ denarios suffocat. Uxorē n̄
debere dimitti. Et eunuchis in fames n̄ cēsendos
abenedictione. Diuitē difficile intrare
in celū. Et centuplū recepturū quiomnibus suis
renuntiauerit.

De primis nouissimos fieri. Parabolā operariorū
in uineā ēducto. De filius hebedei. Et de primis
accubitis cēnē. De duob' cecis secus uiā sedentib'.
De asina & pullo ei. & ubi nūmolarios eiecit de tē
plo. Clamantib' pueris osanna. De ficu que ari
da facta ē. Interrogatus in qua potestate faceret.
Ipse interrogat de iohannis baptismate. Et sub
iungens parabolā hominis qui filios suos uinea
m̄ misit. Et qd̄ publicani & meretrices in
regno di n̄ sint. Multos sacerdotū & scribarū
sunt p̄cessuri dicit.

Parabolā de uinitoribus qui uinēficium ad se mis

sos. Parabolā ub uuuuari ēcēpnum uenire ad nupcias.

De inscriptione & imagine cesaris. De muliere que vii
frs habuit. Septem aphariseis. uīrogat eos de xpo
cuī filius eet. Et discipulos ut que phariser dicunt
fiant sed quī faciunt nō fient.

Increpat scribas & phariseos de pselito. De uiraūto
De camelo & culice. Et calice lauando. Et monumē
tis dealbatis. & monumētis ppherarū & alius multis.

Hierusalē hierusalē. De structura tēpli. & signis no
uissimorū dierū. Et diebus breuiatis. De pseudo
xpis. Pseudo ppheris. De aduentu saluatoris. De oc
casu elementorum. De x. uirginib. De talentis
De uiib. uestris stedis asinistris & de operib eue

De iudeo cōsilio. De cōprehensione ihu. De muliere
que unguento pfudit ihm. Iudas pmiū petit.
ut tradat ihm. Cenans deinde tradictione ad
discipulos loquit. Oblatio eius.

Petro dicit qd ter ante galli cantu ab negaturus
eū eet. Orationes ihu ad patrē. Iudas ihm osculo
tradidit. Et petrus auriculā abscidit. Hic fal

sis testib' condemnatur & traditur. Petrus tertio
abnegat & lacrimabatur.

I Hic pilato traditur. Iudas laqueo se suspendit
De agro figuli iudicii pilati. Ide barabba latrone.
P assio illv & sepultura. Ire surrectio ei. Ire q: man
data & doctrina eius. De baptismo. AMEN.

·II·

INITIUM SCI
EVANGELII
SECUNDUM
MATHEUM

LIBER
GENE
RATIONIS IHV XPI

FILII DAUID· FILII ABRA
ham· Abraham genuit isaac· isaac autem ge
nuit iacob· Iacob autē genuit iudā & fra
tres eius· iudas autem genuit phares & zaram
de thamar· Phares autem genuit esrom· es
rom autem genuit aram· Aram autē genuit
aminadab· aminadab autē genuit naason· Na
ason autem genuit salmon· salmon autem ge
nuit booz de rahab· Booz autem genuit obeth
de ruth· obeth autē genuit iesse· Iesse autē
genuit dauid regem· dauid autem rex genu
it salemonem ex ea que fuit uriae· Salemon
autem genuit roboam· roboam autē genuit
abiā· Abia autē genuit asa· asa autem genu
it iosaphat· Iosaphat autē genuit ioram· io
ram autē genuit oziam· Ozias autē genu
it ioatham· ioatham autē genuit achaz·
Achaz autē genuit ezechiā· ezechias autem
genuit manassen· Manasses autem genuit
amon· amon autē genuit iosiam· Iosias autē

genuit iechoniam & frēs eius in transmigratione
babylonis. Et post transmigrationem babylonis.
iechonias genuit salathiel. Salathiel aut genuit zoro
babel. zorobabel aut genuit abiud. Abiud autem
genuit eliachim. eliachim aut genuit azor. Azor
aut genuit sadoch. sadoch aut genuit achim. Achim
aut genuit eliud. eliud aut genuit eleazar. Elea
zar aut genuit mathan. mathan aut genuit iacob.
Iacob autē genuit ioseph virū mariē. de qua na
tus est ihc qui vocatur xpc. Omēs ergo genera
tiones ab abraham usq: ad david. generationes
quatuordecim. Et a david usq: ad transmigratio
nem babylonis generationes .xiiii. Et a transmigra
tione babylonis usq: ad xpm generationes .xiiii.
Xpi autē generatio sic erat.

iii. Cum esset desponsata mater ihu maria ioseph antē quā
iv. conuenirent inuenta est in utero habens de spū sco.
iiii. Ioseph autem vir eius cum esset iustus. & nollet eā
traducere. voluit occulte dimittere eā. Hec autē
eo cogitante. ecce angelus dni in somnis apparuit

ei dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipere
mariam coniugem tuā. Quod enim in ea natū est
despū scō est. Pariet aū filium & uocabis nomen
eius ihm. Ipse enī saluum faciet populum suum
a peccatis eorum. Hoc autem totū factū est. ut ad
impleretur qd dictū ē a dnō p ppheta dicentē. Ecce
uirgo in utero habebit. & pariet filiū. & uocabunt
nomē eius emmanuhel. qd ē interpratū nobiscū ds.
Exsurgens aū ioseph a somno fecit sicē ei pecepit an
gelus dnī. Et accepit coniugē suā & nō cognoscebat
eam donec peperit filiū suū primogenitū. & uoca
uit nomē eī ihm. Cum ergo natus ēet ihc in beth
leem iudę in diebus herodis regis ecce magi abori
ente uenerunt hierosolimā dicentes. Ubi ē q natus
ē rex iudeorū? Vidimus enī stellā eī in oriente. & uenī
mus adorare eū. Audiens aū herodes rex turbatus
ē & omis hierosolima cū illo. Et cōgregans omnes
principes sacerdotū & scribas populi sciscitabatur ab
eis ubi xpc nasceretur.

Ar illi dixerunt ei. In bethleem iudę. Sic enī scrip

ad v
d lxxxiii.

tu ē ꝑ ꝓpheta Et tu bethleem terra iuda nequaquam
minima es in principibus iuda. ex te enī exiet dux qui
regat populū meū israhel.

vi. Tunc herodes clam uocatis magis diligenter didicit
ab eis tempus stellę quę apparuit eis. & mittens illos
in bethleem dixit. Ite & interrogate diligenter de puero
& cū inueneritis renuntiate mihi. ut & ego ueniens
adorem eū. Qui cū audissent regē abierunt. Et ec
ce stella quā uiderant oriente ante cedebat eos
usq; dū ueniens staret supra ubi erat puer: Uiden
tes autē stellā gauisi sunt gaudio magno ualde. Et in
trantes domū inuenerunt puerū cū maria matre
eius. & procidentes adorauerunt eū. Et aptis the
sauris suis obtulerunt ei munera. Aurū thus et
myrrhā. Et responso accepto in somnis. ne redirent
ad herodē. Per aliā uiā reuisi sunt in regionē suā. Qui
cū recessissent. ecce angelus dni apparuit in som
nis ioseph dicens. Surge & accipe puerū & matrē
eius. & fuge in egyptū. & esto ibi usq; dū dicam
tibi. Futurū ē enī ut herodes querat puerum

ad pdendũ eũ. Qui ẽ surgens. accepit puerũ & ma
tre ẽ eĩ nocte & secessit in egyptũ. & erat ibi usq: ad
obitũ herodis. Ut adimpleretur qd dictũ est
a dño ppphetã dicentẽ. Ex egypto uocaui filium
meũ. Tunc herodes uidens quõ inlusus ẽt a ma
gis iratus ẽ ualde. & mittens occidit omes pueros
qui erant in bethleem & in omib finib eĩ a biennio
& infra secundũ tẽpus qd exquisierat a magis.
Tunc ad impletũ ẽ qd dictũ ẽ p hieremiã ppphetã
dicentẽ. Uox in rama audita ẽ ploratus & ulula
tus multus. rachel plorans filios suos & noluit
consolari quia non sunt.

DEFUNCTO AUTẼ HE
rode. ecce angelus dñi apparuit in somnis ioseph
in egypto dicens. Surge & accipe puerũ & ma
tre ẽ eĩ. & uade in terrã israel. Defuncti sũt enĩ qui
querebant animã pueri. Qui surgens. accepit
puerũ & matre ẽ eĩ. & uenit in terrã israel. Audi
ens autẽ qd archelaus regnaret in iudea p herode
patre suo. timuit illo ire. Et admonitus in sõ

nis secessit in partes galilee. Et veniens habitauit
in ciuitate que uocat̃ nazareth. Vt adimpleretur
qd̃ dictu ē p ꝓpheta. quō nazareus uocabitur.

Ioh. vii. In diebus illis. uenit iohannes baptista p̃dicans inde
L vi. serto iudee & dicens. Penitentiam agite adpinquabit
d. ii. enim regnum celorum.

Ioh. viii. hic ē enim qd̃ dictus ē p esaiam ꝓpheta dicentis. Vox cla
Mc. ii. mantis in deserto. parate uiam dni rectas facite semi
L vii. tas eius.
d. x.

Ioh. viii. Ipse autem iohannes habebat uestimentum de pilis camelorum &
M. iii. zonam pellicam circa lumbos eius. Esca autem eius erat locuste
& mel siluestre. Tunc exiebat ad eum hierosolima et
omnis iudea. & omnis regio circa iordanen & baptiza
bantur in iordane ab eo ē fitentes peccata sua.

Ioh. x. Videns autem multos pharisaeorum & sadduceorum uenientes ad
L viii. baptismum suum. Dixit eis. Progenies uiperarum. quis
demonstrabit uobis fugere a uentura ira. Facite er
go fructum dignum penitentie. & ne uelitis dicere
intra uos patrem habemus abraham. Dico enim uobis
quō potest ds de lapidib istis suscitare filios abra

be. Iam enim securis adradices arborum posita est. Omis er-
go arbor que non facit fructum bonum excidit & in ignem
mittit.

Ego quidem uos baptizo in aqua in poenitentiam. qui autem
post me uenturus est. fortior me est. Cuius ego non sum dig
nus. calceamenta portare: ipse uos baptizabit in spiritu sancto & igni.

Cuius uentilabrum in manu sua. & permundabit aream suam.
Et congregabit triticum suum in horreum. paleas autem comburet
igni inextinguibili.

Tunc uenit ihesus a galilea in iordanem ad iohannem ut bap
tizaretur ab eo. Iohannes autem prohibebat eum dicens. Ego ut
debeo baptizari. & tu uenis ad me? Respondens autem
ihesus dixit ei. Sine modo. Sic enim decet nos implere
omnem iustitiam. Tunc dimisit eum.

Baptizatus autem ihesus. continuo ascendit de aqua. Et ecce ap
ertum est ei celum. & uidit spiritum descendentem sicut columbam. & ue
nientem super se. Et ecce uox de celis dicens. Hic est filius
meus dilectus in quo mihi bene complacui.

TUNC DUCTUS EST INDE
spiritus in desertum ut tentaretur a diabolo.

Et cū ieunasset xl diebꝰ & xl noctibꝰ postea esuriuit.
Et accedens tēptator: dixit ei. Si filius dī es dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptū ē ñ in solo pane uiuet homo. sed in omni ūbo qd̄ pcedit de ore dī. Tunc adsumpsit eū diabolus in scam ei uiuitē. & statuit eū sup pinnaculū tēpli & dixit ei. Si filius dī es mitte te deorsū. Scriptū ē enī. Quia angelis suis mandauit de te. & in manibꝰ tollent te. ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Ait illi ihc rursū. Scriptū ē ñ tēptabis dnm dm tuū. Iterū assumpsit eū diabolus in montē excelsū ualde. & ostendit ei oma regna mundi. & glam eoꝝ & dixit illi. Hec oma tibi dabo si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei ihc. Uade satanas. Scriptū ē enī. Dnm dm tuū adorabis & illi soli seruies.

Tunc reliqd eū diabolus. & ecce angeli accesserunt & ministrabant ei.

Cū aūt audisset ihc qd̄ iohannes traditus esset. secessit in galileam.

Et relicta ciuitate nazareth uenit & habitauit in

capharnaũ maritimã in finib' zabulon & neptali ut
adimpleretur qd dictũ ē p esaiã ppheta. Terra
zabulon & terra neptalim via maris transiorda
nen galilee gentiũ. Populus qui sedebat in tene
bris uidit lucẽ magnã. & sedentib' in regione ũbre
mortis lux orta est eis.

Exinde coepit ihc pdicare & dicere. poenitentiã
agite adppinquab enim regnũ celoꝝ. Ambulans ihc
iuxta mare galilee. uidit duos frres symonẽ qui uocat
petrus & andreã fratrẽ ei mittentes rete in mare.
Erant enim piscatores.

Et ait illis. Uenite postme. & faciam uos fieri pis
catores hominũ. At illi ẽtinuo relictis retibus
secuti sunt eum.

Et pcedens inde. uidit alios duos frres iacobũ zebedei
& iohn fratrẽ ei in naui cũ zebedeo patre eoꝝ re
ficientes retia sua & uocauit eos. Illi aũ statim re
lictis retib' & patre secuti sunt eũ.

Et circuibat ihc totã galileã docens in synagogis
eoꝝ. & pdicans euangeliũ regni. & sanans omnẽ

languorē & omnē infirmitatē in populo. Et ab
iit opinio eius in totā syriā. & obtulerūt ei omēs ma
le habentes uarius languoribus & tormētis cōprehensos
& qui dēmonia habebant & lunaticos & paralī
cos & curauit eos. Et secutē sunt eū turbe multe de
galilea & decapoli & hierosolimis & de iudea & de
transiordanen.

UIDENS AUTĒ TUR
bas ibi ascendit in montē. Et cū sedisset. accesserūt
ad eū discipuli eius & aperiens os suū docebat eos
dicēs. Beati pauperes spū quō ipsorū est regnū celorū.
Beati mites quō ipsi possidebunt terrā. Beati qui
lugent. quō ipsi cōsolabuntur. Beati qui esuriunt
& sitiunt ppter iustitiā quō ipsi saturabuntur. Bea
ti misericordes quō ipsi miām cōsequentur. Beati
mundo corde quō ipsi dm uidebunt. Beati paci
fici. quō filii dī uocabuntur. Beati qui persecutionem
patiuntur ppter iustitiā. quō ipsorū est regnū celorū.
Beati estis cū maledixerint uobis homines. & persecu
ti uos fuerint & dixerint omē malū adūsū uos

mentientes ꝓpter me. Gaudete & exultate quō
merces ura copiosa ē in celis. Sic enī ꝑsecuti sunt ꝓphe
tas. qui fuerunt ante uos.

Uos estis sal terre. Q d̄ si sal euanuerit in quo saliet̄.
Ad nihilū ualet ultra nisi ut mittat̄ foras & conculcetur ab hominibus.

Uos estis lux mundi. Non potest̄ ciuitas abscondi sup̄ mon
tē posita. neq: accendunt lucernā & ponunt eā sub
modio sed sup̄ candelabrū ut luceat omib̄ qui in domo
sunt. Sic luceat lux ura coram hominib̄ ut uideant
opera ura bona & glorificent patrē urm̄ qui in celis ē.
olite putare quō ueni soluere legem aut ꝓphetas. Non
ueni soluere sed adimplere.

Amen quippe dico uob̄. donec transeat celū & terra
iota unū aut unus apex nō preteribit a lege donec oma fiant.

Qui ergo soluerit unū demandatis istis minimis & do
cuerit sic homines. minimus uocabit̄ in regno celorū.
Qui autē fecerit & docuerit hic magnus uocabit̄ in
regno celor. Dico enī uob̄. quia nisi abundauerit
iustitia ura plusquā scribarū & pharisei. nō intrab

tis in regnũ celoꝝ. Audistis quia dictũ ẽ antiquis.
ñ occides. Qui aũ occiderit. reus erit iudicio. Ego aũ
dico uob. Quia omis q̃ irascit fri suo. reus erit iudicio.
Qui aũ dixerit fri suo racha. reus erit cõcilio. Qui aũ
dixerit fatue reus erit gehenne ignis. Si ergo offers
munus tuũ ad altare. & ibi recordatus fueris. quia fr̃
tuus habet aliqd adũsũ te relinque ibi munus tuũ an
te altare. & uade prius recciliari fri tuo & tũc uenens
offeres munus tuum.

Esto cõsentiens adũsario tuo cito dũ es in uia cũ eo. Ne for
te tradat te adũsarius iudici. & iudex tradat te minis
tro. & in carcerẽ mittaris. Amẽ dico tibi ñ exies inde do
nec reddas nouissimum quadrantem.

Audistis quia dictũ ẽ antiquis ñ moechaberis. Ego aũ di
co uob. Quõ omis q̃ uiderit mulierẽ ad cupiscendã
eã. iã mechatus ẽ eã in corde suo. Q d̃ si oculus tuus dex
ter scandalizat te erue eũ & pice abste. Expedit
enĩ tibi ut pereat unũ mbroꝝ tuoꝝ quã totũ corpus
tuũ mittat̃ in gehennã ignis. Et si dextera manus tua
scandalizat te abscide eã & pice abste. Expedit enĩ

ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat
in gehennam. Dictum est autem quicumque dimiserit uxorem suam
excepta fornicationis causa facit eam moechari. Et qui di
missam duxerit adulterat. Iterum audistis quia dictum
est antiquis non periurabis. Reddes autem domino iuramenta tua. Ego
autem dico uobis non iurare omnino. neque per celum quia thronus
dei est. Neque per terram quia scabellum est pedum eius. Neque per hie
rosolimam quia ciuitas est magni regis. Neque per caput tuum
iuraueris quia non potes unum capillum album facere aut ni
grum. Sit autem sermo uester est est non non. Qui his abundantius
est a malo est. Audistis quia dictum est. oculum pro oculo. dentem
pro dente. Ego autem dico uobis non resistere malo.

Sed siquis te percusserit in dextera maxillam tuam prebe illi
& altera. Et si quis tecum in iudicio contendere. & tunicam
tuam tollere. dimitte ei & pallium.

Et quicumque angariauerit te mille passus. uade cum illo
alia duo. Qui petit a te da ei. & uolenti mutuari a te
ne auertaris.

Audistis quia dictum est. Diliges proximum tuum. & odies inimi
cum tuum. Ego autem dico uobis. diligite inimicos uestros be

ne facere his q̃ oderũ uos. Et orate pp̃ sequentib̃ & ca
lũniantib̃ uos. ut sitis filii patris uri q̃ in celis ẽ. Qui solẽ
suũ oriri fac̃ sup̃ bonos & malos. & pluit sup̃ iustos & ĩiustos.
Si enĩ diligitis eos q̃ uos diligunt. quã mercedẽ habebi
tis? Nonne & publicani hoc faciunt? Et si saluatis
tis fr̃es uros tantũ q̃d amplius facitis? Nonne ethni
ci hoc faciunt? Estote ergo uos pfecti. sicũ & pater
uri celestis pfectus est.
Attendite ne iusticiã uram faciatis coram hominib̃ ut
uideamini ab eis. Alioquin mercedẽ ñ habebitis apud
patrẽ urm. q̃ in celis est. Cũ ergo facis elemosinã
noli tuba canere ante te sicũ hypocrite faciunt
in synagogis & in uicis ut honorificentur ab hominib̃.
Amen dico uob̃. receperũt mercedẽ suã. Te aũ faci
ente elemosinã nesciat sinistra tua q̃d faciat dex
tera tua ut sit elemosina tua in absconso. Et pater
tuus qui uidet in absconso reddet tibi.

ET CVM ORATIS NON
eritis sicũ hypocrite q̃ amant in synagogis & in an
gulis platearũ stantes orare ut uideantur ab homi

nib⁹. Amen dico uob receperũ mercedẽ suã. Tu autẽ cũ
oraueris intra in cubiculũ tuũ. & clauso ostio ora pa
trẽ tuũ in absconso & patẽ tuus q̃ uider in absconso redder tibi.
rantes autẽ nolite multũ loqui sicẽ ethnici. Putant enĩ
qd in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assi
milari eos. Scit enĩ patẽ uẽ qd opus sit uob ante
quã petatis eũ. Sic ergo uos orabitis.

Pater nr̃ q̃ es in cęlis sanctificetur nom tuũ. Adueniat reg
nũ tuũ. Fiat uoluntas tua sicẽ in cęlo & in terra. Pa
nẽ nrm̃ cotidianũ da nob hodie. & dimitte nob de
bita nrã. Sicẽ & nos dimittimus debitoribus nris. Et ne
nos inducas in temptationẽ. Sed libera nos a malo. Amẽ.

Si enĩ dimiseritis hominib peccata eoꝝ. dimittet & uob
patẽ uẽ cęlestis delicta urã. Si autẽ nõ dimiseritis ho
minib. nec patẽ uẽ dimittet peccata urã.

Cũ autẽ ieunatis nolite fieri sicẽ hypocritę tristes. Ex
mutant enĩ facies suas. ut pareant hominib ieunan
tes. Amẽ dico uob. quia receperũ mercedẽ suã. Tu autẽ
cũ ieunas. unge caput tuũ & faciẽ tuã laua. ne
uidearis hominib ieunans. sed patri tuo q̃ẽ in ab

sconso. Et pat̃ tuus qui uidet in absconso reddet
tibi. Nolite thesaurizare uob̃ thesauros in terra
ubi erugo & tinea demolit̃. ubi fures effodiunt & furan̄.
Thesaurizate au̇ uob̃ thesauros in ęclo. ubi neq: erugo
neq: tinea demolit̃. & ubi fures ñ effodiunt nec fu
rant̃. Ubi ē enī thesaurus tuus. ibi ē & cor tuū.
Lucerna corporis tui ē oculus tuus. Si fuerit oculus
tuus sīplex. totū corpus tuū lucidū erit. Si aū ne
quā fuerit. totū corp̄ tuū tenebrosū erit. Si ergo
lum̄ q̄d in te ē tenebrę sunt. Ipse tenebrę quante erūt.
Nemo potē duob̃ dominis seruire. aut enī unū odio
habeb̃. & alterū diliget. Aut unū sustineb̃. & alte
rū ēnet̃. Non potestis dō seruire & mammonę.
Ideo dico uob̃. ne sollicitī sitis animę urę q̄d mandu
cetis. neq: corpori urō q̄d indua mini. Nonne ani
ma plus ē quā esca. & corp̄ plus quā uestimentum.
Respicite uolatilia ęli. quō ñ seū neq: metunt.
neq: ēgregant in horrea. & pat̃ ur̄ ęlestis pasci
illa. Nonne uos magis pluris estis illis. Quis aū
urm̄ cogitans potē adicere ad statura sua cubitū

unū. Et deuestimo qd solliciti estis. Considera
te lilia agri quomodo crescunt. nō laborant neque
nent. Dico aūt uob. quō nec salomon in omī gl̄ia
sua cooptus ē sic̄ unū existis. Si aūt foenū agri qd
hodie ē. & cras in clibanū mittit ds̄ sic uestit quan
to magis uos minimę fidei. Nolite ergo solliciti
ēe dicentes. qd manducabimus. aut qd bibemus.
aut quo operiemur. Hæc enī omia gentes inquirunt.
Scit enī pat̄ ur̄. quia his omib̄ indigetis. Queri
te ergo primū regnū dī & iusticiā ei. & hęc omia
adicient uob. Nolite ergo solliciti ēe in crasti
nū. crastinus enī dies sollicitus erit sibi ipsi.
Suffic̄ diei malicia sua.

NOLITE IUDICARE

ut nō iudicemini. In quo enī iudicio iudicaueri
tis iudicabimini. Et in qua mīsura mīsi fueritis.
remetietur uobis.

Quid aūt uides festuca in oculo fris tui. & trabē in
oculo tuo nō uides. Aut quomodo dicis fri tuo
sine eiciā festucā de oculo tuo. & ecce trabis est

in oculo tuo? hypocrita. eice primũ trabẽ de oculo
tuo. & tunc uidebis eicere festucã de oculo fris tui.

Nolite sẽm dare canib. neq: mittatis margaritas uras
ante porcos. ne forte ẽculcent eas pedib suis & con
uersi disrumpant uos.

Petite & dabit̃ uob. querite & inuenietis. pulsate &
aperiet̃ uob. Omis enĩ q̃ petit accipit. & q̃ querit
inuenit. & pulsanti aperiet̃. Aut quis ẽ ex uobis
homo quẽ si petierit filius suus panẽ nũq̃d lapi
dẽ porriget ei? Aut si pisce petierit. nũq̃d serpen
tẽ porriget ei? Si ergo uos cũ sitis mali. nostis bona
data dare filius uris. Quanto magis pat̃ ur̃ de celo
dabit bona petentib se.

Omã ergo quecũq: uultis ut faciant uob homines et
uos facite eis. Hec ẽ enĩ lex & pphete.

Intrate ergo p angustã portã. quia lata porta & spa
ciosa uia quẽ ducẽ ad p dictionẽ. & multi sũt qui intrant
p eã. Quã angusta porta & arta uia que ducẽ ad uitã.
& pauci sũt qui inuenium eam.

Attendite a falsis pphetis q̃ uenium ad uos in uesti

mtis ouiū. intrinsecus aū s lupi rapaces. A fructib̄
eoꝝ cognoscetis eos.

Nūqd colligunt despinis uuas aut detribulis ficus.

Sic omis arbor: fructus bonos fac. Mala aū arbor:
fructus malos fac. Non potē arbor bona fructus
malos facere. neq; arbor mala fructus bonos facere.
Omis arbor que n̄ fac fructū bonū. excidet & inig
nē mittet. Igit. ex fructib̄ eoꝝ cognoscetis eos.

Non omnis q̄ dic mihi dn̄e dn̄e. intrab̄ in regnū celoꝝ.
Sed q̄ fac uoluntatē patris mei q̄ in celis ē ipse intra
bit in regnū celorum.

Multi dicent mihi in illa die. Dn̄e. Dn̄e. nonne in no
mine tuo ꝓphetauim̄ & in nomine tuo doemonia eie
cim̄. & in tuo nomine uirtutes multas fecim̄. Et tc̄ cfi
tebor illis. q̄a nūquā noui uos. Discedite a me omis
qui operamini iniquitatē.

Omis ergo q̄ audit ūba mea haec & fac ea. ad similabit
uiro sapienti q̄ edificaū domū suā sup̄ petrā. Et des
cend pluuia. & uener flumina. & flauer uenti & in
ruer in domū illā & n̄ cecid. Fundata enī erat sup̄

petrā. Et omis qui audit uba mea hec. & nfac ea similis
erit uiro stulto. qui edificauit domū suā sup harenā.
Et descendit pluuia. & uenerūt flumina. & flauerūt uenti
& irruerūt in domū illā. & cecidit. & fuit ruina eius magna.

ET FACTŪ EST CŪ CON
sumasset ihc uba hec. admirabant turbe sup doctri
na eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens. &
nsicut scribe eorū & pharisei.

Cū autem descendisset ihc de monte. secute sunt eum turbe mul
te. Et ecce leprosus veniens. adorabat eum dicens. Dne
si uis potes me mundare. Et extendens manum tetigit eum dicens. Uolo mundare. Et continuo mundata est
lepra eius. Et ait illi ihc. Vide nemini dixeris. sed
uade ostende te sacerdoti. & offer munus quod pce
pit moyses in testimonium illis.

Cū autem introisset capharnaum. accessit ad eum centu
rio rogans eum & dicens. Dne puer meus iacet in do
mo paralyticus. & male torquetur. Et ait illi ihc
Ego veniam & curabo eum. Et respondens centurio
ait. Dne. nsum dignus ut intres sub tectum meum sed

tantū dic ūbo & sanabit puer ms̄. Nā & ego homo sū
sub potestate habens sub me milites. & dico huic va
de & uadit. & alio ueni & uenit. & seruo meo fac hoc
& facit. Audiens aū ihc miratus ē & sequentib̄ se dixit.
Ām dico uob̄. n̄ inuenī tanta fidē in isrl

Dico aū uob̄. qd multi ab oriente & occidente ueni
ent & recūbent cū abrahā & isaac & iacob in regno
cēlōr. Filii aū regni eicient̄ in tenebras exteriores
ibi erit fletus & stridor dentium.

Et dixit ihc centurioni. uade & sicut credidisti fiat tibi.
Et sanatus ē puer in illa hora.

Et cū uenisset ihc in domū petri uidit socrū eius febri
citantē & iacentē. Et tetigit manū eius & dimisit eā fe
bris. Et surrexit & ministrabat eis. Uespere aū facto
obtulerūt ei multos doemonia habentes. Et eiciebat spi
ritus ūbo. & omes male habentes curauit. Vt adiple
ret̄ qd dictū ē p esaiā ppheta dicentē. Ipse infirmi
tates nras accepit. & egrotationes portauit. Videns
aū ihc turbas multas circūse' iussit ire transfretū.

Et accedens unus scriba. ait illi. Magister sequar.

re quocũq: ieris. Et dicit ei ihc Vulpes foueas habent
& uolucres celi nidos. filius aut hominis ñ habet ubi
caput suum reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi.
Dñe. permitte me primum ire. & sepelire patrem meum.
Ihc autem ait illi. Sequere me. & dimitte mortuos se
pelire mortuos suos.

ET ASCENDENTE EO
in naviculam. secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus
magnus factus est in mari. ita ut navicula operiretur
fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt. & suscitauerunt eum dicentes. Dñe.
salua nos perimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modi
cae fidei. Tunc surgens. imperauit ventis & mari. &
facta est tranquillitas magna. Porro homines mi
rati sunt dicentes. Qualis est hic. Quia uenti & mare
obediunt ei. Et cum uenisset transfretum in regio
nem gerasenorum occurrerunt ei duo daemonia habentes.
demoniatis exeuntes seui nimis. ita ut nemo pos
set transire per uiam illam. Et ecce clamauerunt dicen
tes. Quid nobis & tibi ihu fili dei. Venisti huc ante

tēpus p dere nos. Erat aut nō longe ab illis grex por-
corū multorū pascens. Dęmones autē rogabant eū di-
centes. Si eicis nos mitte nos in gregē porcorū. Et ait
illis. Ite. At illi exeuntes abierūt in porcos. Et ecce
impetu abiit totus grex p̄ p̄ceps in mare. & mortui
sunt in aquis. Pastores autē fugerūt. Et uenientes in ciui-
tatē nuntiauerūt omnia. & de his q̄ dęmonia habuerant
Et ecce tota ciuitas exiit obuiā ihu. Et uiso eo roga-
bant ut transiret a finib̄ eorū.

ET ASCENDENS IN
nauiculā transfretauit & uenit in ciuitatē suā. Et ec-
ce offerebant ei paralyticū iacentē in lecto. Et ui-
dens ihc fidē illorū dixit paralytico. Confide fili re-
mittuntur tibi peccata tua. Et ecce q̄dā de scribis
dixerūt intra se. Hic blasphemat. Et cū uidisset ihc
cogitationes eorū dixit. Ut q̄d cogitatis mala in cordib̄
uris. Quid est facilius dicere dimittuntur tibi pecca-
ta tua aut dicere surge & ambula. Vt sciatis autē
quō filius hominis habet potestatē in terra dimit-
tendi peccata. Tunc ait paralytico. Surge tolle

tuū. & uade in domū tuā Et surrexit & abiit indo
mū suā. Uidentes aū turbe timuerūt & glorificauerūt
ōm qui dedit potestatē talem hominibus.
Et cū transiret inde ihc. uidit hominē sedentē
in theloneo matheū nomine: & ait illi. Sequere me. Et
surgens. secutus ē eum.

Et factū ē dum recūbere eo in domo. ecce multi publica
ni & peccatores uenientes discūbebant cū ihu & dis
cipulis ei. Et uidentes pharisei dicebant discipu
lis ei. Quare cū publicanis & peccatoribus manducat
magister uester.

At ihc audiens ait. Non ē op̄ ualentib medicus. sed ma
le habentib. Euntes aū discite q̄d ē miā uolo &
n̄ sacrificiū. Non enī ueni uocare iustos. sed pecca
tores. Tunc accesserūt ad eū discipuli iohannis dicen
tes. Quare nos & pharisei ieunamus frequenter:
discipuli aū tui n̄ ieunant. Et ait illis ihc. Nūq̄d
possunt filii sponsi lugere quā diu cū illis ē spon
sus. Uenient aū dies cū auferetur ab eis sponsus. &
tū ieunabunt. Nemo aū immittit cōmissurā pan

ni rudis in uestimẽtũ uetus. Tollit enĩ plenitudinẽ
ei uestimẽto. & peior scissura fit. Neq; mittunt uinũ
nouũ in utres ueteres. alioquin rũpuntur utres & ui
nũ effundet. & utres pereunt. Sed uinũ nouũ in
utres nouos mittunt & ambo conseruantur.

Hęc illo loquente ad eos. ecce princeps unus accessit
& adorauit eũ dicẽs Filia mea mo defuncta ẽ sed ue
ni impone manũ sup eã & uiuet. Et surgens ihs se
quebatur eũ & discipuli ei. Et ecce mulier quę san
guinis fluxũ patiebatur xii annis accessit retro. &
tetigit fibriã uestimẽti ei. Dicebat enĩ intra se.
Si tetigero tantũ uestimẽtũ ei salua ero. At ihs
ĉuersus uidens eã dixit. Confide filia. fides tua te
salua fecit. Et salua facta ẽ mulier ex illa hora. Et
cũ uenisset ihs in domũ principis. & uidisset tibicī
nes & turbã tumultuantẽ dicebat. Recedite. nõ enĩ
mortua puella sed dormit. Et deridebant
eũ. Et cũ eiecta ẽt turba intrauit & tenuit manũ
ei. & surrexit puella. Et exiit fama hęc in uniũsã
terram illam.

Et transeuntē inde ihu secuti sunt eum duo ceci cla
mantes & dicentes. Miserere nri fili dauid. Cum autē
uenisset domum accesserunt ad eum ceci. & dicit eis ihe.
Creditis quia possum hoc facere uobis. Dicunt ei.
Utique dne. Tunc tetigit oculos eorum dicens. Secundum
fidem uram fiat uobis. Et aperti sunt oculi illorum. Et
comminatus est illis ihe dicens. Uidete nequis sciat. Illi
autē exeuntes. diffamauerunt eum in tota terra illa. Egres
sis autē illis. ecce obtulerunt ei hominem mutum doemo
nium habentem. Et eiecto doemonio locutus est mutus
& mirati sunt turbe dicentes. Nunquam apparuit sic in
israel. Pharisei autē dicebant. In principe doemoniorum
eicit doemones.

Et circuibat ihe ciuitates omnes & castella docens in
synagogis eorum & prdicans euangelium regni. & curans
omnem languorem & omnem infirmitatem.

Uidens autē turbas misertus est eis quia erant uexati
& iacentes sicut oues nhabentes pastorem.

Tunc dicit discipulis suis. Messis quidem multa opera
rii autē pauci. Rogate dominum messis ut mittat

operarios in messe suam.

ET CONVOCATIS DUO

decim discipulis suis. dedit illis potestatem spirituum

immundorum ut ejicerent eos. & curarent omnem lan

guorem & omnem infirmitatem.

Duodecim autem apostolorum nomina hec s. Primus simon q̃

vocatur petrus. & Andreas frater ejus Iacobus zebedei

& Iohannes frater ejus. Philippus. & Bartholomeus. Tho

mas. & Matheus publicanus. & Iacobus alpheus. Ta

deus & Symon chananeus. & Iudas scariothes qui

& tradidit eum.

Eos xii misit ihesus precipiens eis & dicens. In viam gentium

ne abieritis & in civitates samaritanorum ne intraveri

tis. Sed potius ite ad oves que perierunt domus israel.

Euntes autem predicate dicentes. quia adpropinquabit regnum

celorum. Infirmos curate: mortuos suscitate: leprosos

mundate: doemones eicite. Gratis accepistis gra

tis date. Nolite possidere aurum neque argentum neque

pecuniam in zonis vestris. neque peram unam neque duas

tunicas. neque calceamenta neque virgam. Dignus enim

operarius cibo suo.

In quamcumq; autem ciuitatem uel uicum intraueritis aut castellum interro
gate quis in ea dignus sit. & ibi manete donec exeatis.
Intrantes autem in domum salutate eam dicentes. Pax huic
domui. Et si quidem fuerit domus illa digna ueniet
pax ura super eam. Si autem non fuerit digna. pax ura ad
uos reuertetur:

Et quicumq; non receperit uos neq audierit sermones
uros. exeuntes foras de domo uel de ciuitate. excutite
puluerem de pedibus uris. Amen dico uobis. tollerabilius
erit terre sodomorum & gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati.
Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporum. Estote ergo
prudentes sicut serpentes. & simplices sicut columbe.
Cauete autem ab hominibus. Tradent enim uos in concilius & in
synagogis suis flagellabunt uos. Et ad reges & prin
cipes ducemini ppter me in testimonium illis & gentibus.
Cum autem tradent uos. nolite cogitare quomodo aut
quid loquamini. Dabitur enim uobis in illa hora quid lo
quamini. Non enim uos estis qui loquimini. sed spiritus patris
uri qui loquitur in uobis. Tradet autem frater fratrem in mortem &

& pat̄ filiū. & insurgent filii in parentes. & morte
eos afficient. Et eritis odio omnib̄ ꝓpt̄ nom̄ meū.
Qui aū ꝑseuerauerit usq; ī finē hic saluus erit.
Cū aū ꝑsequent̄ uos in ciuitate ista fugite in aliā.
Am̄ dico uob̄. n̄ c̄ sūmabitis ciuitates isrl̄. donec
ueniat filius hominis.
Non ē discipulus sup̄ magistrū. nec seruus sup̄
dominū suū. Suffic̄ discipulo. ut sit sic̄ magister
ei. Et seruus sic̄ dominus eius.
Si patrē familias beelzebub uocauer̄. quanto ma
gis domesticos ei. Ne ergo timueritis eos.
Nihil enī optū ē qd̄ n̄ reuelet̄. & occultum qd̄ non
sciatur.
Quod dico uob̄ in tenebris. dicite in lumine. Et qd̄
in aure auditis. p̄dicate sup̄ tecta. Et nolite time
re eos q̄ occidunt corpus. animā aū n̄ possunt oc
cidere. Sed potius eū timete. q̄ potē & animā &
corp̄ ꝑdere in gehennā. Nonne duo passeres as
se ueneunt & unus ex illis n̄ cadet sup̄ terrā sine
patre urō. Urī aū & capilli capitis om̄s numera

ti sunt. Nolite ergo timere multis passeribus meliores estis uos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus confitebor & ego eum coram patre meo qui in celis est.

Qui autem negauerit me coram hominibus negabo & ego eum coram patre meo qui est in celis.

Nolite arbitrari quia ueneritis mittere pacem in terram. non ueni pacem mittere sed gladium.

Ueni enim separare hominem aduersus patrem suum. & filiam aduersus matrem suam. & nurum aduersus socrum suam. & inimici hominis domestici eius.

Qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam sup me. non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam & sequitur me. non est me dignus.

Qui inuenit animam suam. perdet illam. Et qui perdiderit animam suam propter me inueniet eam.

Qui recipit uos me recipit. Et qui me recipit recipit eum qui me misit.

Qui recipit prpheta in nomine prphete. mercedem prphete accipiet. Et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet.

Et quicũq; potũ dederit uni exminimis istis calicẽ
aquę frigidę tantũ in nomine discipuli. Amen di
co uobis. ñ perdet mercedẽ suã.

ET FACTŪ EST CUM
cõsumasset ihc ꝓcipiens xii discipulis suis. Transiit
inde ut doceret & ꝓdicaret in ciuitatib' eor.

Iohannes aũ cũ audisset in uinculis opera xpi. mittens
duos de discipulis suis ait illi. Tues qui uenturus
es an aliũ expectamus? Et respondens ihc ait illis.
Euntes renuntiate iohanni quę audistis & uidis
tis. Cęci uident. claudi ambulant. lepsi mundan
tur. surdi audiunt. mortui resurgunt. paupe
res euangelizantur. Et beatus est qui ñ fuerit
scandalizatus in me. Illis aũ abeuntib' coepit ihc
dicere de turbis de iohanne. Quid existis inde
sertũ uidere harundinẽ uento agitatã? Sed qd
existis uidere hominẽ mollib' uestitũ? Ecce
q̃ mollib' uestiunt in domib' regũ s. Sed qd exis
tis uidere ꝓpheta? Etiã dico uob. & plus quam
propheta.

Gii

Hic ē enī de quo scriptū ē. Ecce ego mitto angelū
meū ante faciē tuā qui ꝑparabit uiā tuā ante te.
Amen dico uob. Non surrexit inter natos mulierū
maior iohanne baptista. Qui aū minor ē in reg
no celoꝝ maior ē illo.
A diebus aū iohannis baptiste usq nūc regnū celoꝝ uī pa
titur & uiolenti rapiunt illud.
Omes enī pphete & lex usq: ad iohannē pphetauerūt. Et
si uultis recipere: ipse ē helias q̄ uenturus ē. Qui
habet aures audiendi audiat.
Cui aū similē estimabo generationē istā. Similis ē
pueris sedentibus in foro q̄ clamantes co equalibus di
cunt. Cecinimus uob & nō saltastis. lamentauimus & non
planxistis. Uenit aū iohannes neq: manducans neq:
bibens. & dicunt demoniū habet. Ecce homo uorax
& potator uini publicanoꝝ & peccatoꝝ amicus.
Et iustificata ē sapientia a filiis suis.
Tūc coepit exprobrare ciuitatibus in quibus facte sūt plurī
me uirtutes eius. quia nō egissent penitentiā. Ue
tibi corozain. Ue tibi bethsaida. quia si in tyro

& sidone facte ēnt uirtutes que facte sint in uob olim
in cilicio & cinere poenitentiā egissent. Uerūtamen
dico uob. Tyro & sydoni remissius erit in die iudi
cii quā uob. Et tu capharnaū. nūqd usq: in celū
exaltaueris. usq: in infernū descendes.

Quia si in sodomis facte fuissent uirtutes que facte
sunt forte mansissent usq: in hunc diē. Uerū
tamen dico uob. quia terre sodomoq; remissius erit
in die iudicii quā tibi.

In illo temp̄. Respondens ihc dixit. Confiteor ti
bi pat̄ dne celi & terre quia abscondisti hec
a sapientib & prudentib & reuelasti ea paruu
lis. Ita pat̄ quō sic fuit placitū ante te.
omnia mihi tradita sunt a patre meo.

Et nemo nouit filiū nisi pat̄. Neq: patrē quis
nouit nisi filius. & cui uoluerit filius reuelare.

Venite ad me omes qui laboratis & onerati estis &
ego reficiā uos. Tollite iugū meū sup uos & dis
cite quia mitis sū & humilis corde. Et inuenie
tis requiē animab uris. Iugū enim meū suaue

ē. & onus meū leue:

IN ILLO TEMPORE Abut ihe psa
ta. discipuli aū ei esurientes coeperūt uellere spicas
& manducare. Pharisei aū uidentes dixerūt ei. Ec
ce discipuli tui facium qd nō licet eis facere sabba
tis. At ille dixit eis. Non legistis qd fecerit daud
quando esurit & qui cū eo erant. quomodo intrauit
in domū dī. & panes ꝓpositionis comedit quos nō li
cebat ei edere. neq: his qui cū eo erant nisi solis sa
cerdotibus.

Aut nō legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in tē
plo sabbatū uiolant & sine crimine s. Dico aū uob
quia templo maior ē hic. Si aū scuisetis qd ē miām
uolo & nō sacrificiū. Nūquā ē denassetis innocentes.
Dns ē enī filius hominis etiā sabbati.

Et cū inde transisset uenit in synagogā eorū. Ecce
ce homo manū habens aridā. & interrogabant eū
dicentes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent
eū. Ipse aū dixit illis. Quis erit ex uob homo qui
habeat ouē unā. & siceciderit hec sabbatis in foueā

Nonne tenebit & leuabit eam? quanto magis melior est homo ouis? Itaq: licet sabbatis bene facere. Tu autem homini. Extende manum tuam. Et extendit. Et restituta est sanitati sicut altera.

Exeuntes autem pharisei consilium faciebant aduersus eum quomodo eum perderent.

Ihe autem sciens recessit inde. & secuti sunt eum multi. & curauit eos omnes. Et precipiens eis ne manifestum eum facerent. Vt adimpleretur qd dictum est per esaiam prophetam dicentem. Ecce puer meus quem elegi. dilectus meus in quo bene complacuit animae meae. Ponam spm meum super eum & iudicium gentibus nuntiabit. Non contendet neq: clamabit neq: audiet aliquis in platheis uocem eius. Harundinem quassatam non confringet. & linum fumigans non extinguet. donec eiciat ad victoriam iudicium. & in nomine eius gentes sperabunt.

Tunc oblatus est ei daemonium habens. ceecus & mutus & curauit eum. ita ut loqueretur & uideret.

Et stupebant omnes turbae & dicebant. Numquid hic est filius dauid.

Pharisei autem audientes dixerunt. Hic non eicit doemones. nisi
in beelzebub principe doemoniorum.
Ihe autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum in se
ipsum diuisum desolabitur. Et omnis ciuitas aut domus diuisa
contra se non stabit. Et si satanas satanan eicit. aduersus se di
uisus est. quomodo ergo stabit regnum eius. Et si ego in beelze
bub eicio doemones. filii uestri in quo eiciunt. Ideo ipsi
iudices uestri erunt. Si autem ego in spiritu dei eicio doemones
igitur peruenit in uos regnum dei. Aut quomodo potest
quisquam intrare in domum fortis & uasa eius diripere
nisi prius alligauerit fortem. & tunc domum illius diripiet.
Qui non est mecum. contra me est. Et qui non congregat mecum spargit.
Ideo dico uobis. Omne peccatum & blasphemia remitte
tur hominibus. spiritus autem blasphemia non remittetur. Et quicum q:
dixerit uerbum contra filium hominis. remittetur ei. Qui autem
dixerit contra spiritum sanctum. non remittetur ei neq: in hoc seculo
neq: in futuro
Aut facite arborem bonam. & fructum eius bonum. Aut faci
te arborem malam. & fructum eius malum. Siquidem ex fruc
tu arbor agnoscitur. Progenies uiperarum quomodo

potestis bona loq̃ cũ sitis mali. Ex abundantia enĩ cordis
os loquitur.

Bonus homo de bono thesauro p fert bona. & malus homo
de malo thesauro p fert mala.

Dico autem uob. quõ omne ũbũ otiosũ qd̃ locuti fuerint
homines. reddent rationẽ de eo in die iudicii. Ex uerbis enĩ tuis iustificaberis.
Ex uerbis enĩ tuis iustificaberis. & ex uerbis tuis cõdep

Tunc respondẽt ei quidã de scribis & phariseis dicentes.

Et respondens ait illis. Generatio mala & adultera sig
nũ querit. & signũ ñ dabit ei nisi signũ ionę p phetę. Si
cut enĩ fuit ionas in uentre cete tribus diebus & tribus noc
tibus. sic erit filius hominis in corde terrę tribus diebus &
tribus noctibus Uiri ninuitę surgent in iudicio cũ gene
ratione ista & cõdẽpnabunt eã quia poenitentiã egerũ
in p̃dicatione ionę. Et ecce plus quã iona hic. Regina
austri surget in iudicio cũ generatione ista. & cõdẽpna
bit eã quia uenit a finib̃ terrę. audire sapientiã salomo
nis. Et ecce plus quã salomon hic.

Cũ autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat
p loca inaquosa querens requiẽ & ñ inuenit. Tunc dicit

reuertar in domũ meã unde exiui. Et ueniens in
uenit uacantẽ scopis mundatã & ornatã. Tunc uad
& assumit septẽ alios spiritus secũ nequiores se &
intrantes habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis il
lius peiora prioribus. Sic erit generationi huic pessime.
Adhuc eo loquente ad turbas. Ecce mater ei & frs sta
bant foris querentes loq̃ ei. Dixit autẽ ei quidã Ecce mat̃
tua & frs tui foris stant querentes te. At ipse respon
dens dicenti sibi ait. Quis ẽ mat̃ mea & q̃s frs mei. Et
extendens manũ in discipulos suos ait. Ecce mat̃ mea
& frs mei. Quicũq; enim fecerit uoluntatẽ patris mei
qui in cẽlis ẽ. ipse ms & fr & soror & mat̃ ẽ.

IN ILLO DIE Exiens ihs de do
mo sedebat secus mare. & cõgregat̃ s ad eũ turbe
multe. ita ut in nauicula ascendens sederet. & omis
turba stabat in litore. Et locutus ẽ eis multa in pa
rabolis dicens. Ecce exiit qui seminat seminare. &
dũ seminat. quedã cecidẽ secus uiã & uenẽ uolu
cres & comedẽ ea. Alia autẽ cecidẽ in petrosa ubi
nõ habebant terrã multã. Et continuo exorta s quia nõ

habebant altitudinem terre. Sole aut orto estuauerunt
& quia non habebant radicem aruerunt. Alia autem ceciderunt inspi
nas. & creuerunt spine & suffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in
terram bonam. & dabant fructum aliud centesimum. aliud sexa
gesimum. aliud tricesimum. Qui habet aures audiendi au
diat. Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in para
bolis loqueris eis? Qui respondens ait illis. Quia uobis
datum est nosse mysteria regni celorum illis autem non est datum.
Qui enim habet dabitur ei. & abundabit. Qui autem non habet. & quod
habet auferetur ab eo.

Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non uident. &
audientes non audiunt. neque intellegunt. & in ad impletur
in eis ypheria esaie dicens. Auditu audietis & non intel
legetis. Et uidentes uidebitis. & non uidebitis. Incrassa
tum est enim cor populi hui. & auribus graue audierunt. & oculos
suos clauserunt. Nequando uideant oculis. & auribus audi
ant. & corde intellegant. & conuertantur & sanentur eos.
Ui autem beati oculi quia uident. & aures uestre quia audi
unt. Amen quippe dico uobis. quia multi ypheete &
iusti cupierunt uidere que uidetis & non uiderunt. Et audi

re que audiuis & non audierunt.

Vos ergo audite parabolam seminantis. Omis qui au
dit uerbū regni & nō intellegit. uenit malus & rapit
qd seminatū ē in corde ei. Hic ē qui seminatus est
secus uiā. Qui aū sup petrosa seminatus ē hic ē qui
uerbū audit. & ēnuo cū gaudio accipit illud. Non
habet aū in se radicē. sed ē tēporalis. Facta aū tri
bulatione & pseccutione ppt ūbū ēnuo scandalizā
tur. Qui aū seminatus ē in spinis. hic ē qui uerbū
audit & sollicitudo istius sēli & fallacia diuitiarū
suffocat ūbū. & sine fructu efficit. Qui ū uero terrā
bonā seminatus ē. hic ē qui audit ūbū. & intellegit
& fructū adfert. & facit aliud quidē centesimū ali
ud aū sexagesimū aliud ū tricesimū.

Alia parabolā ppposuit illis dicēs. Simile factū ē reg
nū celoꝝ homini qui seminauit bonū sem in agro
suo. Cū aū dormirent homines uenit inimicus ei
& sup seminauit zizania in medio tritici & abit.
Cū aū creuisset herba & fructū fecisset. tunc appa
ruerunt & zizania. Accedentes aū serui patrisfa

milias dicer̃ ei. Domine nonne bonũ semen seminasti
in agro tuo. Unde ergo habet zizania? Ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Serui aũ dicer̃ ei. Vis imus
& colligimus ea? Ait. Non. Ne forte colligentes
zizania eradicetis simul & triticũ. Sinite utraq; cres
cere usq; ad messẽ. & in tẽpore messis dicã messoribus.
Colligite primũ zizania & alligate ea fasciculis ad eõ
burendũ. Triticũ aũ ẽgregate in horreũ meũ.

Aliã parabolã ꝓposuit dicẽs eis. Simile ẽ regnũ ꝯlo grano sinapis. qd̃ accipiens homo seminauit in agro suo. qd̃ minimũ ẽ quidẽ omib̃ seminib̃. Cũ aũ creuerit maius ẽ omib̃ holeribꝫ. & fit arbor. ita ut uolucres ꝯli habitent in ramis eius.

Aliã parabolã locutus ẽ eis. Simile ẽ regnũ ꝯlorũ fermento qd̃ acceptũ mulier abscondit in farinae sat̃is tribꝫ donec fermentatũ ẽ totũ.

Hec omã locutus ẽ ihc in parabolis ad turbas. & sine parabolis nõ loquebat̃ eis Ut impleret̃ qd̃ dictũ erat per ꝯphetã dicentẽ. Aperiã in parabolis os meũ eructabo abscondita a cõstitutione mundi.

T ē dimissis turbis uenit indomum. & accesserūt adeū disci
pulī eī dicentes. Disserere nobis parabolā zizaniorum agri.
Qui respondens ait. Qui seminat bonū sem. ē filius ho
minis. Ager autē ē mundus. Bonū uero sem. hi sunt filii regni
Zizania autē. filii sunt nequā. Inimicus autē. qui seminauit ea
ē diabolus. Messis uero. ē sūmatio seculi ē. Messores autē
angeli sunt. Sicē ergo colliguntur zizania & igni cōburuntur
sic erit inē sūmatione seculi. Mittet filius hominis ange
los suos. & colligēt de regno eī omnia scandala. Et eos qui
faciunt iniquitatē. mittent eos in caminū ignis ibi erit
fletus & stridor dentium. Tē iusti fulgebunt sicē sol in
regno patris eorum. Qui habet aures audiendi audiat.
S imile ē regnū cęlorum thesauro abscondito in agro. quē
qui inuenit homo abscondit & p̄ gaudio illius uadit
& uendit uniuersa quę habet & emit agrū illū. Iterum
simile ē regnū cęlorum homini negotiatori querenti
bonas margaritas. Inuenta autē una p̄tiosa margarita
abiit & uendidit omnia quę habuit & emit eam. Iterū
simile ē regnū cęlorum sagenę missę in mari & ex omni
genere piscium ē egregatum. Quā cū impleta ēet educen

tes. & secus lacus sedentes elegerunt bonos in uasa malos
autem foras miserunt. Sic erit in consumatione seculi. Exibunt
angeli. & separabunt malos de medio iustorum & mittent
eos in caminum ignis ibi erit fletus & stridor dentium.
Intellexistis hec omnia? Dicunt ei. Etiam. At illis.
Ideo omis scriba doctus in regno celorum similis est homini
patrifamilias. qui profert de thesauro suo noua & uetera.
Et factum est cum consumasset ihs parabolas istas transiit inde.
Et ueniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum
ita mirarentur & dicerent. Unde huic sapientia hac
& uirtutes. Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius
dicitur maria. & fratres eius iacobus & ioseph & symon & iu
das & sorores eius. Nonne omnes apud nos sunt? Vnde ergo
huic omnia ista & scandalizabantur in eo
Ihs autem dixit eis. Non est profeta sine honore. nisi in patria
sua. & in domo sua. Et non fecit ibi uirtutes multas propter
incredulitatem illorum.
In illo tempore. Audiuit herodes tetrar
cha famam ihu. & ait pueris suis. Hic est iohannes baptis
ta ipse surrexit a mortuis. & ideo uirtutes operantur in eo.

erodes enim tenuit iohannem. & alligauit eum. & posuit in
carcerem ppter herodiadem uxorem fratris sui. Dicebat enim illi
iohannes. Non licet tibi habere eam. Et uolens illum occi
dere timuit populum. Quia sicut pphetam eum habebant.

Die autem natalis herodis saltauit filia herodiadis inme
dio & placuit herodi. Unde cum iuramento pollicitus est ei
dare. quicquid postulasset abeo. Ipsa ppmonita a matre
sua. Da mihi inquit hic in disco caput iohannis bap
tiste. Et contristatus est rex ppter iuramentum & eos qui parti
recumbebant iussit dari. Misitque & decollauit iohannem
in carcere. & allatum est caput eius in disco. & datum est puelle
& tulit matri suae. Et accedentes discipuli eius tulerunt
corpus & sepelierunt illud. & uenientes nuntiauerunt ihu.

Quid cum audisset ihc secessit inde in nauicula. in locum de
sertum seorsum. Et cum audissent turbae secutae sunt eum pedestres
de ciuitatibus. Et exiens uidit turbam magnam. & misertus
est eis & curauit languidos eorum.

Uespere autem facto. accesserunt ad eum discipuli eius dicentes.
Desertus est locus. & hora iam preterit. Dimitte turbas.
ut euntes in castella emant sibi escas. Ihc autem dixit eis

Non habent necesse ire. date illis uos manducare. Re
spondent. Non habemus hic nisi quinq; panes & duos
pisces. Qui ait eis. Afferte illos mihi huc. Et cum iussisset
turbas discumbere super fenum. Acceptis quinq; panib &
duob piscib. aspiciens in celum. benedixit & fregit & de
dit discipulis panes. Discipuli aut turbis. Et manducaue
runt omes. & saturati sunt. Et tulerunt reliquias xii cophinos
fragmentorum plenos. Manducauerunt autem fuit numerus v.
milia uirorum exceptis mulieribus & parvulis.

Et statim iussit discipulos ascendere in naviculam & precedere
eum transfretum. donec dimitteret turbas.

Et dimissa turba. solus ascendit in montem orare.

Vespere autem facto. solus erat ibi. Navicula autem in medio
mari iactabatur fluctib. Erat enim contrarius ventus.
Quarta autem vigilia noctis. venit ad eos ambulans super
mare. Et videntes eum ambulantem super mare turbati
sunt dicentes quia fantasma est. Et pre timore clamauerunt.
Statimq; iesus locutus est eis dicens. Habete fiducia. ego sum
nolite timere.

Respondens autem petrus dixit. Domine. si tues iube me venire

V

adre sup aquas. Ait ipse ait. Veni. Et descendens petrus de nauicula. ambulabat sup aquā ut ueniret ad ihm. Vi dens ū uentū ualidū timuit. Et cū coepisset mergi cla mabat dicēs. Dne. saluū me fac. Et continuo ihs. extendens manū apphendit eū & ait illi. Modicæ fidei quare dubitasti.

Et cū ascendisset in nauiculā. cessauit uentus. Qui autē in nauicula erant uenerūt & adorauerūt eū dicentes. Vere dī filius es.

Et cū transfretassent uenerūt in terrā gennesar. Et cū cognouissent eū uiri loci illi miserūt in uniuersā regionē illā. & obtulerūt ei omnes male habentes. & rogabant eū ut uel fimbriā uestimēti ei tangerent. Et quicūq: tetigerunt salui facti sunt.

TUNC ACCESSERUNT

ad eū ab hierosolimis scribæ & pharisei dicentes. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionē seniorū. Non enim lauant manus suas cū panē manducant. Ipse autē respondens ait illis. Quare & uos transgredimini man datū dī ppter traditionē uram. Nam ds dixit. Honora patrē & matrē. & q̄ maledixerit patri uel matri morte moriatur. Vos autē dicitis. q̄ cūq: dixerit patri t matri.

Munus qd cūq; ē exme pderit tibi. & ñ honorificabit pa
trē aut matrē. & irritū fecistis mandatū dī ppter traditio
nē vrām. Hypocrite. bene ppheravit de vob esaias dicens.
Populus hic labis me honorat. cor aut eorum longe ē a me. Si
ne causa autem me colunt. docentes doctrinas & mandata ho
minū. Et cōuocatis ad se tbis dixit eis. Audite & intellegite.
Nonqd intrat in os coinquinat hominē. sed qd pcedit ex ore
hoc coinquinat hominē.

Tunc accedentes discipuli ei dicerūt ei. Scis quia pharisei au
dito hoc ūbo scandalizati sūt. At ille respondens ait. Omis
plantatio quā ñ plantavit pat̄ mus celestis eradicabitur.
Sinite illos ceci sūt duces cecorū. Cecus autem cecō ducatū pstet
ambo in foueā cadunt.
Respondens autem petrus. dixit ei. Edissere nob parabolā istā.
At ille dixit. Adhuc & vos sine intellectu estis. Non
intellegitis. quia omne qd in os intrat in ventrē vadit
& in secessū emittit. Que autem pcedunt de ore. de corde
exeunt & ea que coinquinant hominē. De corde enim exe
unt cogitationes male. homicidia. adulteria. fornica
tiones furta. falsa testimonia. blasphemie. Hec sūt que

coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare non
coinquinat hominem. Et egressus inde ihe secessit in partes
tyri & sidonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egres
sa clamauit dicens ei. Miserere mei dne fili dauid filia
mea male a dyemonio uexatur. Qui non respondit ei uerbum.
Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes. Dimit
te eam quia clamat post nos.

Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que pe
rierunt domus israel.

Ad illa uenit & adorauit eum dicens. Dne adiuua me. Qui re
spondens ait. Non est bonum sumere panem filiorum & mittere
canibus. Illa dixit. Etiam dne. Nam & catelli edunt de mi
cis que cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens
ihe ait illi. O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut
Et sanata est filia eius ex illa hora.

Et cum transisset inde ihe uenit secus mare galilee. Et
ascendens in montem sedebat ibi. Et accesserunt ad eum ihe
multe habentes secum mutos. ceecos. & claudos. debiles
& alios multos. Et proiecerunt eos ad pedes eius & curauit
eos. ita ut turbe mirarentur. Uidentes mutos loquen

tes claudos ambulantes cecos uidentes. Et magnificabant dm̄ israel.

IHC AUTE C UOCATIS

discipulis suis dixit. Misereor tbe. quia triduo iam perseuerant mecū. & n̄ habent qd manducent. Et dimittere eos ieiunos nolo. ne deficiant in uia. Et dicunt ei discipuli. Unde ergo nob̄ in deserto panes tantos ut saturemus turbā tanta. Et ait illis ihc. Quot panes habetis. At illi dixerūt. Septē. Et paucos pisciculos. Et pcepit turbe ut discūberent sup terra. Et accipiens vii. panes & pisces. & grās agens fregit & dedit discipulis suis. & discipuli dederūt populo. Et comederūt omes & saturati sūt. Et qd supfuit de fragmētis. tulerūt vii sportas plenas. Erant autē qui manducauerūt quatuor milia hominū extra parulos & mulieres. Et dimissa tba ascendit in uiculā & uenit in fines magedan.

Et accesserūt ad eū pharisei & sadducei tentantes. & rogauerūt eū ut signū de celo ostenderet eis.

At ille respondens ait eis. Facto uespere dicitis

serenū erit · rubicundū ē enī celū · Et mane hodie
tēpestas · Ruilat enī triste celū · Facie ergo celi dim
oicare nostis · signa aū tēporū ñ potestis scire.

Generatio mala & adultera signū quērit · & signū ñ da
bit ei nisi signū ionę · Et relictis illis abiit · Et cū ue
nissent discipuli ei transfretū · oblitī sunt panes accipere.

Qui dixit illis · Intuemini & cauete a fermēto phariseorū
& saduceorum ·

At illi cogitabant intē se dicentes · quia panes ñ accepimus ·
Sciens aū ihc dixit eis · Quid cogitatis intra uos modicę fidei
quia panes ñ habetis · Nondū intellegitis · neq: recorda
mini quinq: panū & quinq: milia hominū · Et quotco
phinos sūpsistis · Neq: septē panū & quatuor milia ho
minū · & quot sportas sūpsistis · Quare ñ intellegitis ·
quia ñ pane dixi uob · Cauete a fermēto phariseoꝝ et
sadduceoꝝ · Tunc intellexerūt quia ñ dixerit cauendū afer
mēto panū · sed a doctrina phariseoꝝ & sadduceoꝝ ·

Uenit aū ihc in partes cesareę philippi & interrogabat disci
pulos suos dicens · Quē dicunt homines ēe filiū hominis ·
At illi dixerūt · Alii iohannē baptistā · alii aū heliā · alii

a hieremia aut unu exprophetis. Dicit illis ihc. Uos autem
quem me esse dicitis. Respondens simon petrus dixit. Tues xpc
filius dei uiui.

Respondens autem ihc dixit ei. Beatus es simon bariona quia
caro & sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui in celis est. Et ego
dico tibi quia tues petrus & super hanc petram edificabo ec
clesiam meam. Et porte inferi non preualebunt ad uincendum eam. & tibi
dabo claues regni celorum. Et quecumque ligaueris super terram
ligata erunt & in celis. Et quecumque solueris super terram erit solu
tum & in celis.

Tunc precepit discipulis suis ut nemini dicerent. quia ipse
est ihc xpc. Et exinde coepit ihc ostendere discipulis suis
quia oporteret eum ire hierosolima. & multa pati a senio
ribus & scribis & principibus sacerdotum. & occidi & die tertia
resurgere.

Et assumens eum petrus. coepit increpare illum dicens. Absit
a te dne. non erit tibi hoc. Quicumque dixit petro. Uade
post me satanas. scandalum mihi es. quia non sapis ea quedi
sunt sed ea que sunt hominum.

Tunc ihc dixit discipulis suis. Si quis uult post me uenire

abneget semetipsū & tollat crucē suā & sequat̄ me.
Qui enī voluerit animā suā salua facere p̄det eā. Qui
aut̄ p̄diderit animā suā ppt̄ me inueniet eā. Quid enī
p̄dē homini si mundū uniuersū lucret̄ anime ū suę de
trimētū patiat̄? Aut quā dab̄ homo cōmutationē p
anima sua?
Filius enī hominis uenturus ē in gl̄ia patris sui cū ange
lis suis. & tūc reddet unicuiq; sedm̄ opera eī.
Amen dico uob̄. Sunt quidā de hic stantib̄ q̄ non gustabunt
mortē donec uideant filiū hominis uenientē in regno suo.
ET POST SEX DIES AS
sūpsit petrū & iacobū & iohannē. & duc̄ illos in mon
tē excelsū seorsū. & transfiguratus ē ante eos. Et tre
splendunt facies eī sicū sol. uestimēta aut̄ eī facta sūt alba
sicū nix. Et ecce apparuerūt illis moyses & helias cū eo
loquentes. Respondens aut̄ petrus dixit iesu. Domine.
bonū ē nos hic ēē. si uis faciamus hic tria tabernacula
tibi unū & moysi unū & helię unū. Adhuc eo loquen
te. ecce nubes lucida obūbrab̄ eos. & ecce uox de nube
dicēs. Hic ē filius mus dilectus. in quo mihi bene cōpla

cum ipsū audire: Et audientes discipuli ceciderūt in faciē
suā & timuerūt valde: Et accessit ihc. & tetigit eos. Dixq;
eis. Surgite. & nolite timere: Levantes aut oculos suos.
neminē viderūt nisi solū ihm. Et descendentib' illis de
monte: pecepit ihc dicēs. Nemini dixeritis visionē. do
nec filius hominis a mortuis resurgat.

Et interrogaverūt eū discipuli dicentes. Quid ergo scribę
dicunt. qd' helia oportet primū venire. At ille respon
dens ait illis. Helias quidē venturus ē. & restituet omia.
Dico aut vob. quia helias venit iam & nō cognoverūt eū
sed fecerūt in eo quecūq; voluerūt. Sic & filius hominis pas
surus ē ab eis. Tunc intellexerūt discipuli quia de iohan
ne baptista dixisset eis.

Et cū venisset ad turbā. accessit ad eū homo genib' pvolu
tus ante eū dicēs. Dnē miserere filio meo. quia luna
ticus ē & male patit. Nā sepe cadit in ignē. & crebro
in aquā. Et obtuli eū discipulis tuis. & nō potuerūt cura
re eū. Respondens ihc ait. O generatio incredula &
prāsa quousq; ero vobcū. usq;quo patiar vos. Adfer
te huc illū ad me. Et increpavit illū ihc. & exiit ab

eo doemoniū. & curatus ē puer ex illa hora.

Tunc accesserūt ad ihm discipuli secreto dicentes. Quare
nos nō potuimus eicere illū. Dicit illis. Propter incredu
litatem vrām. Amēn quippe dico vob. Si habueritis fidem
sicut granū sinapis. dicetis huic monti tollere & mittere
in mare & transibit. Et nihil impossibile erit vob.
Hoc autem genus non eicitur nisi per orationem & ieunium.

Conuersantib autem eis in galilea dixit illis ihc. Filius hominis
tradendus est in manus hominū. & occident eum & die
tertia resurget. Et contristati sunt vehementer.

Et cum venissent capharnaum accesserunt qui didragma ac
cipiebant ad petrum & dixerunt ei. Magister vr non solvit
didragma. Ait etiam. Et cum intrasset in domum preue
nit eum ihc dicens. Quid tibi videtur symon. Reges terre
a quib accipiunt tributum vel censum. a filius suis an ab alienis.
Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi ihc. Ergo liberi sunt filii.
Ut autem non scandalizemus eos vade ad mare & mitte hamum.
& eum piscem qui primus ascenderit tolle. Et aperto ore eius
inuenies staterem illum sumens. dabis pro me &c.

In illa hora acces

serunt discipuli xo ihm dicentes. Quis putas maior ē
in regno celoꝝ. Et aduocans ihc paruulū stauit eū in
medio eoꝝ & dixit. Amē dico uob. nisi ēuersi fueritis
& efficamini sicē paruuli nō intrabitis in regnū celoꝝ. Qui
cūq: ergo humiliauerit se sicē paruulus iste. hic ē maior
in regno celoꝝ. Et q̄ susceperit unū paruulū talē in nomi
ne meo me suscipit.

Qui autē scandalizauerit unū de pusillis istis q̄ in me credunt.
expedit ei ut suspendatur ei mola asinaria in collo. & demergatur
in p̄fundū maris. Uae mundo ab scandalis. Necesse ē enī
ut ueniant scandala. Verumtamē ue homini p quē scanda
lū uenit.

Si autē manus tua t pes tuus scandalizat te. abscide eū &
p̄ice abste. Bonū tibi ē xo uitā ingredi debilē t claudū
quā duas manus t duos pedes habentē mitti in ignē aē
nū. Et si oculus tuus scandalizat te. erue eū & p̄ice abste.
Bonū tibi ē cū uno oculo xo uitā intrare: quā duos ocu
los habentē. mitti in gehennā ignis.

Videte ne contemnatis unū ex his pusillis. Dico enī uob. quia
angeli eorū in celis sēp uident faciē patris mei. q̄ in celis ē.

Venit enim filius hominis saluare qd perierat.

Quid uobis uidetur si fuerit alicui centum oues & errauerit
una ex eis. nonne relinquet nonaginta nouem in montibus
& uadit querere eam que errauit. Et si contigerit ut inueniat
eam. amen dico uobis. quia gaudet super eam magis. quam super nona
ginta nouem quem non errauerunt. Sic non est uoluntas ante patrem
meum qui in celis est. ut pereat unus de pusillis istis.

Si autem peccauerit in te frater tuus. uade & corripe eum inter
te ipsum solum. Si te audierit lucratus eris fratrem tuum.

Si autem te non audierit. adhibe tecum unum aut duos. ut in ore duo
rum aut trium stet omne uerbum. Quod si non audierit eos dic ecclesie.
Si autem ecclesiam non audierit. sit tibi sicut ethnicus & publicanus.

Amen dico uobis. quecumque alligaueritis super terram. erunt
ligata & in celo. Et quecumque soluueritis super terram erunt
soluta & in celo.

Iterum dico uobis. quia si duo ex uobis consenserint super terram
de omni re quecumque petierint. fiet illis a patre meo qui in
celis est. Ubi enim sunt duo aut tres congregati in nomine meo.
ibi sum in medio eorum.

Tunc accedens petrus ad eum dixit. Domine. quotiens peccabit

unme fr̄ mīs & dimittā ei usq: septies. Dic̄ illi ihe. Non
dico tibi usq: septies. s: usq: septuagies septies.

IDEO ADSIMILATŪ

ē regnū ce̦lo homiui regi q̄ uoluit rationē ponere cū
seruis suis. Et cū coepisset rationē ponere. oblatus ē
ei unus q̄ debebat x milia talenta. Cū aut̄ n̄ haberet un
de redderet. iussit eū dominus ei uenundari. & uxorē
ei & omia que̦ habebat & reddi. Procidens aut̄ seruus
ille orabat eū dicēs. Patientia habe in me. & omia reddā
tibi. Misertus aut̄ dominus serui illius. & debitū dimi
sit ei. Egressus aut̄ seruus ille. inuenit unū de cōser
uis suis. q̄ debebat ei centū denarios. Et tenens. suffo
cabat eū dicēs. Redde q̄d debes. Et procidens cōseruus ei.
rogabat eū dicēs. Patientia habe in me & omia reddā
tibi. Ille aut̄ noluit. sed abiit. & misit eū in carcerē
donec redderet debitū. Uidentes aut̄ cōserui ei que
fiebant. contristati sunt ualde. & uenerūt & narrauerūt domi
no suo. omia que facta fuerant. Tunc uocauit illū domi
nus suus & ait illi. Serue nequā omē debitū dimi
si tibi quō rogasti me. Non ergo oportuit & te mi

sereri ē seruū tuū sicē & ego tuū misereūs sū. Et iratus
dominus eī tradidit eū tortoribī quo usq; redderet uni
uersū debitū. Sic & pat̄ mis̄ celestis faciet uob̄ si n̄ rem
seruis unus quisq; fri suo de ordib̄ uris.

Et factū ē cū ē sumasset ihc sermonēs istos migrauit
a galilea. & uenit in fines iudee trans iordanē. & secu
te s̄ eū turbe multe. & curauit eos ibi. Et accesserūt ad
eū pharisei tentantes eū & dicentes. Si licet homini uxo
rē suā dimittere ex quacūq; causa. Qui respondens ait
eis. Non legistis quia fecit ab initio ds̄ masculū & femi
nā fecit eos. Et dixit. Propter hoc dimittet homo patrē
& matrē. & adherebit uxori suae. & erūt duo in carne una.
Itaq; iam n̄ sunt duo. s: una caro. Quod ergo ds̄ coniunxit homo n̄
separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit
dari libellū repudii & dimittere. Ait illis. Quō
moyses ad duriciā cordis uri permisit uob̄ dimittere
uras. Ab initio autē n̄ fuit sic.

Dico autē uob̄. quia quicūq; dimiserit uxorē suā nisi ob for-
nicationē & aliā duxerit moechatur. Et q̄ dimissā duxe
rit moechatur.

Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cum uxore non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt uerbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. et sunt eunuchi. qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eunuchi qui se ipsos castrauerunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat.

Tunc oblati sunt ei parauli. ut manus eis imponeret & oraret. Discipuli autem increpabant eos. Ihesus uero ait eis. Sinite paruulos & nolite eos prohibere ad me uenire. Talium enim est regnum celorum. Et cum imposuisset eis manus. abiit inde.

Et ecce unus accedens. ait illi. Magister bone. quid boni faciam ut habeam uitam aeternam. Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono. Unus est bonus deus. Si autem uis ad uitam ingredi serua mandata. Dicit illi. Quae. Ihesus autem dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. non facies furtum. non falsum testimonium dices. honora patrem & matrem. & diliges proximum tuum sicut te ipsum. Dicit illi adolescens. Omnia hec custodiui. quid adhuc mihi deest.

Ait illi ihesus. Si uis perfectus esse. uade uende quae habes. & da pauperibus. & habebis thesaurum in celo & ueni sequere me.

Cum audisset uerbum adolescens. abiit tristis. Erat enim habens

multas possessiones. Ihe autem dicit discipulis suis. Amen di
co uobis. quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Etiam
dico uobis. Facilius est camelum per foramen acus transire. quam di
uitem intrare in regnum celorum. Audientes autem hi discipuli mira
bantur ualde dicentes. Quis ergo poterit saluus esse. Aspi
ciens autem ihe dixit illis. Apud homines hoc impossibile est. apud
eum autem omnia possibilia sunt. Tunc respondens petrus dixit ei.
Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te. quid ergo erit nobis.

Ihe autem dixit illis. Amen dico uobis. quod uos qui secuti estis me in re
generatione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue.
sedebitis & uos super sedes duodecim. iudicantes duodecim
tribus israhel.

Et omnis qui reliquerit domum uel fratres. aut sorores. aut patrem. aut ma
trem. aut uxorem. aut filios. aut agros. propter nomen meum. centu
plum accipiet. & uitam eternam possidebit.

MULTI AUTEM ERUNT
primi nouissimi & nouissimi primi.

Simile est regnum celorum homini patri familias. qui exiit primo
mane conducere operarios in uineam suam. Conuentione
autem facta cum operariis ex denario diurno. misit eos in uin

nea sua. Et egressus circa hora tertia. uidit alios stantes
in foro ociosos. & illis dixit. Ite & uos in uineam. & q̃d iustum
fuerit dabo uob. Illi aut abierunt. Iterum aut exiit circa sexta
& hora nona. & fecit similiter. Circa undecima uero exiit
& inuenit alios stantes. & dicit illis. Quid hic statis tota
die otiosi? Dicunt ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite
& uos in uineam. Cum sero autem factum esset. dicit dominus uineę
peuratori suo. Voca operarios. & redde illis mercedem.
Incipiens a nouissimis. usq; ad primos. Cum uenissent er-
go q̃ circa undecima hora ueneram. acceperunt singu
los denarios. Uenientes autem & primi arbitrati sunt q̃d plus
essent accepturi. Acceperunt autem & ipsi singulos denarios.
Et accipientes murmurabant aduersus patrem familias
dicentes. Hi nouissimi una hora fecerunt. & pares illos
nob fecisti q̃ portauimus pondus diei & estus? At ille
respondens uni eorum dixit. Amice. non facio tibi iniuriam.
Nonne ex denario conuenisti mecum? Tolle q̃d tuum est
& uade. Uolo autem & huic nouissimo dare. sicut & tibi. An
non licet mihi q̃d uolo facere. an oculus tuus nequam est
quia ego bonus sum? Sic erunt nouissimi primi. & primi

nouissimi. Multi enim sunt uocati pauci autem electi.

Et ascendens ihs hierosolimam assumpsit duodecim discipulos secreto & ait illis. Ecce ascendimus hierosolimam & filius hominis tradetur in crucifigatur. & exspuetur. & tradent eum morti: & tertia die resurget.

Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis. adorans & petens aliqd abeo. Qui dixit ei. Quid uis? Ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei. unus ad dexteram tuam & unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem ihs dixit. Nescitis. q.d petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei. Possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis. sedere autem ad dexteram meam & sinistram. non est meum dare uobis. sed quibus paratum est a patre meo.

Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Ihs autem uocauit eos ad se & ait. Scitis. quia principes gentium dominantur eorum. & qui maiores sunt potestatem exercent in eos. non ita erit inter uos. Sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri. sit uester minister. Et quicumque uoluerit inter uos primus esse. erit uester seruus.

Sicut filius hominis non uenit ministrari. sed ministrare. Et dare animam suam redemptionem pro multis. Uos autem quaerite de

modico crescere. & demum maiores ēe. Cū autē introieris ad cenā uocati. nolite recūbere in superioribus locis. ne forte honoratior te sit uenerit. & accedens qui uocauit te dicat tibi. Adhuc deorsū accede. & ēfundaris. Si autē recubueris in inferiori loco. & ad uenerit humilior te dicet tibi qre ad cenā uocauit. Accede ad huc superius. & hoc tibi erit utilius.

Et egredientibus illis ab hiericho. secuta ē eū tba multa. Et ecce duo cęci sedentes secus uā. audierūt quia ihc transit. & clamauerūt dicentes. Dne. miserere nri fili dauid. Turba autē increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicentes. O dne. miserere nri fili dauid. Et stetit ihc & uocauit eos ad se & ait. Quid uultis ut faciā uob. Dne. ut aperiantur oculi nri. Misertus autē eorum ihc. tetigit oculos eorum. Et ēfestim uiderūt & secuti sunt eū.

ET CŪ AD PPINQUAS sent hierosolimis & uenissent betphage ad montē oliueti. tūc ihc misit duos discipulos dicens eis. Ite in castellū qd ēcra uos ē. & statim inuenietis asinā alligatā & pullū cū ea. solite & adducite mihi. Et si quis uobis

aliqd dicere. dicite quia dns his opus habet. & cōfestim di
mittet uos.

Hoc autē totū factū ē. ut ad impleret qd dictū ē p ppheta
dicentē. Dicite filie syon. ecce rex tuus uenit tibi man
suetus. & sedens sup asinā & pullū filiū subiugalis.

Euntes aut discipuli fecerūt sicut p̄cepit illis ihc. Et adduxerūt
asinā & pullū. & imposuerūt sup eos uestimēta sua. & eū de
sup sedere fecerūt. Plurima autē tba strauerūt uestimēta
sua in uia. Alii autē cedebant ramos de arboribus & ster
nebant in uia.

Turbe autē que p̄cedebant & que sequebantur clamabant
dicentes. Osanna filio dauid. benedictus qui uenit in
nomine dni. Osanna in altissimis.

Et cū intrasset hierosolimā cōmota ē uniūsa ciuitas dicēs.
Quis ē hic. Populi autē dicebant. Hic ē ihc pphta a nazare
th galilee.

Et intrauit ihc in tēplū di & eiciebat omes uendentes &
ementes in tēplo. Et mēsas nūmulariorū & cathedras ven
dentiū columbas euertit. Et dicit eis. Scriptū ē. quia domus
mea domus orationis ē. Uos autē fecistis eā spelunca

latronum.

dn ecce
sol

Et accesserunt ad eum ceci & claudi in templo & sanauit eos.

Videntes autem principes sacerdotum & scribe mirabilia que fecit.

Et pueros clamantes in templo & dicentes. Osanna filio

dauid. indignati sunt & dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Ihe

autem dicit eis. Nunquam legistis. quia ex ore infantium & lactan

tium perfecisti laudem.

Et relictis illis. abiit foras extra ciuitatem in bethaniam

ibique mansit. Mane autem reuertens in ciuitatem esuriit. Et

uidens fici arborem unam secus uiam uenit ad eam. & nihil in

uenit in ea nisi folia tantum. Et ait illi. Nunquam ex te

fructus nascatur in sempiternum. Et ait ficus continuo sicul

nea. Et uidentes discipuli mirati sunt dicentes. Quomodo

continuo aruit.

Respondens autem ihe ait eis. Amen dico uobis. si habueritis

fidem. & non hesitaueritis. non solum de ficulnea facietis. Sed

& si montibus huic dixeritis. tollere & iactate in mare fiet.

Et omnia quecumque petieritis in oratione credentes accipietis.

Et cum uenisset in templum. accesserunt ad eum docentem princi

pes sacerdotū & seniores populi dicentes. In qua potes
tate hæc facis. & quis tibi dedit hanc potestatē. Respon
dens ihe dicit eis. Interrogabo uos & ego unū sermonē.
Quē si dixeritis mihi & ego uob dicā. in qua potestate
hæc facio. Baptismū iohannis unde erat. ecclo an ex ho
minib. Illi cogitabant intra se dicentes. Si dixerimus
ecclo dicet nob. Quare ergo ñ credidistis illi. Si aū dix
erimus ex hominib timemus ebā. Omes enī habebant io
hannē sicī ppheta. Et respondentes ihu dicerūt. Nesci
mus. Ait illis & ipse. Nec ego dico uob. in qua potesta
te hæc facio.

Quid aū uob uidet. Homo quidā habebat duos filios.
& accedens ad primū dixit. Fili. uade hodie operare in
uinea mea. Ille aū respondens ait. Nolo. Postea aū
poenitentia motus abiit. Accedens aū ad alterū dixit
similiter. Ille respondens ait. Eo dne. & ñ iuit. Quis
ex duob fecit uoluntatē patris. Dicunt ei. Primus.
Dicit illis ihe. Amē dico uob. quia publicani & meretri
ces. p̄cedunt uos in regno dei. Uenit enī ad uos iohan
nes in uia iustitiæ. & ñ credidistis ei. Publicani aū

& meretrices credidere ei. Vos autem videntes nec poenitentiam habuistis postea ut crederetis ei.

ALIAM PARABOLAM audite. Homo erat paterfamilias qui plantavit vineam & sepem circumdedit ei & fodit in ea torcular & edificavit turrem & locavit eam agricolis & peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum adpropinquasset misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructus eius. Et agricolae comprehensis servis eius alium ceciderunt alium occiderunt alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus & fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum dicens. Verebuntur filium meum. Agricolae autem videntes filium dixerunt intra se: Hic est heres venite occidamus eum & habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam & occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis? Malos male perdet & vineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis iesus. Numquam legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt edificantes hic factus est in capite anguli? A domino factum est istud & est mirabile in oculis nostris. Ideo dico vobis quia auferetur a vobis

regnū dī & dabit̄ gente facienti fructus eī. Et q̄ ceciderit super lapidē istū cōfringet̄. Super quē ū ceciderit conteret eum.

Et cū audissent principes sacerdotū & pharisei parabolas eī. cognouerūt q̄d de ipsis diceret. Et quærentes eū tenere timuerūt turbas. quō sicūt ꝓpheta eū habebant.

Et respondens ihē. dixit iterū in parabolis eis dicēs. Simile factū est regnū cęlorū homini regi q̄ fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos uocare invitatos ad nuptias. & nolebant uenire. Iterū misit alios seruos dicens. Dicite invitatis. ecce prandium meum paratum. tauri mei & altilia occisa. & omnia paratum uenite ad nuptias. Illi autē neglexerūt. Et abierūt alius in villā suā. alius ū ad negotiationē suā. Reliqui ū tenuerūt seruos eī. & cōtumeliis affectos occiderūt. Rex autē cū audisset iratus est & missis exercitib̄ suis ꝓdidit homicidas illos. & ciuitatē illorū succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptiæ quidē paratæ sūt. sed q̄ invitati erant nō fuerūt dignī. Ite ergo ad exitus uiarū & quoscūq: inueneritis uocate ad nuptias. Et egressi serui eī in uias. cōgregauerūt omnes

quos inuenerunt malos & bonos. & impletum est nuptiae discumbentium.

Intrauit autem rex ut videret discumbentes. & uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali. & ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens uestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis pedibus eius & manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus & stridor dentium. Multi enim sunt uocati paucii uero electi.

TUNC ABEUNTES PHA

risei consilium inierunt ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia uerax es & uiam dei in ueritate doces. & non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi uidetur. Licet censum dare cesari an non? Cognita autem iesus nequitia eorum ait. Quid me tentatis hypocritae? Ostendite mihi nomisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis. Cuius est imago hec & sup scriptio? Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari & que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt. & relicto eo abierunt. In illo die accesserunt

ad eū sadducei qui dicunt ñ ē resurrectionē. & interro
gauerūt eū dicentes. Magister moyses dixit. Siquis mor
tuus fuerit ñ habens filiū. ut ducat frēs eius uxorē illius &
suscitet semen fratri suo. Erant autē apud nos septem frres. & pri
mus uxore ducta defunctus est. & ñ habens semen reliquit
uxorē suā fratri suo. Similiter secundus & tertius usq: ad sep
timū. Nouissime autē omniū & mulier defuncta est. In re
surrectione ergo cuius erit de septem uxor? Omes enim habu
erūt eā. Respondens autē ihe ait illis. Errastis nescientes scrip
turas. neq: uirtutē dei. In resurrectione enim neq: nubent
neq: nubentur sed sicut angeli dei in cęlo. De resurrectione autē
mortuoꝝ ñ legistis. qd dictum est ad eos dicente uob. Ego sum ds
abrahā & ds isaac & ds iacob. Non est ds mortuoꝝ sed uiuentiū.
Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius.

Pharisei autē audientes qd silentium imposuisset sadduceis cūue
nerūt in unum. Et interrogauit eum unus ex eis legis doctor tem
tans eum. Magister qd est mandatum magnum in lege? Ait illi
ihe. Diliges dnm dm tuum ex toto corde tuo. & in tota
anima tua. & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum
mandatum. Secdm autē simile est huic. Diliges proximum tuum

sicut et ipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet et
prophetae.

Congregatis autem pharisaeis interrogavit eos iesus dicens. Quid vobis
videtur de christo. cuius filius est. Dicunt ei David. Ait illis.
Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dominum dicens. Dixit
dominus domino meo. sede a dextris meis. Donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum.

Si ergo david vocat eum dominum. quomodo filius eius est. Et nemo
poterat respondere ei verbum. Neque ausus fuit quisquam
ex illa die eum amplius interrogare.

Tunc iesus locutus est turbis et pharisaeis dicens. Super cathedram
moysi sederunt scribae et pharisaei. Omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate et facite. Secundum vero opera eorum nolite
facere. Dicunt enim et non faciunt.

Alligant autem onera gravia et inportabilia et imponunt
in humeros hominum digito autem suo nolunt ea movere.

Omnia vero opera sua faciunt ut videantur abhominibus. Dilatant enim philacteria sua et magnificant fimbrias. Amant
autem primos recubitus in cenis et primas cathedras in
synagogis et salutationes in foro. et vocari ab hominibus rabbi.

Vos autem nolite uocari rabbi. Unus est enim magister uster: Omnes autem uos fratres estis. & patrem nolite uocare uobis super terram. Unus est enim pater uster qui in celis est. nec uocemini magistri quia magister uster unus est xpc.

Qui maior est uestrum erit minister uster. Qui autem se exaltauerit humiliabitur. Et qui se humiliauerit exaltabitur.

Ue autem vobis scribe & pharisei hypocrite.

quia clauditis regnum celorum ante homines. Uos autem non intratis. nec introeuntes sinitis intrare.

Vae uobis scribe & pharisei hypocrite quia circuitis mare & aridam ut faciatis unum proselytum. & cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam uos. Uae uobis duces cecci qui dicitis. quicumque iurauerit per templum nihil est. Qui autem iurauerit in auro templi debet. Stulti & cecci. quid enim maius est aurum an templum? Quis sanctificat aurum? Et quicumque iurauerit in altari nihil est. Qui autem iurauerit in dono quod est super illud debet. Cecci. quid enim maius est donum an altare? quod sanctificat donum? Qui ergo iurat in altari. iurat & in eo & in omnibus que super illud sunt. Et qui iurauerit in templo.

iurat in illo & in eo q̃ habitat in ipso. Et q̃ iurat in celo
iurat in throno dei & in eo qui sedet super eũ.

Ve autem uobis scribe & pharisei hypocrite. q̃ decimatis mentã
& anetũ & cuminũ. & reliquistis que grauiora sunt legis.
iudicium & misericordiã & fidem. Hec oportuit facere & illa
non omittere.

Duces ceci excolentes culicem. camelũ autem glutientes.

Uae uobis scribe & pharisei hypocrite q̃ mundatis q̃d de
foris cẽ calicis & parapsidis. intus autem sunt pleni rapina &
inmundicia. Pharisee cece munda prius q̃d intus
cẽ calicis & parapsidis ut fiat & id q̃d deforis cẽ & mundũ.

Vae uobis scribe & pharisei hypocrite quia similes estis
sepulchris dealbatis. que aforis parent hominibus spe
ciosa. intus autem sunt plena ossibus mortuorũ & omni spurcitia.
Sic & uos aforis quidem paretis hominibus iusti. intus autem
pleni estis hypocrisi & iniquitate.

Ue uobis scribe & pharisei hypocrite quia edificatis se
pulchra prophetarũ. & ornatis monumenta iustorũ. Et di
cetis. si fuissemus in diebus patrũ nstrorũ. non essemus socii eorũ
in sanguine prophetarũ. Itaq: testimonio estis uobismet

1033

ipsis quia filii estis eorum qui pphetas occiderunt.

Et vos implete mensuram patrum vestrorum: Serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehenne:

Ideo ecce ego mitto ad vos pphetas & sapientes & scribas: & ex illis occidetis & crucifigetis: & ex eis flagellabitis in synagogis vestris: & persequemini de ciuitate in ciuitatem: vt veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram a sanguine abel iusti vsque ad sanguinem zacharie filii barachie: quem occidistis inter templum & altare: Amen dico vobis: venient hec omnia super generationem istam.

HIERUSALEM. HIERUSALEM quae occidis pphetas: & lapidas eos qui ad te missi sunt: Quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas: & noluisti: Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta: Dico enim vobis: nunquam videbitis amodo: donec dicatis: Benedictus qui venit in nomine domini.

Et egressus iesus de templo ibat: Et accesserunt discipuli eius vt ostenderent ei edificationes templi: Ipse autem respondens dixit illis: Videtis hec omnia: Amen dico vobis: non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur:

Sedente autem eo super montem oliuet. accesserunt ad eum discipuli
secreto dicentes. Dic nobis quando hec erunt. & quod signum ad
uentus tui & consummationis seculi. Et respondens ihs dixit eis.
Uidete ne quis uos seducat. Multi enim uenient in nomi
ne meo dicentes. Ego sum xpus & multos seducent. Audi
turi enim estis plia & opiniones plioq; uidete ne turbemini.
Oportet enim hec fieri. sed nondum est finis. Consurget enim gens
in gentem. & regnum in regnum. & erunt pestilentie & fames. &
terre motus per loca. Hec autem omnia initia sunt dolorum.
Tunc tradent uos in tribulationem. & occident uos. & eritis uos
odio omnibus gentibus propter nomen meum.
Et tunc scandalizabuntur multi & inuicem tradent & odio
habebunt inuicem. Et multi pseudo prophete surgent & se
ducent multos. Et quoniam abundauit iniquitas. refrigescet
caritas multorum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit.
Et predicabitur hoc euangelium in uniuerso orbe. in testimonium
omnibus gentibus. Et tunc ueniet consummatio.
Cum ergo uideritis abhominationem desolationis. que dicta
est a daniele propheta stantem in loco sancto qui legit intelligat.
Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. Et qui in tecto. non descen

dare tollere aliqd de domo sua. Et qui in agro non reuertatur
tollere tunicam suam.

Uae autem pregnantib' & nutrientib' in illis diebus

Orate autem ut non fiat fuga ura hieme uel sabbato

Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mun
di usq: modo neq: fiet.

Et nisi breuiati fuissent dies illi non fieret salua omis caro
sed ppter electos breuiabunt dies illi.

Tunc si quis uobis dixerit ecce hic xpc aut ille
nolite credere.

Surgent enim pseudo xpi & pseudo pphete & dabunt sig
na magna & pdigia ita ut in errorem inducant. Si fieri
potest etiam electi ecce uobis pdixi.

Si ergo dixerint uobis ecce in deserto est nolite exire. ecce
in penetrabilib' nolite credere.

Sicut enim fulgur exit ab oriente & paret usq: in occiden
tem. ita erit & aduentus filius hominis.

Ubicumq: fuerit corpus. illuc egregabuntur aquilae.

Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabit
& luna non dabit lumen suum. Et stellae de celo cur

tutes celorum commouebuntur. & tunc parebit signum filii homi
nis in celo.

Et tunc plangent omnes tribus terre & uidebunt filium homi
nis uenientem in nubibus celi cum uirtute multa & maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba & uoce magna & con
gregabunt electos eius a quatuor uentis a summis celorum
usque ad terminos eorum. A barbore autem fici discite parabo
lam. cum iam ramus eius tener fuerit & folia nata. scitis quia
prope est estas. Ita & uos cum uideritis hec omnia. scitote quia
prope est in ianuis. Amen dico uobis. quia non preteribit hec gene
ratio donec omnia fiant. Celum & terra transibunt uerba
uero mea non preteribunt.

De die autem illa & hora nemo scit. neque angeli celorum
nisi pater solus.

Sicut autem in diebus noe. ita erit & aduentus filii hominis.
Sicut enim erant in diebus ante diluuium. comedentes & bi
bentes. nubentes & nuptum tradentes usque ad eum diem
qua intrauit noe in archam. & non cognouerunt donec ue
nit diluuium & tulit omnes. Ita erit & aduentus filii hominis.
tunc duo erunt in agro unus assumetur. & unus relin

quet. Duo molentes in mola una. una assumet & altera relinquet.

Vigilate ergo quia nescitis qua hora dominus ur uenturus sit. Illud autem scitote quo si sciret paterfamilias qua hora fur uenturus est. uigilaret utq: & non sineret perfodi domum suam. Ideoq: & uos estote parati quia nescitis qua hora filius hominis uenturus est.

Quis putas est fidelis seruus & prudens quem constituit dominus suus super familiam suam ut det illis cibum cibum in tempore. Beatus ille seruus. quem cum uenerit dominus ei. inuenerit sic facientem. Amen dico uobis. quoniam super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo. morabitur dominus meus uenire. & coeperit percutere conseruos suos. manducet autem & bibat cum ebriosis. Ueniet dominus serui illius in die qua non sperat. & hora qua ignorat. & ponet eum hypocritis ipsum & partem ei. illic erit fletus & stridor dentium.

Tunc simile erit regnum celorum x. uirginibus. que accipientes lampades suas. exierunt obuiam sponso & sponse. Quinque autem ex eis erant fatue & quinque prudentes. Sed quinque fatue accepte lampadibus non sumpserunt oleum secum. Prudentes uero acceperunt

oleū in uasis suis cū lāpadib̄. Morā aut̄ facient̄ sponso dor-
mitauer̄ om̄s & dormier̄. Media aut̄ nocte clamor factus ē.
ecce sponsus uenit exite obuiā ei. Tunc surrexer̄ om̄s uirgi-
nes ille. & ornauer̄ lāpades suas. Fatuę aut̄ sapientib̄ dixer̄.
Date nob̄ de oleo uro. quia lāpades nr̄e extinguūt̄. Respon-
der̄ prudentes dicentes. Ne forte nō sufficiat nob̄ & uob̄. ite
potiū ad uendentes & emite nob̄. Dū aut̄ irent emere. uenit
sponsus. & que parate erant intrauer̄ cū eo ad nupcias. & clausa
ē ianua. Nouissime aut̄ uenient̄ & reliquę uirgines dicentes.
Dne. dne. aperi nob̄. At ille respondens ait. Am̄ dico uob̄.
Nescio uos. Vigilate itaq;. quia nescitis die neq; horā.
Sicut enim homo peregre profiscens. uocauit seruos suos. & tradidit
illis bona sua. Et uni dedit quinq; talenta. alii aut̄ duo
alii aut̄ unū. unicuiq; secūm ppriā uirtutē & profectus est
statim. Abiit aut̄ q̄ quinq; talenta acceperat. & operatus ē
in eis & lucratus ē alia quinq;. Similit̄ q̄ duo acceperat
lucratus ē alia duo. Qui aut̄ unū acceperat. abiens fodit
in terra & abscondit pecuniā domini sui. Post multū
aut̄ tēporis. uenit dominus seruorū illorū & posuit rationē
cū eis. Et accedens q̄ quinq̄ talenta acceperat. obtulit

alia quinq; talenta dicē. Domine quinq; talenta mihi tra
didisti. ecce alia quinq; sup lucratus sū. Ait illi dominus ei.
Euge serue bone & fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis sup
multa te cōstituā. intra in gaudiū domini tui. Accessit autē &
qui duo talenta acceperat & ait. Domine: duo talenta mihi
tradidisti. ecce alia duo lucratus sū. Ait illi dominus ei. Eu
ge serue bone & fidelis. quia sup pauca fuisti fidelis. supē mul
ta te cōstituā. Intra in gaudiū domini tui. Accedens autē & q̄
unū talentū acceperat & ait. Domine: scio quia durus homo
es. metis ubi nō seminasti. & cōgregas ubi nō sparsisti. & timens abi
& abscondi talentū tuū in terra. Ecce q̄d tuū ē habes. Respon
dens autē dominus ei dixit ei. Serue male & piger sciebas quia me
to ubi nō semino. & cōgrego ubi nō spargo. Oportuit ergo te com
mittere pecuniā meā nūmolarius. & veniens ego recepis
sē utq; quē admodū cū usura. Tollite itaq; ab eo talentū. & da
te ei q̄ habet decē talenta. Omni enī habenti dabitur & abundab
it. Et aut q̄ non habet. & q̄d uidet habere auferetur ab eo.

Et inutilē seruū eicite in tenebras exteriores. ibi erit fletus
& stridor dentiū.

Cū autē uenerit filius hominis in maiestate sua & omes angeli

eū eo. Tunc sedebit sup sedē maiestatis suę & cōgregabuntur
ante eū omnes gentes. & separabit eos ab invicē sicut pastor segre-
gat oves ab hedis. Et statuet oves quidē a dextris suis. hedos
aut a sinistris. Tunc dicet rex his q̄ a dextris ei erūt. Venite bene-
dicti patris mei. possidete paratū vob̄ regnū a cōstitutione
mundi. Esuriui enim. & dedistis mihi manducare. Sitiui. &
dedistis mihi bibere. Hospes eram. & collegistis me. Nudus
& operuistis me. Infirmus. & visitastis me. In carcere eram
& venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes.
Dne. quando te vidimus esurientē & pavimus. Sitientē.
& dedimus tibi potū. Quando autē te vidimus hospitē
& collegimus te. Aut nudū. & cooperuimus te. Aut
quando te vidimus infirmū aut in carcere & venimus
ad te. Et respondens rex dicet illis. Amen dico vob̄. quā-
diu fecistis uni de his frib̄ meis minimis mihi fecistis.
Tunc dicet his q̄ a sinistris erunt. Discedite a me ma-
ledicti in ignē aeternū. qui paratus est diabolo & angelis
eius. Esuriui enim & non dedistis mihi manducare. Sitiui.
& non dedistis mihi potū. Hospes eram. & non collegistis me.
Nudus. & non operuistis me. Infirmus & in carcere & non

stastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi dicentes. Dne. quan
do te uidimus esurientem aut sitientem. aut hospitem. aut nudum
aut infirmum uel incarcere & non ministrauimus tibi. Tunc
respondebit illis dicens. Amen dico uob. quadiu non fecistis
uni deminoribus his. nec mihi fecistis. Et ibunt hi in suppli
cium aeternum. iusti aut in uitam aeternam.

ET FACTUM EST CUM
consummasset ihe sermones hos omnes dixit discipulis suis.
Scitis quia post biduum pascha fiet. & filius hominis tradetur
ut crucifigatur.
Tunc congregati sunt principes sacerdotum & seniores populi in
atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas. Et consilium
fecerunt ut ihm dolo tenerent. & occiderent. Dicebant autem
Non in die festo. ne forte tumultus fieret in populo.
Cum autem esset ihe in bethania in domo symonis lepsi. accessit ad eum mu
lier habens alabastrum unguenti pretiosi & effudit sup caput ip
sius recumbentis. Uidentes autem discipuli indignati sunt dicentes.
Ut quid perditio hec. Potuit enim istud uenundari multo & da
ri pauperibus. Sciens autem ihe ait illis. Quid molesti estis mulieri.
Opus enim bonum operata est in me. Nam semp pauperes habetis

uobcū· me· autē nō semp habetis·

Mittens enim hoc unguentū hoc in corpus meū ad sepeliendū me fecit.

Amen dico uob· ubi cūq; p̄dicatū fuerit hoc euangeliū in toto mundo dicet· & qd hec fecit in memoriā eius.

Tunc abiit unus de duodecim qui dicit̄ iudas scariot ad principes sacerdotū & ait illis. Quid uultis mihi dare· & ego uob eū tradā· Illi estimuerūt ei triginta argenteos· Et exinde· querebat opportunitatē ut eū traderet· Prima autē die· azimorū accesserūt ad eū discipuli dicentes· Ubi uis paremus tibi comedere· pascha· Ait illis dixit· Ite in ciuitatē ad quendā & dicite ei· Magister· dicit· tempus meū ppe· est· apud te facio pascha cum discipulis meis· Fecerūt discipuli sicut constituit illis iesus & paraueruntē pascha·

Vespere autē facto discubebat cū duodecim discipulis suis· & edentibus illis dixit· Amen dico uob· quia unus ex uobis me tradituus est

Et contristati ualde· coeperūt singuli dicere· Nūqd ego sū domine·

At ipse· respondens ait· Qui intingit· mecū manū in parapsidē hic me trader· Filius quidē hominis uadit· sicut scriptū ē de illo·

Uae autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat
ei si natus non fuisset homo ille.
Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit. Numquid ego sum
rabbi. Ait illi Tu dixisti.
Cenantibus autem eis accepit ihc panem. & benedixit ac fregit. deditq:
discipulis suis & ait. Accipite & comedite. hoc est corpus meum.
Et accipiens calicem gratias egit. & dedit illis dicens. Bibite ex hoc
omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti qui pro multis effunde
tur in remissionem peccatorum. Dico autem uobis non bibam amodo de
hoc genimine uitis usque in diem illum cum illud bibam uobcum no
uum in regno patris mei.
Et hymno dicto exierunt in montem oliueti.

TUNC DICIT ILLIS IHC

Omnes uos scandalum patiemini in me in ista nocte.
Scriptum est enim. Percutiam pastorem & dispergentur oues gregis.
Postquam autem resurrexero. precedam uos in galileam.
Respondens autem petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint
in te. ego numquam scandalizabor. Ait illi ihc. Amen dico tibi
quia in hac nocte ante quam gallus cantet ter me negabis.
Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum. non te nega

bo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.

Tunc venit ihesus cum illis in villam quae dicitur gethsemani.

Et dixit discipulis suis. Sedete hic donec vadam illuc & orem.

Et assumpto petro. & duobus filiis zebedei coepit contristari &

maestus esse.

Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete

hic & vigilate mecum.

Et progressus pusillum cecidit in faciem suam orans & dicens. O mi pater.

si possibile est transeat a me calix iste.

Verumtamen non sicut ego volo. sed sicut tu. Et venit ad discipulos.

& invenit eos dormientes.

Et dixit petro. Sic non potuistis una hora vigilare mecum. Vi-

gilate & orate. ne veniatis in tentationem.

Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma. Iterum secundo

abiit & oravit dicens.

Pater mi. si non potest hic calix transire nisi biba illum. fiat

voluntas tua. Et venit iterum. & invenit eos dormientes.

Erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis iterum abiit

& oravit tertio eundem sermonem dicens.

Tunc venit ad discipulos suos & dicit illis. Dormite iam &

requiescite. Ecce appropinquat hora. & filius hominis tradetur in
manus peccatorum. Surgite eamus. ecce appropinquat qui me tradet.

Adhuc ipso loquente. ecce iudas unus de duodecim uenit & cum
eo turba multa cum gladiis & fustibus missi a principibus sacer-
dotum & senioribus populi.

Qui autem tradidit eum dedit illis signum dicens. Quem cumque osculatus
fuero. ipse est tenete eum. Et continuo accedens ad ihm dixit.
Aue rabbi. Et osculatus est eum. Dixit autem illi ihs. Amice. ad
quod uenisti. Tunc accesserunt & manus iecerunt in ihm & te-
nuerunt eum.

Et ecce unus ex his qui erant cum ihu extendens manum exe-
mit gladium suum & percussit seruum principis sacerdotum am
putauit auriculam eius.

Tunc ait illi ihs. Conuerte gladium tuum in locum suum
Omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt.
An putas. quia non possum rogare patrem meum & exhibebit
mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum. Quomo
do ergo implebuntur scripture. Quia sic oportet fieri.

In illa hora. dixit ihs turbis. Tamquam ad latronem existis
cum gladiis & fustibus comprehendere me. Cotidie apud uos

de cons templo. & nme tenuistis.

Hoc autem totum factum est. ut impleremur scripture prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.

Ait illi tenentes ihm duxerunt ad caiphan principem sacerdotum. ubi scribe & seniores conuenerant.

Petrus autem sequebatur eum alongre. usq; in atrium principis sacerdotum. Et egressus intro sedebat cum ministris ut uideret finem.

Principes autem sacerdotum & omne concilium querebant falsum testimonium contra ihm. ut eum morti traderent. & non inuenerunt

Cum multi falsi testes accessissent

Nouissime autem ponentur duo falsi testes & dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum dei. & post triduum reedificare illud.

Et surgens princeps sacerdotum ait illi. Nihil respondes ad ea quaeq; aduersum te testificantur. Ihe autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per dm uiuum. ut dicas nobis si tu es xpe filius dei. Dicit illi ihe. Tu dixisti.

Verumtamen dico uobis. amodo uidebitis filium hominis sedentem ad dexteris uirtutis & uenientem in nubibus celi.

Tunc princeps sacerdotum scidit uestimenta sua dicens. Quid ad huc egemus testibus.

Ecce nunc audistis blasphemiam quod uobis uidetur. Illi respondentes dixerunt. Reus est mortis.

Tunc expuerunt in faciem eius & colaphis eum ceciderunt. Alii autem palmas in faciem eius dederunt dicentes. Prophetiza nobis xpe quis est qui te percussit.

Petrus uero sedebat foris in atrio. Et accessit ad eum una ancilla dicens. Et tu cum iesu galileo eras. Ille negauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis.

Exeunte autem illo ianuam uidit eum alia ancilla. & ait his qui erant ibi. Et hic erat cum iesu nazareno. Et rursum cum iuramento negauit. quia non nouit hominem. Et post pusillum accesserunt qui stabant. & dixerunt petro. Uere. & tu ex illis es. nam & loquela tua manifestum te facit. Tunc coepit detestari & iurare. quia non nouisset hominem. Et continuo gallus cantauit.

Et recordatus est petrus uerbi iesu quod dixerat prius quam gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras flebit amare.

Mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum & seniores populi ad uersus iesum. ut eum morti traderent.

Et uinctum duxerunt eum. & tradiderunt pontio pilato presidi.

Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod damnatus esset penitentia

ductus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum & se

nioribus dicens. Peccaui tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt

Quid ad nos. Tu uideris. Et proiciens argenteos in templo reces

sit. & abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum

acceptis argenteis dixerunt. Non licet mittere eos in corbanan

quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis ma

grum figuli in sepulturam peregrinorum. Propter hoc ager ille

uocatus est aceldama hoc est ager sanguinis usque in hodiernum

diem. Tunc impletum est quod dictum est per hieremiam prophetam dicentem.

Et acceperunt triginta argenteos. pretium adpreciati quod adpre

ciauerunt a filiis israel. & dederunt eos in agrum figuli sicut con

stituit mihi dominus.

Ihesus autem stetit ante presidem. & interrogauit eum presses dicens. Tues

rex iudeorum. Dicit illi ihesus. Tu dicis.

Et cum accusaretur a principibus sacerdotum & senioribus nihil re

spondit. Tunc dicit illi pilatus. Non audis. quanta ad

uersum te dicunt testimonia. Et non respondit ei ad ullum

uerbum ita ut miraretur presses uehementer.

Per diē aū sollemnē cōsuuerat pōtēs dimittere populo unū
uinctū quē uoluissent.

Habebat aū tūc insignē q̄dicebat̄ uinctū barrabbas. Congre
gatis ergo illis dixit pilatus. Quē uultis uob̄ dimittā. barrab
ban an ihm q̄ dicit̄ xpē. Sciebat enī q̄d p̄ inuidiā tradidissent eū.

Sedente aū illo p̄ tribunali. misit ad eū uxor ei dicēs. Nihil
tibi & iusto illi. Multa enī passa sū hodie p̄ uisū p̄ eū.

Principes aū sacerdotū p̄suasērūt & seniores populis ut peti
rent barabban ihm ū p̄derent. Respondens aū p̄ōtēs ait
illis. Quē uultis uob̄ de duob̄ dimittī. At illi dixerunt.
Barabban.

Dicit illis pilatus. Quid igitur faciā de ihu q̄ dicit̄ xpē.
Dicunt omēs. Crucifigatur. Ait illis p̄ōtēs. Quid enī ma
li fecit. At illi magis clamabant dicentes. Crucifigat̄.

Uidens aū pilatus quia nihil p̄ficeret. s: magis tumultus
fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens.
Innocens ego sū a sanguine iusti hui uos uidetis. Et
respondens uniuersus populus dixit. Sanguis ei sup nos
& super filios nostros.

Tunc dimisit illis barabban. ihm aū flagellatū tradi

dū eis ut crucifigeretur.

TUNC MILITES PRESI

dis suscipientes ihm in prorio. ē gregauerūt adeū uniūsam co

hortē. Et tenentes eū clamidē coccineā circūdederūt ei

Et plectentes coronā despinis posuerūt sup caput ei & ha

rundinē in dextera ei. & genu flexo ante eū inludebant

dicentes. Ave rex iudeorū.

Et tetigentes ueū acceperūt harundinē & percutiebant ca

put ei. Et postquā inlusērūt ei. exuerūt eū clamide. & indue

runt eū uestimentis ei & duxerūt eū ut crucifigerent.

Exeuntes autē inuenerūt hominē cyrineū nomine symonē

hunc angariauerūt ut tolleret crucē ei.

Et uenerūt in locū q̄ dicitur golgotha q̄d ē calvarie locus.

Et dederūt ei uinū bibere. cū felle mixtū. Et cū gustasset

noluit bibere.

Postquā autē crucifixerūt eū. diuiserūt uestimenta ei sortē mit

tentes. & sedentes seruabant eū.

Et impositerunt super caput eius causā ipsi scriptā. hic

ē ihc rex iudeorū.

Tunc crucifixi sūt cū eo duo latrones unū a dextris & u

nũ a sinistris.

Prætereuntes autẽ blasphemabant eũ mouentes capita sua &
dicentes. Vah qui destruis tẽplũ dei & in triduo illud
reædificas. Salua temet ipsũ. si filius dei es descende de cruce.

Similiter & principes sacerdotũ inludentes cũ scribis & se
nioribus dicebant. Alios saluos fecit. se ipsũ nũ potest̃ saluũ
facere. Si rex israel est descendat nũc de cruce & credimus ei.
Confidit in deũ liberet nũc eũ si vult. Dixit enim quia dei
filius sum.

Id ipsũ autẽ & latrones qui crucifixi erant cũ eo improperabant ei.

A sexta autẽ hora tenebræ factæ sũt super universam terrã usq;
ad horam nonam.

Et circa horã nonã clamauit ihe voce magna dicens.
Heli. Heli lemasabacthani. Hoc est. Deus meus. Deus mus.
ut quid dereliquisti me. Quidã autẽ illic stantes & audien
tes dicebant. Heliã uocat iste.

Et cõtinuo currens unus ex eis. accepta spongia impleuit
aceto. & imposuit arundini & dabat ei bibere.

Cæteri ũ dicebant. Sine videamus. an ueniat helias libe

rant eū. Ihe aut iterū clamans uoce magna emisit spm.
tuce uelū tēpli scissū ē in duas partes a summo usq; de
orsum.

Et terra mota ē & petre scisse s. & monumēta apta s. & mul
ta corpora seōr q̄ dormierant surrexerūt. Et exeuntes de mo
numētis post resurrectionē ei uenerunt in sanctā ciuitatē
& apparuerunt multis.

Centurio aut & q̄ cū eo erant custodientes ihm uiso terre
motu & his q̄ fiebant timuerūt ualde dicentes. Uere dī
filius erat iste.

Erant aut ibi mulieres multe alonge que seruie erant
ihm a galilea ministrantes ei. Inter quas erat maria mag
dalene & maria iacobi & ioseph mat. & mat filiorū zebedei.

Cū aut sero factū ēet. uenit quidā homo diues a barima
thia nomine ioseph. q̄ & erat ipse discipulus ihu. Hic
accessit ad pilatū. & petiit corpus ihu. Tunc pilatus
iussit reddi corpus.

Et accepto corpore ioseph inuolut illud in sindone
munda. & posuit illud in monumēto suo nouo q̄d ex
ciderat in petra Et ad uolut saxū magnū ad hostiū

monumentum & abiit.

Erat autem ibi maria magdalene & altera maria sedentes con
tra sepulchrum.

Altera autem die que est post parasceuen conuenerunt principes
sacerdotum & pharisei ad pilatum dicentes. Domine: recor-
dati sumus quia seductor ille dixit adhuc uiuens. post
tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum usq:
in diem tertium. Ne forte ueniant discipuli eius & furentur
eum & dicant plebi surrexit a mortuis. Erit nouis
simus error: peior priori. Ait illis pilatus. Habetis
custodiam ite custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes mu
nierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus.

Uespere autem sabbati que lucescebat in prima sabbati uenit
maria magdalene & altera maria uidere sepulchrum.
Et ecce terre motus factus est magnus. Angelus enim domini
descendit de celo. & accedens reuoluit lapidem. & sede
bat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur: & uesti
mentum eius sicut nix. Pre timore autem eius exterriti sunt custo
des. & facti sunt uelut mortui.

Respondens autem angelus dixit mulieribus. nolite timere

uos. Scio enim quod ihm crucifixus es quaeritis. Nonne hic
surrexit sicut dixit. Venite et videte locum ubi positus erat
dns. Et euntes dicite discipulis eius quia surrexit. Ecce
ce precedet uos in galileam. Ibi eum videbitis ecce dixi uobis.
Et exeuntes cum demonumento cum timore et gaudio magno cur-
rentes nuntiare discipulis eius.
Et ecce ihc occurrit illis dicens. Auete. Ille autem accesserunt
et tenuerunt pedes eius et adorauerunt eum. Tunc ait illis ihc.
Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis ut eant in galileam
ibi me uidebunt. Que cum abissent. ecce quidam de custodibus
uenerunt in ciuitatem et nuntiauerunt principibus sacerdotum
omnia que facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio
accepto pecunias copiosas dederunt militibus dicentes. Dici-
te quia discipuli eius nocte uenerunt et furati sunt eum nobis dor-
mientibus. Et si hoc auditum fuerit apreside. nos suadebimus
ei et securos uos faciemus. At illi accepta pecunia fece-
runt sicut erant docti. Et diuulgatum est uerbum istud
eos usque in hodiernum diem. Undecim discipuli abierunt autem
in galileam in montem ubi constituerat illis ihc. Et uiden-
tes eum adorauerunt: quidam autem dubitauerunt. Et accedens ihc

Locutus ē eis dicens. Data ē mihi omīs potestas in cęlo &
terra. Euntes ergo docete omīs gentes baptizantes eos
in nomine patris & filii & spīs sci. Docentes eos seruare
omia quęcūq: mandauī uob. Et ecce ego uobcū sū omib
diebus usq: ad ēsummationem seculi.

MARCVS EVANGE

Lista dī & petri in baptismate filius. atq: indi
uino sermone discipulus. sacerdotiū ministrat agens secdm
carnē leuitā. ēuersus ad fidē xpi euangeliū in italia scrib
sit. Ostendens in eo. qd & generi suo deberet & xpo.
Nā initiū in uocę ppheticę exclamationis instituens
ordinē leuiticę electionis ostendit. ut pdicationī io
hannē filiū zacharię in uocē angeli ad nuntiandū emis
sum. Non solū ā uerbū caro factū s: corpus dni in oma
p uerbū diuinę uocis animatū. Initio euangelicę pdi
cationis ostenderet. ut q hęc legens seiret eū initiū
carnis in dō nro & ihu ad uenientis habitaculū caro
deberet agnoscere: atq: in se uerbū uocis qd in ēsonan
tib pdiderat inueniret. Denique & p ferri euangeliū ops

uitasset abaptisma dni p̄dicare dm̄ iohanis n̄ labora
uit. Nam uitare carnis quā in prioribus uiderat dicere
sed totus in primis exprimens expositionē deserti ieiu
nii numeri. Temptationē diaboli ēgregationē bestia
rū & ministerū, praeter angelos: uitiantem nos com
tellegendū singula in breui ēpingens. ne auctoritatē
facere rei demeret. & p̄ficiendo operis plenitudinē ne
garet. Denique: ampitasse sibi post fidē pollicē dicēs in
sacerdotio reb̄us haberet. Sed tamen ū ēsentiens fidei
p̄distinata potuit electio. uitiet sic in opere uerbi per
oeret. qd̄ prius meruerat in genere. Nā alexandriē
ep̄s fuit. cui p̄singula opus scire. & euangelii ipse die
ta exponere: & disciplinā ipse legis agnoscere: & dim
nā incarne dni intellegere naturā quē in nos primū
requiri debet. Oehinc inquisita uolumus agnosci. ha
bentes mercedē exortationis. quō qui plantat & q̄rigat
unū sunt. Qui aū incrementū prestat dē est.

De iohanne baptista & uicu & habitu ei. De baptismo
eius & tēptatione ei. Petrū andreā iacobū & iohm

sequ uber. De homine qui spiritu ĩmundũ habuit sanato.

De socru petri a febribus liberata & alis multis quos ihc sal
uabit. De lepso. De paralitico. Iacobũ alphei sequ uber.
apud quẽ cũ publicanis conuiuat. Murmurantib' in
eis dicit. ñ ee opus sanis medicus. De ieiunius discipu
lor & filii sponsi & de uestibus & de uino.

De spicis quas discipuli uellebant. De eo q̃ manũ aridã
habeb' & ubi doemones ihm ẽ fugiẽt. De xii. apl'or electio
ne. De beelzebub principe doemoniorũ & fortiore li
gando. & peccatis in spũ scũ ñ remittit.

De matre & frib' eius. De parabola seminantis. Lucernã
sub modio. De bona mensura. De parabola herbe & spi
ce & plenũ fructũ. De sinapis grano. ubi in manu dor
mit. & exsurgens repestate imperat. De doemone
cui nomẽ legio fuit.

Archisynagogi filiã dũ uet resuscitare. Mulierẽ ap
fluuio sanguinis liberat. Puellã suscitat. Prophetã
sine honore ee in patria sua. xii. discipulis p̃cepta dat.
Erp̃mitit eis decapitt iohannis.

Regressi apli ad ihm. De v. panib' & duob' piscibus.

Ihc ambulans sup̄ mare. venit ad discipulos. De diuersis
languoribꝰ sanans & manibꝰ fr̄ q̄d̄ uirtus. Vn hominē non co
inquinans hominē.

De filia syrophinisse ad eunomio saluata. Cū sur dū & mu
tū curauit. De septē panibꝰ in quatuor milia hominum.
Pharisei ab eo querentibꝰ signū. Monet cauere a fermēto
phariseorū & herodianorū. De puto cęci oculos aperuit.
Petrus ēfitet xp̄m ēe. Fr̄ de petro dicit satanas ac negan
tē se negaturū. & quosdā nō gusturos mortē nisi uiderint
regnū dī. In monte cū moysi & helia loquit̄ unde descen
dens interrogatus de helie ad uentu. Dic eū uenturū sedētā
uenisse. Non eiici posse spiritū immundū. nisi p̄ ieunium
& orationem.

Et q̄ uult primus ēe fiat nouissimus. & nō ēe prohibendū
q̄ in nomine ei uirtutē facit. Fr̄ de calice aquę frigidę
ac oculo manu & pede eruendo. & bonū ē sal. Uxorē nō
debere dimitti. Infantes nō arguendos. Vendatis omib̄ ele
mosinā dandā. Et difficile diuitē intrare regnū dī.

Quę ei ēent uentura p̄dicit. De filius hebedei. De cęco
mendicante curato. De pullo asinę. De nūmolario ferē

plo eiecerit. De ficulnea que ante facta e. De peccatrix. fratrū
remittendis.

Interrogatus unqua potestate hec faceret. De iohannis bap
tismo interrogat. Parabola de uinea & colonis. De denario ce
saris. De muliere que vii frres habuit. Et scribe die nlonge
a regno di. Arq: interrogat quomodo dicit xpc filī dauid
Monet cauendū ab scribis. De uidua & gazophilacio. De tē
pli structura.

De ep̄sondo xpi & passione martyrū. Et ōmotione sēti & ad
uentu xpi. De arbore ficus parabolā. Et qd die nudien
nemo sciat. ppt qd docet uigilandū.

De unguento sup capit ihu effuso. Iudas sacerdotib dim
p̄det. Apparatus pasche. Dns die ab uno se tradendum
Petro p die se negaturū. Orationes ihu. Tradito inde iudeis.

Principes interrogant ihm. & ē damnant eū. Petrus tertio
negat. Ihc pilato traditus. Pilatus dimisso barabba. Ihm
flagellatū crucifigendū tradit. Passio ihu & sepultu
ra & resurrectio ei ex mortuis. Post resurrectionē ei
mandata & ascensio eius in celis.

INITIŪ EUANGĒ

MARCUS DICIT

ECCE

MITTO

ANGELUM MEUM

ANTE FACIEM TUAM QVI
preparabit viam tuam.

Vox clamantis in deserto. parate viam dni rectas
facite semitas eius.

Fuit iohannes in deserto baptizans & pdicans
baptismu poenitentie in remissione peccatorum.
Et egrediebatur ad illu omnis iudee regio & hie
rosolimite universi. & baptizabantur ab illo in
iordane flumine. confitentes peccata sua.

ET ERAT IOHANNES.
vestitus pilis cameli. & zona pellicea circa lum
bos eius. & locustas & mel silvestre edebat & p
dicabat dicens. Venit fortior me post me.
cuius n su dignus p cumbens. solvere corrigia
calciamentoru eius. Ego baptizavi vos aqua
ille vero baptizabit vos spu sco.

Et factu e in dieb illis. Venit ihc a nazareth gali
lee. & baptizatus e in iordane a iohanne. Et stat
ascendens de aqua. vidit celos aptos. & spm ta
qua columba descendente. & manente in ipso.

Et uox facta ē de celis. Tues filius mē dilectus
inte complacui.

Et statim spc expulit eū in desertū. & erat in deser-
to quadraginta dieb' & quadraginta noctibus
& tentabatur a satana.

Erat q: cū bestiis. & angeli ministrabant illi.

Post quā aut traditus ē iohannes uenit ihc in galileā
Predicans euangeliū regni dī & dicēs. Quō imple
tū ē tempus & adppinquat regnū dī. Poenite
mini & credite euangelio. Et pteriens secus ma
re galilee. uidit symonē & andreā frm ei mitten
tes retia in mare. erant enī piscatores.

Et dixit eis ihc. Uenite post me. & faciā uos piscato
res hominū. Et ptinus relictis retib' secuti sunt eum.

Et pgressus inde pusillū. uidit iacobū zebedei et
iohannē frm ei & ipsos in naui cōponentes retia.
Et statim uocauit illos. Et relicto patre suo zebe
deo in naui cū mercennarius. secuti sunt eū.

Et ingrediuntur capharnaū. & statim sabbatis ingres
sus in synagogā docebat eos.

Et stupebant sup doctrina ei. erat enim docens eos
quasi potestatem habens. & ñ sicut scribe.
Erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo
& exclamauit dicens. Quid nobis & tibi ihu nazarene.
uenisti pdere nos. Scio quis sis sanctus dei. Et increpauit eum
ihesus dicens. Obmutesce. & exi de homine. Et discer-
pens eum spiritus immundus & exclamans uoce magna
exiit ab eo. Et mirati sunt omnes ita ut inquirerent inter
se dicentes. Quid nam est hoc. que ꝓ doctrina nouaꝑ
quia in potestate. & spiritibus immundis imperat. &
obediunt ei. Et ꝓcessit rumor eius statim in omnem
regionem galilee.

ET PROTINUS EGREDI
entes de synagoga uenerunt in domum simonis & andree
cum iacobo & iohanne. Decubebat autem socrus simo
nis febricitans. & statim dicunt ei de illa. Et acce
dens eleuauit eam adprehensa manu eius. & continuo dimi
sit eam febris & ministrabat eis. Uespere autem facto
cum occidisset sol. adferebant ad eum omnes male haben
tes. & dꝫmonia habentes. Erat omnis ciuitas con

gregata ad ianua & curauit multos qui uexabant
uarius languoribus. & demonia multa eiciebat.
Et non sinebat ea loqui quo sciebant eum.
Et diluculo ualde surgens egressus abiit in deserti
locum ibique orabat. Et persecutus e eum simon. & qui cum
illo erant. Et cum inuenissent eum dixerunt ei. Quia omnes
querunt te. Et ait illis. Eamus in proximos uicos & ci
uitates & ut ibi predicem. Ad hoc enim ueni. Et erat p
dicans in synagogis eorum. & omni galilea & demonia eiciens.
Et uenit ad eum leprosus deprecans eum & genu flexo dicens. Si
uis potes me mundare. Iesus autem misertus eius extendit
manum suam & tangens eum ait illi. Volo mundare. Et
cum dixisset. statim discessit ab eo lepra & mundatus
est. Et comminatus est ei statimque eiecit illum & dicit ei. Uide
nemini dixeris. sed uade ostende te principi sacer
dotum. Et offer pro mundatione tua que precepit moy
ses in testimonium illis.
At ille egressus coepit predicare & diffamare sermo
nem. Ita ut iam non posset manifeste in ciuitatem introire:
Sed foris in deserti locis erat & conueniebant ad eum undique

Et iterū intrauit capharnaū post dies. & audiū ē
qd̄ in domo ēt. Et cōuenerūt multi. ita ut nō caperet
neq: ad ianuā. Et loquebat̄ eis ūbū. Et ueniūt ferentes
ad eū paralyticū qui a quatuor portabat̄. Et cū
nō possent offerre illi p̄ tba. nudauerūt tectū ubi erat
& pantes facientes sub miser̄ grabatū. in quo paralyticus iacebat. Cū uidisset aū ihc fidē illoꝝ dicit̄ paralytico. Fili dimittunt̄ tibi peccata. Erant aū quidā illic describis sedentes & cogitantes in cordib̄ suis.
Quid hic sic loquit̄. Blasphemat. Quis potest̄ dimittere peccata nisi solus ds. Quo stati ihc cognito spū suo. quia sic cogitarent intrase. Dicit̄ illis Quid ista cogitatis in cordib̄ uris. Quid ē facilius dicere paralytico. dimittunt̄ tibi peccata aut dicere surge tolle grabatū tuū & ambula. Ut aū sciatis quia potestatē habet filius hominis in terra dimittendi peccata. Ait paralytico. Tibi dico. surge tolle grabatū tuū. & uade in domū tuā. Et stati ille surrexit. & sublato grabato abiit coram omib̄. ita ut ammirarent̄ omes. & honorificarent dm dicentes.

Quia nūquā sic uidimus.

Et egressus ē rursus admare. omisq: tba ueniebat ad
eū. & docebat eos. Et cū pteriret. uidit leuin alphei
sedentē ad theloneū. Et ait illi. Sequere me. Et sur-
gens. secutus ē eū.

Et factū ē cū accubaret indomo illius. multi publica
ni & peccatores simul discūbebant cū ihu & discipu
lis ei. Erant enī multi qui sequebant eū. & scribe
& pharisei uidentes quia manducauerat cū publica
nis & peccatoribus. dicebant discipulis ei. Quare cū
publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister uīr.
hoc audito ihc ait illis. Non necesse habent sani me
dico. sed q̄ male habent. Non enī ueni uocare iustos
sed peccatores. Erant discipuli iohis & pharisei
ieunantes. & ueniunt. & dicunt illi. Quare discipu
li iohis & pharisei ieunant. tui aū discipuli n̄ ieu
nant. Ait illis ihc. Nūqd possunt filii nupti
rū quādiu cū illis ē sponsus ieunare. Quanto tē
pore habent secū sponsū. n̄ poss ieunare. Uenient
aū dies cū auferet ab eis sponsus. & tē ieunabunt

illis diebꝫ. Nemo assumentũ panni rudis assuit ues
timẽto ueteri. Alioquin auferet supplementũ nouũ aue
tere. & maior scissura fit. Et nemo mittit uinũ no
uũ in utres ueteres. alioquin disrũpit uinũ utres
& uinũ effundet & utres pibunt. Sed uinũ nouũ
in utres nouos mitti debet.

ET FACTŪ EST ITERŪ
cũ sabbatis ambularet ꝑ sata. & coeperũt discipuli eĩ ꝓ
gredi & uellere spicas. Pharisei aũ dicebant ei. Ecce
qd faciunt sabbatis qd ñ licet. Erant illis. Nũquã
legistis qd fecerit dauid quando necessitatẽ habu
it. & esurit ipse & qui cũ eo erant. Quomodo introi
uit in domũ dĩ. sub abiathar principe sacerdotum.
& panes ꝓpositionis manducauit quos ñ licebat man
ducare. nisi sacerdotibꝫ & dedit eis qui cũ eo erant.
Et dicebat eis. Sabbatũ ꝓptr̃ hominẽ factũ ẽ. & ñ ho
mo ꝓptr̃ sabbatũ. Itaq: dns ẽ filius hominis etiã
sabbati. Et intrauit iterũ in synogogã & erat ibi ho
mo habens manũ aridã & obseruabant eũ si sabba
tis curaret. ut accusarent eũ. Erat homini haben

ti manū aridā. Surge in medium. Et dicit eis. Licet
sabbatis bene facere an male. Animam saluam facere
an perdere? At illi tacebant. Et circumspiciens eos cum
ira. contristatus super cecitate cordis eorum. Dicit homini.
Extende manum tuam. Et extendit. & restituta est illi manus.
Exeuntes autem pharisei cum herodianis consilium faciebant
adunum eum quomodo eum perderent. Et ihesus cum discipulis
suis secessit ad mare.

Et multa turba a galilea. & iudea secuta est eum. & ab hierosolimis. & ab idumea. & transiordanen. & qui circa tyrum & sidonem multitudo magna. audientes que faciebat. venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis. ut navicula deseruiret propter turbam. ne conprimerent eum. Multos enim sanabat. ita ut irruerent in eum. ut illum tangerent. Quotquot habebant plagas. & spiritus immundi. cum illum videbant procidebant ei.

Et clamabant dicentes. Tues filius dei. & uehementer
comminabatur eis. ne manifestarent eum.

Et ascendens in montem. uocauit ad se quos uoluit ipse.
& uenerunt ad eum. & fecit ut essent xii cum illo & ut mitteret

eos p̄dicare. Et dedit illis potestatē curandi infir
mitates. & eiciendi doemonia.

Et imposuit simoni nomē petrus. & iacobū zebedei &
iohannē frm iacobi. & imposuit eis nomina boanerges
qd ē filii tonitrui. & andreā & philippū & bartho
lomeū. & matheū. & thomā & iacobū alphei & ta
deū. & simonē chananeū. & iudā scarioth qui tra
didit illum.

Et uenunt ad domū. & ē uenit iterū tba. ita ut nō pos
sent neq; panē manducare. Et cū audissent sui ex
ier tenuer eū. Dicebant enī quō in furorē ūsus ē.

Et scribę qui ab hierosolimis discederent dicebant.
Quō beelzebub habet. & quia in principe doemo
niorū eicit doemonia.

Et ūocatis eis. in parabolis dicebat illis. Quomodo
potē satanas satanan eicere. Et si regnū in se dim
ersum. nō potē stare regnū illud. Et si domus sup
semetipsā disp dat. nō poterit domus illa stare. Et
si satanas ē surrexerit in semetipsū dispertitus. ē & nō
poterit stare. sed finē habet. Nemo potē uasa

fortis ingressus in domū diripere. nisi prius fortem
alliget. & tū domū illius diripiet.

Amē dico vob. Quō dimittent omia filis hominū peccata & blasphemiē quib blasphemauerint. Quicumq blasphemauerit in spm sēm. nō habet remissionē in eternū. sed reus erit aeterni delicti. Quō dicebant spiritū immundū habet.

ET VENIVNT MATER
eī & frēs foris stantes. miserūt ad eū vocantes eū Et
sedebat circa eū tba. & dicunt ei. Ecce mat tua
& frēs tui foris querunt te. Et respondens eis ait.
Quē ē mat mea & frēs mei. Et circūspiciens eos
qui in circuitu eī sedebant ait. Ecce mat mea &
frēs mei. Qui enī fecerit voluntatē dī. hic frat
meus & soror mea & mater est

Et iterū coepit docere ad mare. & cōgregata ē ad eū
tba multa. ita vt in naue ascendens sederet in ma
ri. Et omis tba circa mare sup terrā erat. & do
cebat illos in parabolis multa. Et dicebat illis
in doctrina sua. Audite. Ecce exit seminans

to seminandū · & dū seminat · aliud cecidit circa uiā ·
& uenerūt uolucres · & comederunt illud · Aliud aūt ceci
dit sup̄ petrosa ubi n̄ habuit terrā multā · & statim ex
ortū ē · quō n̄ habebat altitudinē terre · Et quando
exortus ē sol exestuauit · & eo qd n̄ haberet radicē ex
aruit · Et aliud cecidit in spinas · & ascenderūt spine &
suffocauerūt illud · & fructū n̄ dedit · Et aliud cecidit
in terā bonā · & dabat fructū ascendentē & crescentē
& adferebat unū triginta · & unū sexaginta · & unū
centū · Et dicebat · Qui habet aures audiendi audiat ·
Et cū ēt singularis interrogauerūt eū · hi q̄ cū eo erant
xii · parabolā · & dicebat eis · Uob̄ datū ē scire mis-
teriū regni dei ·

Illis autē q̄ foris s̄ in parabolis oia fiunt · ut uidentes
uideant · & n̄ uideant · Et audientes audiant · & n̄ in
telligant · Nequando ēuertantur · & dimittantur eis pec
cata · Et ait illis · Nescitis parabolā hanc · & quomodo
parabolas cognoscetis ·

Qui seminat · ūbū seminat · hi autē s̄ qui circa uiā · ubi
seminat ūbū · Et cū audierint · ēfestim uenit satanas ·

& aufert uerbū qd seminatū ē in cordib' eōr. Et hi
s similit̄ qui sup petrosa seminant. q̄ cū audierint
uerbū. statim cū gaudio suscipiunt illud. & radicē
n̄ habent in se sed tēporales s. Deinde orta tribu
latione. & pseciione ppt̄ ūbū. ē festi scandalizant.
Et alii s q̄ in spinis seminant. hi s qui audiunt ūbū
& erūne sēli & deceptio diuitiarū. & circa reliqua
ē cupiscentie introeuntes suffocant ūbū. & sine fruc
tu efficit. Et hi s qui sup terrā bonā seminati s
qui audiunt ūbū & suscipiunt. Et fructificant unū
triginta. & unū sexaginta. & unū centū.

Et dicebat illis. Nūqd lucerna uenit ut sub modio
ponat aut sub lecto. nōne ut sup candelabrū ponat

Non enī ē absconditū aliqd. qd n̄ manifestet. Nec fac
tū ē occultū. sed ut in palā ueniat. Siquis habet
aures audiendi audiat.

Et dicebat illis. Uidete qd audiatis. In qua mensura
mensi fueritis. remetiet uob. & adiciet uob. Qui enī
habet dabit illi. Et q̄ n̄ habet etiā qd habet aufe
retur ab eo.

Et dicebat. Cui adsimilabimus regnũ dei? aut cui pa
rabolę ẽ parabimus illud? Sicut granũ sinapis qd cũ se
minatũ fuerit uiũtra minus ẽ omnib seminib quę sũt
uiũtra. Et cũ seminatũ fuerit ascendet. & fit maius
omnib holerib. Et fac ramos magnos ita ut possint
sub umbra ei aues caeli habitare.

Et talib multis parabolis loquebat eis uĩbũ prout po
terant audire. Sine parabola autem non loquebat eis.
Seorsũ autem discipulis suis disserebat omnia.

Et ait illis. In illa die. cũ sero autem factũ ẽet transea
mus ĩtra. & dimittentes turbas. Assumunt eũ ita
ut erat in nauim. & alię naues erant cũ illo. Et facta
ẽ ꝓcella magna uenti. & fluctus mittebat nauẽ ita
ut impleretur nauis. Et erat ipse in puppi supra cerui
cal dormiens. Et excitant eũ. & dicunt ei. Magis
ter. non adte pertinet quia perimus? Et exsurgens.
cõminatus ẽ uento. & dixit mari. Tace. obmutesce.
Et cessauit uentus. & facta ẽ tranquillitas magna.
Et ait illis. Quid timidi estis? Nondũ habetis fidẽ.
Et timuerũt timore magno. Et dicebant ad alter

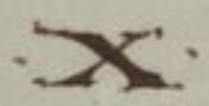

1471

uerū. Quis putas ē iste. quia uentus & mare obediūt ei.

Et uenerūt transfretauū maris in regionē gerasenorū.

Et exeunte de nauī statim occurrit de monumētis ho

mo in spū immundo. q̄ domicilū habebat in monu

mentis. Et neq; catenis iam quisquā eū poterat ligare.

quō sepe cōpedib̄ & catenis uinctus. Disrupisset ca

tenas. & cōpedes cōminuisset. & nemo poterat eū do

mare. Et sēp die ac nocte in monumētis. & in montib̄

clamans erat & cōcidens se lapidib̄. Uidens autē ihm

alonge: cucurrit & adorauit eū. Et clamans uoce

magna & dixit. Quid mihi & tibi ihu fili dī sumi. Ad

iuro te ne me torqueas p dm. Dicebat enim illi. Ex

spiritus immunde ab homine. & interrogabat eū. Q̄d

tibi nomen ē. Et dicit ei. Legio nomen ē mihi quia mul

ti sumus. Et deprecabant eū multū ne se expelleret

extra regionē. Erat autē ibi circa montē grex por

cor. magnus pascens. & deprecabant eū spiritus dicen

tes. Mitte nos in porcos. ut in eos intremus. Et con

cessit eis statim ihc. Et exeuntes spiritus immundi in

troierūt in porcos. Et magno impetu grex precipitatus ē.

unmare ad duo milia · & suffocati sunt in mari · Qui autem pas
cebant eos fugierunt & nunciauerunt in ciuitate & in agros.
Et egressi sunt uidere quid est factum · & uenerunt ad ihm · &
uident illum qui a dyemonio uexatus sedentem uestitum
& sane mentis · Et timuerunt & narrauerunt illis qui uide
rant qualiter factum est ei · qui dyemonium habuerat &
de porcis · Et rogare eum coeperunt ut discederet a fi
nibus eorum

Cum q: ascenderet naue cepit illum depcari qui a dyemo
nio uexatus e ut esset cum illo · Et non permisit eum · sed ait
illi · Uade in domum tuam ad tuos · & adnuntia illis quan
ta tibi dns fecerit · & misertus sit tui · Et abiit & coe
pit pdicare in decapoli · quanta sibi fecisset ihc &
omes mirabantur

Et cum transcendis
set ihc rursus transfretum in naui · euenit ei ba mul
ta ad illum · & erat circa mare · Et ecce uenit quidam de
archisynagogis nomine iairus · & uidens eum · cecidit
ad pedes ei · & depcabatur eum multum dicens · Quia filia
mea in extremis est · ueni impone manum sup ea ut sal

uasit & uenit. Et abiit cũ illo. & sequebat eũ tba
multa. & cõprimebant eũ. Et mulier quę erat in
pfluuio sanguinis annis xii. & fuerat multa ppessa
a cõpluribus medicis. & erogauerat oma sua. Nec quic
quã pficerat. sed magis deterius habebat. Cũ audis
set de ihu. uenit in turba retro & tetigit uestimtũ eius.
Dicebat enim quia si uestimtũ eius tetigero saluaero.
Et tẽ festi siccatus ẽ fluxus sanguinis eius. & sensit cor
pori. qd sanata ẽt a plaga. Et statim ihc cognoscens
in semetipso uirtutẽ quę exierat de eo. Conuersus in
turba aiebat. Quis tetigit uestimenta mea. & dicebant
ei discipuli sui. Uides turbã cõprimentẽ te. & dicis quis
me tetigit. Et circumspiciebat ea uidere ea quę hoc
fecerat. Mulier aũ timens & tremens sciens qd factũ
ẽt in se. uenit & pcidit ante eũ. & dixit ei omnẽ ueri
tatẽ. Ille aũ dixit ei. Filia fides tua te saluã fecit uade
in pace. & esto sana a plaga tua. Adhuc eo loquente
uenerunt ab archisynagogo dicentes. Quia filia tua
mortua ẽ qd ultra uexas magistrũ. Ihc uero ũbo
qd dicebat audito archisynagogo ait. Noli time

re tantūmodo crede. Et nō admisit quē quā sequi se
nisi petrū & iacobū & iohannē frēm iacobi. Et ue
nunt in domū archisynagogi. Et uidet tumultū
& flentes & eulantes multū. & ingressus ait eis.
Quid turbamini & ploratis? puella nē mortua
s: dormit. Et irridebant eū. Ipse ū eiectis omib
assumit patrē & matrē puellę & q̄ secū erant
Et ingreditur ubi erat puella iacens. Et tenens
manū puellę ait illi. Talitha chumi. q̄d ē ūpre
tatū puella tibi dico surge. Et cōfestī puella sur
rexit & ambulabat. Erat aū annoꝝ xii. Et ob
stupuerūt parentes ei stupore maximo. Et pcepit
illis uehemēter ne nemo id sciret. Et iussit illi da
re manducare.

Et egressus inde abit in patriā suā. & sequebantur
illū discipuli sui. Et factō sabbato. cepit in sina
goga docere. Et multi audientes. admirabantur
in doctrina ei dicentes. Unde huic hęc omia? & quę
est sapientia quę data ē illi? & uirtutes tales quę
p manus ei efficiuntur? Nonne iste ē faber fili

us marie fr̄ iacobi & ioseph & iude & simonis.
Nonne & sorores eius hic nobscū s̄. Et scandalizabantur in illo.

Et dicebat eis ihc. Quia nō est ppha sine honore nisi in patria sua & in cognatione sua & in domo sua.
Et nō poterat ibi uirtutē ullā facere nisi paucos infirmos impositis manib̄ curauit. & mirabat̄ ppt̄ incredulitatē illoꝝ.

Et circuibat castella in circuitu docens.

Et cōuocauit xii & coepit eos mittere binos. & dabat illis potestatē spiritū in mundoꝝ. Et p̄cepit eis neqd tollerent in uia nisi uirgā tantū nō panē. neq; in zona aes. s; calceatos sandalis & ne induerent̄ duab̄ tunicis.

Et dicebat eis. Quocūq; introieritis in domū illic manete donec exeatis inde.

Et quicūq; nō receperint uos. nec audierint uos exeuntes inde excutite puluerē de pedib̄ uēris in testimoniū illis.

Et exeuntes p̄dicabant ut poenitentiā agerent

& doemonia multa eiciebant & ungebant
oleo multos egros & sanabantur.

Et audiuit herodes rex manifestū eius factū
ē nomen eius & dicebat. Quia iohannes baptista
resurrexit a mortuis. & ppterea uirtutes ope
rantur in illo. Alii aut dicebant quia helias ē.
alii ut dicebant quia ppha ē quasi unus exp
phetis.

Quo audito herodes ait. Quē ego decollauiio
hannē hic a mortuis resurrexit.

Ipse enim herodes misit ad tenuit iohannē & uinx
eum in carcere ppter herodiadē uxorē philippi
fratris sui quia duxerat eā.

Dicebat enim iohannes herodi. Non licet t̄ habe
re uxorē fratris tui. herodias autē insidiabat
illi & uolebat occidere eum nec poterat. hero
des autē metuebat iohannē. sciens eum uirum iustum
& sanctum & custodiebat eum. Et audito eo multa
faciebat. & libenter eum audiebat. Et cum dies opor
tunus accidisset herodes natalis suis cenam fec

principib' & tribunis & primis galilee. Cūq; in
troisset filia ipsius herodiadis. & saltasset &
placuisset herodi simulq; recūbentib'. Rex ait
puelle. Pete a me q̄d uis. & dabo tibi. Et iurauit
illi quia peteris quicquā dabo tibi. Licet dimi
diū regni mei. Que cū exisset dix̄ matri sue
quid petā. Et illa dix̄. Caput iohannis bapti
te. Cūq; introisset stat̄ cū festinatione ad regē
petiit dicē. Volo ut primus des mihi in disco
caput iohannis baptiste. Et contristatus ē rex
ppt̄ ius iurandū & ppt̄ simul recūbentes nolu
it eā contristare. Sed misso spiculatore. p̄cepit
afferri caput eī in disco. Et decollauit eū in car
cere. & attulit caput eī in disco & dedit illud
puelle. Et puella dedit matri sue. Quo audi
to discipuli eī uener̄ & tuler̄ corpus eī & posue
runt illud in monumento.

ET CONUENIENTES
apostoli ad ihm renuntiauer̄ illi oīa quecque
rant & docuerant.

tant illis. Venite seorsū in desertū locū & re
quescite pusillū. Erant enī q̄ uenientes & redie
bant multi & nec manducandi spacū habebant.
Ascendentes in nauē abierūt in desertū locū seor
sū & uiderūt eos abeuntes & cognouerūt multi. Et pe
destres de omnib' ciuitatib' cōcurrerūt illuc & p̄uene
runt eos. Et exiens ihc uidit turbā multā. & mi
sertus eos super eos. quia erant sicut oues nō habentes
pastorē & coepit docere eos multa.

Et cū iā hora multa fieret accesserūt ad eū discipu
li dicentes. Desertus ē locus hic et iā hora p̄terit.
Dimitte illos ut euntes in p̄xima s uillas & uicos
emant sibi cibos quos manducent. Et respondens
ait illis. Date illis manducare. Et dicunt ei. Eun
tes emamus denarius ducentis panes. & dabimus
eis manducare. Et dicit eis. Quot panes habetis.
Ite & uidete. Et cū cognouissent dicunt quinq;
& duos pisces. Et p̄ecepit illis ut accūbere face
rent omes secūm cōtubia sup uiride foenū. Et
discubuerūt in partes p centenos & p quinquage

nos. Et accepit quinq; panib' & duob' piscibus
intuens celū. benedixit. & fregit panes & dedit
discipulis suis. ut ponerent ante eos. Et duos
pisces diuisit omib'. & manducauerūt & saturati
sunt. Et sustulerūt reliquias fragmētorū xii cophi
nos plenos & de piscib' Erant autē q manducauerūt
quinq; milia uirorum.

Et statim coegit discipulos suos ascendere in na
uē ut p̄cederent eū trans fretū in bethsaida
dōnec ipse dimitteret populū.

Et cū dimisisset eos abiit in montē orare.
cū sero ēet. erat nauis in medio mari & ipse
solus in terra. Et uidens eos laborantes in remi
gando. erat enim uentus ēt aduersus eis. Et circa quar
tam uigiliam noctis. uenit ad eos ambulans sup̄ mare.
& uolebat p̄terire eos. At illi ut uiderunt eū ambu
lantē sup̄ mare. putauerūt fantasma ēe & exclama
uerūt. Omnes enim eū uiderūt. & ēturbati sūt. Et statim locutus
est cū eis. & dixit illis. Confidite: ego sū nolite timere.

Et ascendit in nauē. & cessauit uentus. Et

plus magis uirtute stupebant. Non enim intellexe
rant de panibus. Erat enim cor illorum obcecatum. & cum
transfretassent puenerunt in terram genesareth & applicuerunt.
Cumque egressi essent de nauigio continuo cognouerunt eum. Et
currentes uniuersam regionem illam coeperunt in grabatis
eos qui se male habebant circumferre ubi audiebant
eum esse. Et quocumque introibat in uicos uel in uillas
aut ciuitates. in plateis ponebant infirmos. Et
deprecabantur eum. ut uel fimbriam uestimenti eius tange
rent. Et quotquot tangebant eum salui fiebant.
Et conuenium ad eum pharisei & quidam de scribis uenien
tes ab hierosolimis. Et cum uidissent quosdam ex
discipulis eius communibus manibus id est non lotis manibus man
ducare panes uituperauerunt. Pharisei enim & omnes
iudei. nisi crebro lauent manus non manducant. te
nentes traditionem seniorum. & a foro nisi urbapti
zentur non comedunt. Et alia multa sunt quae tradi
ta sunt illis seruare. Baptismata calicum & urceorum &
cerauinorum & lectorum. Et interrogabant eum pharisei
& scribae. Quare discipuli tui non ambulant iuxta

traditionē senioꝝ? Sed cōmunib' manib' mandu
cant panē. At ille respondens dixit eis. Bene ꝓphe
tauit de uob' esaias. Ypocritis. sicut scriptū est. Populus
hic labijs me honorat. cor autē eorum longe est a me. In
uanū autem me colunt docentes doctrinas & p̄cepta
hominū relinquentes enim mandata dei tenetis tra
ditionē hominū. & alia mala facitis. Et iterū dicit
illis. Bene irritū facitis p̄ceptū dei ut traditionē
uram seruetis. Moyses enim dixit. Honora patrē
tuū & matrē tuā. Et q̄ maledixerit patri uel ma
tri morte moriat. Uos autem dicitis. Si dixerit ho
mo patri aut matri corban q̄d est donū. q̄d cūq;
ꝓ fuerit tibi ex me. & ultra non dimittitis eum quic
quam facere patri suo aut matri rescindentes
uerbū dei ꝑ traditionē uram quam tradidistis. &
similia huiūmodi multa facitis. Et conuocans
iterū turbam dicebat illis. Audite me omes & in
tellegite. nihil est extra hominē introiens in eum
q̄d possit eum coinquinare. Sed quę de homine ꝓ
cedunt. illa sunt quę cōmunicant hominē. Si quis

habet aures audiendi audiat.

Et cū introisset in domū a turba interrogabant eū disci
puli ei parabolā. Et ait illis. Sic & uos imprueden
tes estis. ñ intellegitis quia omne extrinsecus intro
iens in hominē. ñ potest eū cōmunicare. quia ñ
intrat in cor ei sed in uentrē. & in secessū exit pur
gans omnes escas. Dicebat enī quō quę de homine
exeunt illa cōmunicant hominē. Abintus aū de
corde hominū cogitationes malę procedunt. adulte
ria fornicationes homicidia furta auaritię nequi
tię dolus impudicitia oculus malus blasphemia
superbia stultitia. omnia hęc mala abintus procedunt.
& cōmunicant hominē

Et inde surgens ab
ibat in fines tyri & sidonis. Et ingressus domū
neminē uoluit scire. & ñ potuit latere. Mulier
enī statim ut audiuit de eo quę habebat filiā spi
ritu in mundo uexatā intrauit & procidit ad pe
des ei. Erat enī mulier gentilis syrophenissa
in genere suo.

Et rogabat eum ut demonium eiceret de filia ei. Qui
dixit illi. Sine prius saturari filios. Non enim bo
num sumere panem filiorum et mittere canibus. At illa
respondit et dicit ei. Utique domine. Nam et catelli edunt
sub mensa de micis puerorum. Et ait illi. Propter hunc
sermonem uade. exit demonium de filia tua. Et
cum abisset domum suam. invenit puellam iacentem super
lectum. et demonium exisse.

Et iterum exiens de finibus tyri. venit per sydonem ad ma
re galilee inter medios fines decapoleos. Et ad
ducunt ei surdum et mutum et deprecabantur eum ut im
poneret illi manum. Et apprehendens eum de turba se
orsum misit digitos suos in auriculas eius et expu
ens tetigit linguam eius. et suspiciens in celum ingemu
it et ait illi. Effeta quod est adaperire. Et sta
tim apertae sunt aures eius. et solutum est uinculum linguae eius
et loquebatur recte. Et praecepit eis ne cui dicerent.

Quanto autem eis praecipiebat. tanto magis plus prodica
bant. et eo amplius admirabantur dicentes.

Bene omnia fecit et surdos fecit audire et mutos loqui.

In illis diebus cum turba multa cet. nec haberent
quid manducarent. Conuocatis discipulis ait illis.
Misereor super turbam quia ecce iam triduo sustinent
me nec habent quid manducent. Et si dimisero eos
ieiunos in domum suam deficient in via. Quidam enim
ex eis de longe uenerunt. Et responderunt ei discipuli
sui. Unde istos poterit quis hic saturare panibus
in solitudine? Et interrogauit eos. Quot panes habe
tis? Qui dixerunt. Septem. Et precepit turbe discumbere
super terram & accipiens VII panes. gratias agens. fregit
& dabat discipulis suis ut apponerent. & appo
suerunt turbe. Et habebant pisciculos paucos. & ip
sos benedixit. & iussit apponi. Et manducauerunt
& saturati sunt. Et sustulerunt quod superauerat de
fragmentis septem sportas. Erant autem qui manduca
uerunt quasi quatuor milia & dimisit eos. Et statim
ascendens naue cum discipulis suis. uenit in par
tes dalmanutha.

Et exierunt pharisei. & coeperunt conquirere cum eo queren
tes ab illo signum de cęlo temptantes eum.

Et ingemiscens spiritu ait. Quid generatio ista signum querit? Amen dico uobis. si dabitur generationi isti signum.
Et dimittens eos ascendens iterum naue abiit trans freta. Et oblitti sunt sumere panes. Et nisi unum panem secum in nauim.
Et precipiebat eis dicens. Uidete. cauete a fermento pharisei. Et a fermento herodis.
Et cogitabant ad inuicem dicentes. quia panes non habemus. Quo cognito ihe ait illis. Quid cogitatis. quia panes non habetis? Nondum cognoscitis nec intellegitis. adhuc cecum habetis cor uestrum. oculos habentes non uidetis. Et aures habentes non auditis. nec recordamini quando. v. panes fregi in quinque milia. et quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis? Dicunt ei. xii. Quando et. vii. panes in iiii. milia hominum quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei. vii. Et dicebat eis. Quomodo nondum intellegitis?
Et uenerunt bethsaida. et adducunt ei ceecum. et rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa manu ceci eduxit eum extra uicum. et expuens in oculos eius

inpositis manib' suis interrogauit eū si aliqd uideret.
Et aspiciens ait. Uideo homines uelut arbores ambulantes. Deinde iterū inposuit manus sup oculos ei & coepit uidere. Et restituitus est ita ut uideret clare omia. Et misit illū in domū suā dicens. Uade in domū tuā. Et si in uicū introieris. nemini dixeris.

Et egressus est & discipuli eius in castella cesareę philippi. & interrogabat in uia discipulos suos dicens. Quē me dicunt esse homines. Qui respondentes illi dicentes. Iohannē baptistā. alii heliā. alii uero quasi unū ex ꝓphetis. Tunc dicit illis. Vos uero quē me dicitis esse.

Respondens petrus ait ei. Tues xpe. Et cōminatus est eis. ne cui dicerent de illo. Et coepit docere illos quia oportet filiū hominis multa pati & reꝓbari a senioribus. & a sumis sacerdotib' & scribis. et occidi. & post tres dies resurgere. Et palam uerbū loquebatur.

Et apphendens eū petrus coepit increpare eum quia eū uersus & uidens discipulos suos cōminatus

XI.

ē petro dicens. Uade retro me sathanas quō n sapis
que dī s. sed que sunt hominū.

Et cū uocasset turbam cū discipulis suis dixit eis. Si quis uult
me seq̄ deneget semetipsū & tollat crucē suā & se
quat me. Qui enī uoluerit animā suā salua fac
re p̄det eā. Qui aut p̄didерit animā suā p̄ me
& euangeliū. saluā eā faciet. Quid enī p̄debit ho
mini si lucret mundū totū & detrimētū faciat an
me sue. Aut quid dabit homo cōmutationis p̄ ani
ma sua.

Qui enī me ēfessus fuerit. & mea ūba in generatio
ne ista adultera & peccatrice. & filius hominis ē
erubescet cū uenerit in gl̄a patris sui cū angelis
sēis & dicebat illis.

Amē dico uob. Quia sūt q̄dā de hic stantib q̄ n gusta
bunt mortē. donec uideant regnū dī uenien
in uirtute. Et post sex dies assūpsit petrū & io
hannē & iacobū & duc illos in mont excelsū seor
sū solos. Et transfiguratus ē corā ipsis. & uesti
menta ei facta sūt splendentia. & candida nimis uelut

nix. Qualia fullo sup terrā ñ potest candida face
re. Et apparuit illis helias cū moyse. & erant lo
quentes cū ihu. Et respondens petrus ait ihu.
Rabbi. bonū ē nos hic ēe. & faciamus tria tabna
cula. Tibi unū & moysi unū & helie unū. Non enī
sciebat qd diceret. Erant enī timore exterriti.
Et facta ē nubes obūbrans eos. & uenit uox de nube
dicēs. Hic ē filius mēs carissimus. audite illū. Et
statim circūspicientes. neminē amplius uidērūt nisi
tantū ihm secū. Et descendentib illis de monte
pēcepit illis ne cui quē uidissent narrarent nisi
cū filius hominis a mortuis resurrexerit.

Et uerbū ē tenuerūt apud se ē q̄rentes qd ēt cum
a mortuis resurrexerit.

Et interrogabant eū dicentes. Quid ergo dicunt
pharisei & scribe. quia heliā oportet uenire
primū. Qui respondens ait illis. Helias cū uene
rit primo restituet omia. & quomodo scriptū ē
in filiū hominis ut multa patiat & ē tēpnat. Sed
dico uob. quia helias uenit. & fecerūt illi quē cūq:

uoluer̄ sic̄ scriptū ē deeo.

Et uenens ad discipulos suos. uidit tbā magnā circa eos & scribas c̄q̄rentes cū eis. Et c̄ festi omis ppls uidens ihm stupefactus ē & expauer̄. & accurrentes salutabant eū. Et int̄rogauit eos qd int̄ uos conquirtis.

Et respondens unus de turba dixit. Magister attuli filiū meū ad te habentē spiritū inmundū & mutū q̄ubicūq: eū app̄hendere allidit eū & spumat & stridet dentib' & arescet. Et dixi discipulis tuis ut eicerent illū & n̄ potuer̄. Quis respondens eis dic̄. O generatio incredula quādiu apud uos ero quādiu uos patiar. Afferte illū ad me. Et tradtuler̄ eū. Et cū uidisset illū stat̄ spiritus c̄turbauit eū & elisus in terra uolutabat̄ spumans. Et int̄rogauit patrē ei quantū tēporis ē ex quo hoc ei accidit. At ille ait ab infantia. Et frequent̄ eū & in igne & in aquā misit ut eū pderet. Sed siqd potes ad iuua nos misertus nr̄i. Ihc aū ait illi. Si potes credere omia

possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pa-
ter pueri cum lacrimis aiebat. Credo domine adiuua incre-
dulitatem meam. Et cum uideret ihe concurrentem turbam
comminatus est spiritui immundo. dicens illi. Surde
& mute spiritus ego tibi precipio. exi ab eo & amplius
ne introeas in eum. Et clamans & multum discerpens
eum exiit ab eo. Et factus est sicut mortuus. ita ut multi
dicerent quia mortuus est. Ihe autem tenens manum eius ele-
uauit illum & surrexit.

Et cum intrasset in domum. discipuli eius interrogabant
eum secreto dicentes. Quare non potuimus eicere eum. Et
dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire nisi in ora-
tione & ieunio.

ET INDE PROFECTI SUNT
per egrediebantur galileam nec uolebat quemquam scire.
Docebat autem discipulos suos. & dicebat illis. Quia fi-
lius hominis tradetur in manus hominum & occident
eum. & occisus & tertia die resurget. At illi ignora-
bant uerbum. & timebant eum interrogare.

Et uenerunt capharnaum. Et cum domi essent interrogabat

eos. Quid inuicem tractabatis. Ad illi tacebant.

Siquidem inter se in uia disputauerant. quis esset illorum maior.

Et residens uocauit xii. & ait illis. Siquis uult primus

esse erit omnium nouissimus & omnium minister. Et ac

cipiens puerum. statuit eum in medio eorum. & dixit. Quis

quis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine

meo me recipit.

Et quicumque me susceperit. non me suscipit. sed eum

qui me misit.

Respondit illi iohes dicens. Magister uidimus quendam

in nomine tuo daemonia eicientem. qui non sequitur nos &

prohibuimus eum. Ihesus autem ait. Nolite prohibere eum. ne

mo est enim qui faciet uirtutem in nomine meo. & possit

cito loqui de me. Qui enim non est aduersum uos pro uobis est.

Quisquis enim potum dederit uobis calicem aque in no

mine meo quia xpi estis. Amen dico uobis non perdet

mercedem suam.

Et quisquis scandalizauerit unum ex his pusillis qui

credunt in me. bonum est ei magis si circumdaretur mola

asinaria collo eius & mergeretur

Et si scandalizauerit te manus tua abscide eam. Bonum
est tibi debilem introire in uitam quam duas manus ha
bentem ire in gehennam in ignem inextinguibilem.
Vbi uermis eorum non moritur. & ignis non extinguitur. Et si
pes tuus te scandalizat. abscide illum. Bonum est ti
bi claudum introire in uitam æternam. quam duos pe
des habentem mitti in gehennam ignis inextinguibi
lis. Vbi uermes eorum non moriuntur & ignis non extinguitur.
Quod si oculus tuus scandalizat te. eice eum. Bonum
est tibi luscum introire in regnum dei quam duos ocu
los habentem mitti in gehennam ignis. Vbi uermes
non moriuntur. & ignis non extinguitur. Omnis enim igne
salietur & omnis uictima sale salietur.

Bonum est sal quod si sal euanuerit. in quo illud edietis
habere in uobis sal. & pacem habete inter uos.

Et inde exsurgens uenit in fines iudee ultra ior
danen. & conuenium iterum turbe ad eum. Et sicut con
sueuerat iterum docebat eos. Et accedentes pha
risei interrogabant eum. Si licet uiro uxorem dimit
tere tentantes eum. At ille respondens dixit eis.

169

Quid uob̃ p̃cepit moyses? Qui dixer̃. Moyses
p̃misit libellũ repudii scribere & dimittere. Qui
bus respondens ihc ait. A dure tiã cordis uri̇ scrip
sit uob̃ p̃ceptũ istud. Ab initio aũ creature
masculũ aũ & feminã fec̃ eos ds̃. Propt̃ hoc re
linquet homo patrẽ & matrẽ. & hereb̃ ad uxorẽ
suã. Erẽt duo in carne una. Itaq: iã nõ sũt duo sed
una caro. Q d̃ ergo ds̃ cõiunx̃ homo nõ separet.
Et in domo iterũ discipuli eĩ de eodẽ interrogauer̃ eũ.
Et dicit illis. Quicũq: dimiserit uxorẽ suã & aliã
duxerit. ad ulteriũ cõmittit sup eã. Et si uxor
dimiserit uirũ suũ & alii nupserit moechat̃.
Et offerebant illi paruulos ut tangeret eos. Dis
cipuli aũ cõminabant̃ offerentib̃. Quos cũ uide
ret ihc indigne tulit & ait illis. Sinite paruulos
uenire ad me & ne phibueritis eos. Talium ẽ enĩ
regnũ celoꝝ. Amẽ dico uob̃ quisquis nõ recepe
rit regnũ dei uelut paruulus nõ intrab̃ in illud.
Et cõplexans eos. & imponens manus sup illos
benedicebat eos.

Et cū egressus ēet in via, p̄currens quidā genu flexo
ante eū rogabat. Magister bone q̄d faciā ut uitā
aeternā p̄cipiā. Ihc aūt dixit eis. Quid me dicis bo
nū. Nemo bonus nisi unus ds. Pr̄ecepta nosti. ne
adulteres. ne occidas. ne furteris. ne falsū testimo
niū dixeris. ne fraudē feceris. Honora patrē
tuū & matrē. At ille respondens ait illi. Ma
gister hēc omia obseruauī a iuuentute mea.
Ihc aūt intuitus eū dilexit eū & dixit illi. Unū tibi deest.
Vade quecūq: habes uende & da pauperib & ha
bebis thesaurū in cēlo. & ueni sequere me.
Qui contristatus in ūbo abiit merens. Erat enī ha
bens multas possessiones. Quā difficile q̄ pecu
nias habent in regnū dī introibunt. Discipuli
aūt obstupebant in uerbis ei. At ihc rursus re
spondens ait illis. Filioli quā difficile ē ēfiden
tes in pecunias in regnū dī intrare: Facilius ē
camelū p foram acus transire. quā diuitē in
trare in regnū dī. Qui magis admirabantur
dicentes ad semetipsos. Et quis potest saluus

fieri. Et intuens eos ihs ait. Apud homines impossibile est sed non apud dm. Omnia enim possibilia sunt apud dm.
Et coepit ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te.

Respondens ihs ait illi Amen dico tibi. nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut filios aut agros propter me et propter euangelium Qui non accipiet centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus et in seculo futuro uitam eternam.

Multi autem erunt primi nouissimi et nouissimi primi.

ERANT AUTEM IN VIA ascendentes in hierosolimam. et precedebat illos ihs. Et stupebant. et sequentes timebant. Et assumens iterum xii. coepit illis dicere quae essent ei euenitura. Quia ecce ascendimus hierosolimam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et senioribus et damnabunt eum morte. et tradent eum gentibus. et illudent ei et conspuent eum et flagellabunt eum et interficient eum et tertia die resurget.

Et accedunt ad illũ iacobus & iohannes filii zebedei
dicentes. Magister uolumus ut qd eũ q: petierimus
facias nob. Ait ille dixit eis. Quid uultis ut faciã uob &
dixerũt. Da nob ut unus ex dexterã tuã & alius ex si
nistrã tuã sedeamus in gla tua. Ihc aũ ait illis. Nes
citis qd petatis. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bi
bo aut baptismũ quo ego baptizor baptizari. Ait illi
dixerũt ei. Possumus. Ihc aũ dixit eis. Calicẽ quidẽ meũ
quẽ ego bibo bibetis. & baptismũ quo ego baptizor
baptizabimini. Sedere aũ ex dexterã meã uel ex
sinistrã ñ est meũ dare uob s: quib paratũ est.
Et audientes x. coeperũt indignari de iacobo & iohanne.
Ihc aũ uocans eos. ait illis. Scitis quia hi uidentur
q principari gentib dominantur eis. & principes eor
potestatẽ habent ipsor: ñ ita est inuob. Sed q cũq: uo
luerit fieri maior erit minister ur. Et q cũq: uo
luerit in uob primus esse erit omniũ seruus.
Nã & filius hominis ñ uenit ut ministraretur ei. sed
ut ministraret. Et daret animã suã in redẽptio
nẽ pro multis.

Et venerunt hiericho. & profiscente eo de hiericho &
discipulis ei & plurima multitudine filius timei
bartimeus cecus sedebat secus viam mendicans. Qui
cum audisset quia ihc nazarenus e. coepit clamare
& dicere. Fili dauid ihu miserere mei. Et increpabant
illi multi ut taceret. At ille multomagis
clamabat. fili dauid miserere mei. Et stans ihc
iussit illum vocari. Et vocant cecum dicentes ei. Animequior esto surge vocat te. Qui proiecto vestimento
suo exiliens venit ad eum. Et respondens ihc dixit illi.
Quid tibi vis faciam. Caecus autem dixit ei. Rabboni
ut videam. Ihc autem ait illi. Vade. fides tua te salvum fecit. Et continuo vidit & sequebatur eum viam

Et cum appropinquarent hierosolimis & bethanie ad montem oliuarum. mittit duos ex discipulis suis & ait
illis. Ite in castellum quod est contra vos. & statim intrantes
illuc. inuenietis pullum ligatum. super quem nemo
adhuc hominum sedit. solite & adducite illum. Et
si quis vobis dixerit. quid facitis. dicite quia domino
necessarius est. & continuo dimittet huc illum.

Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante januam foris
in biuio. & soluerunt eum. Et quidam de illic stantib' di
cebant illis. Quid facitis soluentes pullum? qui dixe-
runt sicut preceperat illis ihc & dimiserunt eos. Et adduxe
runt pullum ad ihm. & imposuerunt uestimenta sua. & se
dit sup eum. Multi autem uestimenta sua strauerunt in via.
Alii autem cedebant de arboribus frondes. & sternebant
in uia.

Et qui pibant & qui sequebantur clamabant dicentes.
Osanna. benedictus qui uenit in nomine dni. bene
dictum qd uenit regnum patris nri dauid. osanna in
excelsis.

Et introiuit hierosolima in templum. & circumspectis omib'
cum iam uespera esset hora exiit in bethaniam cum xii. Et
alia die cum exiret a bethania esuriit. Cumq; uidis
set a longe ficum folia habentem. uenit si qd forte
inueniret in ea. Et cum uenisset ad eam nihil inuenit
preter folia. Non enim erat tempus ficorum. Et respon
dens dixit ei. Iam n amplius quisquam in eternum fructum
ex te manducet. Et audiebant discipuli eius.

Et venerunt hierosolimam. & cum introisset in templum coe
pit eicere uendentes & ementes in templo & mensas nu
mularios & cathedras uendentium columbas euertit. Et non
sinebat ut quisquam transferret uas per templum. & do
cebat dicens eis. Nonne scriptum est quia domus mea
domus orationis est. Uos autem fecistis eam speluncam latronum
audiuit autem principes sacerdotum & scribe querebant
quomodo eum perderent. Timebant enim eum. quia uniuersa
turba admirabatur super doctrina eius.

Et cum uespera facta esset. egrediebantur de uinea. Et cum
mane transirent. uiderunt ficum aridam facta a radicibus.
Et recordatus petrus dixit ei. Rabbi ecce ficus cui ma
ledixisti aruit.

Et respondens ihesus ait illis. Habete fidem dei. Amen dico
uobis. quia quicumque dixerit huic monti tollere & mitte
re in mare. & non hesitauerit in corde suo sed crediderit
quia quod cumque dixerit fiat fiet ei.

Propterea dico uobis. Omnia quecumque orantes petitis. credite
quia accipietis. & euenient uobis.

Et cum stabitis ad orandum. dimittite siquid habetis ad uirum

aliquē. ut & pr̄ ur̄ q̄ in celis ē. dimittat uob peccata ura. Qd si uos ñ dimiseritis. nec pr̄ ur̄ q̄ in celis ē dimittet uob peccata ura.

Et uenium rursus hierosolimā. & cū ambularet in tē plo accedunt ad eū sūmi sacerdotes & scribe & seniores & dicunt illi. In qua potestate hec facis. & quis tibi dedit hanc potestatē ut ista facias. Ihe aūt respondens ait illis. Interrogabo uos & unū ūbū. & respondete mihi. Et dicā uob in qua potestate hec faciam. Baptismū iohis de celo erat an ex hominib. Respondete mihi. At illi cogitabant secū dicentes. Si dicerimus de celo. dicet nob quare ergo ñ credidistis ei. Sed dicemus ex hominib timebant populū. Omes enī habebant iohm. quia uere pphēta ēt. Et responden tes dicunt ad ihm. Nescimus. Et respondens ihe ait illis. Neq: ego dico uob. in qua potestate hec faciō.

Et coep̄ illis in parabolis loq̄ uineā pastinauit homo & circūdedit sepē & fodit lacū & edificauit turrē & locauit eā agricolis & peregre pfectus ē. Et misit ad agricolas in tempore seruū. ut ab agricolis acciperet

defructu uineę. Qui ad p̄hensū eū ceciderūt & dimi
serūt uacuū. Et iterū misit ad illos alium seruū & illū
uicapite uulnerauerūt: & cōtumeliis affecerūt. Et iterū
misit alium: & illū occiderūt. Et plures alios quosdā
cedentes alios ū occidentes. Adhuc ergo unū habens
filiū karissimū. & illū misit ad eos nouissimū dicens.
Quia reuerebunt filiū meū. Coloni autē dixerūt ad
inuicē. Hic ē heres uenite occidamus eū. & nra erit
hereditas. Et apphendentes eū occiderūt & eiecerūt
extra uineā. Qd ergo faciet dominus uineę? ueniet
& pdet colonos. & dabit uineā alius. Nec scripturā
legistis hanc? Lapidē quē reprobauerūt ędificantes
hic factus ē in caput anguli. A dno factū ē istud.
& ē mirabile in oculis nris.

Et querebant eū tenere. & timuerūt turbā. Cognou
erūt enim quō ad eos parabolā hanc dixerit. & relic
to eo abierunt.

Et mittunt ad eū quosdā ex pharisęis & herodianis
ut eū caperent in ūbo. Qui uenientes dicunt ei.
Magister. scimus quia ueraxes & nō curas quēquam

Nec enim uidet in facie hominum. s: in ueritate uia dei
docet. Licet dari tributum cesari annum. dabimus.
Qui sciens uersutiam eorum ait illis. Quid me tenta
tis. Afferte mihi denarium ut uideam. At illi obtu
lerunt ei. Et ait illis. Cuius est imago hec & inscriptio.
Dicunt illi. Cesaris. Respondens ait illis. Dic illis.
Reddite igitur que sunt cesaris cesari. & que sunt dei deo.
Et mirabantur super eo. Et uenerunt ad eum saducei q̃
dicunt resurrectionem non esse. & interrogabant eum di
centes. Magister moyses nobis scripsit. ut si cuius
frater mortuus fuerit & dimiserit uxorem & filios
non reliquerit. accipiat frater eius uxorem ipsius & re
suscitet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant. & p̃
mus accepit uxorem & mortuus est. non relicto semi
ne. Et secundus accepit eam & mortuus est. Et nec
iste reliquit semen. Et tertius similiter. Et acceperunt
eam similiter septem. & non reliquerunt semen. Nouissima
omnium defuncta est & mulier. In resurrectione
ergo cum resurrexerunt. cuius de his erit uxor.
Septem enim habuerunt eam uxorem. Et respondens

hec autem illis. Nonne ideo errastis nescientes scripturas
neque virtutem dei. Cum enim amortuis resurrexerint neque
nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli dei in celis. De mor-
tuis autem quod resurgant. Non legistis in libro moysi super
rubum quomodo illi dixerit dominus inquiens. Ego sum deus
abraham. & deus isaac. & deus iacob. non est deus mortuorum sed uiuo-
rum. Uos ergo multum erratis.

Et accessit unus de scribis. audiens illos conquirentes. &
uidens quoniam bene illis responderit interrogauit eum quod
esset primum omnium mandatum. Ihesus autem respondit ei. Quia
primum omnium mandatum est. Audi israel. dominus deus noster deus
unus est. Et diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. & ex
tota anima tua. & ex tota mente tua. & ex tota uirtute
tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum autem si-
mile est huic. Diliges proximum tuum tanquam te ipsum. Maior
horum aliud mandatum non est.

Et ait illi scriba. bene magister in ueritate dixisti
quia unus est deus & non est alius preter eum. Et ut diligatur ex to
to corde. & ex toto intellectu. & ex tota anima. &
ex tota fortitudine. & diligere proximum tanquam

se ipsu. maius e omib holocaustomatib & sacrificiis.

Ihc aut uidens qd sapienter respondisset dixit illi. Non

es longe a regno di.

Et nemo ia audebat eu interrogare.

Et respondens ihc dicebat docens in templo. Quomodo di

cunt scribe xpm filiu e dauid. Ipse enim dauid di

cit in spu sco. Dixit dns dno meo sede a dextris me

is. Donec ponam inimicos tuos scabellu pedu tuoru. Ipse

ergo dd die eu dnm. & unde e filius eius. Et multitudo

ba libenter eu audiuit.

Et dicebat eis in doctrina sua. Cauete a scribis qui uolunt

in stolis ambulare. & salutari in foro & in primis

cathedris sedere in synagogis & primos discubitus

in cenis.

Qui deuorant domos uiduarum sub obtentu plixe ora

tionis. Hi accipient plicius iudicium. Et sedens ihc contra

gazophilacium aspiciebat quomodo turba iactaret

aes in gazophilacium. Et multi diuites iactabant mul

ta. Cum uenisset autem una uidua pauper misit duo minu

ta qd e quadrans. Et conuocans discipulos suos ait il

lis. Amen dico vob. quo vidua hec pauper plus omnib misit
q misere in gazophilacium. Omnes enim ex eo qd abundabat
illis miser. Hec vero de penuria sua omnia que habuit mi
sit totum victum suum.

Et cum egrederetur de templo. ait illi unus ex discipulis suis.
Magister: aspice quales lapides & quales structure.
Et respondens ihe ait illi. Vides has magnas aedifica
tiones. non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur.

Et cum sederet in
monte oliuarum contra templum interrogabant eum separa
tim petrus. & iacobus & iohes & andreas. Die nobis quan
do ista fient. & qd signum erit. quando hec omnia incipi
ent consumari. Et respondens ihe coepit dicere illis.
Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in no
mine meo dicentes. quia ego sum & seducent multos.
Cum audieritis autem bella & opiniones bellorum ne timue
ritis. Oportet enim fieri sed nondum finis. Exsurget enim
gens super gentem. & regnum super regnum. & erunt terre motus
per loca. & fames. initium dolorum hec.
Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in concilius.

& in synagogis uapulabitis. & ante p̄sides & reges stabi
tis ppt̄ me in testimoniu̅ illis.

Et in omn̄is gentes primu̅ oportet p̄dicari euangelium.

Cu̅ duxerint uos tradentes. nolite cogitare qd loqua
mini. sed qd dat̄u̅ fuerit uob̄ in illa hora id loquami
ni. Non enim uos estis loquentes. sed sp̄s s̄ancti. Tradet aut̄
fr̄ frm in morte. & pat̄ filiu̅. & c̄surgent filii in paren
tes. & morte afficient eos. & eritis odio ppt̄ nom̄ meu̅
omib̄ Qui aut̄ sustinuerit in finem hic saluus erit.

Cu̅ aut̄ uideritis abominatione̅ desolationis stante̅
ubi n̄ debet qui legit intellegat.

Tunc qui in iudea s̄t fugiant in montes. & q̄ sup̄ tecti
ne descendat in domu̅. nec introeat ut tollat quid
de domo sua. Et q̄ in agro erit. n̄ reuertat retro tollere
uestimentu̅ suu̅

Ue autem pregnantib̄ & nutrientib̄ in illis diebus.

Orate uero ut hiem̄ n̄ fiat.

Erunt enim dies illi tribulationes tales quales n̄ fuer̄
ab initio creature, quam c̄didit ds̄ usq: nunc neq: fient.

Et nisi breuiasset dn̄s dies. n̄ fuisset salua omis caro

Sed ppr̄ electos quos elegit breuiauit dies.

Et tunc si quis dixerit. ecce hic ē xp̄s ecce illic non credideritis.

Exsurgent enim pseudo xpi & pseudo pphete. & dabunt

signa & portenta ad seducendos. si fieri potest etiam

electos. Vos ergo videte. ecce p̄dixi uob omia.

Sed in illis diebus post tribulationem illam. sol obtenebra

bit. & luna non dabit splendorem suum. Et stellę celi erunt de

cidentes & uirtutes que sunt in celis mouebuntur.

Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubib cum

uirtute multa & gta. Et tunc mittet angtos suos & con

gregabit electos suos a quatuor uentis a summo terre

usq: ad summum celi. A ficu autem discite parabolam. Cum iam

ramus eius tener fuerit. & nata fuerint folia. cognos

cetis quia in pximo est estas. Sic & uos cum uideritis

hec fieri. scitote qd in pximo sit in ostiis. Amen dico

uob. quod non transibit generatio hec. donec oia ista

fiant. Celum & terra transibunt. uba autem mea non transibunt.

De die autem illa & hora nemo scit. neq: angli in celo. neq:

filius nisi pater.

Vtinam uigilate & orate. Nescitis enim quando tempus sit.

Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam & dedit
seruis suis potestatem cuiuq: operis & ianitori precepit ut uigilet.
Uigilate ergo. Nescitis quando dominus domus ueniat.
Sero. an media nocte. an galli cantu. an mane. ne cum ue
nerit repente inueniat uos dormientes. Quod autem uobis
dico omnibus dico uigilate.

ERAT AUTEM PASCHA

& azima post biduum.

Et querebant summi sacerdotes & scribe. quomodo ihm
dolo tenerent & occiderent. Dicebant enim. Non in die
festo. ne forte tumultus fieret populi.

Et cum esset bethanie in domo symonis lepsi & recumberet.
uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi spi
cati pretiosi. & fracto alabastro effudit sup caput ei.
Erant autem quidam indignantes intra semetipsos
& dicentes. Ut quid perditio unguenti facta est. potuit
enim istud uenundari plus quam trecentis denariis. &
dari pauperibus. Et fremebant in ea. Ihs autem dixit. Sim
te ea. quid illi molesti estis. Bonum opus operata est in
me. Semper enim pauperes habetis uobiscum. & cum uolueri

us potestis illis bene facere. Me autem non semp habetis.
Quod habuit hec fecit. Prevenit ungere corpus meum
in sepultura. Amen dico vobis. ubicumque predicatum fuerit
euangelium istud in universo mundo. & quod fecit hec
narrabitur in memoriam ei.

Et iudas scariothes unus de xii. abiit ad summos sacer
dotes. ut prderet eum illis. Quia audiebant gauisi. &
promiserunt ei pecuniam se daturos. Et querebat quomo
do oportune illum traderet. Et primo die azimorum
quando pascha immolabant. dicunt ei discipuli.
Quo uis eamus. & paremus tibi ut manduces pas
cha. Et mittit duos ex discipulis suis & dicit eis. Ite
in ciuitatem. & occurret uobis homo lagenam aque ba
iulans. sequimini eum. Et quocumque introierit. dicite
domino domus. quia magister dicit. Ubi est refectio mea.
ubi pascha cum discipulis meis manducem. Et ipse uo
bis demonstrabit cenaculum grande stratum. & illic para
te nobis. Et abierunt discipuli eius & uenerunt in ciuitatem
& inuenerunt sicut dixerat illis & parauerunt pascha

Uespere autem facto. uenit cum duodecim. Et discumbentib

eis. & manducantib. ait ihc. Amen dico uob quia unus
ex uob me tradet qui manducat mecum.
Et illi coperunt contristari. & dicere ei singulatim. Nunquid ego.
Qui ait illis. Unus ex xii qui intingit mecum in catino
Et filius quidem hominis uadit. sicut scriptum est de eo. Ue
autem homini illi. per quem filius hominis tradetur.
Bonum erat ei. si non natus homo ille.
Et manducantib illis. accepit ihc panem. & benedicens
fregit & dedit eis. & ait. Sumite: hoc est corpus meum.
Et accepto calice gratias agens dedit eis. Et bibere ex
illo omnes. Et ait illis. Hic est calix sanguinis mei noui
testamenti. qui pro multis effundetur. Amen dico uob. quia
iam non biba de genimine uitis usq: in diem illum. cum illud
biba nouum in regno dei.
Et hymno dicto exierunt in montem oliuarum.
Et ait eis ihc. Omnes scandalizabimini in nocte ista
quia scriptum est.
Percutiam pastorem: & dispergentur oues. Sed postquam
resurrexero precedam uos in galileam.
Petrus autem ait ei. Et si omnes scandalizati fuerint. sed

ñego. Et ait illi ihe. Amn dico tibi. qa tu hodie in noc
te hac priusquã bis gallus uocẽ dederit. ter me es
negaturus.

A tille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul
cõmori tibi. nõ te negabo. Similit aut & omes dicebant.

Et ueniunt in pdiũ cui nom gethsemani.
ait discipulis suis. Sedete hic donec orẽ. Et ad
sumit petrũ & iacobũ & iohm secũ & coepit pauere
& tedere.

Et ait illis. Tristis ẽ anima mea usq; ad mortẽ. Sus
tinete hic & uigilate.

Et cum processisset paululũ procidit sup tra & orabat
ut si fieri potest transeat a me hora. & dixit. Abba
pat. oma tibi possibilia s. transfer calicẽ hunc a me.
ed nõ qd ego uolo. sed qd tu. Et uenit. & inuenit eos
dormientes. & ait petro. Symon dormis. nõ potuisti
una hora uigilare.

Vigilate & orate. ut non intretis in tptationẽ.

Ses quidẽ proptus. caro uero infirma.

Et iterũ abiens. orauit eundẽ sermonẽ dicens. Et re

uersus denuo inuenit eos dormientes. Erant enim oculi illorum grauati. & ignorabant quid responderent ei. Et
uenit tertio. & ait illis. Dormite iam & requiescite.
Sufficit. Venit hora. ecce tradetur filius hominis in manus
peccatorum. Surgite eamus. ecce qui me tradet prope est.
Et adhuc eo loquente. uenit iudas scariothes unus ex xii.
Et cum illo turba multa cum gladiis & lignis a summis sacer-
dotibus & scribis & a senioribus missi.
Dederat autem traditor eis signum eis dicens. Quemcumque osculatus fuero. ipse est tenete eum & ducite caute. Et cum ue-
nisset. statim accedens ad eum ait. Rabbi. & osculatus
est eum. At illi manus iecerunt in eum & tenuerunt eum.
Unus autem de circumstantibus educens gladium percussit ser-
uum summi sacerdotis amputauit illi auriculam.
Et respondens ihesus ait illis. Tamquam ad latronem existis
cum gladiis & lignis. comprehendere me. Cotidie eram
apud uos in templo docens. & non me tenuistis. sed ut ad
impleantur scripture.
Tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt.
Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindo

189.

ne sup nudo & tenuerunt eū. Ariille relicta sindo
ne nudus p fugit ab eis.

Et ad duxer ihm ad summū sacerdotē. & cūener omes sa
cerdotes & scribe & seniores. Et ad ignē.

Petrus aut alonge secutus e eū usq; intro in atrium sūmi
sacerdotis. & sedebat cū ministris. & cale faciebat se
Sūmi ū sacerdotes & ome cilium querebant ad uersus
ihm testimoniū ut eū morti traderent. nec inuenie
bant. Multi enī testimoniū falsū dicebant aduersus
eū. & testimonia conueniencia n erant.

Et quidā surgentes falsū testimoniū ferebant adūs
eū dicentes. Quō nos audiuim eū dicentē. Ego dis
soluā tplū hoc manu factū & p triduū aliud n ma
nu factū edificabo. Et n erat cōueniens testimoniū
illor. Et surgens sūmus sacerdos in medio. interoga
uit ihm dicens. Non respondes quicquā ad ea que
tibi obiciunt ab his. Ille aut tacebat. & nihil respond
Rursū sūmus sacerdos interogabat eū & dicit ei. Tues
xpe filius benedicti.

Ihc aut dixit illi. Ego sū. Et uidebitis filiū hominis ad ex

tris sedentem virtutis & venientem cum nubibus celi.

Sumus autem sacerdos scindens vestimenta sua atq;

Quid adhuc desideramus testes. audistis enim blasphemiam

quod vobis videtur. Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis.

Et ceperunt quidam conspuere eum. & velare faciem eius. & colaphis

eum cedere & dicere ei. Prophetiza. & ministri eum alapis

cedebant.

Et cum esset petrus in atrio deorsum. venit una ex ancillis

summi sacerdotis. Et cum vidisset petrum calefacientem se

aspiciens illum ait. Et tu cum iesu nazareno eras. At ille

negavit dicens. Neq: scio neq: novi quid dicas.

Et exivit foras ante atrium. Rursus autem cum vidisset illum

ancilla. coepit dicere circumstantibus. quia hic ex illis est.

At ille iterum negavit. Et post pusillum. rursus quidam

stabant dicebant petro. Vere ex illis es nam & galileus

es. Ille autem coepit anathematizare & iurare quia nescio

hominem istum quem dicitis. Et statim iterum gallus cantavit.

Et recordatus est petrus ubi quid dixerat ei iesus. Priusquam

gallus cantet bis ter me negabis. & coepit flere.

Et continuo mane consilium facientes summi sacerdotes. cum se

moribus & scribis & universo populo.

Universes ibi duxerunt & tradiderunt pilato.

Interrogavit eum pilatus. tues rex iudeorum? At ille respon
dens ait illi. Tu dicis.

Et accusabant eum summi sacerdotes multis. Pilatus au
tem rursus interrogavit eum dicens. Non respondes quicquam ide
o in quantis te accusant. Hic autem amplius nihil respon
dit. ita ut mirarentur pilatus.

Per diem autem festum dimittere solebat illis unum ex vinctis
quem cumque petissent.

Erat autem qui dicebatur barabbas. qui cum seditiosis erat vinctus
qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset
turba coepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus
autem respondens dixit. Vultis dimittam vobis regem iudeorum?
Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concitaverunt turbam ut magis barabban dimit
teret eis.

Pilatus autem iterum respondens ait illis. Quid ergo vul
tis faciam regi iudeorum? At illi iterum clamaverunt. Cruci
fige eum. Pilatus vero dicebat eis. Quid enim mali

fecit. Autem magis clamabant. Crucifige eum.

Pilatus autem volens populo satis facere dimisit illis barabban. Et tradidit ihm flagellis cesum ut crucifigeretur.

Milites autem duxerunt eum intro in atrium pretorii. Et vocant totam cohortem. & induunt eum purpura. & imponunt ei plectentes spineam coronam. & coeperunt salutare eum. Ave rex iudeorum. Et percutiebant caput eius harundine & conspuebant eum. & ponentes genua adorabant eum.

Et postquam illuserunt ei. exuerunt illum purpura. & induerunt illum vestimentis suis. & educunt illum ut crucifigerent.

Et angariaverunt pretereuntem quem piam symonem cyreneum venientem de villa patrem alexandri & rufi ut tolleret crucem eius.

Et perducunt illum in golgotha locum. quod est interpretatum calvarie locus.

Et dabant ei bibere murratum vinum & non accepit.

Et crucifigentes eum. diviserunt vestimenta eius sortem mittentes super eis quis quid tolleret.

Erat autem hora tertia & crucifixerunt eum.

Et erat titulus cause eius inscriptus rex iudeorum.

Et cum eo crucifigunt duo latrones unum a dextris & alu

am asinistris eius.

Et sic impleta ē scriptura quę dicit. & cum iniquis reputatus ē.

Et pretereuntes blasphemabant eū monentes capita sua

& dicentes. Va qui destruit templū. & in tribus diebus re

edificat. salua tē fac temetipsū. descendens de cruce.

Similiter & sumi sacerdotes illudentes ad alterutrū cū

scribis dicebant. Alios saluos fecit. se ipsū nō potest sal

uū facere. Xpc rex israel. descendat nūc de cruce. ut

videamus & credamus. Et in hora nona

Et qui cū eo crucifixi erant conuiciebantur ei.

Et facta hora sexta tenebrę facte sunt super terram usq;

Et hora nona exclamauit ihc uoce magna dicens heloi.

heloi. lemazabathani. Quod est interpretatū. Deus meus.

Deus meus. ut quid dereliquisti me. Et quidā de curtū

stantib' audientes dicebant. Ecce helia uocat.

Currens autē unus & implens spongia aceto. circūpo

nensq; calamo potū dabat ei dicens. Sinite uideamus

siueniat helias ad deponendū eū.

Ihc autē emissa uoce magna expirauit.

Et ecce uelū templi scissū est in duo a sursū usq; deorsum.

Videns autem centurio quia ex adverso stabat quia sic cla
mans expiraverit ait. Vere homo hic filius dei erat.
Erant autem et mulieres de longe aspicientes. inter
quas erat maria magdalene et maria iacobi mi
noris. et ioseph mater. et salome. Et cum esset in galilea
sequebantur eum et ministrabant ei. Et alie multe
que simul cum eo ascenderant hierosolimam.
Et cum iam sero factum esset quia erat parasceue quod est
ante sabbatum. Venit ioseph ab arimathia nobilis
decurio. qui et ipse erat expectans regnum dei. Et au
dacter introivit ad pilatum. et petiit corpus ihu. Pi
latus autem mirabatur si iam obiisset. Et accersito centu
rione interrogavit eum si iam mortuus esset. Et cum cog
novisset a centurione donavit corpus ioseph.
Ioseph autem mercatus sindonem. et deponens eum involvit
in sindone. et posuit eum in monumento quod erat
excisum de petra. Et advolvit lapidem ad ostium monumenti.
Maria autem magdalene et maria ioseph aspiciebant
ubi poneretur.
Et cum transisset sabbatum. maria magdalene et

·XIII·

maria iacobi & salome emerunt aromata ut venientes
ungerent ihm

Et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto
iam sole. Et dicebant ad invicem. Quis revolvet nobis lapi
dem ab ostio monumenti. Et respicientes. videmus revolutum
lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes
in monumentum viderunt iuvenem sedentem in dextris. coop
tum stola candida & obstupuerunt.

Qui dicit illis. Nolite expavescere. Ihm quaeritis na
zarenum crucifixum surrexit non est hic. Ecce locus ubi
posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius & petro. quia
praecedet vos in galileam. Ibi eum videbitis sicut dixit vobis.

Et illae exeuntes fugerunt de monumento. Invaserat enim
eas tremor & pavor: & nemini quicquam dicerunt timebant enim. Surgens autem mane prima sabbati ap
paruit primo mariae magdalenae de qua ejecerat
vii daemonia. Illa vadens nuntiavit his qui cum eo
fuerant lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia
vivit & visus est ab ea non crediderunt. Posthaec
autem duobus ex eis ambulantibus. ostensus est in alia effi

gie eumb̃ in uillã. Et illi euntes nuntiauerunt ceteris
nec illis crediderunt. Nouissime.

Recũbentib̃ undecim̃ discipulis apparuit illis & exprobrauit
incredulitatem̃ illoꝝ & duritiã cordis. Quia his qui uide
rant eũ resurrexisse ñ crediderunt. Et dixit eis. Euan
tes in mundũ uniuersũ p̃dicate euangeliũ om̃i crea
turę. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit.
Qui u̅ ñ crediderit c̃demnabit̃. Signa au̅ eos q̃ credide
runt. haec sequentur. In nomine meo daemonia eici
ent. linguis loquentur nouis serpentes tollent. Et si
mortiferũ q̃d biberint ñ eos nocebit. Sup̃ egros ma
nus imponent & bene habebunt. Et dn̅s quidẽ post
quã locutus ẽ eis. assũptus ẽ in cẽlũ. & sedet ad dexte
ris d̃i. Illi au̅ pfecti p̃dicauerunt ubiq;. Dn̅o cooperan
te & sermonẽ c̃firmante sequentibus SIGNIS.

197

108

LVCAS SYRUS AN
tiocenſis arte medicus diſcipulus apoſtolorū.
Poſtea paulū ſequens uſq: ad cōfeſſionē eī ſeruiens dnō
ſine crimine. nuxorē uīquā habens. neq: filios. ſeptua
gīta annos. & quatuor obiit in bithinia. plenus
ſp̄o ſcō. Qui cū iā ſcripta eēnt euangelia p matheū
quidē in iudea. p marcū aū in italia ſcō inſtigante
ſp̄o achaie in partib̄ hoc ſcripſit euangeliū. Sig
nificans etiā in principio ipſe ante alia ee deſcrip
ta cui extra ea que ordo euangelice diſpoſitionis
expoſcit. ea ſibi maxime neceſſitas laboris fuit.
Ut primū grecis fidelib̄ omī ppheratione uenturi
in carnē xp̄i manifeſtata humanitas. Ne iudaicis
aū fabulis attenti in ſolo legis deſiderio tenerentur.
ne uel hereticis fabulis & ſtultis ſollicitationib̄ ſe
ducti excederent auertere elaboraret. Deinde
ut in principio euangelii iohannis narrantis p
ſupra cui euangeliū ſcriberet. & in quo clerus

scriberet indicaret. Comestaris in se cōpleta et que
et in aliis inchoata. Cui ideo post baptismū filii
ōi affectione generationis in xpo implere repetende
a principio naturalis humane potestas p missa et in
requirentib demonstraret in quo ad phendens erat
p nathan filiū intronū recurrentis in dm generatio
nis admisso in disparabolis di p dicans in hominib xpm
suū p ferri opus hominis redire in se p filiū faceret.
q p david patre uenientib ter p bebat in xpo. Cuius
ce n in numero etiā scribendo q apli cor. actuū potes
tas in mysterio datur ut do in dm pleno. & filio p
ortionis extinero oratione ab aplis facta sorte dni
electionis numerus cōpleret. Sicq: paulus e sum
tione aplicis actib dare que dni etra stimulū re
calcitrante dris elegisset. qd & legentib ac requiren
tib dm. & si p singula expediri a nob utile fuerat.
Scients tam qd operante agricola oportet de fruc
tib suis edere. Unanimus publica curiositate ne
n ta uolentib dm uideremur qua fastidientib pdee.

Zacharias uso angelo quia ñ credid̃ obmutuit. Eliza
beth uxor ei ēcepit. Maria q̃q: de spū sc̄o foeta salu
tauit elizabeth. Elizabeth salutata ppheiaū & peperit.
Et uocauit nom̄ filii sui iohs̄ Zacharias scripsit. Locutus ē
ad filiū puerū ante dn̄m ppheiaū. Postea quā pepe
rit maria ihm̄ in fatne ī p̄sepio posuit Quē pastores
uerba angelorū indicia inuenuit. Quiq; octaua die circūcid̃
Symeon iustus xēm manib̄ suprā benedicit. Anna p
phetis uidua multa de xpo ppheiat. Ihc anno xii.
in tēplo cū doctoribū legis inuenitur. ī patris se ēē opor
tere pnuntiat.

Anno quinto decimo Iohs̄ baptista p̄ die poenitentiā.
Et fortiorē xpm̄ designat. Quo baptizato colūbe fi
gura s̄ēs descend̃. Ipse de celo filiū dei idicat. Quē pu
tabant filiū ioseph.

Ductus in deserto ihc. a diabolo tēptatus uicit. Reuersus
in galileā. Ingressus esaiā se signare. A nullū ppheā
in patria die grātiū. In capharnaū hominē a dōemonio

liberat. Et socerū symonis a febribus & alios curat. Et de omo
nia illū ē fremitū increpat. Denuo alloq̄t de qua
pisces multos capi fac̄. Ubi etiā petrū iohēm & iacobū
elegit. Lepsū mundat in deserto orat.

Paralyticū dimissū peccatū. Ihe a peccatis & ab infirmi
tate liberat. Leui publicanū sequi iubet. Apud quē
murmurantib' pharisei ceonans dic̄. Sanis nō ē opus
medicū. Et de ieunio disputans parabolā panni &
uinū ponit. Spicas uellentib' discipt. Panes pposi
tionis cōmemorat. Hominē manū aridā hab̄ curat.
In oratione pnocat. Aptos elegit. Turbas alloq̄t.
Beatitudinē alios pmittens. Parabolā pferens cecī
& ductoris. Discip̄ sup magistrū nō ē. Et festuca in
oculo t trab̄. Et arboris boni fructus & mali. Et
hominē q̄ domū sup̄ petrā t sup̄ harenā edificauit.

Centurionis puerū curat. Viduę filiū resuscitat.
Iohis discipt mittit ad ihm. Et xp̄c de iohe loq̄t.
Sub metens similitudē puerorū in foro sedentiū. Mu
lier peccatrix lacrimis ped̄ xp̄i lauat & unguet.
Propē quā parabolā dic̄ creditoris q̄ paruū t multū

cecidit. Immittere sequentibus se ibis & mulieribus que cu
rare erant. Similitudinem seminantis die. Lucernam ni subtus
sed sup candelabrum pon. Ermarre & fris repudium. Navigans
post somnum tempestate sedat. Hominem a maledictione liberat.
I
ayri filiam dum iret resuscitare. Mulierem a profluvio li
berat. Puellam mortificat.
M
atthei discipulis data eis omni potestate. Quibus herodem mi
rante reversis. In deserto v. panibus & duobus piscibus v. mi
lia hominum saciat. Interrogans quem se dicerent turbe.
A petro xpe declaratus. & monet abnegans omnibus cru
cem tolli & sequi. Designans eis illic quomodo mortem iniusta
rent ante visionem gloriae eius.
I
n monte assumpto petro iohanne & iacobo xpe trans
figuratus inter moysen & heliam visus. Puerum lunaticum
liberat. A se tradi pnuntiat. Increpantes discipu
los quis eorum esset maior. Instruit ne prohiberi quemquam
nomine suo virtutem faciat. A samaritanis non receptus.
Et volentes apostoli ignem sup eos descendere increpat
Sequi volenti se non habere ubi caput reclinet p
dicit. Alterum tamen ipsa etiam patris morte interimus

sa xo sequendū eligit. Et alio uolentis uis primū re
numerare. Arratoris figurā ponit retro respicientis.
Elegit lxx. u. quos mittit xo p̄dicandū. Ipse ū mere
pax cuntaxes. Et eūsos discipulos ex eo dicē feliciores
qd̄ eox nomina in cęlo eēnt scripta. Ob quā rē grās
agit patri quo bona sint parvulis revelata. Et oma
sibi tradita a patre manifestat. quē neminē nisi fi
liū nosse declarat. Beatosq: oculos q̄ viderunt xo qd̄
ꝓpbetis nētigit. Alegis pro tēptatis quę fieri p̄cep
pit dnis. Parabolā vulneratī quē levita & sacer
dote p̄teriit. samaritanus colligit. Apud martha
marię partē collaudat.

Post orationē ꝓpriā docet orationē. Et parabolā po
nit ei q̄ ꝓpt̄ tedū dat postulanti panē petendū
ēē querend̄ & pulsandū exemplū asserens Doemo
nū eiciens in principē doemonox. Idē pharisei opi
nantes destruxit. Beatosq: diē q̄ audiunt ūbū & cus
todiunt. Dans signū ionę & regine austri. & nine
uitas in iudicio diē fore beatos. Et lucernā sup
candelabrū poni. Et q̄d oculus sit lucerna corpo

ris. Apud phariseū inuitatus lauandū potius qd̄ uis
ē elemosinis, p nutritū. Increpans phariseos & legis doctores.
Pharisei uolentib' cū eo ēcendere. Discipulos pala docet
ut eo fallacia caueant. & eū timeant q̄ potē corpus &
animā mittere in gehennā. Et plures ēē discipulos. v. pas
seribi dipondio ualentib'. Et negant se negutiū. & pec
cati inspū sco ñ remittendū. & ñ coguari dū qd̄ op̄
bensus loquat̄ petenti respondit se ñ ēē diuisorē he
reditatis. similitudinē ei cui multa nata s. Cui anima
cadē nocte peteret̄ ac docet exemplis ñ coguandū de
crastino faciendāq; elemosinā omnib' uendatis & uigi
landū. dies petro. feliceē ēē bonū dispensatorē. Inde
die uenit mittere in terrā ñ pacē. Turbis quoq; dicit
qd̄ faciē celi cognoscerent tēpora ñ intellegerent
quos monet ut dū in uia ēent reconciliarent̄ ac ūsario
ne retrusi ñ essent donec nouissimū quadrantē
redderent.

Cū ei nuntiatū fuisset galileos occisos monet agendā
poenitentiā. Parabolā fici subiungens quā dns cū
infructuosā uellet excidi cultor postulauit. Cūmu

lierē annis.x. & octo curuā erexisset. Indignantē ar-
chisinagogꝰ increpat. Unde similitudinē granis
sinapis sub uingit. ex quo arbor maior holeribus
nascit. Et ferm̄ q̄d abscondit̄ mulier infarina
& ut ut vocat porta ꝓcludit. Pharisei ei dicentib̄
quia herodes eū uellet occidere dicit eū uulpē
& ppheta extra hierusalē ñ pire & ierepat hierusln.

Sabbatis curat hydropicū discūbendi dat ordinē
Inuitat hortat pauperes pascere: similitudinē
iungens hominis. q̄ excusantib̄ inuitatis ceros clo
-os debiles uocauit. Et ēbas deplateis hortat omnē
affectionē ppter se relinquendā parabolā ponens
turrē edificare uolentis regis.

Sal fatuū ñ debere murmurantib̄ pharisei. Dec̄
unio pastor dat similitudinē. Pastoris ppter unā
ouē nonaginta nouē relinquentis. Et mulierē que
unā dragmā pdidā inuenient gaudet. Sed & homi
nis q̄ duob̄ filius suis substantiā diuisit. De dispensa
tore pdigo q̄ sapient̄ fecit. Et ideo exemplis horta
tur operandū. Et deridentes eū pharisios increpat

pat. Legē & ppheras usq: ad iohm dicē. Demoe
chari eū ostendit quisua dimissa altera accepit
uxorē & abalio dimissā ducit.

Parabolā dediuite & lazaro. & nec minimū decre
uerit scandalizandū atq: omā accepta fri remit
tenda. Erqd fides ut granū sinapis transferat arbo
rē mori. unmare quoq: seruitū debitū exhibendū
Deceē lepsi curatē exquib unus reūsus ihm sequē
gras agens dō. Intra nos ēe regnū di. Regnū aut
ipsū iuxta exemplū noe & loth subito uenire. Aeri
alū adsumi & alū relinqui. Erubi fuerit corpus
illic aquile. Similitudinē uidue rogantis & iudi
cis iniqui. Et duoq: uneplo orantū. Et infantes n
phibendos. Similitudo diuitis & cameli facilius p
foramen acus transiri. Et omā hic relinquenda.

Cū disptis ad uentura sibi indicaret. Ceū sibi men
dicantē curauit. Zacheū ēlauda. Et similitudinē
decem q̄ x minas ad regē iturus seruis suis distribu
it. Et de ceto eoq: q̄ eū recusauerūt. Sup pullū asinę
sedit. Et sup hierusalē fleuit & uentura eip̄ dixit.

Ibi de templo mensas euertit. & uendentes columbas eiecit.
Pharisaeos interrogantes in qua potestate hec faceret. De baptismo iohis interrogat. Parabolam subiungens quam cum misisset seruos xo uinea. Postea filium misit. Et de lapide ab edificantibus reprobato.

Temptantes de tributo respondit. De muliere que VII uiros habuit. Et monet ab scribis cauendum. Viduam laudat que in donario duo minuta misit. De templi structura & futura persecutione. Et de eccitu hierusalem & fine seculi. De xo uenitu xpi in maiestate. Et similitudinem ficulnee. Et monet uigilandum.

Ceterum die appinquante Iudas doemone repletus. De tradendi tempus pecunia sibi promissa. Et discumbentibus secum discipulis. Sacramentum panis & calicis ostendit. De traditore designat. Certantibus de gradu cum profecit quam ministrat. Et petro dicit quod cum eet negaturus. De monitis discipulis iniuendo uestimento emant gladium. Pger ad montem oliueti. Quicum orasset discipulos eccitat dormientes.

Adhuc cedente uida uenit turba. Et osculo traditur.

xpe. Et petrus auriculā seruo abscidit. Ducto ihe
su domū principis pharisei. Petrus ibi ter negauit.
Xpe deinde interrogatus a iudeis a pilato & a herode
F acti in iniuriā pilatus & herodes redeunt. Barab
bas dimittit. Et ihe a iudeis sufficiendus tradit. Qui
plangentib' eū mulieribus in se se magis plangere
dixit. Et cum latrones fixus. a eo ceu potū accepit.
Titulo rex designat. A quo unus ex latronib' cre
dens su paradisū ducit. A hora sexta usq: ad nonā
dies obscuratus est. Et tribus sex q emittente uelū tem
pli scissū est. Quib' uisis centurio & q' aderant dnm
magnificant. Ioseph postulat corpus ihu & sepe
lit. Qd mulieres relinquentes ñ inuenium.
N uniam mulieres angelorū uisionē nec credunt
Discipuli euntes duo ad castellū in panis fractione
xpm cognoscunt. Et reuersi discipulis indicant q'b'
ihe apparuit & plagas ñ credentib' ostendit. A pe
pisce & fauū edendū accepit. Alloquit apl'os. &
cor eorū aperit ad intellegendū. qd hoc ē pas
oportuit. & illic ēt donec ueniret ut

tus ammonuit. Tunc benedixit eos & recessit. Re
liquit laudantes dm in templo. AMEN.

211

QVONIAM QVIDEM MULTI CONATI SUNT

ORDINARE NARRATIO
nē quęm nobis cōplete sunt rerū sicut tradide
runt nobis qui ab initio ipsi uiderunt & ministri
fuerunt sermonis. Uisum est mihi assecuto apri
cipio omnib diligenter exordine tibi scribere op
time theophile. ut cognoscas eorū uerborū de qui
bus eruditus es ueritatem.

FUIT IN DIEBUS HE
rodis regis iudęę sacerdos quidā nomine zacha
rias de uice abia. & uxor illi de filiab aaron. et
nomen eī elisabeth. Erant aut iusti ambo ante
dm. incedentes in omnib mandatis & iustificatio
nibus dni sine querela. Et non erat illis filius
eo qd esset elisabeth sterilis. & ambo pęcessissent
in diebus suis. Factū ē aut cū sacerdotio funge
retur zacharias in ordine uicis suę ante dm secun
dū consuetudinē sacerdotii. sorte exiit ut in
censū poneret. Ingressus in templū dni. & om
nis multitudo populi erat orans foris hora in
censi. Apparuit aut illi angelus dni. stans ader

tris altaris incensi. Et zacharias turbatus est uidens
et timor inruit sup eum. Dixit autem ad illum angelus. Ne
timeas zacharia. quia exaudita est deprcatio tua. Et
uxor tua elisabeth pariet tibi filium. et uocabis nomen
eius iohannem. Et erit gaudium tibi et exultatio. et multi
in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram
domino. et uinum et siceram non bibet. Et spiritu sancto replebitur ad
huc. ex utero matris suae. Et multos filiorum israel conuer
tet ad dominum deum ipsorum. et ipse praeibit in spiritu et uirtute
heliae. Vt reconciliet corda patrum in filios. et incredibi
les ad prudentiam iustorum. Parare domino plebem perfectam.
Et dixit zacharias ad angelum. Vnde hoc sciam.
Ego enim sum senex. et uxor mea processit in diebus suis.
Et respondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui ad
sto ante dominum. et missus sum loqui ad te et haec euangelizare.
Et ecce eris tacens. et non poteris loqui usque in diem quo
haec fiant. Pro eo quod non credidisti uerbis meis. quae
implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans
zachariam. et mirabantur quod tardaret ipse in tem
plo. Egressus autem non poterat loqui ad illos. Et cog

nouerẽ qd̃ uisionẽ uidisset in templo. Et ipse erat
innuens illis. & p̃ mansit mutus. Et factũ ē cum ple
ti s̃ dies officii ei. abiit in domũ suã. Post hos aũ
dies concepit elisabeth uxor ei. & occultabat se men
sib̃ quinq; dicens. Quia sic fec̃ mihi dn̄s in diebus
quib̃ respexit auferre opp̃brũ meũ inter homines.
In mense aũ sexto. missus ē gabriel angl̄s ad ō ciuitatẽ
galileę cui nom̄ nazareth ad uirginẽ desponsatã
uiro. cui nom̄ erat ioseph. de domo dauid & nom̄
uirginis maria. Et ingressus angl̄s ad eã dix. Haue
grã plena. dn̄s tecũ benedicta tu in mulieribus. Quę
cũ audisset turbata ē in sermone ei. & cogitabat qua
lis ēet ista salutatio. Et dixit angl̄s ei. Ne timeas ma
ria. inuenisti enim grãm apud dm̄. Ecce concipies in
utero & paries filiũ. & uocabis nom̄ eius ihm̄. Hic
erit magnus & filius altissimi uocabit̄. Et dab̃ illi
ds̄ sedẽ dauid patris ei. & regnab̃ in domo iacob
in ęternũ. & regni eius n̄ erit finis. Dixit aũ maria ad
angl̄m. Quomodo fiet istud. quo uirũ n̄ cognosco.
Et respondens angl̄s. dixit ei. Sp̄s s̄cs sup̃ ueniet in

te. & uirtus altissimi obumbrabit tibi. Ideo q; &
qd nascetur ex te sem. uocabit filius di. Et ecce
elisabeth cognata tua. & ipsa concepit filiū in se
nectute sua. Et hic mensis est sextus illi que uocat
sterilis. quia non erit impossibile apud dm omne
uerbū. Dixit autem maria. Ecce ancilla dni. fiat mi
hi secundū ūbū tuū. Et discessit ab illa angls.
Exsurgens autem maria in diebus illis. abiit in montana
cū festinatione in ciuitatem iuda. & intrauit in do
mū zacharie & salutauit elisabeth. Et factū est ut
audiuit salutationem marie elisabeth. exultauit
infans in utero eius. Et repleta est spū sco elisabeth
& exclamauit uoce magna & dixit. Benedicta tu in
ter mulieres. & benedictus fructus uentris tui. Et
unde hoc mihi ut ueniat mater dni mei ad me. Ec
ce enim ut facta est uox salutationis tue in auribus meis
exultauit infans in utero meo. Et beata que credi
disti. quōm perficientur ea que dicta sunt ei a dno. Et ait
maria. Magnificat anima mea dnm. Et exultauit
spiritus meus in deo salutari meo. Quia respexit humili

tate ancille sue. ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui po
tens est. & sanctum nomen eius. Et misericordia eius a progenie in progenies
timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo dispersit
superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de
sede. & exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis.
& diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum
recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nros.
abraham. & semini eius in secula. Mansit autem maria cum
illa quasi mensibus tribus. & reuersa est in domum suam.
Elisabeth autem impleuit est tempus pariendi. & peperit
filium. Et audierunt uicini. & cognati eius. quia magnifi
cauit dns misam suam cum illa. & congratulabantur ei.
Et factum est in die octauo. uenerunt circumcidere pue
rum. & uocabant eum nomine patris sui zacharia.
Et respondens mater eius dixit. Nequaquam. sed uocabitur
iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognna
tione tua quoceatur hoc nomine. Innuebant autem pa
tri eius quem uellet uocari eum. Et postulans pugil
larem scripsit dicens. Iohannes est nomen eius. Et mirati

sunt uniuersi. Aperti sunt illico os eius & lingua eius
& loquebatur benedicens dm. Et factus est timor
super omnes uicinos eorum. & super omnia montana iudee
diuulgabantur omnia uerba hec. Et posuerunt omnes qui au
dierant in corde suo dicentes. Quid putas puer
iste erit. & enim manus dni erat cum illo. Et zacha
rias pater eius impletus est spu sco. & pphetauit dicens.
Benedictus dns ds israel quia uisitauit & fecit re
demptionem plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis
in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum
qui a seculo sanctorum pphetarum eius. Salutem ex inimicis nris
& de manu omnium qui oderunt nos. Ad faciendam miam
cum patribus nris & memorari testamenti sui sci. Iusiu
randum quod iurauit ad abraham patrem nrm daturum
se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum nrorum
liberati seruiamus illi. In sanctitate & iustitia coram
ipso omnibus diebus nris. Et tu puer pphetha altis
simi uocaberis praibis enim ante faciem dni parare
uias eius. Ad dandam scientiam salutis plebi eius in re
missionem peccatorum eorum. Per uiscera misericordie dei nri

in quibus visitauit nos oriens ex alto. Inluminare
his qui in tenebris & in umbra mortis sedent addi
rigendos pedes nros in uiam pacis. Puer aut crescebat
& cōfortabat spū. & erat in desertis usq: in die
ostensionis sue ad israel. Factū e aut in dieb illis.
exit edictū a cesare augusto ut describeret uniuersus orbis.
Hacc descriptio prima facta e a psi
-ne syrie cyrino. Eribant omes ut profiterent singuli
in suam ciuitatem. Ascendit aut & ioseph a galilea de
ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid que uo
catur bethleem. eo qd esset de domo & familia dauid
ut profiteret cū maria desponsata sibi uxore preg
nante. Factū e aut cū essent ibi. impleti s dies ut pa
reret. & peperit filium suū primogenitū. Et pannis
eū inuolut. & reclinauit in presepio. quia n erat ei
locus in diuersorio. Et pastores eni erant in regio
ne eadē uigilantes. & custodientes uigilias noctis
sup gregē suū. Et ecce angls dni steit iuxta illos
& claritas di circūfulsit illos. & timuerūt timore mag
no. Et dixit illis angls. Nolite timere. Ecce enim

euangelizo uobis gaudiũ magnũ· qd̃ erit omi popu
lo· Quia natus ẽ uob̃ hodie saluator· qui ẽ xp̃s dn̄s
in ciuitate dauid· Et hoc uob̃ signũ· Inuenietis in
fante pannis inuolutũ· & positũ in p̃sepio· Et subito
facta ẽ cũ angelo multitudo militie celestis· Lau
dantiũ dm̄ & dicentiũ· Gloria in altissimis dõ· & in
terra pax hominib̃ bone uoluntatis· Et factũ ẽ
ut discesserũt ab eis angeli in celũ· Pastores loque
bantur ad inuicẽ· Transeamus usq; bethleẽ· & uideamus
hoc ũbũ qd̃ factũ ẽ qd̃ dn̄s ostendit nob̃· Et uenerũt
festinantes· & inuenerũt mariã & ioseph· & infantẽ
positũ in p̃sepio· Uidentes aũ cognouerũt de uerbo
qd̃ dictũ erat illis de puero hoc· Et omes q̃ audie
runt mirati s· & de his que dicta erant a pastoribus
ad ipsos· Maria aũ ẽ seruabat oia ũba hec ẽ fe
rens in corde suo· Et reuersi s pastores glorifican
tes & laudantes dm̄· In omnib̃ que audierant & ui
derant sicut dictũ ẽ ad illos· Et postquã ẽ sũmpti s
dies octo ut circũcideret puer· uocatũ ẽ nom eius
ihe· Quod uocatũ ẽ ab angelo· priusquã in utero

ē experetur. Et postquā impleti s dies purgationis
ei secundū legē moysi tulerūt illū in hierusalē ut sis
terent cū dno sicē scriptū ē in lege dni. Quia omne
masculinū ex aperiens uulua sēm dno uocabit. Et
ut darent hostiā secundū qd dictū ē in lege dni par
turturū aut duos pullos colūbarū.

ET ECCE HOMO ERAT
in hierusalē cui nom symeon. Et homo iste iustus
& timoratus. expectans ēsolationē isrl & sps sēs erat
in eo. Et responsū acceperat a spū sēo. nō uisurū se mor
tē nisi prius uideret xpm dni. Et uenit in spū in
tēplū. Et cū inducerent puerū ihm parentes eius.
ut facerent secdm ēsuetudinē legis p eo. Et ipse acce
pit eū in ulnas suas. & benedixit dm & dixit. Nunc di
mittis seruū tuū dne secdm ūbū tuū in pace. Quia
uiderūt oculi mei salutare tuū. qd parasti ante fa
ciē omniū populoꝝ. Lumē ad reuelationē gentiū
& gloriam plebis tue isrl. Erat pater eius & mater mi
rantes sup his que dicebantur de illo. Et benedixit
illis symeon & dixit ad mariā matrē eius. Ecce positus ē

hic in ruinā · & resurrectionē multoꝝ in isr̄l · & in
signū cui ēra dicetur: Et tuā ipsius animā pertran
ibit gladius · ut revelentur ex multis cordib̄ cogita
tiones · Erat anna ꝓphetissa filia phanuel de tri
bu aser: hęc ꝓcesserat in dieb̄ multis · & uixerat
cū uiro suo annis septē a uirginitate sua · Et hęc
uidua usq: ad annos octoginta iiii · quę n̄ discedebat
de templo ieiunis & obsecrationib̄ seruiens nocte ac
die · Et hęc ipsa hora sup ueniens cōfitebat dno &
loquebat de illo omib̄ qui expectabant redēptio
nē hierusalē · Et ut pfecerūt oma secdm legē dni
reuersi sūt in galileā in ciuitatē suā nazareth · Puer aū
crescebat & cōfortabat plenus sapientia · & grā di
erat cū illo · Erant parentes eius ꝑ omis annos in
hierusalē in die sollemni paschę · Et cū factus eet
ihc annoꝝ xii · ascendentib̄ illis in hierosolimā · secdm
cōsuetudinē diei festi · Consūmatisq: dieb̄ cū redirent
remansit puer ihc in hierusalē · & n̄ cognouerūt paren
tes eius Existimantes aū illū ēe in comitatu · uenerūt
diei · & requirentes eū inter cognatos & notos · Et n̄

inuenientes. regressi sunt in hierusalem requirentes eum.
Et factum est post triduum inuenerunt illum in templo seden
tem in medio doctorum audientem illos. & interrogantem eos.
stupebant autem omnes qui eum audiebant. super prudentia
& responsis eius. & uidentes. admirati sunt.
Et dixit mater eius ad illum. Fili. quid fecisti nobis sic. Ecce pater
tuus & ego. dolentes querebamus te. Et ait ad illos.
Quid est quod me querebatis. nesciebatis. quia in his que
patris mei oportet me esse. Et ipsi non intellexerunt uerbum
quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis. & uenit na
zareth. & erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia
uerba hec. in corde suo. Et ihesus proficiebat sapientia & ætate
& gratia apud deum & homines.

ANNO AUTEM QVINTO

decimo imperii tiberii cesaris. procurante pontio pilato
iudee. tetrarcha autem galilee herode. philippo autem fratre
eius tetrarcha ituree & trachonitidis regionis. & lisania
abilinę tetrarcha. sub principibus sacerdotum anna & cai
pha. Factum est uerbum dni super iohannem zacharię filium in deserto.
Et uenit in omnem regionem iordanis predicans baptismum

poenitentiae in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum esaiae prophetae. Vox clamantis in deserto. parate viam domini rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebitur. & omnis mons & collis humiliabitur. & erunt prava in directa. & aspera in vias planas. Et videbit omnis caro salutare dei.

Dicebat ergo ad turbas. quae exibant ut baptizarentur ab ipso. Genimina viperarum. quis ostendit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructus dignos poenitentiae. Et ne coepertis dicere. patrem habemus abraham. Dico enim vobis. quia potest deus de lapidibus istis suscitare filios abrahae. Iam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum. excidetur & in ignem mittetur.

Et interrogabant eum turbae dicentes. Quid ergo faciemus? Respondens autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas. det non habenti. Et qui habet escas. similiter faciat. Venerunt autem & publicani ut baptizarentur. & dixerunt ad illum. Magister quid faciemus? At ille dixit ad illos. Nihil amplius quam quod constitutum est vobis faciatis. Interrogabant

rogabant autem eum milites dicentes: Quid faciemus et
nos? Et ait illis: Neminem concutiatis neque calumniam facia
tis et contenti estote stipendiis vestris. Existimante autem po
pulo et cogitantibus in cordibus suis omnibus de iohanne
ne forte ipse sit xpc. Respondit iohannes dicens omnibus.
Ego quidem aqua baptizo vos venient autem fortior me
cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamentorum eius.
Ipse vos baptizabit in spiritu sancto et igni.
Cuius ventilabrum in manu eius et purgabit aream suam et
congregabit triticum in horreum suum. Paleas autem comburet
igni inextinguibili. Multa quidem et alia exhortans
evangelizabat populo.
Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de herodia
de uxore fratris sui et de omnibus malis que fecit herodes
Addidit et hoc super omnia et inclusit iohannem in carcere.
Factum est autem cum baptizaretur omnis populus et ihu bapti
zato et orante apertum esse celum. Et descendit spiritus sanctus cor
porali specie sicut columba in ipsum. Et vox de celo facta
est. Tues filius meus dilectus in te complacuit mihi.
Et ipse ihc erat incipiens quasi annorum triginta ut

·XVI·

primabat filius ioseph.
Qui fuit heli.
Qui fuit matthat.
Qui fuit leui
Qui fuit melchi.
Qui fuit iannę
Qui fuit ioseph.
Qui fuit mathathię
Qui fuit naum.
Qui fuit hesli.
Qui fuit naggę
Qui fuit mach.
Qui fuit mathathię
Qui fuit semei.
Qui fuit ioseph.
Qui fuit iuda.
Qui fuit iohanna.
Qui fuit amos.
Qui fuit resa
Qui fuit zorobabel

Qui fuit salathiel
Qui fuit neri.
Qui fuit melchi.
Qui fuit iodi
Qui fuit coran.
Qui fuit helmodan.
Qui fuit her.
Qui fuit hiesu
Qui fuit heriether.
Qui fuit iorim.
Qui fuit mathad.
Qui fuit leui
Qui fuit symeon.
Qui fuit iuda.
Qui fuit ioseph
Qui fuit iona.
Qui fuit eliachim.
Qui fuit melea.
Qui fuit menna.
Qui fuit mathata.

Qui fuit nathan — Qui fuit ragau
Qui fuit dauid. — Qui fuit falech.
Qui fuit iesse. — Qui fuit eber:
Qui fuit obeth — Qui fuit sale.
Qui fuit booz. — Qui fuit cainan
Qui fuit salmon — Qui fuit arfaxat
Qui fuit naason — Qui fuit sem
Qui fuit aminadab — Qui fuit noe
Qui fuit aram. — Qui fuit lameth
Qui fuit esrom. — Qui fuit matusale.
Qui fuit phares — Qui fuit enoch
Qui fuit iude — Qui fuit iareth.
Qui fuit iacob. — Qui fuit maleleel.
Qui fuit isaac. — Qui fuit cainan.
Qui fuit abrahe — Qui fuit enos
Qui fuit thare — Qui fuit seth.
Qui fuit nachor — Qui fuit adam
Qui fuit seruch. — Qui fuit dī.

IHC AUTĒ pLENUS SPŪ

scō regressus ē a iordane. & agebatur in spū inde

serto diebꝫ quadraginta & tentabat a diabolo.

Et nihil manducauit in diebꝫ illis. & cōsumatis illis esu
rijt. Dixit autem illi diabolus. Si filius dei es. dic ut lapi
di hujus panis fiat. Et respondit ad illum ihc. Scrip
tum est quia non in pane solo uiuit homo. s. in omni uerbo
dei. Et duxit illum diabolus. & ostendit illi omnia reg
na orbis terrę in momento temporis & ait illi. Tibi dabo
potestatem hanc uniuersam & gloriam illorum. quia mihi tradi
ta sunt. & cui uolo do illa. Tu ergo si adoraueris coram me.
erit tua omnia. Et respondens ihc dixit illi. Scriptum est
Dominum deum tuum adorabis. & illi soli seruies. Et duxit
illum in hierusalem. & statuit eum super pinnam templi. &
dixit illi. Si filius dei es. mitte hinc deorsum. Scriptum
est enim quia angelis suis mandauit de te. ut te seruent te
& quia in manibus tollent te ne forte offendas ad la
pidem pedem tuum. Et respondens ihc ait illi. Dictum est
non tentabis dominum deum tuum. Et cōsumata omni tentatio
ne diabolus recessit ab illo usq: ad tempus.

Et regressus est ihc in uirtute spiritus in galileam & fama exiit
per uniuersam regionem de illo. Et ipse docebat in synago

gis eos & magnificabat ab omnibus.

Et uenit nazareth ubi erat nutritus & intrauit se
cundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam &
surrexit legere. Et traditus est illi liber isaie prophete.
Et ut reuolutit librum inuenit locum ubi scriptum
erat. Spiritus domini super me propter quod unxit me euangelizare
pauperibus misit me. Sanare contritos corde. p
dicare captiuis remissionem & cecis uisum. Dimitte
re confractos in remissionem. p dicare annum domini ac
ceptum & diem retributionis. Et cum plicuisset librum
reddit ministro & sedit. Et omnium in synagoga
oculi erant intendentes in eum. Coepit autem dicere
ad illos. Quia hodie impleta est hec scriptura in au
ribus uestris.

Et omnes testimonium illi dabant & mirabantur in uobis
gratie que procedebant de ore ipsius. Et dicebant.
Nonne hic est filius ioseph.

Et ait illis. Utique dicetis mihi hanc similitudinem.
medice cura te ipsum. Quanta audiuimus facta
in capharnaum fac & hic in patria tua.

Et ait. Amen dico uobis. quia nemo pphetа acceptus
est in patria sua.
In ueritate dico uobis. Multe uidue erant in diebus
helie in israel. quando clausum est celum annis tribus & mensibus
sex. Cum facta esset fames magna in omni terra. & ad
nullam illarum missus est helias nisi in sarepta sydo
nie ad mulierem uiduam. Et multi lepsi erant in israel
sub heliseo pphetа. & nemo eorum mundatus est nisi
naaman syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira
hec audientes. Et surrexerunt & eiecerunt illum extra ci
uitatem. Et duxerunt illum usque ad supercilium montis super
quem ciuitas illorum erat edificata ut precipitarent eum.
Ipse autem transiens per medium illorum ibat.
Et descendit in capharnaum ciuitatem galilee
ibique docebat eos sabbatis.
Et stupebant in doctrina eius quia in potestate
erat sermo ipsius.
Et in synagoga erat homo habens dyemonium immundum
& exclamauit uoce magna dicens. Sine quid nobis &
tibi iesu nazarene. uenisti perdere nos. scio te quis

sis dī. Et increpauit illū ihc dicens: Obmutesce & exi
abillo. Et cū proiecisset illū doemonium in medium exiit
abillo nihilq: illū nocuit. Et factus ē pauor in omib̄
& cloquebant ad inuicē dicentes. Qd ē hoc ūbū. quia
in potestate & uirtute imperat immundis spiritib̄
ut exeunt. Et diuulgabat fama deillo in omne locū
regionis.

Surgens autē de synagoga introiuit in domū symonis.
Socrus autē symonis tenebat magnis febrib̄. & rogauerūt
illū pea. Et stans sup illā imperauit febri & dimi
sit illā. Et continuo surgens ministrabat illis. Cū sol
autē occidisset. omes q̄ habebant infirmos. uarus lan
guoribus ducebant illos ad eū. At ille singulis manus
imponens & curabat eos.

Exibant autē doemonia a multis clamantia & dicentia
quia tues filius dī. Et increpans nō sinebat ea loqui
quia sciebant ipsū ēe xpm.

Facta autē die. egressus ibat in desertū locū. Et turbe
requirebant eū & uenerūt usq: ad ipsū. Et detinebant
illū ne discederet abeis. Quib̄ ille ait. Quia & alis

ciuitatib' oportet me euangelizare regnu dī.
Quia ideo missus sū. Et erat p̄dicans in synagogis
galileę.

Factū ē autē cū turbę irruerent in eū ut audirent ūbū
dī & ipse stabat secus stagnū genesareth. Et uidit
duas naues stantes secus stagnū. Piscatores autē descen
derant & lauabant retia. Ascendens autē unam nauē
quę erat simonis. rogauit eū a terra reducere pu
sillū. Et sedens docebat de nauicula turbas.

Vt cessauit autē loq̄ dixit ad simonē. Duc in altū. & laxate
retia ura in capturā. Et respondens simon dixit illi.
Preceptor p tota nocte laborantes nihil cepimus.
in uerbo autē tuo laxabo rete. Et cū hoc fecissent con
clusere multitudinē copiosa piscū. Rupebat autē rete
eor: & annuerē socis utrinq̄ ut uenirent & adiuuarent eos
Et uenerē & impleuerē ambas naueculas ita ut mer
gerentur.

Qd cū uideret simon petrus p̄cidit ad genua ihu di
cens. Exi a me quia homo peccator sū dnē. Stupor
enī circūdederat eū. & omes q̄ cū illo erant. in capti

ra piscium quam coeperant. Similiter autem iacobum & iohan
nem filios zebedei. qui erant socii symonis.

Et ait ad symonem ihc. Noli timere. ex hoc iam homines
eris capiens. Et subductis ad terram navib. relictis om
nibus secuti sunt eum.

Et factum est cum esset in una civitatum. & ecce vir plenus
lepra. & videns ihm. & procidens in faciem rogavit eum
dicens. Domine si vis potes me mundare. Et extendens
manum tetigit eum dicens Volo. mundare. Et continuo
lepra discessit a illo. Et ipse precepit illi ne cui
diceret. Sed vade ostende te sacerdoti. & offer
pro mundatione tua sicut precepit moyses in testimonium
illis.

Perambulabat autem magis sermo de illo. & conveniebant
turbe multe ut audirent & curarentur ab infirmi
tatibus suis.

Ipse autem secedebat in desertum & orabat.

ET FACTUM EST IN UNA
dierum. & ipse sedebat docens. Erant pharisei se
dentes & legis doctores qui venerant ex omni castel

lo iudee & hierusalē. & virtus dni erat ad sanandū eos.
Et ecce viri portantes in lecto hominē qui erat para
liticus. Et querebant eū inferre & ponere ante eū
& ñ inuenientes qua parte illū ponerent pr̄ turba
Ascendēs supra tectū. & per tegulas sub miser illū
cū lecto. in medium ante ihm. Quo fidē ut vidit
dixit. Homo remittunt tibi peccata tua. Et cepe
runt cogitare intra se scribe & pharisei dicentes.
Quis ē hic q̄ loq̄t blasphemias. Quis potest dimit
tere peccata nisi solus ds. Ut cognouit autem ihc cogi
tationes eorum dixit. Quid cogitatis in cordib' vr̄is.
Quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata
an dicere surge & ambula. Vt sciatis autem quō filius
hominis habet potestatē in terra. dimittere pec
cata. ait paralitico. Tibi dico surge. Tolle lectū
tuū & vade in domū tuū. Et ēfestim surgens coram
illis. & tulit in quo iacebat. & abiit in domū suā
magnificans dm. Et stupor apphendit omes. & mag
nificabant dm. Et repleti sunt timore dicentes. quia
vidimus mirabilia hodie.

Et post hec exiit & vidit publicanum nomine leui sedentem ad theloneum & ait illi. Sequere me. Et relictis omnibus surgens secutus est eum.

Et fecit ei cenam magnam leui in domo sua. Et erat turba multa publicanorum & aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant pharisei & scribe eorum dicentes ad discipulos eius. Quare cum publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis.

Et respondens ihc dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico sed qui male habent. Non ueni uocare iustos sed peccatores in penitentiam. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli iohannis ieunant frequenter & obsecrationes faciunt. similiter & pharisei. tui autem edunt & bibunt. Cui ipse ait. Numquid potestis filios sponsi dum cum illis est sponsus facere ieunare. Uenient autem dies. & cum ablatus fuerit ab illis sponsus tunc ieunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram uestimento nouo in mittit in uestimentum uetus. Alioquin & nouum rumpit. & ueteri non conuenit commissura a nouo. Et nemo mittit uinum no

uū uinarēs ueterēs. Alioquin rūpet uinū nouū uires
& ipsū effundet & uires peribunt. Sed uinū nouū in
uires nouas mittendū est & utraq; ēseruant. Et nemo
bibens uetus statim uult nouū. Dicit enim uetus melius est.
Factū est autē in secundo sabbato primo cū transisset p
sata. uellebant discipuli eius spicas & manducabant
et fricantes manib. Quidam autē pharisei dicebant il
lis. Quid facitis qd nō licet in sabbatis. Et respondens
ihc ad eos dixit. Non hoc legistis qd fecit dauid cū esu
risset ipse & qui cū eo erant. Quomodo intrauit in
domū dei & panes propositionis sumpsit & manducauit
& dedit his qui cū ipso erant quos nō licet manduca
re nisi solis sacerdotib. Et dicebat illis. Quia dns
est filius hominis die sabbati.
Factū est autē & in alio sabbato ut intraret in synagogā
& doceret. Et erat ibi homo & manus eius dextera erat
arida. Obseruabant autē scribe & pharisei si in sabba
to curaret. ut inuenirent unde accusarent illum.
Ipse u sciebat cogitationes eorū & ait homini qui habe
bat manū aridā. Surge & sta in medio. Et surgens

stetit. Ait autem ad illos. Si licet sabbatis uos interrogo bene
facere an male. animam saluam facere an perdere. Et circu
cum spectans omnes. dixit homini. Extende manum tuam & ex
tendit. Et restituta est manus eius. Ipsi autem repleti sunt insipi
entia & colloquebantur ad invicem quidnam facerent iesu.

Factum est autem in illis diebus. Exiit in montem orare & erat
pernoctans in oratione dei.

Et cum dies factus esset vocavit discipulos suos. Et elegit
xii. ex ipsis quos & apostolos nominavit. Simonem quem cog
nominavit petrum & andream fratrem eius. iacobum & iohannem
philippum & bartholomeum. matheum & thomam iacobum
alphei & simonem qui vocatur zelotes. iudam iacobi & iudam
scariothis qui fuit proditor.

Et descendens cum illis stetit in loco campestri. & turba
discipulorum eius & multitudo copiosa plebis ab omni iu
dea & hierusalem & maritima & tyri & sydonis. que
venerant ut audirent eum & sanarentur a languoribus
suis. Et qui vexabantur ab spiritibus immundis cura
bantur. Et omnis turba querebat eum tangere quia
virtus de illo exibat & sanabat omnes.

Erat ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat.
Beati pauperes quia vrm est regnum di
Beati qui nunc esuritis quia saturabimini
Beati qui nunc fletis quia ridebitis.
Beati estis cum vos oderint homines & cum separaverint
vos & exprobraverint. & ejecerint nomen vrm tanquam ma
lum ppter filium hominis. Gaudete & exultate in illa die.
ecce enim merces vra multa est in celo. Secundum hec enim
faciebant pphis patres eorum.
Verumtamen ve vobis divitib. qa habetis esolationem vram
Ve vobis qi saturati estis quia esuritis. Ve vobis qi riderit
nunc quia lugebitis & flebitis.
Vae cum bene dixerint vobis omnes homines. secdm hec fac
ebant pseudopphetis patres eorum.
Sed vobis dico. qui auditis. Diligite inimicos vros. bene
facite his qui vos oderunt. Benedicite maledicentib vos
& orate pcalumniantib vos.
Et quite percutit in maxilla pbe illi & alteram. & ab eo qi
aufert tibi vestimentum etiam tunicam noli phibere. Omni
ui petenti tribue. & qi aufert que tua sunt ne repetas.

Et prout vultis ut faciant vobis homines. & vos facite illis similiter.

Et si diligitis eos quos diligunt. quę est vobis gratia. Nam & peccatores diligentes se diligunt. Et si bene feceritis his quibus bene faciunt. quę vobis est gratia. siquidem & peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus speratis accipere. quę gratia est vobis. nam & peccatores peccatoribus feneratur. ut recipiant ęqualia. Verumtamen diligite inimicos vestros & bene facite: & mutuum date. nihil inde sperantes. Et erit merces vestra multa. & eritis filii altissimi. Quia benignus ipse est super ingratos & malos. Estote ergo misericordes. sicut & pater vester misericors est.

Nolite iudicare & non iudicabimini. Nolite condemnare & non condemnabimini. Dimittite & dimittemini. Date & dabitur vobis. Mensura bona & conferta & coagitata & super effluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem enim mensura qua mensi fueritis. remetietur vobis.

Dicebat autem illis & similitudinem. Numquid potest cecus cecum ducere. nonne ambo in foveam cadunt.

Nonē discipulus sup magistrū. Perfectus aut omis
erit. si sit sicē magister ei.

Quid autē uides festucā in oculo frīs tui. trabē autē que
in oculo tuo ē nō ēsideras. Aut quomodo poteris di
cere frī tuo. frē sinę eiciā festucā de oculo tuo ipse
in oculo tuo trabē nō uidens. Hypocrita. eice primū
trabē de oculo tuo. & tū pspicies ut eiciās festucā
de oculo frīs tui.

Nonē enī arbor bona que facē fructus malos. neq: ar
bor mala faciens fructū bonū. Una quęq: arbor
de fructu suo cognoscitur.

Neq: enī de spinis colligunt ficus. neq: de rubo uin
demiant uuam.

Bonus homo de bono thesauro cordis sui pfert bonū.
Et malus homo de malo thesauro pfert malū. Ex
abundantia enī cordis os loquitē

Quid autē uocatis me dnē dnē. & nō facitis que dico.

Omis. quī uenit ad me & audit sermones meos & facit
ostendā uob cui similis sit. Similis ē homini edi
ficanti domū q fodit in altū. & posuit fundamēta

supra petrā. Inundatione autē facta. inlisū ē flumē domui illi & nō potuit eā mouere. Fundata enī erat supra petrā. Qui autē audit & nō fac. similis ē homini aedificanti. domū suā supra terrā sine fundamento. in qua inlisus ē flumen. & ē continuo cecidit & facta ē ruina domus illius magna.

CVM AUTĒ IMPLESSET omnia uba sua in aures plebis intrauit capharnaū. Centurionis autē cuidā seruus male habens erat moriturus qui illi erat pciosus. O cū audisset de ihu. misit ad eū seniores iudeor. rogans eū ut ueniret & saluaret seruū ei. At illi cū uenissent ad ihm. rogabant eū sollicite dicentes ei. Quia dignus ē ut hoc illi prestes. Diligit enī gentē nrām & synagogā ipse aedificauit nobis. Ihc autē ibat cū illis. Et cū iā nō longe esset a domo. misit ad eū centurio amicos dicens. Dnē noli uexari nō enī dignus sū. ut subtectū meū intres. Propter qd me ipsū nō sū dignus arbitratus ut uenirē ad te. sed dic uō & sanabit puer meus. Nā & ego homo sū sub potestate ēstituus. habens sub me mi

lites. & dico huic uade. & uadit. & alio uem & uenit. & ser
uo meo fac hoc & fac. Quo audito ihe mirat⁹ est & sequen
tib⁹ se dix. Amen dico uob. n̄ inuiste tanta fide inuen.

Et ecce qui missi fuerant domu inuenerunt seruu
qui languerat sanu.

Et factu est deinceps ibat in ciuitate que uocat⁹ nain & ibat
cu illo discipuli ei & turba copiosa. Cu autem appropinquaret por
te ciuitatis. ecce defunctus efferebat⁹ filius unicus matris suae.
Et hee uidua erat. & turba ciuitatis multa cu illa. Quam cu
uidisset dns misericordia motus est. super ea. Dixit illi. Noli flere. Et
accessit. & tetigit loculu. Hi autem qui portabant steterunt. Et ait.
Adulescens. tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuus. &
coepit loqui. Et dedit illu matri suae. Accepit autem omnis
timor. & magnificabant dm dicentes. Quia propheta mag
nus surrexit in nob. & quia ds uisitauit plebem suam.

Et exiit hic sermo in uniuersam iudeam de eo. & omnem circa regionem.

Et nuntiauerunt iohanni discipuli eius de omnib⁹ his. Et ait uocauit
iohannes duos de discipulis suis. & misit ad ihm dicens. Tu es
qui ueniturus es an aliu expectamus. Cum autem uenissent ad eum
uiri dixerunt. Iohannes baptista misit nos ad te dicens. Tu es

q̃uemurus et alium expectamus. In ipsa autem hora curauit multos a languoribus & plagis & spiritibus malis & cecis multis donauit uisum. Et respondens dixit illis. Euntes nunciate iohanni quę uidistis & audistis. Quia cęci uident. claudi ambulant lepsi mundantur. Surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est q̃ non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuncii iohannis. coepit dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertum uidere harundinem uento agitatam. s. qd existis uidere hominem mollibus uestitum. Ecce q̃ in ueste pciosa s. & delicius. in domibus regum s. Sed qd existis uidere ꝓpheta. Utiq: dico uobis. & plus quam ꝓpheta.

Hic est de quo scriptum est. Ecce mitto angelum meum q̃ ꝑparabit uiam tuam ante te. & faciem tuam.

Dico enim uobis. maior inter natos mulierum ꝓpheta iohanne nemo est. Qui autem minor est in regno dei maior est illo.

Et omnis populus audiens. & publicani iustificauerunt dm bap tizati baptismo iohannis. Pharisei autem & legis periti consilium dei spreuerunt in semetipsos n̄ baptizati abeo.

Cui ergo similes dicam homines generationis hui. & cui sunt les s. Similes s. pueris sedentibus in foro. & loquentibus ad

nuncē & dicentib̄. Cantauimus uob̄ tibus & n̄ saltastis.
Lamentauimus & n̄ plorastis. Venit enī iohannes n̄ manducans neq: bibens uinū & dicitis dōmonium habet. Venit enī filius hominis manducans & bibens & dicitis. Ecce homo uenator & bibens uinū. amicus publicanorū & peccatorū Et iustificata ē sapientia ab omnib̄ filius suus.

Rogauit aut illū q̄dā phariseus ut manducaret cū illo. Et ingressus domū pharisei discubuit. Et ecce mulier quę erat in ciuitate peccatrix. ut cognouit q̄d accubuit in domo pharisei attulit alabastrū unguenti. & stans retro secus pedes eī. & capillis capitis sui tergebat. & osculabat̄ pedes eī. & unguento unguebat. Uidens aut phariseus q̄ uocauerat eū. ait intra se dicēs. Hic si ēet ꝓpheta. sciret utq: quę & qualis mulier ēet quę tangit eū. quia peccatrix ē. Et respondens ihc dixit illū. Simon habeo tibi aliq̄d dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erant cuidā feneratori unus debebat ei denarios quingentos. & alius quinquaginta. Non habentib̄ illis unde redderent. donauit utrisq:. Quis ergo eū plus diligit. Respondens symon dixit. Aestimo. quia is cui plus donauit. At ille dixit ei

Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem. dixit symoni. Vi-
des hanc mulierem. intrauit in domum tuam. aquam pedib' meis
non dedisti. Hec autem lacrimis rigauit pedes meos. & capillis
suis tersit. Osculum mihi non dedisti. hec autem ex quo intrauit
non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti.
hec autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi.
Remittuntur ei peccata multa. quoniam dilexit multum. Cui autem
minus dimittitur. minus diligit. Dixit autem ad illam. Remittun-
tur tibi peccata. Et ceperunt qui simul accumbebant dicere
intra se. Quis est hic qui etiam peccata dimittit. Dixit autem
ad mulierem. Fides tua te saluam fecit. uade in pace.
Factum est deinceps. & ipse iter faciebat per ciuitates & castella
predicans & euangelizans regnum dei & cum illo. & mulieres
aliquae. quae erant curatae a spiritib' malignis & infirmi-
tatib' Maria que uocatur magdalene. de qua daemonia
vii exierant & iohanna uxor chuze procuratoris herodis
& susanna & alie multe que ministrabant eis de facultati-
bus suis.

Cum autem turba plurima conueniret & de ciuitatib' properarent
ad eum dixit per similitudinem. Exiit qui seminat seminare semen

suū. Et dū seminat. aliud cecidit secus uiā & cōculcatū ē
& uolucres celi comederūt illud. Et aliud cecidit supā petrā
& natū aruit qa nō habebat humorē. Et aliud cecidit inter
spinas. & simul exortē spinē suffocauerūt illud. Et aliud
cecidit in terā bonā. & ortū fecit fructū centuplū. Hēc
dicēs clamabat. Qui habet aures audiendi audiat. Interro
gabant eū discipuli eī quē ēet hēc parabola. Quib ipse dixit.
Uob datū ē nosse misteriū regni dī. ceteris autē in para
bolis. ut uidentes nō uideant. & audientes nō intelligant.
Est autē hēc parabola. semen ē uerbū dī. Qui autē secus uiā
hi sūt qui audiunt. deinde uenit diabolus. & tollit ūbū de
corde eōrū. ne credentes salui fiant. Nā qui supā petrā
qui cū audierint cū gaudio suscipiunt ūbū. & hi radices
nō habent quia ad tēpus credunt. & in tēpore tēptationis
recedunt. Qd autē in spinis cecidit. his qui audierūt. & a solli
citudinib & diuitiis & uoluptatib uite euntes suffocan
tur. & non referunt fructū. Qd autē in bonā terrā. his qui
in corde bono & optimo audientes ūbū retinent. Et fruc
tū afferunt in patientia.
Nemo autē lucernā accendens. operit eā uase. aut subtus

lectū ponit. ſ: ſup̄ candelabrū ponit ut intrantes uideant lum̄.

Nonenī ē occultū qd ñ manifeſtet̄. nec abſconditū qd ñ ſcietur.
& in palā ueniet.

Videte ergo quomodo audatis. Qui enī habet dabit̄ illi. Et
q̄cūq; ñ habet. etiā qd putat ſe habere auferet̄ ab illo.

Venerūt aūt ad illū mat̄ & frēs ei. & ñ poterant adire eū p turba.

Et nuntiatū ē illi mat̄ tua & frēs tui ſtant foris uolentes te
uidere. Qui reſpondens. dixit ad eos. Mat̄ mea & frēs mei hi
ſ quaerunt uerbū dei & faciunt.

Factū ē aūt in una dierū & ipſe aſcendit in nauicula. & diſcipu
li ei. Et ait ad illos. Tranſfretemus trans ſtagnū. & aſcenderūt.
Navigantibus aūt illis obdormiuit. Et deſcendit procella uen
ti in ſtagnū. & ēplebant̄ & periclitabant̄. Accedentes aūt ſuſci
tauerūt eū dicentes. Praeceptor perimus. At ille ſurgens.
increpauit uentū & tempeſtati aquae. & ceſſauit. Et facta
ē tranquillitas. Dixit aūt illis. Ubi ē fides ura. Quiescentes
mirati ſ dicentes ad invicē. Quis putas hic ē quia & uen
tis imperat & mari & obediunt ei. Et navigauerūt aūt in
regionē gerasenorū quae ē contra galileam. Et cū egreſſus
ēt ad terram occurrit illi uir qdam qui habebat daemonia

tēporib' multis. & uestimēto ñ induebat̄ neq; in domo manebat
sed in monumentis. Et ut uidit ihm. procidit ante illū. Et ueheme
nti uoce magna dixit. Quid mihi & tibi ē ihu fili dī altissimi?
Obsecro te ne me torqueas. Precipiebat enī spiritui immun
do ut exiret ab homine. Multis enī tēporib' arripiebat illū.
Et uinciebat̄ catenis & cōpedib' custodiebat̄. & ruptis uinculis
agebat̄ a doemonio in deserto. Interrogauit aut illū dnūs. Qd
tibi nom ē? At ille dixit. Legio. quia intrauerant doemo
nia multa in eū. Et rogabant illū ne imperaret illis ne
in abyssū irent. Erat autē ibi grex porcorū multorū pascen
tū in monte. Et rogabant eū ut permitteret eis in illos in
gredi. Et permisit illis. Exierūt ergo doemonia ab homine
& intrauerūt in porcos. Et impetu abiit grex p̄ p̄ceps in stag
nū & suffocatus ē. Qd ut uiderent facti q̄ pascebant fugi
erunt & nuntiauerūt in ciuitatē & in uillas. Exierūt autē uide
re qd factū ē. & uenerūt ad ihm & inuenerūt hominē sedentē
a quo doemonia exierant nostrī sensati mente ad pedes
eī & timuerūt. Nuntiauerūt autē illis & q̄ uiderant q̄ modo sa
nus factus ēt a legione. Et rogauerūt illū omis multitu
do regionis gerasenorū ut discederet ab ipsis quia timore

magno tenebantur.

Ipse autem ascendens naue reuersus est. Et rogabat illum qui a dyemonib'
uexabat ut cum eo esset. Dimisit autem eum ihe dicens. Redi domum
tuam. & narra quanta tibi fecit dns. Et abiit pnuncians ciuitate
p̄ dicans quanta illi fecisset ihe.

FACTUM EST AUTEM CUM
redisset ihe excepit illum turba. Erant enim omnes expectan
tes eum. Et ecce uenit uir cui nomen iairus. & ipse princeps
synagoge erat. Et cecidit ad pedes ihu. rogans eum ut in
trare in domum ei. quia unica filia erat illi fere annorum
xii. & hec moriebat. Et dum iret turba eum premebant.
Et mulier quedam erat in fluxu sanguinis ab annis xii. que
in medicos erogauerat omnem substantiam suam nec ab ullo
potuit curari. Accessit retro & tetigit fimbriam uestimenti
eius. Et continuo stetit fluxus sanguinis eius. Et ait ihe. Quis
me tetigit. Negantib' autem omnib' dixit petrus & qui cum illo
erant. Praeceptor turbe te premunt & affligunt &
dicis quis me tetigit. Et dixit ihe. Tetigit me aliquis. Nam
ego noui uirtutem de me exisse. Uidens autem mulier quia
non latuit. tremens uenit & procidit ante pedes illius. Et prob

quā causā tetigerit eū in diebus coram omī populo. Et quōmodū ēfestī sanata sit. Ipse dixit illi. Filia fides tua te salua fecit. vade in pace. Adhuc eo loquente. venit ad principē synagoge quidā dicēs illi. Quia mortua ē filia tua. noli uexare illū. Ihesus autē audito hoc ūbo respondit patri puellę. Noli timere. Crede tantū. & salua erit. Et ceū uenisset domū nō permisit intrare secū quēquā nisi petrū & iohannē & iacobū. & patrē & matrē puellę. Flebant autē omēs & plangebant illā. At ille dixit. Nolite flere. nōn mortua est. dormit. Et deridebant eū. Scientes. quia mortua ēt. Ipse autē tenens manū eī clamauit dicēs. Puella surge. Et reuersus ē spūs eī. & surrexit continuo. Et iussit illi dari manducare. Et stupuerūt parentes eī. quibus pcepit ne alicui dicerent qd factū erat.

CONUOCATIS AUTĒ xii apōlis. dedit illis uirtutē & potestatē sup omia demonia. & ut languores curarent. & misit illos pdicare regnū dī. & sanare infirmos.

Et ait ad illos. Nihil tuleritis in uia. neq; uirgā neq; peram neq; panē neq; pecuniā. neq; duas tunicas habeatis. Et

in quā cūq; domū intrauerit ibi manete. & inde nexeatis.

Et quicūq; ñ receperit uos. exeuntes dcuiate illa. etiā

puluerē pedū uroꝝ exeuntes testimoniū supra illos.

Egressi aū ibant pcastella euangelibantes & curantes ubiq;

Audiuit aū herodes tetrarcha omia quefiebant ab eo & he

sitabat. eo qd dicerēt aq̃ dā quia iohannes surrexit amor

tuus. Aq̃ dā uero quia helias apparuit. Alius aū quia

pphera unus exantiquis surrexit. Ait herodes. Iohan

nē ego decollaui. quis aū ē iste. de quo ego talia audio.

Et querebat uidere eū.

Et reuersi apli narrauerūt illi quecūq; fecerūt

Et ad suptes illis secessit seorsū in locū desertū quiē bethsaide

Qd cū cognouissent turbe. secute s illū. Et excepit illos

& loquebatur illis de regno dī & eos qui cura indigebant sanabat.

Dies aū coperat declinare. & accedentes xii dixerūt illi. Di

mitte turbas ut euntes in castella uillasq; quecura s diuer

tant. & inueniant escas quia hic in loco deserto sumus. At

aū ait illos. Uos date illis manducare. At illi dixerūt. Non s

nō plusquā. v. panes & duo pisces. Nisi forte nos eamus &

emamus in omne hanc tbā escas. Erant aū fere uiri quasi

milia. Et ait ad discipulos suos. Facite illos discubere p cō
munia quinquagenos. & ita fecerūt. Et discubuerūt omes. Accep
tis autem v. panibus & duobus piscibus respexit in celum & benedixit illis.
Et fregit. & distribuit discipulis suis ut ponerent ante turbas. Et manducauerūt omes & saturati sūt. Et sublatum est quod superfuit
illis fragmentorum. cophinos duodecim.

Et factum est cum esset solus orans. erant cum illo & discipuli. Et interroga
uit illos dicens. Quem me dicunt esse turbe. At illi respondentes
& dixerūt. iohannem baptistam. alii autem heliam. alii quia pphete unus
de prioribus surrexit. Dixit autem illis. Vos autem quem me esse dicitis.
Respondens symon petrus dixit. Xpm dei.

At ille increpans illos. ne cui dicerent hoc. Dicens quia oportet
filium hominis multa pati. & reprobari a senioribus & principibus
sacerdotum. & scribis. & occidi. & tertia die resurgere.

Dicebat autem ad omes. Si quis uult post me uenire. abneget se
metipsum & tollat crucem suam cotidie & sequatur me. Qui enim
uoluerit animam suam saluam facere. perdet illam. Nam qui perdide
rit animam suam ppter me saluam faciet illam. Quid enim prficit ho
mini si lucretur uniuersum mundum. se autem ipsum perdat. & detrimen
tum sui faciat.

Nam qui me erubuerit & meos sermones hunc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua & patris & sanctorum angelorum.

Dico autem vobis. verum sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei.

FACTUM EST AUTEM

post hec verba fere dies octo. Et assumpsit petrum & iacobum & iohannem. & ascendit in montem ut oraret. Et factum est dum oraret species vultus eius altera & vestitus eius albus refulgens. Et ecce duo viri loquebantur cum illo. Erant autem moyses & helias visi in maiestate. Et dicebant excessum eius quem completurus erat in hierusalem. Petrus autem & qui cum illo erant gravati sono. Et evigilantes. viderunt maiestatem eius. & duos viros qui stabant cum illo. Et factum est cum discederent ab illo ait petrus ad ihesum. Preceptor: bonum est nos hic esse. & faciamus tria tabernacula. Unum tibi. & unum moysi. & unum helie. Nesciens quid diceret. Hec autem illo loquente: facta est nubes & obumbrabat eos & timuerunt. Intrantibus autem illis in nubem. & vox facta est de nube dicens. Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Et dum fieret vox. inventus est ihesus solus. & ipsi tacuerunt. Et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his que viderant.

2555

Factum ē autē insequenti die descendentibus illis de monte. occur
rit ei turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicens. Magister
obsecro te respice in filium meum. quia unicus ē mihi. Et ecce
spiritus apprehendit illum. & subito clamat & elidit. Et dissi
pat eum cum spuma. & vix discessit dilanians eum. Et rogauit disci
pulos tuos vt eicerent illum & non potuerunt. Respondens autem Ihe
sus. O generatio infidelis & prauā usq: quo ero apud vos. & pa
tiar vos. Adduc huc filium tuum. Et cum accederet. elisit eum
dyemonium. & dissipauit. Et increpauit Ihe spiritum immundum
& sanauit puerum. & reddidit illum patri ei.

Stupebant autem omnes in magnitudine dei.

Omnibus q: mirantibus in omnibus quē faciebat. dixit ad discipulos
suos. Ponite vos in cordibus vestris sermones istos. Filius enim
hominis futurum ē vt tradatur in manus hominum. At illi ig
norabant verbum istud & erat velatum ante eos vt non sentirent
illud. Et timebant eum interrogare de hoc verbo.

Intrauit autem cogitatio in eos. quis eorum maior esset. Ihe su
ens cogitationes cordis illorum. ad prehendens puerum statuit
illum secus se & ait illis. Quicumq: susceperit puerum istum
in nomine meo me recipit. Et quicumq: me receperit.

recipit eū qui me misit. Nā q̄ minor ē inter omes uos hic maior ē.

Respondens aūt iohes dixit. Preceptor: uidimus quendā in nomine tuo dēmonia eicientē & phibuimus eū quia n̄ sequit nobiscū. Et ait ad illū ihe. Nolite phibere. Qui enī n̄ est aduersū uos pro uobis est.

Factū est aūt dū cōplerent dies assumptionis ei. & ipse faciē suā firmauit ire in hierlm. Et misit nuntios ante cōspectū suū. Et euntes intrauerūt in ciuitatē samaritanorū ut paratū illi. Et non receperūt eū quasi facies eius euntis erat in hierlm. Cū uidissent aūt discipuli eius iacobus & iohes dixerūt. Dne. uis dicimus ut ignis descendat de cęlo & cōsumat illos. & conuersus increpauit illos dicēs. Nescitis cui spūi estis. Filius hominis n̄ uenit animas perdere sed saluare. Et abierūt in aliud castellū.

Factū est aūt ambulantib illis in uia. dixit quidā ad illū. Sequar te quocūq; ieris. Et ait illi ihe. Uulpes foueas habent. & uolucres cęli nidos. filius aūt hominis n̄ habet ubi caput suū reclinet. Ait aūt ad alterū. Sequere me. Ille aūt dixit. Dne. permitte mihi primū ire & sepelire patrē meū. Dixitq; ei ihe. Sine ut mortui sepeliant mortuos suos. Tuaūt uade annuntia regnū dei.

Et ait alī. Sequar te dne. sed primū permitte mihi renuntiare

his q̃ dom̃ ſ. Ait adeos ihe. Nemo mittens manu ſua ara
tru & aſpiciens retro. aptus ē regno dī.

POST HĒC AUTĒ DE
ſignauit dn̄s & alios ſeptuaginta duos misit & illos binos an
te faciē ſuā in omnē ciuitatē & locū quo erat ipse uenturus.
& dicebat illis.

Messis quidē multa. operarii aut̄ pauci. Rogate ergo dn̄m
messis. ut mittat operarios in messē
Ire. ecce ego mitto uos. sicut agnos in medio lupos.
Nolite portare sacculū neq; peram. neq; calceamenta. & neminē
p uia ſaluaueritis.
In quacūq; aut̄ domū intraueritis. primū dicite. Pax huic
domui. Et ſi ibi fuerit filius pacis. requiescet ſup illam
pax uſtra. Sin aut̄ ad uos reuertetur.
In eadē aut̄ domo manete. edentes & bibentes que apud illos
sunt. Dignus ē enī operarius mercede ſua.
Nolite transire de domo in domū. & in quā cūq; ciuitatē intra
ueritis & ſuſceperint uos. manducate que apponunt̄ uobis.
& curate infirmos qui in illa ſ. & dicite illis. Adpinqua
uit in uos regnū dī.

In quā cūq; ciuitatē intrauerit. & nō receperit uos exeuntes in plateas ei dicite. Etiā puluerē qui adhesit nob ciuitatis exuta extergimus in uos. Tamen hoc sciote. quia appinquabit regnū dei. Dico uob. quia sodomis in die illa remissius erit quā illi ciuitati.

Uae tibi corozain. uae tibi bethsaida. Quia si in tyro & sydone factae fuissent uirtutes quae in uob factae sunt olim in cilicio & cinere sedentes penituerint. Verumtamen tyro & sydoni remissius erit in iudicio quā uob. Et tu capharnaum usq; ad celum exaltata. usq; in infernum dimergeris.

Qui uos audit me audit: Et qui uos spernit me spernit. Qui autem me spernit eum spernit qui me misit.

Reuersi sunt autem duo septuaginta cum gaudio dicentes. Domine. etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo. Erat illis. Videbam satanam sicut fulgur de celo cadentem. ecce dedi uob potestatem calcandi super serpentes & scorpiones. & super omnem uirtutem inimici. & nihil uos nocebit. Verumtamen in hoc nolite gaudere. quia spiritus uob subiciuntur. Gaudete autem qd nomina ura scripta sunt in celis.

In ipsa hora exultauit spiritu sancto & dixit. Confiteor tibi pater domine

celi & terre quia abscondisti hec a sapientib' & revelasti ea
parvulis. Etiam pat' quia sic placuit ante te.
Omia mihi tradita sunt a patre meo. Et nemo scit quis sit filius
nisi pat'. & quis sit pat' nisi filius & cui voluerit filius revelare.
Et conversus ad discipulos suos dixit. Beati oculi qui vident que
vos videtis. Dico enim vob. quia multi pphete & reges voluerunt
videre que videtis & non viderunt. & audire que auditis & non audierunt.
Et ecce quidam legisperitus surrexit tentans illum. & dicens. Magis
ter. qd faciendo vitam aeternam possidebo. At ille dixit ad eum.
In lege qd scriptum est quomodo legis. Ille respondens
dixit. Diliges dnm dm tuum ex toto corde tuo. & ex tota an
ima tua & ex omnib' viribus tuis. & ex omni mente tua. & proximum
tuum sicut te ipsum. Dixit q: illi. recte respondisti. hoc fac & vives.
Ille autem volens iustificare se ipsum. dixit illi. Et quis est meus
proximus. Suspiciens autem ihc dixit. Homo quidam descende
bat ab hierusalem in hiericho. & incidit in latrones. Qui
etiam dispoliaverunt eum. & plagis inpositis abierunt semivivo
relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eade
via & viso illo pertransiit. Similiter & levita cum esset secus locum
& videre eum pertransiit. Samaritanus quidam autem faciens.

uenit seruus mus. & uidens eum misericordia motus est. Et adpropians al
ligauit uulnera eius infundens oleum & uinum. & imponens illum in
iumentum suum. duxit in stabulum & curam eius egit. Et altera die pro
lata duos denarios. & dedit stabulario & ait. Curam illius habe
& quicquid super erogauerit. ego cum rediero reddam tibi. Quis
horum uidetur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latro
nes. Ait illi. Qui fecit misericordiam cum illo. Et ait illi iesus. Vade.
& tu fac similiter. Factum est autem dum irent. & ipse intrauit in
quoddam castellum. & mulier quedam nomine martha. excepit
illum in domum suam. Et huic erat soror nomine maria. Que
etiam sedens secus pedes domini. audiebat uerbum illius. Martha
autem satagebat circa frequens ministerium. Que stetit & ait.
Domine. non est tibi curae. quod soror mea reliquit me solam minis
trare. Dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondens dixit
illi dominus. Martha martha. sollicita es & turbaris erga
plurima. Porro. unum est necessarium. Maria optimam
partem elegit que non auferetur ab ea.

ET FACTUM EST CUM

esset in loco quodam orans. Ut cessauit. dixit unus ex discipu
lis eius ad eum. Domine. doce nos orare. sicut & iohannes docuit

discipulos suos. Et ait illis. cū oratis dicite.

Pater nr̄. sēficet̄ nom̄ tuū. Adueniat regnū tuū. Panē
nr̄m cotidianū. da nob̄ cotidie. Et dimitte nob̄ pecca
ta nr̄a. siquidē & ipsi dimittimus omi debenti nob̄. Et
ne nos inducas in tēptationē.

Et ait ad illos. Quis ur̄m habebit amicū & ibit ad illū me
dia nocte & dicet illi. Amice. cōmoda mihi tres panes.
quō amicus mēs uenit de via ad me. & n̄ habeo qd̄ ponā ante
illū. & ille respondens dicat de intus. noli mihi molestus
ēe. iā ostiū clausū ē & pueri mei mecū s̄ in cubili. & n̄ pos
sū surgere & dare tibi. Et ille si perseuerauerit pulsans.
dico uob̄. Et si n̄ dab̄ illi surgens eo qd̄ amicus ei sit ppt̄
impbitatē tam̄ ei surget. & dab̄ illi quotquot habet ne
cessarios. Et

Ego uob̄ dico. Petite. & dabit̄ uob̄. Querite. & inuenie
tis. Pulsate. & aperiet̄ uob̄. Omis enī q̄ petit accipit
& q̄ querit inuenit. & pulsanti aperiet̄. Quis aū ex
uob̄ patrē petit panē. nūqd lapidē dab̄ illi. Aut
piscē. nūqd p piscē serpentē dab̄ illi. Aut si petie
rit ouū. nūqd porriget ei scorpionē. Si ergo uos

cū sitis mali nostis bona data dare filis vris. Quanto ma
gis pr̄ vr̄ de celo dab spm bonū petentib se.

Et erat eiciens demonium & illud erat mutum. Et cū eiecisset
dem̄ locutus ē mutus. & admirate sunt turbe.

Quidā aut ex eis dixer̄. In beelzebub principe demoniorū
eicit dem̄ia.

Et alii tentantes signū de celo querebant ab eo.

ipse aut vt vidit cogitationes eorū dixit eis. Omne regnū in se
ipsū divisū desolabit. & domus sup̄ domū cadet. Si aut
& satanas in se ipsū divisus ē. quomodo stab regnū ipsius.
Quia dicitis in beelzebub eicere me dem̄ia. Si aut ego
in beelzebub eicio dem̄ia filii vri in quo eiciunt. Ideo
ipsi iudices vri erūt. Porro. si in digito dī eicio dem̄ia.
profecto puenit in vos regnū dī. Cū fortis armatus custo
dit atriū suū. in pace sunt ea que possidet. Si aut fortior il
lo sup̄ veniens vicerit eū. vniuersa arma eius auferet in q̄b
ē fidebat. & spolia eius distribuet. Qui nō ē mecū. aduersus
me ē. & q̄ nō colligit mecū. dispergit.

Cū immundus spiritus exierit ab homine. pambulat p
loca inaquosa querens requiē & nō inueniens dicit Re

uertar in domũ meã unde exiui. Et cũ uenerit. inuenit
scopis mundatã. Et tũc uadit. & assumit septẽ alios spiritus
nequiores se. & ingressi habitant ibi. Et fiũt nouissima ho
minis illi peiora prioribus.

Factũ ẽ aũ cũ hec diceret extollens uocẽ quẑdã mulier
de turba. dixit illi. Beatus uentr̃ quitr̃ portauit. & ubera
que suxisti. At ille dixit. Quin immo. beati q̃ audiunt
ũbũ dei & custodiunt illud.

Turbis aũ ẽ currentib coepit dicere. Generatio hec ge
neratio nequã ẽ. Signũ quirit. & signũ ñ dabit̃ ei nisi
signũ ionę. Nã sicut fuit ionas signũ niniuitis. ita erit
filij hominis generationi isti. Regina austri surget in
iudicio cũ generatione ista. & cõdẑnabit illos. Quia uenit
a finib̃ terre audire sapientiã salomonis. Et ecce plus quã
salomon hic. Viri niniuitę surgent in iudicio cũ ge
neratione ista. & cõdẑnabunt illã. quia poenitentiã
egerũt in p̃dicatione ionę. Et ecce plus quã iona hic.

Nemo lucernã accendit. & in absconso ponit neq; sub mo
dio. sed sup candelabrũ. ut qui ingrediuntur lũmẽ uideant.

Lucerna corporis tui ẽ oculus tuus. Si oculus tuus fue

rit simplex totū corpus tuū lucidū erit. Si autē nequā fue-
rit. erit corpus tuū tenebrosū erit. Uide ergo ne lumē
qd̄ in te ē tenebrę sint. Si ergo corpus tuū totū lucidū
fuerit. nō habens partē aliquā tenebrarū. erit lucidū totū.
Et sicē lucerna fulgoris inluminabit te.

Et cū loqueretur. rogauit ēm pharisei illū. ut pranderet apud
se. Et ingressus recubuit. Pharisei autē coepit intra se
repitans dicere. quare nō baptizatus ēt ante prandiū.
Et ait dns ad illū. Nunc uos pharisei qd̄ deforis ē calicis
& catini mundatis. qd̄ autē intus ē uestrū plenū ē rapina & ini
quitate. Stulti nōne qui fecit qd̄ deforis ē. etiā id qd̄ deintus
ē fecit. Uerūtamen qd̄ sup ē date elemosinā. & ecce omnia mun
da sunt uob.

Sed uę uob pharisei qui decimatis mentā & rutā & omne holus
& pretereatis iudiciū & caritatē dei. Hęc autē facere oportuit
& illa nō omittere.

Uę uob pharisei. quia diligitis primas cathedras in sinagogis
& salutationes in foro.

Uę uob quia estis ut monumenta quę nō apparent. & homi-
nes ambulantes sup̄ nesciunt.

Respondens autem quidam ex legis peritis ait illi. Magister hec
dicens etiam nos contumelia facis. At ille ait. Et vos legis peri
te quia honeratis homines oneribus que portari non possunt
et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas.

Vae vobis quia edificatis monumenta prophetarum. patres autem vestri
occiderunt illos. Profecto testificamini quod consentitis operibus
patrum vestrorum quia quidem ipsi eos occiderunt. vos autem edificatis
eorum sepulchra.

Propterea et sapientia dei dixit. Mittam ad illos apostolos et prophe
tas. et ex illis occident et persequentur. Ut inquirat sanguis
omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi ge
neratione ista. A sanguine abel iusti usque ad sanguinem
zacharie qui periit inter altare et edem. Ita dico vobis re
quirentur a generatione hac.

Vae vobis legis peritis quia tulistis clavem scientie. Ipsi non
introistis et eos qui introibant prohibuistis.

Cum hec ad illos
diceret. coeperunt pharisei et legisperiti graviter insistere
et os ei opprimere de multis insidiantes ei. Et queren
tes capere aliquid ex ore ei ut accusarent eum. Multis

aut turbis cum cōstantib. ita ut se ēculcarent coepit dicere
ad discipulos suos.

Attendite a fermento pharisaeorum quod est hypocrisis.

Nihil autem opertum est quod non revelet. neque absconditum quod non sciatur. Quoque in tenebris dixistis. in lumine dicentur. Et quod in aure locuti estis in cubiculis prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis. ne timeatis ab his qui occidunt corpus. & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timete eum qui postquam occiderit. habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis. hunc timete. Nonne. v. passeres venient dipondio. & unus ex illis non est in oblivione coram deo. Sed & capilli capitis uri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere. multis passeribus plures estis. Dico autem vobis. omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus & filius hominis confitebitur illum coram angelis dei.

Qui autem negaverit me coram hominibus denegabitur coram angelis dei.

Et omnis qui dixerit verbum in filium hominis remittetur ei. Illi autem qui in spm sem blasphemaverit non remittetur.

Cum autem inducent vos in synagogas. & in magistratus & po

restares. Nolite sollicti esse qualiter aut qd respondeatis
aut qd dicatis. Spiritus enim sanctus docebit uos in ipsa hora quid oporteat dicere.

Ait autem quidam de turba. Magister dic fratri meo ut diuidat mecum hereditatem. At ille dixit ei. Homo quis me constituit iudicem aut diuisorem super uos? Dixit autem ad illos. Videte et cauete ab omni auaritia quia non in abundantia cuiusquam uita eius est ex his que possidet. Dixit autem similitudinem ad illos dicens. Hominis cuiusdam diuitis uberes fructus ager attulit. et cogitabat intra se dicens. Quid faciam qd non habeo quo congregem fructus meos? Et dixit. Hoc faciam. Destruam horrea mea et maiora faciam. Et illuc congregabo omnia quid natum sunt mihi et bona mea. Et dicam animae meae. Anima habes multa bona posita in annos plurimos. Requiescere. comede bibe epulare. Dixit autem illi deus. Stulte. animam tuam hac nocte reposcunt a te. Quae autem parasti cui erunt? Sic est qui sibi thesaurizat non est in deum diues.

Dixit ad discipulos suos. Ideo dico uobis. nolite solliciti esse animae qd manducetis. neq: corpori qd uestramini. Anima plus est quam esca. et corpus quam uestimentum. Conside

rate coruos quia ñ seminant neq: metunt quib ñ cellariũ neq:
horreũ & ds pascit illos. Quanto magis uos plures estis illis.
Quis autem urm cogitando potest adicere ad staturam suam cubitũ
unũ. Si ergo neq: qd minimũ est potestis qd de ceteris sollicit
i estis. Considerate lilia agri quomodo crescunt ñ laborant
neq: nent. Dico autem uob. nec salomon in omni gl̃ sua uestie
bat sicut unũ ex istis. Si autem fenum agri qd hodie est in agro. &
cras in clibanũ mittit. ds sic uestit. Quanto magis uos pu
sillę fidei. Et uos nolite querere qd manducetis aut qd bi
batis. Et nolite insublime tolli. hęc enim omia gentes mundi
querunt. Pat autem uest scit. quo his indigetis. Verumtamen
querite regnũ dei. & hęc omia adicient uob.

Nolite timere pusillus grex. qia eo placuit patri uro dare
uobis regnum.

Vendite quę possidetis & date elemosinam.

Facite uob sacculos qi non veterescunt. thesaurũ ñ deficientem in
cęlo. quo fur ñ appiat. neq: tinea corrumpit. Ubi enim the
sauruus ur est ibi & cor urm erit

Sint lumbi uri cincti & lucernę ardentes. Et uos similes
hominib expectantib dominũ suũ quando reuertat a nup

tus. Uenientes & pulsauerit. continuo aperiant ei.

Beati serui illi quos cum uenerit dominus inuenerit uigilantes.

Amen dico uobis. quod praecinget se. & faciet illos discumbere & transiens ministrabit illis. Et si uenerit in secunda uigilia & si uenerit in tertia uigilia

uenerit. & ita inuenerit. beati sunt serui illi.

Hoc autem scitote. quod si sciret paterfamilias. qua hora fur uenturus

esset uigilaret utique: & non sineret perfodi domum suam. Et uos estote parati. quia qua hora non putatis filius hominis uenit.

Ait autem ei petrus. Domine. an nos ad eos hanc parabolam an & ad omnes.

Dixit autem dominus. Quis putas est fidelis & prudens dispensator quem constituet dominus super familiam suam ut det illis in tempore tritici mensuram. Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus inuenerit ita facientem. Vere dico uobis. quia super omnia quae possidet constituet illum.

Quod si dixerit seruus ille in corde suo moratur fac ille dominus meus uenire & coperit percutere pueros & ancillas. & edere & bibere & inebriari. Uenient dominus serui illius in die qua non sperat. & hora qua nescit. & diuidet eum partemque eius cum infidelibus ponet.

Ille autem seruus qui cognouit uoluntatem domini sui & non preparauit & non fecit secundum uoluntatem eius. uapulabit multas. Qui autem non cognouit & fecit digna plagis uapulabit paucis. Omni autem cui multum datum est

multū quęrerur ab eo. Et cū commendaneruīt multū.
plus petent ab eo.

Ignem ueni mittere in terrā. & qd uolo nisi ut ac
cendatur. Baptisma aūt habeo baptizari. & quo
modo coartor usq; dū pficiatur: Putatis quia pacē
ueni dare in terrā. Non dico uobis. sed separationē.
Erunt enim ex hoc quinq; in domo una diuisi. tres
in duo. & duo in tres diuidentur. Pater in filiū. &
filius in patrē suū. Mater in filiā. & filia in ma
trem. Socrus in nurū suā. & nurus in socrū suā.
Dicebat aūt & ad turbas. Cum uideritis nubē ori
entē ab occasu. statim dicitis nymbus uenit. & ita
fit. Et cū austrū flantē. dicitis quia aestus erit.
& fit. Hypocritę. faciē cęli & terrę nostis pbare.
hoc aūt tempus quomodo ñ pbatis. Qud aūt & a uo
bis ipsis. ñ iudicatis qd iustū est.

Cum aūt uadis cū aduersario tuo ad principē in
ua. da operā liberari ab illo. ne forte trahat te
apud iudicē. & iudex tradat te exactori. & ex
actor mittat te in carcerē. Dico tibi. ñ exies

inde. donec eram nouissimũ minuũ reddas.

ADERANT AUTEM

quidã ipso in tempore nuntiantes illi de galileis.

quorũ sanguinẽ pilatus miscuit cũ sacrificiis eorum.

Et respondens dixit illis. Putatis qd hi galilei p̃ omnibus

galileis fuerũt peccatores. qui talia passi sunt. Non

dico uobis. sed nisi pęnitentiã habueritis. omes simili

ter peribitis. sicut illi decẽ & octo. sup̃ quos cecidit

turris in siloam. & occidit eos. Putatis quia & ipsi

debitores fuerũt. p̃ter omes homines habitantes in hie

rusalẽ. Non dico uobis. sed si ñ pęnitentiã egeritis.

omnes similiter peribitis.

Dicebat autẽ hanc similitudinẽ. Arborẽ fici habe

bat quidã plantatã in uinea sua. & uenit quęrens

fructũ in illa. & ñ inuenit. Dixit autẽ ad cultu

rem uineę. Ecce anni tres sunt ex quo uenio. quę

rens fructũ in ficulnea hac & ñ inuenio. Succide

ergo illã. ut qd eram terrã occupat. At ille

respondens. dixit illi. Domine. dimitte illã et

hoc anno. usq; dũ fodiã circa illã. & mittã ster-

cora. Et siquidem fecerit fructū. sin autē. in futurū succedes
eā. Erat autē docens in synagoga corū sabbatis. Et ecce
mulier quę habebat spiritū infirmitatis annis decē &
octo. & erat inclinata. nec omnino poterat sursū respi
cere. Quā cū uideret ihs. uocauit ad se. & ait illi. Mu
lier. dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi
manus. & confestim erecta est. & glorificabat dm.

Respondens autē archisynagogus indignans quia sabbato
curasset ihs. dicebat turbę. Sex dies sunt in quibus
oportet operari. in his ergo uenite. & curamini. & ñ
in die sabbati. Respondit autē ad illū dns & dixit.
Hypocritę. unusquisq; urūm sabbato ñ soluit bouem
suū aut asinū a pręsepio. & ducit adaquare. Hanc
autē filiā abrahę quā alligauerat satanas ecce decē
& octo annis. non oportuit solui a uinculo isto die
sabbati.

Et cū hęc diceret. erubescebant omes aduersarii eius.
Et omis populus gaudebat in uniuersis. quę glori
ose fiebant ab eo.

Dicebat ergo. Cui simile ē regnū dei. & cui simile

esse existimabo illud. Simile est grano sinapis. quod
acceptum homo misit in hortum suum & creuit. Et factum
est in arborem magnam. & uolucres celi requieuerunt
in ramis eius.

Et iterum dixit. Cui simile estimabo regnum dei. Simile est fermento. quod acceptum mulier abscondit in farine sata tria. donec fermentaretur totum.

Et ibat per ciuitates & castella docens. & iter faciens in hierusalem.

Ait autem illi quidam. Domine. si pauci sunt qui saluantur:
Ipse autem dixit ad illos. Contendite intrare per angustam portam. quia multi dico uobis querent intrare & non poterunt.

Cum autem intrauerit pater familias & clauserit ostium. & incipietis foris stare: & pulsare ostium dicentes.
Domine: aperi nobis. Et respondens dicet uobis. Nescio uos unde sitis. Tunc incipietis dicere: manducauimus coram te & bibimus. & in plateis nris docuisti. & dicet uobis.
Nescio uos unde sitis. Discedite ame omnes operarii iniquitatis. ubi erit fletus & stridor dentium.

Cum uideritis abraham & isaac & iacob. & omes pro
phetas in regno dei. uos autem expelli foras. Et uen
ent ab oriente & occidente & aquilone & austro.
& accumbent in regno dei.

Et ecce sunt nouissimi qui erant primi. & sunt pri
mi qui erant nouissimi.

In ipsa die accesserunt quidam pharisei dicentes illi.
Exi & uade hinc. quia herodes uult te occidere.
Et ait illis. Ite & dicite uulpi illi. ecce eicio demo
nia. & sanitates perficio. hodie & cras. & tertia die
consumor. Verumtamen oportet me hodie & cras
& sequenti ambulare. quia non capit prophetam perire
extra hierusalem.

Hierusalem hierusalem. que occidis prophetas. & lapidas
eos qui mittuntur ad te. Quoties uolui congregare
filios tuos quemadmodum auis nidum suum sub pennis. &
noluisti. Ecce relinquetur uobis domus uestra. Dico autem
uobis. quia non uidebitis me. donec ueniet cum dicetis.
Benedictus qui uenit. in nomine domini.

ET FACTUM EST

eū intrare in domū cuiusdā principis phariseorū
sabbato manducare panē. & ipsi obseruabant eum.
Et ecce homo quidā hydropicus. erat ante illū.
Et respondens ihs. dixit ad legis peritos. & phariseos
dicens. Si licet sabbato curare. At illi tacuerunt.
Ipse uero apprehensū sanauit eū. ac dimisit. Et
respondens ad illos dixit. Cuius ūrm asinus aut
bos in puteū cadet. & ñ continuo extrahet illum
die sabbati. Et ñ poterant ad hec. respondere
illi. Dicebat autē & ad inuitatos parabolā in
tendens quomodo primos accubitus eligerent. dicens
ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias ñ discum
bas in primo loco. ne forte honoratior te sit inui
tatus ab illo. & ueniens is qui te & illū uocauit di
cat tibi. Da huic locū. Et tunc incipias cū rubore
nouissimū locū tenere. Sed cū uocatus fueris
uade & recumbe in nouissimo loco. ut cū uenerit
qui te inuitauit dicat tibi. Amice. ascende supe
rius. Tunc erit tibi gl̄a. coā simul discūbentibus.
ma omis qui se exaltat humiliabit. & qui se

humiliat. exaltabitur:

Dicebat autem & ei. qui se inuitauerat. Cum facis prandium
aut cenam. noli uocare amicos tuos. neq; fres tuos. neq; cog
natos. neq; uicinos. neq; diuites. Ne forte & ipsi te rein
uitent. & fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium. uoca
pauperes. debiles. claudos. cecos. & beatus eris. quia n̄ habent
retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione
iustorum. Hec cum audisset quidam de simul discumbentibus.
dixit illi. Beatus qui manducabit panem. in regno di.
Et ipse dixit ei. Homo quidam fecit cenam magnam. & uocauit
multos. Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis ut
uenirent. quia iam parata sunt omnia. Et cepere simul omes
excusare. Primus dixit illi. Uillam emi. & necesse habeo
exire. & uidere illam. Rogo te. habe me excusatum. Et
alter dixit. Juga boum emi quinq; & eo probare illa. Ro
go te. habe me excusatum. Et alius dixit. Uxorem duxi.
& ideo n̄ possum uenire. Et reuersus seruus. nuntiauit
hec domino suo. Tunc iratus pater familias. dixit seruo
suo. Exi cito in plateas & uicos ciuitatis. & pauperes ac
debiles. & cecos. & claudos introduc huc. Et ait seruus.

Domine: factum est ut imperasti. & adhuc locus est. Et ait dominus seruo. Exi in uias & sepes & compelle intrare: ut impleatur domus mea. Dico autem uobis. quod nemo uirorum illorum qui uocati sunt. gustabit cenam meam.

Ibant autem turbe multe cum eo. & conuersus dixit ad illos. Si quis uenit ad me & non odit patrem suum & matrem: & uxorem: & filios. & fratres. & sorores. adhuc autem & animam suam. non potest meus esse discipulus. Et qui non baiolat crucem suam & uenit post me. non potest meus esse discipulus.

Quis enim ex uobis uolens turrim edificare: non prius sedens computat sumptus qui necessarii sunt. si habet adpficiendum. Ne postea quam posuerit fundamentum & non potuerit pficere. omnes qui uident incipiant inludere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare: & non potuit esummare. Aut quis rex iturus commitere bellum aduersus alium regem: non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei. qui cum uiginti milibus uenit ad se: Alioquin. adhuc longe illo agente: legationem mittens rogat ea que pacis sunt.

Sic ergo omnis ex uobis qui non renuntiat omnibus que possidet. non potest meus esse discipulus.

BONUM EST SAL SI

autem sal quoque euanuerit. in quo condietur? Neque in terram.

neque in sterquilinium utile est. sed foras mittetur. Qui habet

aures audiendi. audiat.

Erant autem appropinquantes ei publicani & peccatores. ut au

dirent eum. Et murmurabant pharisei. & scribe dicentes.

Quia hic peccatores recipit. & manducat cum illis.

Et ait ad illos parabolam istam dicens. Quis ex uobis homo

qui habet centum oues. Et si perdiderit unam ex illis. nonne

dimittit nonaginta nouem in deserto. & uadit ad illam

que perierat donec inueniat illam. Et cum inuenerit eam.

imponet in humeros suos gaudens. Et ueniens domum. con

uocat amicos & uicinos. dicens illis. Congratulamini mihi.

quia inueni ouem meam que perierat. Dico uobis. quia ita gau

dium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente.

quam super nonaginta nouem iustis. qui non indigent penitentia.

Aut que mulier habens dragmas decem. Si perdiderit drag

mam unam. nonne accendit lucernam & everrit domum.

& quirit diligenter donec inueniat. Et cum inuenerit.

conuocat amicas & uicinas dicens. Congratulamini mihi.

qua inuenit dragmā quā pdiderā.

Ita dico uobis. gaudiū erit corā angelis dī sup uno pec
catore: pēnitentiam agente.

Ait autē. Homo quidā habuit duos filios. & dixit adoles
centior ex illis patri. Pater: da mihi portionē substan
tiæ. quæ me contingit. Et diuisit illis substantiam.
Et non post multos dies. congregatis omnib; adolescenti
or filius peregre pfectus ē in regionē longinquā. Et
ibi dissipauit substantiā suā. uiuendo luxuriose. Et
postquā omnia consumasset. facta ē fames ualida in re
gione illa. & ipse cepit egere. Et abit & adhesit uni
ciuium regionis illius. & misit illū in uillā suā. ut pasceret
porcos. Et cupiebat implere uentrē suū de siliquis
quas porci manducabant. & nemo illi dabat. In se autē
reuersus dixit. Quanti mercenarii in domo patris
mei abundant panibus. ego autē hic fame pereo. Surgā
& ibo ad patrē meū. & dicā illi. Pater: peccaui in cēlū
& coram te: et iam nō sum dignus uocari filius tuus. fac
me sicut unū de mercenarius tuis. Et surgens. uenit
ad patrē suū. Cum autē adhuc longe eet. uidit illum

pater ipsius: & misericordia motus ē. Et accurrens
cecidit sup collū eius. & osculatus ē eū. Dixitq; ei filius.
Pater. peccaui in cęlū & coram te. iam nō sum dignus voca
ri filius tuus. Dixit autē pater ad seruos suos. Cito pfer
te stolā primā & induite illū. & date anulū in ma
num eius. & calciamenta in pedes. Et adducite uitulū
saginatū. & occidite: & manducemus. & epulemur: qua
hic filius mēs mortuus erat & reuixit. perierat. & in
uentus est. Et cęperunt epulari. Erat autē filius eius
senior in agro. Et cū ueniret & appinquaret do
mui. audiuit symphoniā & chorū. & uocauit unū de
seruis. & interrogauit quę nam hęc ēent. Qui dixit
illi. Frater tuus uenit. & occidit pater tuus uitulū sagi
natū. quia saluū illū recepit. Indignatus ē autē. & no
lebat introire: Pater ergo illius egressus. cępit rogare
illū. At ille respondens. dixit patri suo. Ecce tot
annis seruio tibi. & numquā mandatū tuū preteriui.
& numquā dedisti mihi hedū. ut cū amicis meis epula
rer: Sed postquā filius tuus hic qui deuorauit sub
stantiā suā cū meretricib; uenit. occidisti illi uitulū

sagnarū. At ipse dixit illi. Fili. tu semp mecū es. &
omia mea tua sunt. Epulari aūt & gaudere oportebat.
quia frēr tuus hic mortuus erat & revixit. perierat. & in
Dicebat aūt & ad discipulos suos. Luctus est.
homo quidā erat dives. qui habebat villicū. Et hic
diffamatus ē apud illū. quasi dissipasset bona ipsius.
Et vocavit illū. & ait illi. Quid hoc audio de te. Redde
rationē villicationis tuę. iam enim ñ poteris villicare.
Ait aūt villicus intra se. Quid faciā quia dominus meus
auferet a me villicationē. Fodere ñ valeo. mendicare
erubesco. scio quid faciā. Ut cū amotus fuero a villica
tione. recipiant me in domos suas. Convocatis itaq; sin
gulis debitoribus domini sui. dicebat primo. Quantū de
bes domino meo. Ille dixit. Centū cados olei. Dixit
q; illi. Accipe cautionē tuā. & sede cito. scribe quinqua
ginta. Deinde alio dixit. Tu vero quantū debes. Qui ait.
Centū choros tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas. & scri
be octoginta. Et laudavit dominus villicū iniquitatis. quia
prudenter fecisset. quia filii huius sęculi prudentiores fi
lis lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico.

Facite uobis amicos de mammona iniquitatis. ut cũ defece
ritis recipiant uos. in ęterna tabernacula. Qui fide
lis ē in minimo. & in maiori fidelis ē. Et qui in modi
co iniquus ē. & in maiori iniquus ē. Si ergo in iniquo
mammona fideles nõ fuistis. qd uerũ ē quis credet uobis.
Et si in alieno fideles nõ fuistis. qd uerũ ē quis dabit uobis.
Nemo seruus potest duobus dominis seruire: Aut enim
unũ odiet. & alterũ diliget. Aut uni adhęrebit. & al
terũ contemnet. Non potestis dõ seruire: & mammonę:
Audiebant autẗ omia hęc pharisei qui erant auari. & deri
debant illũ. Et ait illis. Uos estis qui iustificatis uos co
ram hominibus. ds autẗ nouit corda ura. Quia qd hom
nibus altũ ē. abominatio ē ante dm̃.
Lex & ꝓphetę usq: ad iohannẽ ex eo regnũ dĩ euangeli
zatur. & omis in illud uim facit.
Facilius ē autẗ ecl̃ & terrã prętirire: quã de lege unũ
apicem cadere: omis qui dimittit uxorẽ suam
& ducit alterã. mechatur.
Homo quidam erat
diues. & induebat purpura & byisso. & epulabat cotidie

2883

splendide: Et erat quidā mendicus nomine lazarus.
qui iacebat ad ianuā eius ulceribus plenus. cupiens saturari de micis. quę cadebant de mensa diuitis. Sed & canes uenibant. & lingebant ulcera eius. Factū ē autē ut moreretur mendicus. & portaretur ab angelis in sinum abrahę. Mortuus ē autē & diues. & sepultus ē in inferno. Eleuans aut oculos suos cū ēet in tormentis uidit abrahā alonge & lazarū in sinu eius Ipse clamans dixit. Pater abrahā miserere mei. & mitte lazarū ut intingat extremū digiti sui in aquā ut refrigeret linguā meā quia crucior in hac flāma. Et dixit illi abrahā. Fili. recordare quia recepisti bona in uita tua. & lazarus similiter mala. Nunc autē hic consolatur: tu uero cruciaris. Et in his omnibus inter nos & uos chaos magnū firmatū ē. ut hi qui uolunt hinc transire ad uos ñ possint. neq: inde huc transmeare.
Et ait. Rogo ergo te pater. ut mittas eū in domū patris mei. habeo enim quinq: frres. ut testetur illis ne ipsi ueniant in locū hunc tormentorū. Et ait illi abraham. habent moysen & ypphetas. audiant illos. At ille dixit. Non pater abraham. sed siquis ex mortuis iuerit ad eos. pęni

temtã agent. Ait aũt illi. Si moysen & ꝓphetas ñ audi
unt. neq; siquis ex mortuis resurrexerit credent.

Et ad discipulos suos ait. Impossibile est. ut ñ ueniant scan
dala. Uae aũt illi. p quẽ ueniunt. Utilius est illi. si lapis
molaris imponat circa collũ eius & proiciat in mare. quam
ut scandalizet unũ de pusillis istis.

Adtendite uobis. Si peccauerit frẽ tuus. increpa illũ. Et
si pœnitentiã egerit. dimitte illi.

Et si septies in die peccauerit in te. & septies in die ẽuer
sus fuerit ad te dicens pœnitet me: dimitte illi.

Et dixerunt apli dño. Adauge nobis fidẽ. Dixit autẽ
dñs. Si habueritis fidẽ sicut granũ synapis. diceretis huic
arbori moro eradicare: & transplantare in mare: &
obaudiret uobis.

Quis aũt uestrũ habet seruũ arantẽ aut pascentẽ: qui re
gresso de agro. dicit illi statim. Transi recubi. & ñ dicit ei para
qd cœnem. & præcinge te. & ministra mihi. donec manducẽ
& bibam. Et post hæc tu manducabis. & bibes. Numqd
gratiam habet seruo illi. quia fecit quæ sibi imperauerat ei.
Non puto. Sic & uos cũ feceritis omnia quæ præcepta sunt uobis.

dicere serui inutiles sumus. qd debuimus facere: fecimus.
Et factum e dum iret in hierlm transiebat pmedium sa
mariae & galileae. Et cum ingrederetur qdam castellum.
occurrerunt ei decem uiri lepsi. Qui steterunt alonge. &
leuauerunt uocem dicentes. Jhu preceptor. miserere nri.
Quos ut uidit dixit. Ite: ostendite uos sacerdotibus.
Et factum est dum irent. mundati sunt. Unus autem ex illis
ut uidit quia mundatus e. regressus e cum magna uo
ce magnificans dm. Et cecidit in faciem ante pedes eius.
gras agens. Et hic erat samaritanus. Respondens autem ihs
dixit. Nonne decem mundati sunt. & nouem ubi sunt. Non
est inuentus qui rediret & daret glam do. nisi hic alie
nigena. Et ait illi. Surge uade: quia fides tua. te
saluum fecit.

Interrogatus autem a pharisei. quando uenit regnum di.
Respondit eis & dixit. Non uenit regnum di cum obser
uatione: neq; dicent ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim
regnum di. intra uos est.

Et ait ad discipulos suos. Uenient dies quando deside
retis uidere unum die filii hominis. & non uidebitis.

Et dicent uobis. ecce hic. ecce illic. Nolite ire. neq; sec
temini. Nam sicut fulgur coruscans de sub celo
in ea que sub celo ſ fulget. ita erit filius hominis in
die sua. Primu autem oportet illu multa pati.
& reprobari a generatione hac.

Et sicut factu e in dieb; noe. ita erit & in dieb; filii
hominis. Edebant & bibebant. uxores ducebant
& dabant ad nupias usq; in die qua intrauit noe
in arca. Et uenit diluiu. & pdidit omnes.

Similiter sicut factu e in dieb; loth. edebant &
bibebant. emebant & uendebant. plantabant &
edificabant. Qua die aut exiit loth a sodomis. pluit
igne & sulphur de celo & omes pdidit. Secundu hec
erit. qua die filius hominis reuelabitur.

In illa hora qui fuerit in tecto. & uasa ei in domo. ne
descendat tollere illa. Et qui in agro. similit n redeat
retro. Memores estote uxoris loth.

Quicumq; quesierit animam suam saluam facere: pdet illam.
Et quicuq; pdiderit illam uiuificabit eam.

Dico uobis. In illa nocte erunt duo in lecto uno. unus

287 187

assumetur & alē relinquet. Duae erunt molentes in unū.
una assumet. & altera relinquet. Duo in agro. unus assu
metur. & alter relinquetur:

Respondentes dicunt illi. Ubi drie. Qui dē est. Ubicūq;
fuerit corpus. illuc congregabuntur aquilę:

Dicebat autē & parabolā ad illos. Quō oportet semp orare
& ñ deficere dicens. Iudex quidā erat in quadā ciuitate
qui dm ñ timebat. & hominē ñ reuerebat. Uidua
autē quędā erat in ciuitate illa. & ueniebat ad eū dicens.
Vindica me de aduersario meo. Et nolebat p multū tem
pus. Posthaec autē dixit intra se. Et si dm ñ timeo. nec ho
minē reuereor. tamen quia molesta ē mihi hęc uidua.
uindicabo illā. ne in nouissimo ueniens suggillet me.

Ait autē dns. Audite qd iudex iniquitatis dicit. ds autē
ñ faciet uindictā electorū suorū. clamantiū ad se die ac
nocte. & patientiā habebit in illis. Dico uobis. quia cito fa
ciet uindictā illorū. Verumtamen filius hominis ueniens.
putas inueniet fidē in terra. Dixit autē & ad quosdā qui
in se cfidebant tamquā iusti. & aspernabantur ceteros pa
rabolā istā. Duo homines ascenderunt in templū. ut

orarent. Vnus pharisseus. & alter publicanus. Pharisseus
stans. hęc apud se orabat. Ds. grias ago tibi. quia ñ sum sicut
cęteri hominū. Raptores. iniusti. adulteri. uelut etiam
hic publicanus. Ieuno bis in sabbato. decimas do omnium quę
possideo. Et publicanus a longe stans. nolebat nec oculos
ad cęlū leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Ds. ppi
tius esto mihi peccatori. Dico uobis. descendit hic iustifi
catus in domū suā ab illo.

Quia omis qui se exaltat humiliabit. & qui se humiliat.
exaltabitur.

Afferebant aut ad illū & infantes. ut eos tangeret.
Qd cū uiderent discipuli. increpabant illos. Ihs aut como
cans illos. dixit. Sinite parulos uenire ad me. & nolite eos
uetare. talium ē enim regnū di.

Amen dico uobis. quicūq; non acceperit regnū di sicut puer.
ñ intrabit in illud.

Et interrogauit quidā princeps dicens. Magister bone.
qd faciens uitā ęternā possidebo. Dixit aut ei ihs. Quid me
dicis bonū. Nemo bonus. nisi solus ds. Mandata nosti. ñ
occides. ñ mechaberis. ñ furtū facies. ñ falsū testimonium

dicef. honora patrẽ tuũ & matrẽ. Qui ait. Hæc omnia cuſ
todiui. a iuuentute mea.

Quo audito ihſ. ait ei. Adhuc unũ tibi deeſt. Omnia quæ
cumq; habes uende. & da pauperib; Et habebis theſau
rũ in cęlo. & ueni ſequere me.

His ille auditis. contriſtatus ẽ. qua diues erat ualde. Uideſ
aũt iuis illũ triſtẽ factũ dixit. Quã difficile qui pecunias habent. in regnũ di intrabunt. Faciliuſ ẽ enim camelũ p foramẽ acus tranſire. quã diuitẽ intrare in regnũ di. Et dixerũt qui audiebant. Et quis poteſt ſaluus fieri. Ait illis. Quæ impoſſibilia ſ̃ apud homines. poſſibilia ſunt apud dm̃. Ait aũt petrus. Ecce nos dimiſimus omnia. & ſecuti ſumuſ te.

Qui dixit eis. Amen dico uobis. nemo ẽ qui reliquit domũ. aut parentes. aut frres. aut uxorẽ. aut filios. ppter regnũ di. & n̄ recipiat multo plura in hoc tempore. Et in ſclo uen turo. uitam æternam.

Aſſumpſit aũt ihſ duodecim. & ait illis. Ecce aſcendimus hierolimã. & conſumabuntur omnia quæ ſcripta ſ̃ p ppheas. de filio hominis. Tradetur enim gentib; & inludetur. & fla

gellabitur: & conspuet. Et postquam flagellauerint occi
dent eum. & die tertia resurget.

Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat uerbum istud
absconditum ab eis. & non intellegebant que dicebantur:

Factum est autem cum appinquaret hiericho. cecus quidam
sedebat secus uiam mendicans. Et cum audiret turbam preter
euntem. interrogabat qd hoc esset. Dixerunt autem ei. qd
ihs nazarenus transiret. & clamauit dicens. Ihu fili da
uid. miserere mei. Et qui pibant. increpabant eum
ut taceret. Ipse uero. multomagis clamabat. Fili da
uid. miserere mei. Stans autem ihs. iussit illum adduci ad se.
Et cum appinquasset. interrogauit illum dicens. Quid tibi
uis faciam. At ille dixit. Dne. ut uideam. Et ihs dixit illi.
Respice. fides tua te saluum fecit. Et confestim uidit.
& sequebatur illum magnificans dm. Et omis plebs ut uidit.
dedit laudem do.

Et ingressus pambulabat hiericho. Et ecce uir nomine
zacheus. & hic erat princeps publicanorum. & ipse diues.
Et quirebat uidere ihm quis esset. & non poterat pr turba.
quia statura pusillus erat. Et pcurrens ascendit in

arborē sicomorū ut uideret illū. quia inde erat tran
siturus. Et cū uenisset ad locū suspiciens ūis uidit illū &
dixit ad eū. Zachee festinans descende: quia hodie in
domo tua oportet me manere: Et festinans descendit.
& excepit illū gaudens. Et cū uiderent ōes murmura
bant dicentes. qd ad hominē peccatorē diuertisset. Stans
aūt Zacheus. dixit ad ūm. Ecce dimidiū bonorū meorū
dūi do pauperibus. & siquid aliquē defraudiui. reddo
quadruplū. Ait ūs ad eū. Quia hodie salus domui huic
facta ē. eo qd ipse ēt filius abrahē: Uenit enim filius
hominis querere & saluū facere: qd perierat.

Haec illis audientibus. adiciens dixit parabolā. eo qd esset
ppe hierlm. & quia existimarent qd ēfestim regnū dī
manifestaretur.

Dixit ergo. Homo quidā nobilis abiit in regionē lon
ginquā. accipere sibi regnū & reuerti.

Uocatis aūt decē seruis suis. dedit illis decē mnas. Et ait
ad illos. Negociamini dū uenio. Ciues aūt eī oderunt
illū. & miserūt legationē post illū dicentes. Nolumus hunc
regnare sup nos. Et factū ē ut rediret accepto regno.

uisse uocari seruos quib; dedit pecuniã. ut sciret quantũ
quisq; negotiatus esset. Uenit autem primus dicens. Domine.
mina tua. decem minas adquisiuit. Et ait illi. Euge serue
bone. quia in modico fidelis fuisti. eris potestatem habens
sup decem ciuitates. Et alter uenit dicens. Domine. mina
tua. fecit quinq; minas. Et huic ait. Et tu esto sup quin
que ciuitates. Et alter uenit dicens. Domine. ecce mina
tua. quã habui repositã in sudario. Timui enim te. quia
homo austeris es. tollis qd non posuisti. & meis qd ñ sem
nasti. Dicit et. De ore tuo te iudico. serue nequã. Scie
bas quia ego homo austerissũ. tollens qd ñ posui. & me
tens qd ñ seminaui. Et quare ñ dedisti pecuniã meam
ad mensã. & ego ueniens cũ usuris utiq; exegissem illud.
Et astantib; dixit. Auferte ab illo minam. & date illi
qui decem minas habet. Et dixerũt illi. Domine. habet
decem minas.

Dico autem uobis. quia omni habenti dabitur. ab eo autem qui ñ
habet. & qd habet auferetur ab eo.

Uerumtamen inimicos meos illos qui noluerũt me regnare
sup se. adducite huc & interficite ante me.

Et hiis dictis. procedebat ascendens hierosolimam. Et factum est
cum appropinquasset ad bethfage & bethania ad montem qui uo
catur oliuet. misit duos discipulos suos dicens. Ite in castellum
quod contra uos est. in quod introeuntes inuenietis pullum asine al
ligatum. cui nemo unquam hominum sedit. Solite illum. & ad
ducite. Et siquis uos interrogauerit. quare solutis. Sic dice
tis ei. quia dominus operam eius desiderat.

Abierunt autem qui missi erant. & inuenerunt sicut dixerat illis stantem
pullum. Soluentibus autem illis pullum. dixerunt domini eius ad illos.
Quid solutis pullum. At illi dixerunt. Quia dominus eum necessarium
habet. Et duxerunt illum ad eum. Et iactantes uestimenta sua sup
pullum. imposuerunt eum. Eunte autem illo. substernebant uestimen
ta sua in uia.

Et cum appropinquaret iam ad descensum montis oliuet. ceperunt
omnis turba descendentium. gaudentes laudare dominum uoce mag
na. super omnibus quas uiderant uirtutibus. dicentes. Benedictus
qui uenit rex. in nomine domini. pax in celo & gloria in excelsis.

Et quidam pharisseorum de turbis. dixerunt ad illum. Magister: in
crepa discipulos tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis. quia si hi
tacuerint. lapides clamabunt.

Et ut appropinquauit. uidens ciuitatem fleuit super illam dicens.
Quia si cognouisses & tu. & quidem in hac die tua. que ad
pacem tibi. nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia uenient
dies in te. & circumdabunt te inimici tui uallo. & circumda
bunt te: & coangustabunt te undique. Et ad terram prster
nent te. & filios tuos qui in te sunt.

Et non relinquent in te lapidem super lapidem. eo quod non cogno
ueris tempus uisitationis tue.

Et ingressus in templum. cepit eicere uendentes in illo & emen
tes. dicens illis. Scriptum est. quia domus mea domus orationis est.
Uos autem fecistis illam speluncam latronum.

Et erat docens. cotidie in templo. Principes autem sacerdotum
& scribe. & principes plebis. querebant illum perdere. Et non
inuenebant. quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus
erat. audiens illum.

Et factum est in una dierum docente illo populum in templo &
euangelizante. conuenerunt principes sacerdotum & scribe cum
senioribus. & aiunt dicentes ad illum. Die nobis. in qua poties
tate hoc facis. aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem. Re
spondens autem. dixit ad illos. Interrogabo uos & ego unum

295

uerbū. respondere mihi. Baptismū iohannis. de celo erat
an ex hominibus. At illi cogitabant intē se dicentes. Quia
si dixerimus de celo. dicet. quare ergo nō credistis illi. Si
autē dixerimus ex hominibus. plebs uniuersa lapidabit nos.
Certi sunt enim. iohannē ppheta esse. Et responderunt
se nescire. unde erat. Et ait illis. Neq; ego dico uobis. in qua
potestate hec facio.

Cepit autē dicere ad plebē. parabolā hanc. Homo quidā
plantauit uineā. & locauit eā colonis. Et ipse peregre fuit.
multis temporib;. Et in tempore misit ad cultores seruū.
ut de fructu uineę darent illi. Qui caesū dimiserūt eum
inanē. Et addidit alterū seruū mittere. Illi autē hunc
quoq; cedentes. & afficientes contumelia dimiserūt inanem.
Et addidit tertiū mittere. qui & illū uulnerantes eiecerūt.
Dixit autē dnis uineę. Quid faciā. mittā filiū meū dilectū.
forsitan cū hunc uiderint uerebuntur. Quē cū uidissent
coloni. cogitauerūt intē se dicentes. Hic est heres. occidamus illū.
ut nra fiat hereditas. Et eiecerūt illū extra uineā. occiderunt.
Quid ergo faciet illis dominus uineę. Ueniet & pdet colonos
istos. & dabit uineā alis. Quo audito dixerūt illi. Absit. Ille

autem aspiciens eos ait. Quid est ergo hoc quod scriptum est. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. Om
nis qui ceciderit super illum lapidem. conquassabitur: Super quem
autem ceciderit. comminuet illum.

Et quærebant principes sacerdotum & scribæ mittere in illum
manus illa hora. & timuerunt populum. Cognouerunt enim quod ad
ipsos dixerit similitudinem istam.

ET OBSERUANTES

miserunt insidiatores qui se iustos simularent. ut ca
perent eum in sermone. & traderent illum principatui & potes
tati præsidis. Et interrogauerunt illum dicentes. Magister: scimus
quia recte dicis & doces. & non accipis personam. sed in ueritate
uiam dei doces. Licet nobis dare tributum cesari an non. Consi
derans autem dolum illorum. dixit ad eos. Quid me tentatis. Osten
dite mihi denarium. Cuius habet imaginem & inscriptionem. Re
spondentes. dixerunt. Caesaris. Et ait illis. Reddite ergo quæ
caesaris cesari & quæ dei deo. Et non potuerunt uerbum eius repre
hendere coram plebe. & mirati in responso eius tacuerunt. Acces
serunt autem sadduceorum quidam. qui negant esse resurrectionem.
Et interrogauerunt eum dicentes. Magister: moyses scripsit no

bis. si frē alicuius mortuus fuerit habens uxorē. & hic sine filius fu
erit. ut accipiat eā frē eius uxorē. & suscitet sem̄ frī suo. Septē
ergo frēs erant. & primus accepit uxorē. & mortuus ē sine
filius. Et sequens accepit illā. & ipse mortuus ē sine filio. Et
tertius accepit illā. similit & omes septē. & n̄ reliquer̄ sem̄
& mortui sunt. Nouissima omnium. mortua ē & mulier.
In resurrectione ergo. cuius eorū erit uxor. Siquidem
septē habuer̄ eā uxorē. Et ait illis ihs. Filii huius seculi
nubunt. & tradunt̄ ad nupcias. Illi uero qui digni habebun
tur seculo illo & resurrectione ex mortuis. neq; nubunt. neq;
ducunt uxores. neq; enim ultra mori poter̄. Aequales
enim angelis sunt. & filii sunt dei. cū sint filii resurrectionis.
quia uero resurgant mortui. & moyses ostendit secus rubū.
sicut dicit. Onm̄ dm̄ abrahā. & dm̄ isaac. & dm̄ iacob. Os
aut̄. non ē mortuorū sed uiuorū. omes enim uiuunt ei.
Respondentes aut̄ quidā scribarū. dixer̄. Magister bene
dixisti. Et amplius n̄ audebant eū quequā interrogare.
erit aut̄ ad illos. Quomodo dicunt xpm̄ filiū dauid ēe. &
ipse dauid dicit in libro psalmorū. Dixit dnis dno meo. sede
a dexteris meis. donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuo.

Quid ergo dm illū uocat. & quomodo filius eius est.

Audiente autē omī pplo. dixit discipulis suis. Attendite a scribis qui uolunt ambulare in stolis. & amant salutationes in foro. & primas cathedras in synagogis. & primos discubitus in conuiuiis.

Qui deuorant domos uiduarū. simulantes longā orationem. hi accipient damnationē maiorē. Respiciens autē uidit eos qui mittebant munera sua in gazofilacium diuites. Uidit autē & quandā uiduā paupercula. mittentē aera minuta duo & dixit. Uere dico uobis. quia uidua hec paup plusquā omīes misit. Nam omīes hi ex abundanti sibi. miserunt in munera dei. Hec autē ex eo qd deest illi omnē uictū suū. quē habuit misit.

Et quibusdā dicentib; de templo. qd lapidib; bonis. & donis ornatū est dixit. Hec quę uidetis. uenient dies in quib; ñ relinquet lapis sup lapidē qui ñ destruatur.

Interrogauerūt autē illū dicentes. Preceptor. quando hec erunt. & quod signū cū fieri incipient. Qui dixit. Uidete ne seducamini. Multi enim uenient in nomine meo dicentes. quia ego sū. & tempus appinquabit. Nolite ergo

ire post illos. Cum autem audieritis plia & seditiones. nolite
terreri. Oportet primum hec fieri. sed n̄ dū statim finis.
Tunc dicebat illis. Surget gens contra gentem. & regnū ad
uersus regnū. & terre motus magni erunt p loca. & pestilen
tie & fames. terroresq; de celo & signa magna erunt.
Sed ante hec oma mittent uobis manus suas & persequent.
tradentes in synagogas & custodias. trahentes ad reges &
p̄sides. ppter nomen meum. Continget autem uob in testimonium.
Ponite ergo in cordib; uris n̄ premeditari. quēadmodum
respondeatis. Ego enim dabo uobis os & sapientiam. cui n̄
poterūt resistere & contradicere omnes aduersarii uri. Tra
demini autem a parentib; & frib; & cognatis & amicis. & mor
te afficient ex uobis. Et eritis odio omnibus. ppter nomen meum.
Et capillus de capite uro n̄ peribit. In patientia ura
possidebitis animas uras.
Cum autem videritis circumdari hierusalem ab exercitu.
tunc scitote quia appinquabit desolatio eius.
Tunc qui in iudea sint fugiant in montes. & qui in medio eius
discedant. & qui in regionib; n̄ intrent in ea. Quia dies
ultionis hi sunt. ut impleantur oma que scripta sunt.

Uae aut pregnantib; & nutrientib; in illis diebus.
Erit enim pressura magna sup terram. & ira populo huic.
Et cadent in ore gladii. & capti ducentur in omnes gentes. &
hierusalem calcabitur a gentibus. donec impleantur tempora nationum.
Et erunt signa in sole & luna & stellis. & in terris pressura gen
tium. prę confusione sonitus maris & fluctuum. Arescentib; ho
minib; pt̃ timore & expectatione. quę supuenient universo
orbi. Nam uirtutes cęlorum mouebuntur.
Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nube. cum potestate
magna & maiestate. His autem fieri incipientibus. respicite
& leuate capita uestra. quoniam appropinquat redemptio uestra. Et
dixit illis similitudinem. Uidete ficulneam & omnes arbores cum
pducunt iam ex se fructum. scitis quoniam ppe est aestas. Ita & uos cum
uideritis hęc fieri. scitote quoniam ppe est regnum dei. Amen dico
uobis. quia non preteribit generatio hęc. donec omnia fiant.
Cęlum & terra transibunt. uerba autem mea. non transibunt.
Attendite autem uobis. ne forte grauentur corda uestra in crapu
la & ebrietate. & curis huius uitę. & supueniat in uos repen
tina dies illa. Tamquam laqueus enim supueniet in omnes. qui
sedent sup faciem omnis terrę. Uigilate itaq; omni tempore

omnes. ut digni habeamini fugere ista omia quę future
sunt. & stare ante filiū hominis. Erat aut̄ diebus docens in
templo. noctibus uero exiens morabat̄ in monte qui uocat̄
oliueti. Et omis ppls manicabat ad eū in tēplo audire eū.
Appinquabat aut̄ dies festus azimorū qui dicit̄ pascha.

ET QVEREBANT

principes sacerdotū & scribę quomodo eū interficerent.

timebant uero plebē.

Introiuit aut̄ sathanas in iudā qui cognominabat̄ scariothi
unū de duodecim.

Et abiit & locutus est cū principibus sacerdotū & magistra
tibus quomodo illū traderet eis. Et gauisi sunt & pacti sunt
pecuniā illi dare. Et spopondit. Et querebat oportu
nitatē ut traderet illū sine turbis. Venit aut̄ dies
azimorū in qua necesse erat occidi pascha. & misit pe
trū & iohannē dicens. Euntes parate nobis pascha ut
manducemus. At illi dixerūt. Ubi uis paremus. Et dixit
ad eos. Ecce introeuntibus uobis in ciuitatē occurret
uobis homo amphorā aquę portans sequimini eū in
domū in quā intrat. & dicetis patri familias domus.

Dicet ubi magister. ubi ē diuersoriū. ubi pascha cum
discipulis meis manducē. Et ipse uobis ostendet cenacu
lum magnū stratū. & ibi parate. Euntes aūt inuenerūt
sicut dixerat illis. & parauerūt pascha. Et cū facta esset hora
discubuit. & duodecim apli cū eo.

Et ait illis. Desiderio desideraui hoc pascha manducare
uobiscū. ante quā patiar.

Dico enim uobis. quia ex hoc nō manducabo
illud. donec impleat in regno dei. Et accepto calice
grās egit & dixit. Accipite & diuidite inter uos. Dico
enim uobis. qd nō bibā de generatione uitis. donec
regnū dei ueniat.

Et accepto calice grās egit & fregit. & dedit eis dicens.
Hoc est corpus meū. qd pro uobis datur. hoc facite in meam
commemorationē.

Similiter & calicē postquā cenauit dicens. Hic est calix no
uum testamentum in sanguine meo. qui pro uobis fundetur.

Uerumtamen. ecce manus tradentis me. mecū est in mensa.
Et quidem filius hominis. secdm qd definitū est uadit. Ue
rumtamen. uae illi homini p quem tradetur.

Et ipsi ceperunt querere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset.

Facta est autem & contentio inter eos. quis eorum videretur esse maior:

Dixit autem eis. Reges gentium dominantur eorum. & qui potestatem habent super eos benefici uocantur. Vos autem non sic. Sed qui maior est in uobis. fiat sicut iunior: Et qui precessor est. sicut ministrator.

Nam quis maior est qui recumbit. an qui ministrat. Nonne qui recumbit. Ego autem in medio uestrum sum. sicut qui ministrat. Uos autem estis. qui permansistis mecum in temptationib; meis. Et ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo. et sedeatis super thronos. iudicantes duodecim tribus israhel.

Ait autem dnus. Symon symon. ecce satanas expetiuit uos ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogauit pro te. ut non deficiat fides tua.

Et tu aliquando conuersus. confirma fratres tuos.

Qui dixit ei. Domine. tecum paratus sum. & in carcerem & in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non cantabit hodie gallus. donec ter abnegesset nosse me.

Et dixit eis. Quando misi uos sine sacculo & pera & calceis

mentis. numqd aliqd defuit uobis. At illi dixerūt. Nihil.
Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculū. tollat simiter &
perā. Et qui ñ habet. uendat tunicā suā & emat gladiū.
Dico enim uobis. quō adhuc hoc qd scriptū ē oportet imple
ri in me. & qd cū iniquis deputatus ē. Et enim ea quę
sunt de me. finē habent.
At illi dixerūt. Domine. ecce gladii duo hic. At ille dixit eis.
Sat est. Et egressus ibat secdm cōsuetudinē in montem
oliuarū. Secuti ſ. aut illū & discipuli.
Et cū peruenisset ad locū dixit illis. Orate ne intretis in tēptationē.
Et ipse auulsus ē ab eis. quantū iactus ē lapidis. Et positis gen
ibus. orabat dicens.
Pater. si uis transferre calicē istū a me. Verūtamen. ñ mea uo
luntas sed tua fiat.
Apparuit aut illi angelus de cęlo cōfortans eū. Et factus ago
nia. plixius orabat. Et factus ē sudor eius sicut guttę sangui
nis decurrentis in terram.
Et cū surrexisset ab oratione & uenisset ad discipulos suos. in
uenit eos dormientes pē tristitia. Et ait illis. Quid dormi
tis. Surgite orate. ne intretis in tēptationem.

Adhuc eo loquente.

ecce turba & qui uocabat̃ iudas unus de duodecim antecedebat
eos. & appinquauit ihũ ut oscularet̃ eum.

Ihs aut dixit illi. Iuda osculo filiũ hominis tradis.

Uidentes aut hi qui circa ipsũ erant qd futurũ erat. dixerũt ei.
Dne: si percutimus in gladio. Et percussit unus ex illis seruũ princi
pis sacerdotũ. & amputauit auriculã eius dexterã. Respondens
aut ihs ait. Sinite usq; hnc.

Et cũ tetigisset auriculã eius. sanauit eum.

Dixit aut ihs ad eos qui uenerant ad se principes sacerdotũ &
magistratus templi & seniores. Quasi ad latronẽ existis cũ
gladis & fustibus. cũ cotidie uobiscũ fuerim in templo. nõ
extendistis manus in me. Sed hec est hora ura. & potestas
tenebrarum.

Comprehendentes aut eũ. duxerũt ad domũ principis sacerdotũ.
Petrus uero sequebat̃ alonge. Accenso aut igne in medio atrio.
& circũsedentib; illis. erat petrus in medio eorũ. Quẽ cũ in
disset ancilla quedã sedentẽ ad lumẽ. & eũ fixisset intuita dixit.
Et hic cũ illo erat. At ille negauit eũ dicens. Mulier: non
noui illũ. Et post pusillũ alius uidens eũ dixit. Et tu

de illis es. Petrus uero ait. O homo ñ sum. Et mtuallo fac
to quasi horę unius. alius quidã affirmabat dicens. Uere.
et hic cũ illo erat. nã et galileus ẽ. Et ait petrus. homo. nes
cio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente cantauit
gallus. Et conuersus dñs respexit petrũ. Et recordat
ẽ petrus uerbi dñi sicut dixerat. quia priusquã gallus
cantet. ter me negabis. Et egressus petrus fleuit amare.

Et uiri qui tenebant illũ illudebant ei cędentes. Et uelauerũ
eũ et percutiebant faciẽ eius. et interrogabant eũ dicentes. Pro
phetiza. quis ẽ qui te percussit. Et alia multa blasphe
mantes. dicebant in eum.

Et ut factus ẽ dies. cũeneriũt seniores plebis. et principes
sacerdotũ et scribę. et duxeriũt illũ in conciliũ suũ dicentes.
Si tu es xpus. dic nobis.

Et ait illis. Si uobis dixero. ñ credetis mihi. Si aũt et ñ
rogauero. ñ respondebitis mihi. neq; dimittetis.

Ex hoc aũt. erit filius hominis sedens ad dexteris uirtutis di.

Dixeriũt aũt omes. Tu ergo es filius di. Qui ait. Uos dicitis.
quia ego sũ. Et illi dixeriũ. Quid adhuc desideramus
testimoniũ. Ipsi enim audiuimus de ore eius.

XXI.

154 307

et surgens omis multitudo eorū duxerūt illū ad pilatū.

Ceperunt autē illū accusare dicentes. Hunc inuenimus subuertentē gentē nrām. & prohibentē tributa dari cesari. & dicentē. se xpm regē esse.

Pilatus autē interrogauit eū dicens. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait. Tu dicis.

Et ait pilatus ad principes sacerdotū & turbas. Nihil inuenio cause in hoc homine.

At illi insistebant dicentes. Commouit ppm docens p uniuersā iudeā. & incipiens a galilea usq; huc. Pilatus autē audiens galileā. interrogauit si homo galileus esset. Et ut cognouit qd de herodis potestate esset. remisit eū ad herodē. Qui & ipse herosolimis erat illis diebus.

Herodes autē uiso ihū gauisus est ualde. Erat enim ex multo tempore cupiens uidere eū. eo qd audiret multa de illo. & sperabat signū aliqd uidere ab eo fieri. Interrogabat autē illū multis sermonib;. At ipse nihil illi respondebat.

Stabant autē principes sacerdotū & scribe. constanter accusantes eum.

Spreuit aut illum herodes cum exercitu suo. & inlusit induens
uestem alba. & remisit ad pilatum. Et facti sunt amici herodes
& pilatus in ipsa die. nam antea inimici erant adinuicem.

Pilatus autem conuocatis principibus sacerdotum & magistra
tibus & plebem. dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc hominem
quasi auertentem populum. & ecce ego coram uobis interrogans.
nullam causam inuenio in homine isto. ex his in quibus eum
accusatis. Sed neque herodes. nam remisi uos ad illum. &
ecce nihil dignum morte actum est ei.

Emendatum ergo illum dimittam. Necesse autem habebat dimit
tere eis per diem festum unum.

Exclamauit autem simul uniuersa turba dicens. Tolle hunc.
& dimitte nobis barabban. Qui erat propter seditionem quandam
factam in ciuitate. & homicidium missus in carcerem.

Iterum autem pilatus locutus est ad illos. uolens dimittere iesum.
At illi succlamabant dicentes. Crucifige crucifige illum.

Ille autem tertio dixit ad illos. Quid enim malefecit iste.
Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum
& dimittam. At illi instabant uocibus magnis postulan
tes. ut crucifigeretur. & inualescebant uoces eorum.

Et pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum qui ppter homicidium & seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant. Jesum uero tradidit uoluntati eorum. Et cum ducerent eum apprehenderunt simonem quendam cyrenensem uenientem de uilla. & imposuerunt illi crucem portare post iesum.

Sequebatur autem illum multa turba populi. & mulierum quae plangebant & lamentabantur eum. Conuersus autem ad illas ihs dixit. Filiae hierlm. nolite flere super me. sed super uos ipsas flete. & super filios uros. Quoniam ecce uenient dies. in quibus dicent. Beatae steriles & uentres qui non genuerunt. & ubera quae non lactauerunt. Tunc incipient dicere montib; cadite super nos. & collib; operite nos. Quia si in uiridi ligno haec faciunt. in arido quid fiet.

Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo. ut interficerentur. Et postquam uenerunt in locum qui uocatur caluarie. ibi crucifixerunt eum. Et latrones unum a dextris. & alterum a sinistris. Ihs autem dicebat. Pater. dimitte illis. non enim sciunt quid faciunt. iudicantes uero uestimenta eius miserunt sortes. Et stabat populus exspectans. Et deridebant illum principes cum eis di

cones. Alios saluos fecit. se saluũ faciat. si hic ē xp̄s dei electus.

Illudebant autem ei & milites accedentes & acetũ offerentes

illi dicebant. Si tu es rex iudeorũ. saluũ te fac.

Erat autem & superscriptio scripta sup illũ. literis grecis. &

latinis. & hebraicis. hic est rex iudeorũ.

Unus autem de his qui pendebant latronib; blasphemabat

eũ dicens. Si tu es xp̄s. saluũ fac temet ipsũ & nos.

Respondens autem alter increpabat illũ dicens. Neq; tu times dm̄. qd̄ in eadē damnatione es. & nos quidem iuste

nã digna factis recipim̄. hic uero nihil mali gessit. Et

dicebat ad iesũ. Dne. memento mei cũ ueneris in reg

nũ tuũ. Et dixit illi ihs. Amen dico tibi. hodie mecũ

eris in paradyso.

Erat autem fere hora sexta. & tenebre facte sunt in uniuer

sa terra. usq; in horã nonã. Et obscuratus est sol.

Et uelum templi scissum est medium.

Et clamans uoce magna ihs ait. Pater: in manus tuas

commendo spiritũ meũ. Et hec dicens expiruit.

Videns autem centurio qd̄ factũ erat glorificauit dm̄ di

cens. Vere. hic homo iustus erat.

Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud
& uidebant que fiebant. percutientes pectora sua reuertebantur:
Stabant autem omnes noti eius alonge. & mulieres
que secute erant eum a galilea. hec uidentes.
Et ecce uir nomine ioseph. qui erat de curio uir bonus &
iustus. hic non consenserat consilio & actibus eorum. ab arima
thea ciuitate iudee. qui expectabat & ipse regnum di
hic accessit ad pilatum. & petiit corpus ihu.
Et depositum inuolutum in sindone. & posuit eum in monumento
excisso. In quo non dum quisquam positus fuerat.
Et dies erat parasceue: & sabbatum inlucescebat. Subse
cute autem mulieres que cum ipso uenerant de galilea:
uiderunt monumentum. & quemadmodum positum erat corpus eius.
Et reuertentes parauerunt aromata & unguenta. &
sabbato siluerunt secundum mandatum.
Vna autem sabbati ualde diluculo. uenerunt ad monumentum
portantes que parauerant aromata. & inuenerunt
lapidem reuolutum a monumento. Et ingressae non inuenerunt
corpus domini iesu. Et factum est dum mente consternate
essent de isto. ecce duo uiri steterunt secus illas in uestes

fulgenti. Cum timerent autem & declinarent vul
tum in terram. dixerunt ad illas. Quid quaeritis viventem cum
mortuis. Non est hic sed surrexit. Recordamini
qualiter locutus est vobis cum adhuc in galilea esset dicens.
Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum pec
catorum. & crucifigi. & die tertia resurgere.

ET RECORDATAE SVNT
verborum eius. & regressae a monumento. nuntiaverunt hae
omnia illis undecim. & ceteris omnibus.

Erat autem maria magdalena & iohanna. & maria iacobi.
& ceteraeque quae cum eis erant quae dicebant ad apostolos haec.
Et visa est ante illos sicut deliramenta verba ista. & non crede
bant illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum.
& procumbens vidit linteamina sola posita: Et abiit secum
mirans. quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsa
die in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab
hierusalem nomine emmaus. Et ipsi loquebantur ad invicem
de his omnibus quae acciderunt. Et factum est dum fabularentur
& secum quererent. & ipse iesus appropinquans ibat cum illis.
Oculi autem illorum tenebantur. ne eum agnoscerent. Et ait

ad illos. Qui sunt hi sermones quos cferitis adinuicē. ambulantes & estis tristes. Et respondens unus cui nomen cleopas. dixit ei. Tu solus peregrinus es in hierusalē. & ñ cognouisti quę facta s in illa his diebus. Quib; ille dixit. Quę. Et dixerunt. De ihu nazareno. qui fuit uir pphēta potens in opere & sermone coram dō & omni populo. Et quomodo eum tradiderūt summi sacerdotes & principes nri in damnationē mortis. & crucifixerūt eum. Nos autē sperabam quia ipse est redempturus israel. Et nunc sup hęc omia tertia dies est hodie. qd hęc facta s. Sed & mulieres quędā ex nris terruerūt nos. quę ante lucē fuerūt ad monumentū. & ñ inuento corpore eius uenerūt dicentes se etiā uisionē angelorū uidisse. qui dicunt eum uiuere. Et abierunt quidā ex nris ad monumentū. & ita inuenerūt sicut mulieres dixerūt. ipsum uero ñ inuenerūt. Et ipse dixit ad eos. O stulti & tardi corde ad credendū. in omib; quę locuti s pphetę. Nonne hęc oportuit pati xpm. & ita intrare in gloriā suā. Et incipiens a moyse & omibus pphetis interpretabat illis in omib; scripturis quę de ipso erant. Et appropinquauerūt castello quo ibant. &

ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes: Ma
ne nobiscum quoniam advesperascit. et inclinata est iam dies.
Et intravit cum illis. Et factum est dum recumberet cum illis.
accepit panem. et benedixit. ac fregit. et porrigebat illis.
Et aperti sunt oculi eorum. et cognoverunt eum. Et ipse evanuit ex
oculis eorum. Et dixerunt ad invicem. Nonne cor nrm ar
dens erat in nobis dum loqueretur in via. et aperiret nobis
scripturas. Et surgentes eadem hora. regressi sunt in hierlim
et invenerunt congregatos undecim. et eos qui cum ipsis erant
dicentes. Quod surrexit dnus vere. et apparuit Symoni.
Et ipsi narrabant que gesta erant in via. et quomo
do cognoverunt eum in fractione panis.

Cum hec autem loquuntur. ihs stetit in medio eorum. et dicit
eis. Pax vobis. Ego sum. nolite timere. Conturbati vero
et conterriti. existimabant se spm videre. Et dixit
eis. Quid turbati estis. et cogitationes ascendunt in cor
da vra. Videte manus meas et pedes. quia ipse ego sum.
Palpate et videte. quia spus carnem et ossa non habet. sicut
me videtis habere. Et cum hoc dixisset. ostendit eis
manus et pedes. Adhuc autem illis non credentib; et

mirantibus p̄ gaudio dixit. Habetis hic aliqd qd̄ man
ducetur? At illi obtulerūt ei partē piscis assi. & fauū
mellis. Et cū manducasset coram eis. sumens reliquias
dedit eis. Et dixit ad eos. Hec s̄ uerba quę locutus
sū ad uos. cū adhuc cēm uobiscū. Quō necesse ē ūmple
ri oīa quę scripta s̄ in lege moysi & ꝓphetis. & psalmis
de me. Tunc aperuit illis sensū. ut intellegerent scrip
turas. Et dixit eis. Quō sic scriptū ē. & sic oportebat
xp̄m pati. & resurgere a mortuis die tertia. Et p̄
dicari in nomine eī. pēnitentiā & remissionē peccato
rū. in oīs gentes. Incipiens ab hierosolima. uos aūt es
tis testes horū. Et ego mitā ꝓmissū patris mei in uos.
uos aūt sedete in ciuitate. quoadusq; induamini uirtute
ex alto. Eduxit aūt eos foras in bethaniā. & eleuatis
manib; suis benedixit eis. Et factū est dū benediceret
illis. recessit ab eis. & ferebatur in cēlū. Et ipsi adorā
tes. regressi sunt in hierlm cū gaudio magno. Et
erant semp in templo laudantes. & benedicentes dm̄.

HIC EST iohannes euangelista unus ex discipulis
ihu. qui uirgo electus a dō est. quē de nupcis nolentē
nubere uocauit dns. cui uirginitatis in hoc duplex testimonium
in euangelio datur. qd ex p̄ ceteris dilectus a dō dr̄. Et hunc ma
tri sua de cruce commendauit dns. ut uirgo uirginē seruaret.
Denq: manifestans in euangelio qd erat ipse incorruptibi
lis uerbi opus inchoans salus. uerbū carnē factū esse. nec lum
a tenebris cōprehensū fuisse testatur. Primū signū ponens qd
in nupcis fecit dns. ut ostendens qd erat legemlatori demon
straret. Quod ubi dns mutatis deficere nupciarū omū
debeat. ut ex ueteribus innouatis noua omia quē a xpo in
stituunt apparent. Hoc autē euangeliū scripsit in asia.
postqua in pathmos insula apocalypsin scripserat. Ut cui
in principio canonis incorruptibile principiū in genesi.
etiam incorruptibilis finis p uirgine in apocalypsi redde
ret. dicente xpo. Ego sū. A. et. ω. Et hic est iohannes
qui sciens supuenisse die recessus sui. conuocatis discipulis
suis in epheso p multa signorū experimēta pmens xpm.
Descendens in defossū sepulcrē suē locū. facta oratione po
situs est ad patres suos. tam extraneus a dolore mortis quā

a corruptione carnis inuenitur alienus. Tam post omis euangeliu scripsit. & hoc uirgim debebat. Quoru tam t scriptoru tempore dispositio t librorum ordinatio. Ideo p singula nobis n exponit ut sicuti desiderio ē locato. & querentib; fructus laboris. & di magisterio docti na seruetur. AMEN.

Pharisei leuitę interrogant iohanne. Loti dim uidens agnu oi die. Et andreas petro die inuenimus messiam.

Iis ad cenā de aqua uinu fce. de tēplo nūmolarios eicit. Solute tēplu hoc dicens. nichodemo loqt de baptismo.

Iis in iudea baptizat & iohis in enon quiq; die xpm crescere

Iis cu muliere samaritana loqt. ;pphetā [sse aut ignorari. in patria sua sine honore ee die. & reguli filiu amore suscitat.

Apud natiuitā bethsaidā. xxxv & octo annos. infirmitate ho mis sanat. ac die scrutamini scripturas. & si crederetis m

credereris forsitan & m. /discip unu ex xii. diabolu dicit.

De. v. panib; & ii. piscib; & qd eu rege facere uoluerit. Ihs sup mare ambulat. & de manna loqt. ac recedentib; ab eo conophegia. Ihs medio die festo ascendens in tēplu doce

Multis etiam de turba credentib; idem clamat. Siqs sitit veniat

Ihs interrogatus. principium se esse respondit. [Et bibat

qd omnis peccator servus sit. & qd ihs ante abraham sit.

De vanna & ovili p dedicationem deambulans in templo. se & pa

trem unum esse dic. De Lazari resurrectione.

Maria pedes ihu ungit. & capillis suis tersit. Ius sup asinum

sedit. Et volentib; gracis videre ihm Loqt de grano frum

ti qd in terram mittit. Et vox de celo ad ihm.

Pedes discipulos lavat. De iude traditione. & petri negatio

ne pdicit. & de dilectione frm. & qd ipse in patre & pat in

De vinea & palmitib; & de dilectione & de [ipso est.

pmissione paracliti. & oma patris sua esse.

Ihs discipulos patri commendat. Ius a iuda tradit. Allo

quio pilati ad iudeos. De ihu & de barabba.

Passio ihu & sepultura & resurrectio eius. AMEN.

PRIN
CIPIO
ERAT UERBV

ET VERBŪ ERAT APUD

dm̄. & ds̄ erat uerbū. Hoc erat inprincipio apud

dm̄. omia ipsum facta sunt. & sine ipso factū est

nihil. Qd factū ē in ipso uita erat. & uita erat lux

hominū. Et lux in tenebris lucet. & tenebre eā non

conprehenderunt.

d u.
F vu
L vi.

Fuit homo missus a dō. cui nom̄ iohannes erat. Hic ue

nit in testimoniū ut testimoniū phiberet de lumi

ne. ut omes crederent p illū. Non erat ille lux. sed ut

testimoniū phiberet de lumine.

d iii.
F i.
L xiiii.

Erat lux uera. que illuminat omnē hominē uenientē

in mundū. In mundo erat. & mundus ipsū factus

ē. & mundus eū non cognouit.

d iii
sot

In ppria uenit. & sui eū non receperunt. Quotquot

autē receperunt eū dedit eis potestatē filios dei fieri

his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sangui

nib neq: ex uoluntate carnis neq: ex uoluntate uiri.

sed ex dō nati sunt

d v.
F i.
L iiii.

Et uerbū caro factū est. & habitauit in nobis. Et uidi

mus gl̄iam eius. gl̄iam quasi unigeniti a patre.

Plenū gratiē & ueritatis.

Iohannes testimoniū phibet de ipso. & clamabat di
cens. Hic ē quē dixi. qui post me uenturus est ante
te me factus ē. quia prior me erat.

Et de plenitudine eius nos omes accepimus grām pro grā
Quia lex p moysen data ē. grā & ueritas p ihūm xpūm facta ē.
ūm nemo uidit unquā. Unigenitus filius qui est
in sinu patris ipse enarrauit.

Et hoc est testi
moniū iohannis quando miserūt iudei ab hierosoli
mis sacerdotes & leuitas. ad eū ut interrogarent eum.
Tu quis es? Et cōfessus ē & nō negauit. Et cōfessus ē.
quia nō sū ego xpc. Et interrogauerūt eū. Quid ergo
helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu?
Et respondit. Non. Dixerūt ergo ei. Quis es ut re
sponsū demus his qui miserūt nos? Quid dicis de ipso?
Ait. Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiā
dni sicē dixit esaias pphēta.

Et qui missi fuerant erant ex phariseis. & interroga
uerunt eū. & dixerūt ei. Quid ergo baptizas si tu

non es xp̄c neq: helias neq: ꝓpheta. Respondit eis
iohannes dicens.

Ego baptizo in aqua. medius autem vestrum stetit. quem vos
non scitis. Ipse est qui post me venturus est cuius
te me factus est. Cuius ego non sum dignus. ut solvam
eius corrigiam calciamenti.

Hec in bethania facta sunt trans iordanen ubi erat io
hannes baptizans. Altera die vidit iohannes ihm
venientem ad se & ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit
peccata mundi.

Hic est de quo dixi. Post me venit vir qui ante me
factus est. quia prior me erat & ego nesciebam eum
sed ut manifestetur israel. Propterea veni ego
in aqua baptizans.

Et testimonium phibuit iohannes dicens. Quia vidi
spm descendentem quasi columbam de celo. & mansit
sup eum. & ego nesciebam eum. Sed qui misit me bapti
zare in aqua ille mihi dixit. Sup quem videris spm
descendentem & manentem sup eum. hic est qui baptizat
in spu sco. Et ego vidi & testimonium phibui quia

hic ē filius dī

Altera die iterū stabat iohannes & ex discipulis eī duo.
Et respiciens ihm ambulantē dicit. Ecce agnus
dī. Et audierūt eū duo discipuli loquentē & secuti
sunt ihm. Conuersus aūt ihc. & uidens eos sequentes
se dicit eis. Quid quaritis. qui dixerūt ei. Rabbi. qd
dicitur interpretatū magister ubi habitas. Dicit eis.
Venite & uidete. Uenerūt & uiderūt ubi maneret. Et
apud eū mansērūt die illo. hora aūt erat quasi deci
ma. Erat aūt andreas frēr symonis petri unus ex duob'
qui audierant ab iohanne. & secuti fuerant eum.
Inuenit hic primū frēm suū symonē & dicit ei. Inue
uenimus messiā qd ē interpretatū xpc. Et adduxit
eū ad ihm. Intuitus aūt eū ihc dixit. Tues symon filius
iohanna tu uocaberis cephas qd interpretatur petrus.
In crastinū aūt uoluit exire in galileā & inuenit phi
lippū. & dicit ei ihc. Sequere me. Erat aūt philippus
a bethsaida ciuitate andree & petri. Inuenit philip
pus nathanahel & dicit ei. Quē scripsit moyses in le
ge & ꝓphete. Inuenimus ihm filiū ioseph a nazareth

Et dixit ei nathanahel. A nazareth potest aliqd boni esse?
Dicit ei philippus. Veni & uide. Vidit ihs nathana
hel uenientem ad se & ait. Ecce uere israelita in quo
dolus non est. Dicit ei nathanahel. Unde me nosti?
Respondit ihs & dixit ei. Priusquam te philippus uoca
ret cum esses sub ficu uidi te. Respondit ei nathanahel
& ait. Rabbi tues filius dei tues rex israel. Respondit
ihs & dixit ei. Quia dixi tibi uidisse te sub ficu. credis
maius his uidebis. & dicit ei. Amen amen dico uob.
Uidebitis celum apertum. & angelos dei ascendentes. et
descendentes super filium hominis.

Et die tertio nup
tie facte sunt in cana galilee. & erat mater ihu ibi. Uo
catus est autem ihs & discipuli eius ad nuptias. Et deficien
te uino. dicit mater ihu ad eum. Uinum non habent. Et dicit
ei ihs. Quid mihi & tibi est mulier? nondum uenit hora
mea. Dicit mater eius ministris. Quod cumque dixerit uobis
facite. Erant autem ibi lapidee ydrie sex poste secdm
purificationem iudeorum capientes singule metretas
binas uel ternas. Dicit eis ihs. Implete hydrias

aqua. & impleuerũt eas usq; ad sumũ. Et dicit eis ihs hau
rite nũc. & ferte architriclino. Et tulerũt. Vt autẽ gus
tauit architriclinus aquã uinũ facta & nõ sciebat un
de est. Ministri autẽ sciebant. qui hauriebant aquã
Vocat sponsũ architriclinus. & dicit ei. Omis homo
primũ bonũ uinũ ponit. Et cũ inebriati fuerint.
tũc id qd deterius est. Tu autẽ seruasti uinũ bonũ usq;
adhuc. Hoc fecit initiũ signorũ ihs in cana galilee
& manifestauit glam suã. Et crediderũt in eũ
discipuli eius.

Post hoc descendit in capharnaũ. ipse & mat eius
& fres eius & discipuli eius & ibi manserũt nõ multis diebus.
Et ppe erat pascha iudeorũ & ascendit hierosolimã ihs.
Et inuenit in tẽplo ihs uendentes boues & oues & co
lũbas & nũmolarios sedentes. Et cũ fecisset quasi
flagellũ de funiculis. omes eiecit de templo. Oues
quoq; & boues. & nũmolariorũ effudit es & mensas
subuertit. Et his qui colũbas uendebant dixit. Au
ferte ista hinc. nolite facere domũ patris mei do
mũ negotiationis.

Recordati sunt uero discipuli eius quia scriptum est: Zelus domus
tue comedit me.
Responderunt ergo iudei & dixerunt ei. Quod signum ostendis no
bis quia hec facis?
Respondit ihs & dixit eis. Soluite templum hoc. & uitribus
diebus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei. Quadraginta
& sex annis edificatum est templum hoc. & tu tribus diebus ex
citabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui.
Cum ergo surrexisset a mortuis. recordati sunt discipuli
eius. quia hoc dicebat & crediderunt scripture & sermo
ni quem dixit ihs. Cum autem esset hierosolimis in pascha
in die festo multi crediderunt in nomine eius. uidentes
signa que faciebat. Ipse autem ihs non credebat semetip
sum eis. eo quod ipse nosset omnes. Et quia opus ei non erat
ut quis testimonium perhiberet de homine. Ipse enim
sciebat quid esset in homine.
Erat autem homo ex phariseis nicodemus nomine prin
ceps iudeorum. Hic uenit ad ihm nocte. & dixit ei. Rab
bi scimus quia a deo uenisti magister. Nemo enim potest
hec signa facere que tu facis. nisi fuerit ds cum eo.

Respondit ihe. & dixit ei. Amen amen dico tibi. nisi quis
natus fuerit denuo. ñ potest uidere regnũ dei. Dicit ad
eũ nichodemus. Quomodo potest homo nasci cũ sit senex.
Nuqd potest iniuentrem matris suę iterato introire. &
nasci. Respondit ihe. Amen amen dico tibi. nisi quis
renatus fuerit ex aqua & spũ sco. ñ potest introire in reg
nũ dei. Qd natũ est de carne: caro est. & qd natũ est ex spũ
sps est. Non mireris quia dixi tibi oportet uos nasci
denuo. Sps ubi uult spirat. & uocem eius audis. sed ñ scis
unde uenit. & quo uadit. Sic est omis qui natus est ex spũ
Respondit nichodemus & dixit ei. Quomodo possunt
hęc fieri. Respondit ihe & dixit ei. Tues magister in
isrl. & hęc ignoras. Amen am dico tibi. quia qd sci
mus loquim. & qd uidimus testam. & testimoniũ nrm
ñ accipitis. Si terrena dixi uob & ñ creditis. quomodo
si dixero uob ęcelestia credetis. Dico enim uob. nemo
ascendit in ęclũ nisi qui de ęclo descendit filius homi
nis qui est in ęclo. Et sicut moyses exaltauit serpentem in
deserto. ita exaltari oportet filiũ hominis. Ut omis
qui credit in ipsũ ñ pereat sed habeat uitam ęternam.

Sic enim dilexit ds mundum ut filium suum unigenitum daret: ut
omnis qui credit in ipsum non pereat sed habeat uitam eternam
Non enim misit ds filium suum in mundum: ut iudicet mundum
sed ut saluetur mundus per ipsum. Qui credit in eum non iudicatur.
Qui autem non credit iam iudicatus est. quia non credidit in no
mine unigeniti filii di. Hoc est autem iudicium. quia lux ue
nit in mundum. & dilexerunt homines magis tenebras quam
lucem. Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male
agit odit lucem. Et non uenit ad lucem. ut non arguantur ope
ra eius. Qui autem facit ueritatem. uenit ad lucem. ut manifesten
tur eius opera. quia in do sunt facta.

POST HEC UENIT
ihesus & discipuli eius in iudeam terram & illic demorabatur
cum eis & baptizabat.

Erat autem iohannes baptizans in enon iuxta salim quia
aque multe erant illic. & ueniebant & baptizabantur a eo.

Nondum enim missus fuerat in carcerem iohannes.

Facta est questio ex discipulis iohannis cum iudeis de
purificatione. Et uenerunt ad iohannem. & dixerunt ei.
Rabbi. qui erat tecum trans iordanem. cui tu testi

331

monstrū phibuisti. Ecce hic baptizat. & omes uenium ad
eū. Respondit iohannes & dixit. Non potest homo accipe
re quicquā. nisi fuerit ei datū de celo.

Ipsi uos mihi testimoniū phiberis qd dixerim ego nō sū
xpc. sed quia missus sū ante illū

Qui habet sponsā sponsus est. Amicus aut sponsi qui stat
& audit eū. gaudio gaudet ppter uocē sponsi. Hoc ergo
gaudiū meū impletū est. Illū oportet crescere me aut
minui. Qui de sursū uenit sup omes est. Qui est de terra
de terra est. & de terra loquit. Qui de celo uenit sup
omes est. & qd uidit & audiuit. hoc testat. & testimoniū
eī nemo accipit. Qui eī accipit testimoniū signauit
quia ds uerax est. Quē enī misit ds uerba dī loquitur:
Non enī ad mensurā dat ds spm.

Pater diligit filiū & omia dedit in manu eius.
Qui credit in filiū dī habet uitā aetnā. Qui aut incre
dulus est filio. nō uidebit uitā. sed ira dī manet sup eū.

Ut ergo cognouit ihc quia audierunt pharisei qd
ihc plures discipulos facit & baptizat quā iohan
nes. Quāquā ihc nō baptizaret sed discipuli eius.

Reliquit iudeam & abiit iterum in galileam.

Oportebat autem eum transire per samariam. venit ergo in ciui
tatem samarie que dicitur sichar iuxta predium quod dedit ia
cob ioseph filio suo. Erat autem ibi fons iacob. Ihesus ergo
fatigatus ex itinere. sedebat sic super fontem. hora erat
quasi sexta. Venit mulier de samaria haurire aquam.
Dicit ei ihesus. Da mihi bibere. Discipuli enim eius abierant
in ciuitatem ut cibos emerent. Dicit ergo ei mulier illa
samaritana. Quomodo tu iudeus cum sis bibere a me
poscis que sum mulier samaritana? Non enim conuentur
iudei samaritanis. Respondit ihesus & dixit ei. Si scires do
num dei. & quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsi
tan petisses a eo. & dedisset tibi aquam uiuam. Dicit ei
mulier: Domine. neque in quo hauriet habes & puteus al
tus est. Unde ergo habes aquam uiuam? Numquid tu maior
es patre nostro iacob qui dedit nobis puteum & ipse ex eo
bibit & filii eius & pecora eius. Respondit ihesus & dixit ei.
Omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum. Quicumque bibe
rit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Sed
aqua quam dabo ego ei fiet in eo fons aque salientis

in uitã aeternã. Dic adeũ mulier: Dne. da mihi hanc
aquã ut non sitiã. neq: uenã huc haurire. Dicit ei ihc.
Uade uoca uirũ tuũ. & uenl huc. Respondit mulier
& dix. Non habeo uirũ. Dic ei ihc. Bene dixisti. quia
n̄ habeo uirũ. Quinq: enĩ uiros habuisti. & nc̄ quẽ ha
bes n̄ e tuus uir: hoc uere dixisti. Dic ei mulier: Dne.
ut uideo, pphta es tu. patres nri in monte hoc ado
rauerunt. Et uos dicitis. quia hierosolimis e locus
ubi adorare oportet. Dic ei ihc. Mulier: crede mihi.
quia uenit hora. quando neq: in monte hoc neq: in
hierosolimis adorabitis patre. Uos adoratis qd nesci
tis. nos adoramus qd scimus. quia salus ex iudeis est.
Sed uenit hora. & nc̄ e quando ueri adoratores ado
rabunt patre in spũ & ueritate: Na & pr̄ tales que
rit qui adorent eũ. sps e ds. & eos qui adorent eũ.
in spũ & ueritate oportet adorare. Dic ei mulier:
Scio quia messias uenit. qui dicit̄ xpc. Cũ ergo ue
nerit ille. nob̄ adnuntiabit oma. Dic ei ihc. Ego sũ
qui loquor tecũ. Et ĕtinuo uenerũt discipuli ei. & mi
rabant̄ quia cũ muliere loquebat̄. Nemo tamen dix

qd queris aut qd loqueris cũ ea? Reliquit ergo hy
oriã suã mulier: & abiit in ciuitatẽ & dicit illis homi
nibus. Venite & uidete hominẽ qui dixit mihi omia
quecuq: feci. Nũqd ipse ẽ xpc? Exierũt de ciuitate
& ueniebant ad eũ. Interea rogabant eũ discipuli ei
Rabbi manduca. Ille autẽ dixit eis. Ego cibũ habeo
manducare: quẽ uos nesciti. Dicebant ergo dis
cipuli ad inuicẽ. Nũqd aliquis attulit ei manduca
re? Dicit eis ihc. Meus cibus ẽ ut faciã uoluntatẽ
eius qui misit me. ut pficiã opus eius. Nonne uos dicitis
qd adhuc quatuor menses sũt & messis uenit? Ecce
dico uob. Leuate oculos uros & uidete regiones
quia albe sũt iã ad messẽ. Et qui metit mercedẽ ac
cipit. & cõgregat fructũ in uitã eternã. Vt & qui
seminat simul gaudeat & qui metit. In hoc enim ẽ
uerbũ uerũ. quia alius ẽ qui seminat. & alius ẽ qui
metit. Ego misi uos metere qd uos nõ laborastis.
Alii laborauerũt. & uos in labores eorũ introistis. Ex
ciuitate autẽ illa multi crediderũt in eũ samaritanor
ppter uerbũ mulieris testimoniũ phibentis. quia

XXIII.

335

dixit mihi omia quecuq; fecit. Cũ uenissent ergo ad
illũ samaritani. rogauerunt eũ ut ibi maneret. Et
mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderũ
ppt̃ sermonẽ eius. Et mulieri dicebant. Quia iam nõ
ppt̃ tuã loquelã credimus. Ipsi enim audiuimus
& scimus quia hic est uere saluator mundi.

Post duos autem dies exiit inde & abiit in galileam.

Ipse enim ihs testimonium phibuit quia ppheta in patria
sua honorẽ nõ habet.

Cũ ergo uenisset in galileã excepert̃ eũ galilei. Cũ omia
uidissent que fecerat hierosolimis in die festo. & ipsi
uenerant ad diẽ festũ. Uenit ergo iterũ in chanan
galileã ubi fecit aquã & uinũ.

Erat quidã regulus cuius filius infirmabatur
capharnaũ. Hic cũ audisset quia ihs aduenisset
a iudea in galileã abiit ad eũ & rogabat ut descen
deret & sanaret filiũ eius. Incipiebat enim mori.

Dixit ergo ihs ad eũ. Nisi signa & ꝓdigia uideritis
nõ creditis. Dicit ad eũ regulus. Dñe. descende prius
quã moriatur filius mus. Dicit ei ihs. Uade: fili

us tuus uiuit. credidit homo sermoni quem dixerat ihe.
& ibat. Iam autem eo descendente serui occurrerunt ei
& nuntiauerunt dicentes quia filius eius uiueret. Interro
gabat ergo horam in qua melius habuerat. Et dixerunt
ei. Quia heri septima hora reliquit eum febris. Cog
nouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ihe
filius tuus uiuit. Et credidit ipse & domus eius tota.

HOC ITERUM SECUNDUM

signum fecit ihe cum uenisset iudea in galileam.

Post hec. Erat dies festus iudeorum & ascendit ihe
hierosolimam. Est autem hierosolimis super pbatica pis
cina que cognominatur hebraice bethsaida quinq;
porticus habens. In his iacebat multitudo magna
languentium cecorum claudorum aridorum expectantium
aquam motum. Angelus autem domini descendebat secun
tempus in piscinam & mouebatur aqua. Et qui prior
descendisset in piscinam post motionem aquam sanus
fiebat a quacumq; tenebatur infirmitate. Erat autem
quidam homo ibi xxxviii annos habens in infir
mitate sua. Hunc cum uidisset ihe iacentem & cog

nouisset quia iam multum tempus haberet. Dicit eis ihe.
Uis sanus fieri? Respondit ei languidus. Domine ho
minem non habeo. ut cum turbata fuerit aqua mittat
me in piscinam. Dum uenio enim ego ante me alius des
cendit. Dicit eis ihe. Surge tolle grabatum tuum & am
bula. Et statim sanus factus est homo. & sustulit grabat
tum suum & ambulabat. Erat autem sabbatum in illa die.
Dicebant ergo iudei illi qui sanus fuerat. Sabbatum
est non licet tibi tollere grabatum tuum.
Respondit eis. Qui me sanum fecit ille mihi dixit tolle
grabatum tuum & ambula. Interrogauerunt ergo eum quis
est ille homo qui dixit tibi. Tolle grabatum tuum & am
bula? Is autem qui sanus fuerat effectus nesciebat quis
esset. Ihe autem declinauit turba existente in loco. Postea
inuenit eum ihe in templo & dixit illi. Ecce sanus factus
es. iam noli peccare. ne deterius tibi aliqd contingat.
Abiit ille homo & nuntiauit iudeis. quia ihe est qui
fecit eum sanum. Propter hoc persequebantur eum iudei. quia
faciebat hec in sabbato. Ihe autem respondit eis. Pater
meus usq: nunc operatur & ego operor. Propter ergo ma

gis querebant eū iudei interficere quia nō solū
soluebat sabbatū. sed & patrē suū dicebat dm̄
equalē se facienS dō. Respondit ergo ihc & dixit eis.
Am̄ am̄ dico uob. nō potest filius a se facere quicquā
nisi qd̄ uiderit patrē facientē. Quecūq: enī ille
fecerit. hec similiter & filius fac. Pat enī diligit
filiū & omia demonstrat ei quē ipse facit. Et ma
iora demonstrabit ei opera ut uos miremini.
Sicut enī pat suscitat mortuos & uiuificat. sic et
filius quos uult uiuificat. Neq: enī pat iudicat
quēquā. sed iudiciū omne dedit filio ut omes
honorificent filiū sicut honorificant patrē
Qui non honorificat filiū non honorificat patrē qui
misit illum.
Am̄ am̄ dico uob. quia qui uerbū meū audit &
credit ei qui misit me habet uitā ēternā. Et
in iudiciū non uenit sed transit a morte in uitā.
Am̄ am̄ dico uob. quia uenit hora & nūc est quan
do mortui audient uocē filii dī & qui audierint
uiuent. Sicut enī pat habet uitā in semetipso sic

dedit filio uitā habere in semetipso. Et potestatē dedit ei iudicium facere quia filius hominis ē.
Nolite mirari quia uenit hora in qua omnes qui in monumentis audient uocē eius & procedent qui bona fecerūt in resurrectionē uitē. Qui uero mala egerūt in resurrectionē iudicii. Non possum ego a me ipso facere quicquā. Sicut audio iudico & iudicium meum iustum est.

Quia non quero uoluntatē meā s. uoluntatē eius qui misit me.

Si ego testimonium phibeo de me. testimonium meum non est uerum. Alius est qui testimonium phibet de me. & scio quia uerum est testimonium quod phibet de me. Uos misistis ad iohannē & testimonium phibuit ueritati. Ego autē non ab homine testimonium accipio. Sed hec dico ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardens & lucens. Uos autē uoluistis exultare ad horā in luce eius. Ego autē habeo testimonium maius iohanne. Opera enim quē dedit mihi patēr ut perficiā ea. ipsa opera quē ego facio testimonium

phibent deme quia pat̄ me misit. Et qui misit
me pat̄. ipse testimoniū phibet deme.

Neq: uocē eī umquā audistis neq: speciē eius u
oistis.

Et uerbū eī n̄ habetis uuob manens q̄a quē misit
ille huic uos n̄ credtis. Scrutamini scripturas
quia uos putatis in ipsis uitā ēternā habere. Et ille
sunt que testimoniū phibent deme. Et n̄ uultis uen
re ad me ut uitā habeatis. Claritatē ab hominib
n̄ accipio. sed cognoui uos quia dilectionē dei n̄ ha
betis in uob. Ego ueni in nomine patris mei & n̄
accepistis me. Si alius uenerit in nomine suo illū
accipietis. Quomodo potestis uos credere qui
gtam ab inuicē accipitis. & gtam que a solo dō ē
n̄ quertis? Nolite putare quia ego accusaturus
sū uos apud patrē Est qui accusat uos moyses
in quo uos speratis. Si enī crederetis moysi cre
deretis forsitan & mihi. De me enī ille scripsit.
Si autē illius litteris n̄ credtis. quomodo uerbis
meis credetis.

POST HÆC ABIIT IHC

trans mare galileę qd ē tyberiadis. Et sequebat eū

multitudo magna quia uidebant signa quę facie

bat sup his qui infirmabantur r suis.

Subiit ergo in montē ihc & ibi sedebat cū discipulis

suis. Erat aū proximū pascha dies festus iudeorū.

Cū sublleuasset ergo oculos ihc & uidisset quia multi

tudo maxima uenit ad eū dicit ad philippū. Unde

ememus panes ut manducent hi. Hoc aū dicebat

tēptans eū. Ipse enī sciebat qd erat faciturus. Re

spondit ei philippus. Ducentorū denariorū panes nō

sufficiunt eis. ut unus quisq; modicū qd accipiat.

Dicit ei unus ex discipulis eius andreas frēr simonis pe

tri. Est puer unus hic qui habet .v. panes ordeaci

os & duos pisces. Sed hęc qd sunt tantos. Dixit er

go ihc. Facite homines discūbere. Erat aū fenū

multū in loco. Discubuerūt ergo uiri numero quasi

v. milia. Accepit ergo ihc panes. & cū gratias egisset

distribuit discūbentib. Similiter & ex piscib quan

tū uolebant. Vt autē impleti sunt dixit discipulis suis. Col

lignte quesuperauerũt fragmta nepertuit. Collegerũt
ergo & ĩpleuerũt xii cophinos fragmtoꝝ ex v panib' or
deaeus que sup fuerũt his qui manducauerant.

Illi ergo homines cũ uidissent qd fecerat signũ dice
bant. Qia hic ē uere ꝓpheta qui uenturus ē in mundũ.
Ihe ergo cũ cognouisset quia uenturi ēent ut rape
rent eũ & facerent eũ regem.

Fugit iterũ in montē ipse solus. Ut autẽ sero factũ ē
descenderũt discipuli eius ad mare. Et cũ ascendissent
nauē uenerũt trans mare in capharnaũ. Et tenebre
iã facte erant. & ñ uenerat ad eos ihe. Mare autẽ uen
to magno flante exsurgebat. Cũ remigassent ergo
quasi stadia xx quinq: aut xxx uident ihm ambu
lantē sup mare & proximũ naui fieri & timuerũt. Ille
autẽ dicit eis. Ego sũ nolite timere. Voluerũt ergo acci
pere eũ in nauē. & statim fuit nauis ad terrã quã ibat.

Altera autẽ die turba questabat transmare uidit quia
nauicula alia ñ erat ibi nisi una. Et quia ñ introiis
set cũ discipulis suis ihe in nauē sed soli discipuli
eius abissent. Alie autem sup uenerũt naues tiberiade.

Iuxta locū ubi manducauerunt panē grāsagen
tes dnō. Cū ergo uidisset tba quia ihe nō ēet ibi neq;
discipuli ei ascendēr in nauicula & uenerūt capharnaū
querentes ihm. Et cū inuenissent eū transmare
dixerūt ei. Rabbi quando huc uenisti? Respondit
eis ihe & dixit. Amēn amēn dico uob. Quaeritis me nō quia
uidistis signa sed quia manducastis expanib & satu
rati estis. Operamini nō cibū qui perit sed qui pmanet
in uitā aeternā. Quē filius hominis uob dabit
hunc enī patēr signauit ds. Dixerūt ergo ad eū. Quid
faciemus ut operemur opera dni? Respondit ihe
& dixit eis. Hoc ē opus dī ut credatis in eū quē misit ille.
Dixerūt ergo ei. Qd ergo tu facis signū ut uideamus
& credamus tibi qd operaris?
Patres nri manducauerunt manna in deserto. sicut
scriptū ē. Panem de celo dedit eis manducare.
Dixit ergo eis ihe. Amēn amēn dico uob. nō moyses dedit
uob panē de celo. sed pater mē dat uob panē de celo
uerū. Panis enī dī ē qui descendit de caelo & dat
uitā mundo. Dixerūt ergo ad eū. Dne. semp dano

his panē hunc

Dixit aut eis ihc. Ego sum panis uite. Qui uenit ad me non esuriet. & qui credit in me non sitiet umquam. Sed dixi uobis quia & uidistis me & non credidistis.

Omne quod dat mihi pater ad me uenet. & eum qui uenit ad me non eiciam foras.

Quia descendi de celo non ut faciam uoluntatem meam sed uoluntatem eius qui misit me.

Hec est autem uoluntas eius qui misit me patris. ut omne quod dedit mihi non pdam ex eo. sed resuscitem illud in nouissimo die. Hec est enim uoluntas patris mei qui misit me ut omnis qui uidet filium & credit in eum habeat uitam eternam. Et resuscitabo ego eum in nouissimo die.

Murmurabant ergo iudei de illo quia dixisset. Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. Et dicebant. Nonne hic est filius ioseph cuius nos nouimus patrem & matrem. Quomodo ergo dicit hic quia de celo descendi.

Respondit ergo ihc & dixit eis. Nolite murmurare in inuicem. Nemo potest uenire ad me. nisi pater qui mi

sit me traxerit eū. Et ego resuscitabo eū in nouis
simo die. Est scriptū in pphetis. erūt omes docibiles dei.
Omis q̄ audiuit a patre & didicit uenit ad me.
Non quia patrē uidit quisquā nisi is q̄ē ad ō hic
uidit patrē.
Amē amē dico uob. q̄ credit in me habet uitā ēnā.
Ego sū panis uitē
Patres uri manducauerūt manna in deserto & mor
tui sūt. Hic ē panis de celo descendens. ut si quis ex
ipso manducauerit ñ moriatur.
Ego sū panis uiuus q̄ de celo descendi. Si quis ex hoc
manducauerit. uiuet in ēternū. Et panis quē ego
dabo caro mea ē p mundi uita.
Litigabant ergo iudei ad invicē dicentes. Quo
modo potē hic nob carnē suā dare ad mandu
candū? Dixit ergo eis ihc. Amē amē dico uob. nisi
manducaueritis carnē filii hominis & bibe
ritis ei sanguinē. ñ habebitis uitā in uob. Qui
manducat meā carnē & bibit meū sanguinē
habet uitā ēnā & ego resuscitabo eū in nouis

ſumo die.

Caro enim mea uere est cibus & ſanguis meus uere est potus.

Qui manducat meam carnem & bibit meum ſanguinem in me
manet & ego in illo. Sicut miſit me pater uiuens & ego
uiuo propter patrem. Et qui manducat me & ipſe uiuet
propter me. Hic est panis uiuus qui de celo deſcendit. Non
ſicut manducauerunt patres uſri manna. & mortui ſunt. Qui
manducat hunc panem uiuet in eternum. Hec dixit in
ſynagoga docens in capharnaum. Multi ergo audien
tes ex diſcipulis eius dixerunt. Durus est hic ſermo quis po
test eum audire? Sciens autem ihc apud ſemetipſum. quia mur
murarent de hoc diſcipuli eius. Dixit eis. Hoc uos
ſcandalizat?

Si ergo uideritis filium hominis aſcendentem ubi fuit erat
primum? Spiritus est qui uiuificat. caro non prodest quicquam.
Verba que ego locutus ſum uobis ſpiritus & uita ſunt. Sed ſunt quidam
ex uobis qui non credunt.

Sciebat enim ab initio ihc quiſnam essent non credentes. & quis
traditurus esset eum.

Et dicebat. Propterea dixi uobis. quia nemo potest

uenire ad me. nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc
multi discipulorum eius abierunt retro. & iam non cum illo
ambulabant. Dixit ergo ihesus ad xii. Numquid & uos uultis abire?
respondit ergo ei symon petrus. Domine. ad quem ibimus?
Verba uitę aeternę habes & nos credidimus & cog
nouimus quia tues xpe filius di.
respondit eis ihesus. Nonne ego uos xii elegi? & ex uobis
unus diabolus est. Dicebat autem iudam simonis scariothen
hic erat eum traditurus cum esset ex xii.

POST HOC AMBULABAT
ihesus in galileam non enim uolebat in iudeam ambulare. quia
querebant eum iudei interficere. Erat autem in proximo
dies festus iudeorum scenopheg ia. Dixerunt ergo ad eum
fratres eius. Transi hinc & uade in iudeam. ut & discipuli
tui uideant opera quę tua facis. Nemo quippe in
occulto qd fac. & querit ipse in palam esse. Si hęc
facis manifesta te ipsum mundo. Neq: enim fratres eius cre
debant in eum. Dicit ergo eis ihesus. Tempus meum nondum
adest. tempus autem uestrum semper est paratum. Non potest
mundus odisse uos. me autem odit. Quia ego testi

monui phibeo de illo qua opera ei malas. Vos ascen
dite ad diem festum hunc. ego autem non ascendam ad diem fes
tum istum. quia tempus meum nondum impletum est. Hec cum dix
isset ipse mansit in galilea. Vt autem ascenderunt fratres ei
us & ipse ascendit ad diem festum non manifeste sed qua
si in occulto. Iudei ergo querebant eum in die festo
& dicebant. Vbi est ille. & murmur multus de eo
erat in turba. Quia enim quidam dicebant quia bonus
est. alii autem dicebant non sed seducit turbas. Nemo tamen pa
lam loquebatur de illo propter metum iudeorum. Iam autem die fes
to mediante. ascendit ihesus in templum & docebat. Et
mirabantur iudei dicentes. Quomodo hic litteras
scit cum non didicerit. Respondit eis ihesus & dixit. Mea
doctrina non est mea sed eius qui misit me. Si quis voluerit
voluntatem eius facere. cognoscet de doctrina utrum
ex deo sit. an ego a me ipso loquar. Qui a semetipso
loquitur gloriam propriam quaerit. Qui autem quaerit gloriam eius
qui misit illum. hic verax est. & iniustitia in illo non est.
Nonne moyses dedit vobis legem. & nemo ex vobis fac
legem. Quid me quaeritis interficere. Respondit tur

ba & dic. Dæmonium habes quis te quærit interficere.
Respondit ihc & dic eis. Unum opus fecit
omnes miramini. Propterea moyses dedit uob cir
cumcisionem. non quia ex moyse est sed ex patribus & in sab
bato circumcidistis hominem. Si circumcisionem acci
pit homo in sabbato. ut non soluatur lex moysi mihi
indignamini quia totum hominem sanum feci in sa
bato. Nolite iudicare secdm faciem sed iustum iudi
cium iudicate. Dicebant ergo quidam ex hierosolo
mis. Nonne hic est quem quærunt interficere. ecce
palam loqtur. & nihil ei dicunt. numqd uere cogno
uerunt principes quia hic est xpc. Sed hunc scimus
unde sit. Xpc autem cum uenerit. nemo scit unde sit.
Clamabat ergo ihc in templo docens & dicens. Et me
scitis & unde sim scitis. & a me ipso non ueni. sed est ue
rus qui misit me quem uos nescitis. Ego scio eum
qia ab ipso sum & ipse me misit. Et si dixero quia
nescio eum. ero similis uob mendax.
Querebant ergo eum adprehendere. & nemo misit
in illum manus quia nondum uenerat hora eius

De turba autem multi crediderunt in eum. & dicebant.
Xpc cum uenerit. numquid plura signa faciet quam
quae hic facit. Audierunt pharisei tbam murmu
rantem de illo haec.
Et miserunt principes & pharisei ministros ut ap
prehenderent eum.
Dixit ergo eis ihc. Adhuc modicum tempus uobcum
sum. & uado ad eum qui misit me.
Quaeretis me & non inuenietis. Et ubi sum ego uos non
potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad semet
ipsos. Quo hic iturus est quia non inueniemus eum.
Numquid in dispsionem gentium iturus est & doctu
rus gentes. quis est hic sermo quem dixit. queri
tis me & non inuenietis. Et ubi sum ego. uos non po
testis uenire. In nouissimo autem die magno
festuitatis. stabat ihc & clamabat dicens. Si
quis sitit ueniat & bibat. Qui credit in me
sicut dicit scriptura. flumina de uentre eius
fluent aquae uiuae. hoc autem dixit de spu quem
accepturi erant credentes in eum. Nondum

35/56

eni erat sēs datus · quia ihc ñ dū fuerat clarificatus.

Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones ei di
cebant · Hic ē uere pphēta · Alii dicebant hic ē xpc.
Quidā aū dicebant · Nūqd a galilea xpc uenit? non
ne scriptura dic? quia ex semine dauid & de
bethlem castello ubi erat dauid uenit xpc.

Dissensio itaq; facta ē in turba ppter eū.

Quidā aū ex ipsis uolebant apphendere eū s; ne
mo misit sup illū manus.

Uenerūt ergo ministri ad pontifices & pharisaeos.
& dixerūt eis illi · Quare ñ adduxistis eū? Respon
derūt ministri · Nūquā sic locutus ē homo sic hic
homo · Responderūt ergo eis pharisei · Nūqd & uos
seducti estis? Nūqd aliquis ex pharisaeis aut ex
principibus credidit in eū? s; tba hec que ñ no
uit legē maledicti s. Dic nichodemus ad eos · ille
qui uenit ad eū nocte · qui unus erat ex ipsis ·
Nūqd lex nra iudicat hominē nisi audierit ab
ipso prius & cognouerit qd faciat? Responderūt
& dixerūt ei · Nūqd & tu galileus es? Scrutare

scripturas & inde quia ppha a galilea nō surgit.
Et reūsis unus quisq; in domū suā. Ihc aū pr̄exit
in montē oliuet. & diluculo rerū uenit in tēplū
& omis ppls uenit ad eū. Et sedens docebat eos.
Adducunt aū scribe & pharisei mulierē in adul
terio deprehensā & statuer eā in medio & dicer ei.
Magister: hēc mulier modo deprehensa ē in ad
ulterio. In lege aū moyses mandauit nob huīmo
di lapidare. Tu ergo qd dicis. Hēc aū dicebant
tēptantes eū ut possent accusare eū. Ihc aū in
clinans se deorsū digito scribebat in terra. Cū
aū pseuerarent interrogantes eū erex se & dixit
ad eos. Qui sine peccato ē urū primus in illā
lapidē mittat. Et iterū se inclinans scribebat
in terra. Audientes aū unus post unū exibant
incipientes a seniorib. Et remansit solus. & mu
lier in medio stans. Erigens aū se ihc dixit ei.
Mulier ubi sūt qui te accusabant. nemo te ē depna
uit. Quē dixit. Nemo dne. Dixit aū ei ihc. Nec ego
te ē depnabo. Vade & amplius iā noli peccare.

Iterū ergo locutus ē eis ihc dicēs. Ego sū lux
mundi. Qui sequitur me ñ ambulabit in tenebris.
s: habebit lucē uitæ. Dixerūt ergo pharisei. Tu de
te ipso testimoniū phibes. testimoniū tuū ñ ē
uerū. Respondit ihc & dixit eis. Etsi ego testimo
nium phibeo de me ipso. uerū ē testimoniū meū.
Quia scio unde uenio & quo uado. Uos autē nescitis
unde uenio aut quo uado. Uos secdm carnē
iudicatis. ego ñ iudico quēquā. Etsi iudico ego
iudiciū meū uerū ē. quia solus ñ sū. s: ego &
qui misit me. pat. Etin lege ura scriptū ē. quia
duorū hominū testimoniū uerū ē. Ego sū
q testimoniū phibeo. & testimoniū phibet de me
qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Ubi ē pa
ter tuus.

Respondit ihc. Neq: me scitis neq: patrē meū. Si
me scuretis. forsitan & patrē meū scuretis.

Hæc uerba locutus ē ihc in gazophilacio docens in
tēplo. Et nemo apphendit eū quia nondū uene
rat hora eius.

DIXIT ERGO ITERUM

eis ihc. Ego uado & quaeretis me. & in peccato uro
moriemini. Quo ego uado uos ñ poteritis uenire.
Dicebant ergo iudei. Nūqd interficiet semetipsū
quia dicit quo ego uado uos ñ poteritis uenire. Et
dicebat eis. Uos de deorsū estis ego de sursū.
Uos de mundo hoc estis. ego ñ sū de hoc mundo.
Dixi ergo uobis quia moriemini in peccatis uris.
Sicut ñ credideritis quia ego sū moriemini in
peccato uro. Dicebant ergo ei. Tu quis es. Dixit
eis ihc. Principiū. qui et loquor uobis. Multa ha
beo de uobis dicere & iudicare. Sed qui misit me
uerax est. Et ego quę audiui ab eo. hęc loquor in
mundo. Et ñ cognouerūt quia patrem eis dicebat.
Dixit ergo eis ihc. Cū exaltaueritis filiū hominis
tunc cognoscetis quia ego sū. Et a me ipso facio ni
hil. Sed sicut docuit me pater hęc loquor. Et qui me
misit mecū est. ñ reliqd me solū. Quia quę placi
ta sunt ei ego facio semp. Hęc illo loquente multi
crediderūt in eū. Dicebat ergo ihc ad eos qui cre

dicer̄ ei iudeos. Si uos manseritis in sermone meo
uere discipuli mei eritis. & cognoscetis ueritatē
& ueritas liberauit uos. Respondēr̄ ei. Semen
abrahe sumus & nemini seruiuimus umquā.
Quomodo tu dicis liberi eritis. Respondit eis
ihc. Amē amē dico uob. quia omis qui fac̄ peccatū
seruus ē peccati. Seruus aut ñ manet in eternū
in domo. filius manet in eternū. Si ergo filius
uos liberauerit uere liberi eritis. Scio quia
filii abrahe estis. sed quaeritis me mtficere. Quia
sermo ms ñ capit in uob. Ego qd̄ uidi apud pa
tre loquor. & uos quę uidistis apud patrē urm
facitis. Respondēr̄ & dicer̄ ei. Pat̄ nr̄ abra
hā ē. Dic̄ eis ihc. Si filii abrahe estis. opera ha
brahe facite. Nc̄ aut quaeritis me mtficere ho
minē qui ueritatē uob locutus sū quā audiui
a deo. Hoc abrahā ñ fec̄. Uos facitis opera pa
tris uri. Dixer̄ ergo ei. Nos ex fornicatione
ñ sumus nti. unū patrē habemus dm. Dic̄
ergo eis ihc. Si ds pat̄ ur̄ ēet diligeretis utq.

me. Ego enim exdo processi & veni. Neq: enim a me ipso
veni sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognos
cis quia non potestis audire sermonem meum. Vos
ex patre diabolo estis. & desideria patris vestri
vultis facere. Ille homicida erat ab initio. & in
veritate non stetit quia veritas non est in eo. Cum locutus
fuerit mendacium ex proprijs loquitur quia mendax est & pater eius. Ego
autem quia veritatem dico. non creditis mihi.

Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem
dico vobis. quare vos non creditis mihi? Qui ex
deo verba dei audit. Propterea vos non auditis quia
ex deo non estis. Responderunt igitur iudei & dixerunt
ei. Nonne benedicimus nos quia samaritanus
es tu & dyemonium habes? Respondit ihesus. Ego
dyemonium non habeo. sed honorifico patrem meum & vos
inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam
est qui querat & iudicet. Amen amen dico vobis. si
quis sermonem meum seruauerit. mortem non vide
bit in eternum. Dixerunt ergo iudei. Nunc cogno
uimus. quia dyemonium habes. Abraham mor-

tuus ē & ꝓphe. & tu dicis. Si quis sermonē meū serua
uerit. n̄ gustab̄ mortē in ęt̄nū. Nūqd tu maior es pa
tre nr̄o abrahā & ꝓphetę mortui s̄. Quē te ipsū
facis. Respondit ih̄c. Si ego glorifico me ipsū.
gl̄a mea nihil ē. Est pat̄ ms̄ qui glorificat me.
quē uos dicitis quia ds̄ nr̄ ē. & n̄ cognouistis eū.
Ego aū noui eū. Et si dixero quia n̄ scio eū ero si
milis uob̄ m̄dax. Sed scio eū & sermonē ei seruo.
Abrahā pat̄ ur̄ exultaū ut uideret diē meū &
uidit & gauisus ē. Dixer̄ ergo iudei ad eū. Quin
quaginta annos n̄dū habes. & abrahā uidisti.
Dix̄ eis ih̄c. Am̄ am̄ dico uob̄ ante quā abrahā
fieret ego sū. Tuler̄ ergo lapides. ut iacerent
in eū. Ih̄c aū abscondit se & exiuit de t̄plo. Et
p̄teriens ih̄c uidit hominē ęcū a natiuitate sua.
Et int̄rogauer̄ eū discipuli sui. Rabbi quis pecca
uit hic aut parentes ei ut ęcus nasceret. Re
spondit ih̄c. Neq: hic peccauit neq: parentes ei
s: ut manifestent̄ opera dī in illo. Me oportet
operari opera ei q̄ misit me. donec dies ē. Uenit

nox quando nemo potest operari. Quam diu in mun
do sum lux sum mundi. Hæc cum dixisset. expuit in
terram & fecit lutum exputo & linuit oculos eius & dixit ei.
Vade & lauare in natatoria siloe. quod interpretatur missus.
Abiit ergo & lauit. & uenit uidens. Itaq: uicini
& qui uidebant eum quia mendicus erat dicebant. Non
ne hic est qui sedebat & mendicabat. Alii dicebant quia
hic est. alii dicebant nam similis ei est. Ille autem dicebat
quia ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt
tibi oculi. Respondit. Ille homo qui dicitur ihe lutum
fecit & unxit oculos meos & dixit mihi. Uade ad na
tatoriam siloe & laua. Et abiui & laui. & uidi. Et
dixerunt ei. Ubi est ille. Ait. Nescio. Adducunt eum
ad phariseos. qui cecus fuerat. Erat autem sabbatum
quando lutum fecit ihe & aperuit oculos eius. Iterum
ergo interrogabant eum pharisei. quomodo uidis
set. Ille autem dixit eis. Lutum posuit mihi sup oculos
& laui & uideo. Dicebant ergo exphariseis quidam.
Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Alii
dicebant. Quomodo potest homo peccator hec

signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicunt ergo
ceco iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos tuos?
Ille autem dixit. Quia propheta est. Non crediderunt ergo
iudei de illo quia cecus fuisset & uidisset. donec
uocauerunt parentes eius qui uiderat. Et interrogauerunt
eos dicentes. Hic est filius uester quem uos dicitis quia
cecus natus est. quomodo ergo nunc uidet? Respon
derunt eis parentes eius & dixerunt. Scimus quia est filius
noster. & quia cecus natus est. Quomodo autem nunc uide
at nescimus? Aut quis aperuit oculos eius nesci
mus? Ipsum interrogate aetatem habet de se ipso lo
quatur. Haec dixerunt parentes eius. quia timebant iu
deos. Iam enim conspirauerant iudei. ut si quis xpm
confiteretur extra synagogam fieret. Propterea pa
rentes eius dixerunt. quia etatem habet ipsum interro
gate. Uocauerunt ergo rursum hominem qui fuerat
cecus & dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus quia
hic homo peccator est. Dixit ergo ille. Si pecca
tor est nescio. unum scio quia cecus cum essem mo
do uideo. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi. quo

modo aperuit tibi oculos? Respondit eis. Dixi
uob iã & audistis. Quid iterũ uultis audire? Nũ
q̃d & uos uultis discipuli ei fieri? Maledixerũt ei &
dixerũt. Tu discipulus illius sis. nos aũ moysi disci
puli sumus. Nos scimꝰ quia moysi locutus ẽ dꝰ.
Hunc aũ nescimꝰ unde sit. Respondit ille homo
& dixit eis. In hoc enim mirabile ẽ q̃ uos nescitis
unde sit & aperuit oculos meos. Scimꝰ aũ quia
peccatores dꝰ ñ audit. Sed si quis dei cultor ẽ
& uoluntatẽ ei fac̃ hunc exaudit. A sẕo ñ ẽ audi
tũ quia aperuit quis oculos cecinati. Nisi ẽt
hic adõ. ñ poterat facere quicquã. Respondẽt
& dixerũt ei. In peccatis natus es totus & tu doces
nos. Et iecerũt eũ foras. Audiuit ihc q̃ eiecerũt
eũ foras. Et cũ inuenisset eũ. dixit ei. Tu credis in
filiũ dei? Respondit ille & dixit. Quis ẽ dne ut
credã in eũ? Et dixit ei ihc. Et uidisti eũ & qui
loq̃t̃ tecũ ipse ẽ. Ille ait. Credo dne. Et p̃
cidens adorauit eũ. Et dixit ei ihc. In iudicio ego
in hunc mundũ ueni. ut qui ñ uident uideant

& q̄ uident nc̄ çeci fiant. Et audier̄ ex phariseis
q̄ cū ipso erant. & dixer̄ ei. Nūqd & nos çeci sumus?
Dix̄ eis ihc. Si çeci essetis. n̄ haberetis peccatū. Nc̄
ū dicitis. quia uidemus peccatū ur̄m manet. in çt̄nū.

AMEN AMEN DICO UO
bis. qui n̄ intrat ꝑ ostiū in ouile ouiū. s; ascendit
aliunde. ille fur ē & latro. Qui intrat aū ꝑ ostiū
pastor ē ouiū. Huic ostiarius aperit. & oues uocē
ei audiunt. Et ꝓprias oues uocat nominatī & e
duc̄ eas. Et cū ꝓprias oues emiserit ante eas ua
dit. & oues illū secunt̄ q̄a sciunt uocē ei. Alie
nū aū n̄ secunt̄ s; fugiunt ab eo q̄a n̄ nouer̄ uo
cē ei. Hoc ꝓuerbiū dix̄ eis ihc. Illi aū n̄ cogno
uer̄ qd loqueret̄ eis. Dix̄ ergo eis iterū ihc. Am̄
am̄ dico uob. quia ego sū ostiū ouiū. Om̄s quot
quot uener̄ fures s̄ & latrones. s; n̄ audieritis
oues. Ego sū ostiū. ꝑ me siquis introierit sal
uabit̄ & pascua inueniet. Fur n̄ uenit nisi ut
furet̄. & mactet & ꝑdat. Ego ueni ut uitā ha
beant & abundantius habeant.

Ego sum pastor bonus. bonus pastor animam suam dat
pro ouibus suis. Mercennarius & qui non est pastor. cuius non
sunt oues proprie uidet lupum uenientem. & dimittit
oues & fugit. & lupus rapit & dispergit oues.
Mercennarius autem fugit. quia mercennarius est.
et non pertinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor bonus.
& cognosco meas & cognoscunt me mee.
Sicut nouit me pater & ego agnosco patrem.
Et animam meam pono pro ouibus meis.
Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili. & illas
oportet me adducere. & uocem meam audient.
Et fiet unum ouile & unus pastor. Propterea
me pater diligit. quia ego pono animam meam &
iterum sumo eam. Nemo tollit eam a me. sed ego po
no eam a me ipso. Potestatem habeo ponendi
eam. & potestatem habeo sumendi eam. Hoc manda
tum accepi a patre meo. Dissensio iterum facta
est inter iudeos. propter sermones hos. Dicebant
autem multi ex ipsis. Daemonium habet & insanit.
quid eum auditis. Alii dicebant. hec uerba non sunt.

doemoniū habentis. Nūqd doemoniū potē
cecorū oculos aperire.

Facta sāt encenia in hierosolimis. & hiems erat.
Et ambulabat ihc in templo in porticu salemonis.
Circūdederūt ergo eū iudei & dicebāt. Quo usq:
animā nrām tollis. Si tues xpc. die nob palam.
Respondit eis ihc. Loquor uob & nō credtis.
Opera que ego facio in nomine patris mei. hec
testimoniū phibent de me. Sed nō uos credtis
quia nō estis de ouib meis. Oues mee uocē meā
audiunt. & ego agnosco eas. & sequūt me. Et
ego uitā aternā do eis. & nō pibunt in etnū. Et nō
rapiet eas quisquā de manu mea. Pat ms qd
dedit mihi maius omib est. Et nemo potē rape
re de manu patris mei. Ego & pat unū sumus.
Sustulerūt lapides iudei ut lapidarent eū. Re
spondit eis ihc. Multa opera bona ostendi
uob ex pat meo. ppt qd eorū opus me lapi
datis. Responderūt ei iudei. De bono opere
nō lapidam te s; de blasphemia. Et quia tuho

mo cui sis facis te ipsu dm. Respondit eis ihe. Non
ne scriptu e in lege ura quia ego dixi dii estis?
Si illos dixit deos ad quos sermo di factus e. Et non potest
solui scriptura que pr̃ sanctificauit & misit in mun
du. uos dicitis q̃a blasphemas. q̃a filius di su. Si
non facio opera patris mei. nolite credere m̃. Si au
facio & si mihi non uultis credere operib̃ credite.
Ut cognoscatis & credatis quia in me e pater
& ego in patre.

Querebant ergo eu adp̃hendere. & exiit de man
b̃ eorũ. Et abiit iterũ trans iordanẽ in eũ locũ
ubi erat iohannes baptizans primũ & mansit illic.
Et multi uenerũ ad eũ & dicebant. Quia iohannes
quidẽ signũ fecit nullũ. Omia au quecũq; dixit
iohannes de hoc uera erant. & multi crediderũ in eũ.
Erat au q̃da languens lazarus a bethania de cas
tello marie & marthe sororis ei. Maria au
erat que unxit dnm unguento. & extersit
pedes ei capillis suis. cui fr̃ lazarus infirmabat.
Miserũ ergo sorores ei ad eũ dicentes. Dne ecce

quē amas infirmat̄. Audiens aū ihc dix̄ eis. Infir
mitas hęc n̄ ē ad mortē. s; ꝓ gl̄a dī ut glorificet̄ filiꝰ
dī ꝑ eū. Diligebat aū ihc marthā & sororē eiꝰ mariā
& latarū. Ut ergo audiuit quia infirmabat̄ tc̄ qui
dē mansit in eodē loco duob̄ dieb̄. Deinde post
hęc dic̄ discipulis suis. Eamus in iudeā iterū. Di
cunt ei discipuli. Rabbi. nc̄ querebant te iudei
lapidare & iterū uadis illuc? Respondit ihc. Non
ne xii. horę s̄ diei? Si quis ambulauerit in die. n̄
offendit. quia lucē huiꝰ mundi uidet. Si aū ambu
lauerit nocte offendit. quia lux nonē in eo. Hęc
ait & post hoc dic̄ eis. Lazarus amicus nr̄ dormit.
s; uado ut a sōno exsuscitē eū. Dixer̄ ergo disci
puli eiꝰ. Dn̄e. si dormit saluus erit. Dixerat aū
ihc de morte eiꝰ. Illi aū putauer̄. quia de dormitio
ne sōni diceret. Tc̄ ergo dix̄ eis ihc manifeste.
Latarus mortuus ē. Et gaudeo ꝓpt̄ uos. ut creda
tis quō n̄ erā ibi. s; eamus ad eū. Dix̄ ergo thomas
qui dicit̄ didimꝰ ad c̄ discipulos. Eamus & nos ut
moriam̄ cū eo. Uenit itaq; ihc. & inuenit eū qua

tuor dies iā in monumēto habentē. Erat aū betha
nia iuxta hierosolymā quasi stadius quindecī. Mul
ti aū ex iudeis uenerant ad martha & mariā ut cō
solarentur eas de frē suo. Martha ergo ut audiuit
quia ihc uenit occurrit illi. Maria ergo domi
sedebat. Dixit aū martha ad ihm. Dne si fuisses
hic frēs meus nō fuisset mortuus. Sed & nūc scio quia
quecūq; petieris a deo dabit tibi ds. Dicit illi ihc.
Resurget frēs tuus. Dicit ei martha. Scio quia
resurget in resurrectione in nouissimo die. Di
cit ei ihc. Ego sū resurrectio & uita. qui credit
in me etiā si mortuus fuerit uiuet. Et omis qui
uiuit & credit in me nō morietur in ētnū. Credis
hoc. Ait illi. Utiq; dne. Ego credidi quia tues
xpc filius dei qui in hunc uenisti. Et cū hec dixisset.
abiit & uocauit mariā sororē suā silentio dicens.
Magister adest & uocat te. Illa ut audiuit. surgit
cito & uenit ad eū. Nondū enī uenerat ihc in ca
tellū. sed erat adhuc in illo loco. ubi occurrerat ei
martha. Iudei igitur qui erant in domo cū ea. et

XXV.

solabant eā. cū uidissent mariā quia cito surrexit &
exiit. secuti s̄ eā dicentes. Quia uadit ad monumētum.
ut ploret ibi. Maria ergo cū uenisset ubi erat ihs.
uidens eū cecidit ad pedes ei⁹ & dixit ei. Dn̄e. si fuisses hic.
n̄ esset mortuus fr̄ m̄s. Jhs ergo ut uidit eā plorantem.
& iudeos qui uenerant cū ea plorantes. fremuit spū. &
turbauit se ipsū & dixit. Ubi posuistis eū. Dicunt ei.
Dn̄e. ueni & uide. Et lacrimatus ē ihs. Dixer̄ ergo
iudei. Ecce quomodo amabat eū. Quidā aūt dixer̄
ex ipsis. Non poterat hic qui aperuit oculos cęci face
re. ut & hic n̄ moreretur. Jhs ergo rursū fremens
in semet ipso. uenit ad monumentū. Erat aūt spelun
ca. & lapis sup̄ positus erat ei. Ait ihs. Tollite lapidē.
Dicit ei martha soror ei⁹ qui mortuus fuerat. Dn̄e.
iā fetet. quadriduanus enim ē. Dicit ei ihs. Nonne
dixi tibi. quō si credideris uidebis gl̄am dī. Tulerunt
ergo lapidē. Jhs aūt eleuatis sursū oculis. dixit. Pater.
grās ago tibi. quō audisti me. Ego aūt sciebā. quia
semp̄ me audis. Sed ꝓpt̄ pplm qui circūstat dixi. ut
credant quia tu me misisti. Haec cū dixisset. uoce

magna clamauit. Lazare uenī foras. Et statim ꝓdit
qui fuerat mortuus. ligatis pedes & manus institis. &
facies illius sudario erat ligata. Dicit eis ihs. Solite eū.
& sinite abire. Multi ergo ex iudeis qui uenerant ad
mariā & uiderant quę fecit. crediderunt in eū.
Quidā aūt ex ipsis abierūt ad phariseos. & dixerūt eis quę
fecit ihs. Collegerunt ergo pontifices & pharisei cōcilīū.
& dicebant. Quid facimus quia hic homo multa signa
facit. Si dimittimus eū sic. omes credent in eū. Et uenient
romani. & tollent nrm & locū & gentē. Unus aūt
ex ipsis caiphas. cū eēt pontifex anni illius. dixit eis. Uos
nescitis quicquā nec cogitatis. quia expedit nobis. ut unus
moriat homo ꝓ pplo. & ñ tota gens pereat. Hoc autem
a semet ipso ñ dixit. sed cū eēt pontifex anni illius ꝓphe
tauit. quia ihs moriturus erat ꝓ gente. & ñ tantū pro
gente. sed ut filios dei qui erant dispsi cōgregaret in unū.
Ab illo ergo die. cogitauerūt ut interficerent eū. Jhs ergo
iā non in palā ambulabat apud iudeos. sed abiit in
regionē iuxta desertū. in ciuitatē quę dicit effrem.
Et ibi morabatur. cū discipulis suis.

PROXIMUM AUTEM

erat pascha iudeorum.

Et ascenderunt multi hierosolimam de regione ante pas
cha. ut sanificarent se ipsos. Querebant ergo iesum. &
conloquebantur ad invicem in templo stantes. Quid putatis
quia non venit ad diem festum. Dederunt autem pontifices
& pharisei mandatum. ut si quis cognoverit ubi sit. in
dicet ut adprehendant eum.

Ante sex dies paschae. venit bethaniam. ubi erat laza
rus mortuus. quem suscitavit ihs.

Fecerunt autem cenam ibi. & martha ministrabat.
Lazarus vero. unus erat ex discumbentibus cum eo. Ma
ria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi.
& unxit pedes ihu. & extersit capillis suis pedes eius.
& domus impleta est ex odore unguenti. Dicit ergo
unus ex discipulis eius iudas scariothis. qui erat eum tra
diturus. Quare hoc unguentum non venit trecentis
denariis. & datum egenis. Dixit autem hoc. non quia de
egenis pertinebat ad eum. sed quia fur erat & loculos
habens. ea quae mittebantur exportabat. Dixit ergo

ihs. Sine illã. ut in die sepulturę meę seruet illud. Pau
peres enim semp habetis uobiscũ. me aũt ñ semp habetis.
ognouit ergo turba multa ex iudeis quia illic ē. & ue
nerunt ñ ppt ihm tantũ sed ut lazarũ uiderent quẽ
suscitauit a mortuis. Cogitauerũt aũt principes sacerdotũ
ut & lazarũ interficerent. quia multi ppt illũ abi
bant ex iudeis. & credebant in ihm.

In crastinũ aũt turba multa quę uenerat ad diẽ festũ.
cũ audissent quia uenit ihs hierosolimã. acceperũt ramos
palmarũ. & processerũ obuiã ei. & clamabant. Osanna.
benedictus qui uenit in nomine dni. rex israel.

Et inuenit ihs asellũ. & sedit sup eũ sicut scriptum est.
Noli timere filia syon. ecce rex tuus uenit sedens sup
pullũ asinę.

Hec ñ cognouerũ discipuli eius primũ. sed quando clarifi
catus ē ihs. Tunc recordati sunt quia hęc erant scrip
ta de eo. & hęc fecerũt ei. Testimoniũ ergo phibebat
turba quę erat cũ eo. quando lazarũ uocauit de mo
numento. & suscitauit eũ a mortuis. Propter ea & obuiã
uenit ei turba. quia audierũ eũ fecisse hoc signum.

Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil
proficimus. ecce mundus totus post eum abiit. Erant autem
gentiles quidam ex his qui ascenderant. ut adorarent
in die festo. Hi ergo accesserunt ad philippum qui erat
a bethsaida galileae. & rogabant eum dicentes. Domine. uo
lumus iesum videre. Venit philippus. & dicit andreae.
Andreas rursum & philippus. dixerunt iesu.

Iesus autem respondit eis dicens. Venit hora ut clarificetur
filius hominis.

Amen amen dico uobis. nisi granum frumenti cadens in
terram mortuum fuerit. ipsum solum manet. Si autem mor
tuum fuerit. multum fructum affert.

Qui amat animam suam perdet eam. Et qui odit animam suam
in hoc mundo. in uitam aeternam custodit eam.

Si quis mihi ministrat. me sequatur. Et ubi sum ego. illic &
minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit. honorifica
bit eum pater meus. Nunc anima mea turbata est. & quid
dicam. Pater: saluifica me ex hora hac.

Sed propterea ueni in horam hanc. Pater. clarifica nomen tuum.

Venit ergo uox de celo. Et clarificauit. & iterum cla

rificabo. Turba ergo que stabat & audierat. dicebat
tonitruũ factũ ẽ. Alii dicebant. angelus ei locutus
est. Respondit ihs & dixit. Non ppter me uox hec uenit.
sed ppter uos. Nunc iudicium est mundi. nunc princeps huius
mundi eicietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra.
omia trahã ad me ipsũ. Hoc autem dicebat. significans qua
morte erat moriturus. Respondit ei turba. Nos audiui
mus ex lege: quia xps manet in eternũ. Et quomodo tu
dicis oportet exaltari filiũ hominis. quis est iste filius ho
minis. Dixit ergo eis ihs. Adhuc modicũ lumen in uo
bis est. ambulate dũ lucem habetis. ut ne tenebre uos cõpre
hendant. Et qui ambulat in tenebris. nescit quo uadit.
Dũ lucem habetis credite in lucem. ut filii lucis sitis. Hec
locutus est ihs & abiit. & abscondit se ab eis. Cũ autem
tanta signa fecisset coram eis. non credebant in eũ. ut ser
mo ysaie ppheteꝰ impleret quem dixit. Domine. quis credi
dit auditui nro. Et brachium dni cui reuelatũ est.

Propterea non poterant credere. quia iterũ dixit ysaias.
Excecauit oculos eorũ. & induratit eorũ cor: ut non uide
ant oculis. & intellegant corde. & conuertant & sanem.

eos. Hæc dixit esaias. quando uidit glam eius. & locutus
est de eo. Uerumtamen & ex principibus multi crediderunt
in eum. Sed propter pharisæos non confitebantur. ut de synago
ga non eicerentur. Dilexerunt enim glam hominum magis quam
glam dei. Iesus autem clamauit & dixit. Qui credit in
me. non credit in me: sed in eum qui misit me.

Ego lux in mundum uenio. ut omnis qui credit in me: in te
nebris non maneat. Et siquis audierit uerba mea. & non
custodierit ea. ego non iudico eum. Non enim uenio ut iu
dicem mundum. sed ut saluificem mundum. Qui spernit me.
non accipit uerba mea. habet qui iudicet eum. Sermo quem
locutus sum. ille iudicabit eum in nouissimo die. Quia
ego ex me ipso non sum locutus. sed qui misit me pater:
Ipse mihi mandatum dedit. quid dicam. & quid loquar: Et
scio quia mandatum eius uita æterna est. Quæ ergo
ego loquor: sicut dixit mihi pater: sic loquor:

ANTE ERGO DIEM

festum paschæ. sciens iesus quia uenit eius hora ut transeat
ex hoc mundo ad patrem. Cum dilexisset suos qui erant
in mundo. in finem dilexit eos.

Et cęna facta cũ diabolus iam misisset in cor ut trade
ret eũ iudas. simonis scariothis.

Sciens quia omia dedit ei pat̃ in manus. & quia ad ō ex
iit & ad d̃m iadit.

Surgit a cęna. & ponit uestimenta sua. Et cũ accepis
set linteũ. pcinxit se. Deinde mittit aquã in pelum.
& cępit lauare pedes discipulorũ. & extergere linteo
quo erat pcinctus. Uenit ergo ad sy monẽ petrũ. &
dicit ei petrus. Dñe. tu mihi lauas pedes. Respon
dit ihs. & dicit ei. Quod ego facio tu nescis modo.
scies aũt postea. Dicit ei petrus. Non lauabis mihi
pedes in ęternũ. Respondit ei ihs. Si ñ lauero te. ñ
habebis partẽ mecũ. Dicit ei sy mon petrus. Dñe. ñ
tantũ pedes meos. sed & manus & caput. Dicit ei ihs.
Qui lotus ẽ ñ indiget nisi ut pedes lauet. sed est
mundus totus. Et uos mundi estis. sed ñ omes. Scie
bat enim quisnã ẽt qui traderet eũ. ꝓpẽea dixit
ñ estis mundi omes. Postquã ergo lauit pedes eorũ.
& accepit uestimta sua. Cum recubuisset. iterũ dixit
eis. Scitis quid fecerim uobis.

375

Uos uocatis me magister & dñe. & benedicitis. sū & enī.
Si ergo ego lauī pedes urōs dñs & magister: & uos debe
tis alter alterius lauare pedes. Exemplū enim dedi
uobis. ut quēadmodū ego feci uobis. ita & uos faciatis.
Amen amen dico uobis. non est seruus maior domino
suo. neq; apostolus maior eo qui misit illū. Si hęc scitis.
beati eritis. si feceritis ea.
Non de omnibus uobis dico. ego scio quos elegerim.
Sed ut adimpleat scriptū. qui manducat mecū panē.
leuauit contra me calcaneū suū. Amodo dico uobis pri
usquā fiat. ut credatis cū factū fuerit quia ego sum.
Amen amen dico uobis. qui accipit siquē misero me
accipit. Qui aut me accipit. accipit eū qui me misit.
Cum hęc dixisset ihs. turbatus ē spū. & prestatus ē & dixit.
Amen amen dico uobis. quia unus ex uobis tradet me.
Aspiciebant ergo adinuicē discipuli. hęsitantes de quo
diceret. Erat ergo recumbens unus ex discipulis eī
in sinu ihu. quē diligebat ihs. Innuit ergo huic simon
petrus. & dicit ei. Quis est de quo dicit. Iraq; cū re
cubuisset ille sup pectus ihu. dicit ei. Dñe. quis est.

Respondit ihs. Ille est. cui ego intinctū panē porrexero.
Et cū intinxisset panē. dedit iude symoni scariothi.
Et post buccellā. tunc introiuit in illū satanas.
Et dicit ei ihs. Quod facis fac citius. Hoc autē nemo sci
uit discumbentiū. ad quid dixerit ei. Iudā enim
putabant. quia loculos habebat iudas. qd dixisset
ei ihs. Eme ea quę opus sunt nobis ad diē festū. aut
egenis ut aliquid daret. Cū ergo accepisset ille buc
cellā. exiuit continuo. Erat autē nox. Cū ergo exisset.
dicit ihs. Nunc clarificatus ē filius hominis. & ds
clarificatus ē in eo. Si ds clarificatus est in eo. & ds
clarificabit eū in semet ipso. Et continuo clarifica
bit eū. Filioli. adhuc modicū uobiscū sū. Quęrtis
me. & sicut dixi iudeis. quo ego uado. uos nō potestis
uenire. Et uobis dico modo. Mandatū nouū do
uobis. ut diligatis inuicē. sicut dilexi uos. ut & uos di
ligatis inuicē. In hoc cognoscent omēs quia mei disci
puli estis. si dilectionē habueritis ad inuicem.
Dicit ei symon petrus. Onē quo uadis. Respondit
ihs. Quo ego uado. nō potes me modo sequi. Sequēris

aut postea. Dicit ei petrus. Quare ñ possũ te sequi
modo. Animã meã pro pona. Respondit ihs. Am
mã tuã pme ponis. Amen amen dico tibi. ñ canta
bit gallus donec ter me neges. Et ait discipulissus.
Non turbetur cor uriũ. credatis in dñm. & in me cre
dite. In domo patris mei mansiones multe sũt. Si quo
minus dixissem uobis. quia uado parare uobis locum.
Et si abiero & preparauero uobis locũ iterũ ueniam
& accipiã uos ad me ipsũ. ut ubi sũ ego. & uos sitis.
Et quo ego uado scitis. & uiã scitis. Dicit ei thomas.
Dñe. nescimus quo uadis. & quomodo possumus uiam
scire. Dicit ei ihs. Ego sũ uia. & ueritas & uita.
Nemo uenit ad patrẽ: nisi pme. Si cognouisseitis
me. & patrẽ meũ utq: cognouisseitis. Et amodo
cognoscetis eũ. & uidistis eũ. Dicit ei philippus. Dñe:
ostende nobis patrẽ: & sufficit nobis. Dicit ei ihs.
Tanto tempore uobiscũ sũ & ñ cognouistis me.
Philippe: qui uidet me. uidet & patrẽ. Quomodo
tu dicis ostende nobis patrẽ. Non credis quia ego
in patre & pater in me est. Uerba que ego loquor

uobis. a me ipso non loquor: Pater aut in me manens
ipse facit opera. Non credimus quia ego in patre &
pater in me est. Alioquin, ppt opera ipsa credite.
Amen amen dico uobis. qui credit in me opera que
ego facio & ipse faciet. & maiora horu faciet. quia
ego ad patrem uado.

Et qd cumq; petieritis patre in nomine meo. hoc faciam.
ut glorificet pat in filio. si qd petieritis in nomine
meo. hoc faciam.

Si diligitis me. mandata mea seruate. Et ego rogabo
patre. & aliu paraclitu dabit uobis. ut maneat uo
biscu in eternu. spm ueritatis. Que mundus n potest
accipere. quia n uidet eu nec scit eu. Uos aut cognos
cetis eu. quia apud uos manebit. & in uobis erit.
Non relinquam uos orfanos. uenio ad uos. Adhuc mo
dicu. & mundus me ia non uidet. Uos aut uidetis
me. quia ego uiuo & uos uiuetis. In illo die uos cognos
cetis. quia ego su in patre meo. & uos in me. & ego
in uobis. Qui habet mandata mea & seruat ea. ille
est qui diligit me.

Qui autem diligit me: diligetur a patre meo. Et ego
diligam eum. & manifestabo ei me ipsum.
Dicit ei iudas non ille scariothis. Domine. quid factum est.
quia nobis manifestaturus es te ipsum. & non mundo.
Respondit ihs. & dixit ei. Si quis diligit me: sermo
nem meum seruabit. Et pater mis diliget eum. & ad eum
ueniemus. & mansionem apud eum faciem⁹. Qui non diligit
me: sermones meos non seruat.
Et sermonem quem audistis non est mis. sed ei⁹ qui misit me
patris. Haec locutus sum uobis. apud uos manens.
Paracletus autem sps scs quem mittet pater in nomine meo.
ille uos docebit oma. & suggeret uobis oma quecumq;
dixero uobis. Pacem relinquo uobis. pacem meam do uobis.
Non quomodo mundus dat. ego do uobis. Non turbet cor urm. neq; formidet. Audistis quia ego
dixi uobis. Uado. & ueniio ad uos. Si diligeretis me: gau
deretis utq; quia uado ad patrem. quia pater maior
me est. Et nunc dixi uobis priusquam fiat. ut cum factum
fuerit credatis. Jam non multa loquar uobiscum. uenit
enim princeps mundi huius. & in me non habet quicquam.

Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrē. & sicut
mandatū dedit mihi pater. sic facio.

EGO SŪ UITIS UERA

& pater mūs agricola ē. Omnē palmitē in me nō feren
tem fructū. tollet eū. Et omnē qui fert fructū pur
gabit eū. ut fructū plus afferat. Jam uos mundi estis.
ppt̄ sermonē quē locutus sū uobis. Manete in me.
& ego in uobis. Sicut palmes nō potest ferre fructum
a semet ipso nisi manserit in uite. sic nec uos nisi in
me manseritis. Ego sū uitis. uos palmites. Qui mane
in me & ego in eo hic fert fructū multū. quia sine
me nihil potestis facere. Si quis in me nō manserit.
mittetur foras sicut palmes & arescet. & colligent
eū & in ignē mittent & ardet.

Si manseritis in me & uerba mea in uobis manserint.
quodcumq; uolueritis petetis. & fiet uobis.

In hoc clarificatus ē pater mūs. ut fructū plurimū
afferatis. & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit
me patr̄. & ego dilexi uos. Manete in dilectione
mea. Si p̄cepta mea seruaueritis. manebitis in di

lectione mea. Sicut & ego patris mei p̃cepta seruauī.
& maneo in eī dilectione. Haec locutus sū uobis. ut
gaudiū meū in uobis sit. Et gaudiū urm̃ impleatur:
Hoc est p̃ceptū meū ut diligatis invicē. sicē dilexi uos.
Maiorē hac dilectionē nemo habet. ut animā suā po
nat quis, pro amicis suis.
Vos amici mei estis. si feceritis quę ego p̃cipio uobis.
Jam n̄ dico uos seruos. quia seruus nescit quid faciat
dominus eius. Uos autē dixi amicos. quia omnia quęcūq;
audiui a patre meo nota feci uobis. Non uos me ele
gistis. sed ego elegi uos. Et posui uos ut eatis & fructū
afferatis. & fructus ur̄ maneat.
Et quodcūq; petieritis patrē in nomine meo. det uobis.
Haec mando uobis. ut diligatis invicē. Si mundus uos
odit. scitote quia me priorē uobis odio habuit. Si de
mundo fuissetis. mundus qd suū erat diligeret. Quia
uero de mundo n̄ estis. sed ego elegi uos de mundo.
propterea odit uos mundus.
Mementote sermonis mei quē ego dixi uobis. n̄ est
seruus maior domino suo.

Si me persecuti sunt. et uos persequentur. Si sermonem meum
seruauerunt. et uestrum seruabunt.
Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum.
Quia nesciunt eum qui misit me.
Si non uenissem et locutus fuissem eis. peccatum non haberent.
Nunc autem. excusationem non habent de peccato suo.
Qui me odit. et patrem meum odit.
Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit. peccatum
non haberent. Nunc autem. et uiderunt et oderunt et me et
patrem meum. Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum
scriptus est. quia odio. me habuerunt gratis.
Cum autem uenerit paraclitus quem ego mittam uobis a pa
tre spm uitatis qui a patre procedit. ille testimonium
phibebit de me. Et uos testimonium phibebitis. quia
ab initio mecum estis. Hec locutus sum uobis ut non scanda
lizemini. absq; synagogis facient uos.
Sed uenit hora. ut omnis qui interficit uos. arbitretur
obsequium se prestare deo. Et hec facient uobis. quia
non nouerunt patrem neq; me. Sed hec locutus sum uobis.
ut cum uenerit hora eorum reminiscamini. quia ego
dixi uobis.

XXVI.

Hæc autem uobis ab initio ñ dixi. quia uobiscum eram. Et nunc
uado ad eum qui me misit. & nemo ex uobis interrogat me
quo uadis. Sed quia hęc locutus sum uobis. tristitia im
pleuit cor uram. Sed ego ueritatem dico uobis. expedit
uobis ut ego uadam. Si enim ñ abiero. paracletus ñ ueniet
ad uos. Si autem abiero. mittam eum ad uos. Et cum uenerit.
ille arguet mundum de peccato. & de iustitia. & de iu
dicio. De peccato quidem. quia ñ crediderunt in me. De
iustitia uero. quia ad patrem uado. & iam ñ uidebitis
me. De iudicio autem. quia princeps mundi huius iudicatus
est. Adhuc multa habeo uobis dicere. sed ñ potestis
portare modo. Cum autem uenerit ille spus ueritatis. do
cebit uos omnem ueritatem. Non enim loquetur a semetipso.
sed quecumq; audiet loquetur. & que ueniura sunt adnunti
abit uob. Ille me clarificabit. qa de meo accipiet. & adnun
tabit uobis. Omnia quecumq; habet pater. mea sunt.
Propter hoc dixi. quia de meo accipiet. & adnuntiabit uobis.
Modicum et iam ñ uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis
me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad in
uicem. Quid est qd dicit nobis modicum & ñ uidebitis me. &
iterum modicum & uidebitis me. & quia

uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc qd dicit
modicū. Nescimus quid loquit. Cognouit aūt ihs quia
uolebant eū interrogare. & dixit eis. De hoc quæritis
inter uos. quia dixi modicū & ñ uidebitis me. & iterū
modicū & uidebitis me. Amen amen dico uobis. quia
plorabitis & flebitis uos. mundus aūt gaudebit. Uos aūt
contristabimini. sed tristitia ura uertetur in gaudiū.
Mulier cū parit tristitiā habet. quia uenit hora eī.
Cum aūt peperit puerū. iā ñ meminit pssure ppter
gaudiū. quia natus ē homo in mundū. Et uos igit. nunc
quidem tristitiā habetis. Iterū aūt uidebo uos. & gau
debit cor urm. Et gaudiū urm. nemo tollet a uobis.
Et in illo die. me ñ interrogabitis quicquam.
Amen amen dico uobis. siquid peteritis patrē in nomine
meo. dabit uobis. Usq; modo. ñ petistis quicquā in no
mine meo. Petite & accipietis. ut gaudiū urm sit ple
num. Hæc in pueribus locutus sū uobis. uenit hora
cū iā ñ in pueribus loquar uobis. sed palā de patre ad
nuntiabo uobis. Illo die. in nomine meo peretis. Et ñ
dico uobis. quia ego rogabo patrē de uobis. Ipse enim

pater amat uos. quia uos me amastis & credidistis quia
ego a dō exiui. Exiui a patre. & ueni in mundū. Iterū
relinquo mundū. & uado ad patrē. Dicunt ei discipu
li eius. Ecce nunc palam loqueris. & puerbiū nullū di
cis. Nunc scimus quia scis omia. & n̄ opus ē tibi ut quis
te interroget. In hoc credimus. quia a dō existi.
Respondit ihs. Modo creditis. ecce uenit hora & iam
uenit ut dispgamini unusquisq; in ppria. & me solum
relinquatis. Et n̄ sum solus. quia p.tr̄ meū est.
Hacc locutus sū uobis. ut in me pacem habeatis. In mun
do pssura habetis. sed confidite ego uici mundum.
HEC LOCUTUS EST
ihs. & subleuatis oculis in cēlū dixit. Pater. uenit hora.
clarifica filiū tuū. ut filius tuus clarificet te. Sicut
dedisti ei potestatē omis carnis. ut ome qd dedisti ei
det eis uitā ēternā. Hacc est aūt uita ēterna. ut cog
noscant te solū uerū dm. & quē misisti ihm xpm.
Ego te clarificaui sup terrā. opus consummaui qd
dedisti mihi ut faciā. Et nunc clarifica me tu pater
apud temet ipsū. claritate quā habui priusquam

mundus eet apud te. Manifestaui nomen tuũ ho
minibus. quos dedisti mihi de mundo. Tui erant.
& mihi eos dedisti. & sermonẽ tuũ seruauerũt. Nunc
cognouerũt quia omnia quę dedisti mihi abste sunt.
quia uerba quę dedisti mihi dedi eis. Et ipsi acce
perunt. & cognouerũt uere quia ate exiui. & credi
derũt quia tu me misisti. Ego, p eis rogo. ñ p mundo
rogo. sed p his quos dedisti mihi quia tui sunt. Et
mea omnia tua sunt. & tua mea sunt. & clarificatus
sũ in eis. Et iã non sũ in mundo. & hi in mundo sũt.
& ego ate uenio.

Pater sce: serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi.
ut sint unũ sicut & nos unũ sumus. Cum eẽm eis
ego seruabã eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi cus
todiui. & nemo ex his perit. nisi filius pditionis. ut
scriptura impleatur: Nunc autẽ ate uenio. & hec
loquor in mundo. ut habeant gaudiũ meũ impletũ
in semetipsis. Et ego dedi eis sermonẽ tuũ. & mun
dus odio eos habuit. quia ñ sunt de mundo. sicut &
ego ñ sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de

mundo. sed ut serues eos ex malo. De mundo ñ sunt.
sicut & ego ñ sum de mundo. Sãtifica eos in ueritate.
sermo tuus ueritas ẽ. Sicut tu me misisti in mundum.
& ego misi eos in mundũ. Et ꝓ eis ego sãtifico me ipsũ.
ut sint & ipsi sãtificati in ueritate. Non ꝓ his aũt tantũ
rogo. sed & ꝓ eis qui credituri ſ ꝑ uerbũ eorũ in me.
ut omnes unũ sint sicut tu pat̃ in me & ego in te: ut &
ipsi in nob unũ sint. ut mundus credat quia tu me mi
sisti. Et ego claritatẽ quã dedisti mihi dedi eis. ut
sint unũ sicut & nos unũ sumus. Ego in eis & tu in me.
ut sint consũmati in unũ. & cognoscat mundus quia
tu me misisti. & dilexisti eos sicut & me dilexisti.
Pater. quos dedisti mihi. uolo ut ubi ego sũ & illi
sint mecũ. ut uideant claritatẽ meã quã dedisti
mihi quia dilexisti me ante cõstitutionẽ mundi.
Pater iuste: mundus te ñ cognouit. ego aũt te
cognoui. Et hi cognouerũ quia tu me misisti.
Et notũ feci eis nom̃ tuũ & notũ faciã. ut dilectio
qua dilexisti me in ipsis sit. & ego in ipsis.
Hæc cũ dixisset iũs. egressus ẽ cũ discipulis suis

trans torrentē cedron. ubi erat hortus. In quē intro
uit ipse & discipuli ei⁹.

Sciebat aūt & iudas qui tradebat eū locū. quia frequen
ter ihs conuenerat illuc cū discipulis suis.

Iudas ergo cū accepisset cohortē. & a pontificib; & phari
seis ministros. uenit illuc cū laternis & facibis. & armis.

Ihs itaq; sciens oīa que uentura erant sup eū. pcessit &
dicit eis. Quē queritis. Responderūt ei. Ihm nazarenum.
Dicit eis ihs. Ego sū. Stabat aūt & iudas qui tradebat eū
cū ipsis. Ut ergo dixit eis ego sū. abierūt retrorsū. & ceci
derūt in terrā. Iterū ergo eos interrogauit. Quē queri
tis. Illi aūt dixerūt. Ihm nazarenū. Respondit ihs.
Dixi uobis. quia ego sū. Si ergo me queritis. sinite
hos abire. Ut impleret sermo quē dixit. quia quos de
disti mihi. n̄ pdidi ex eis quēquā.

Symon ergo petrus habens gladiū eduxit eū. & pcussit
pontificis seruū. & abscidit ei⁹ auriculā dextrā. Erat
autem nomen seruo malchus.

Dixit ergo ihs petro. Mitte gladiū in uaginā. Calicē
quē dedit mihi patr̄. non bibam illum.

Cohors ergo & tribunus & ministri iudeorũ. comprehenderunt ihm & ligauerunt eum.

Et adduxerũt eũ ad annam primũ. Erat enim socer caiphe. qui erat pontifex anni illius. Erat aũt caiphas qui cõsiliũ dederat iudeis. quia expedit unũ hominem mori pro populo.

Sequebat aũt ihm simon petrus. & alius discipulus. Discipulus aũt ille erat notus pontifici. & introiuit cũ ihu in atriũ pontificis. Petrus aũt stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. & dixit ostiariae. & introduxit petrum.

Dicit ergo petro ancilla ostiaria. Numqd & tu ex discipulis es hominis istius. Dicit ille. Non sum.

Stabant aũt serui & ministri ad prunas. quia frigus erat & calefaciebant se. Erat aũt cũ eis & petrus stans. & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit ihm de discipulis suis & de doctrina eius. Respondit ihs. Ego palã locutus sũ mundo. ego semp docui in sinagoga. & in templo. quo omnes iudei cõueniunt. & in occulto locutus sũ nihil. Quid me interrogas. Interroga eos

qui audierunt. qd locutus sũ ipsis. Ecce hi sciunt.
que dixerim ego. Haec aũt cũ dixisset. unus ad
sistens ministrorũ dedit alapã ihu dicens. Sic respon
des pontifici. Respondit ei ihs. Si male locutus sũ.
testimoniũ ꝑhibe de malo. Si aũt bene. qd me cedis.
Et misit annas ligatũ ad caiphan pontificem.
Erat aũt symon petrus stans. & calefaciens se. Dixerũ
ergo ei. Numqd & tu ex discipulis eius es. Negauit
ille & dixẽ. Non sũ. Dicit unus ex seruis pontificis cog
natus eis. cuius abscidit petrus auriculã. Nonne ego
te uidi in horto cũ illo. Iterũ ergo negauit petrus
& statim gallus cantauit.

ADDUCVNT AUT IHM

ad caiphan in ꝓtoriũ. Erat autem mane.
Et ipsi ñ introierũ in ꝓtoriũ. ut ñ contaminarentur. sed
manducarent pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos fo
ras & dixẽ. Quã accusationẽ adfertis aduersus homi
nem hunc. Responderũ & dixerũ ei. Si ñ cẽt hic male
factor. ñ tibi tradidissemꝰ eũ. Dixẽ ergo eis pilatus.
Accipite eũ uos. & scdm legẽ urãm iudicate eum.

190 3.0.59

Dixerũt ergo ei iudei. Nobis ñ licet interficere quẽquã.
Ut sermo ihũ impleretur quẽ dixit significans qua mor-
te erat moriturus.

Introiuit ergo iterũ in prætoriũ pilatus. & uocauit ihm
& dixit ei. Tu es rex iudeorũ. Et respondit ihs. Ate
met ipso hoc dicis. an alii tibi dixerũt de me. Respon
dit pilatus. Numqd ego sũ iudeus. Gens tua & pontifi
ces tui tradiderũt te mihi. qd fecisti. Respondit ihs.
Regnũ meũ. ñ est de hoc mundo. Si ex hoc mundo
erat regnũ meũ. ministri mei utq; decertarent. ut
ñ traderer iudeis. Nunc autẽ regnũ meũ. ñ est hinc.
Dixit itaq; ei pilatus. Ergo rex estu. Respondit ihs.
Tu dicis. quia rex sum ego.

Ego in hoc natus sũ & ad hoc ueni in mundũ. ut testi
moniũ phibeã ueritati. Omis qui est ex ueritate.
audit meã uocẽ. Dicit ei pilatus. Quid ẽ ueritas.
Et cũ hoc dixisset. iterũ exiuit ad iudeos.

Et dicit eis. Ego nullã inuenio in eo causam.

Est autẽ consuetudo uobis. ut unũ dimittã uobis in pas
cha. Uultis ergo dimittã uobis regẽ iudeorum.

Clamauerũt rursũ omẽs dicentes. Non hunc sed barabban.
Erat autẽ barabbas latro.

Tunc ergo adp̃hendit pilatus ihũm. & flagellauit. Et
milites plectentes coronã de spinis. inposuerũt capiti eius.
Et uestẻ purpurea circũdederũt eũ. Et uenibant ad
eũ. & dicebant. Aue rex iudeorũ. Et dabant ei alapas.

Exiit iterũ pilatus foras. & dicit eis. Ecce adduco uobis
eũ foras. ut cognoscatis quia in eo nullã causã inuenio.

Exiit ergo ihs portans spineã coronã. & purpureum
uestimentũ. & dicit eis. Ecce homo.

Cum ergo uidissent eũ pontifices & ministri clamabant
dicentes. Crucifige. crucifige eũ. Dicit eis pilatus.
Accipite eũ uos & crucifigite.

Ego enim non inuenio in eo causam.

Responderũt ei iudei. Nos legẽ habemus. & secũdũ legẽ de
bet mori. quia filiũ di se fecit.

Cum ergo audisset pilatus hunc sermonẽ. magis timuit.
Et ingressus ẽ p̃toriũ iterũ. & dicit ad ihũm. Unde
es tu. Ihs autẽ responsũ ñ dedit ei.

Dicit ergo ei pilatus. Mihi ñ loqueris. nescis quia po

testatē habeo crucifigere te: & potestatē habeo di
mittere te. Respondit ihs. Non haberes potestatē
aduersū me ullā. nisi tibi esset datū desup. Propter ea
qui me tradidit tibi. maius peccatū habet. Ex inde
querebat pilatus dimittere eū. Judei aut clamabant
dicentes. Si hunc dimittis. nō es amicus cesaris. Omnis
qui se regē facit. ōtradicit cesari. Pilatus ergo cū au
disset hos sermones. adduxit foras ihm. & sedit pro tribu
nali in loco qui dicit lithostrotos. hebraice aut gabatha.
Erat aut parasceue paschę. hora quasi sexta. Et dicit
iudeis. Ecce rex uester.

Illi aut clamabant. Tolle tolle. crucifige eū.

Dicit eis pilatus. Regē urīn crucifigā. Responderūt
pontifices. Non habemus regē. nisi cesarem.

Tunc ergo tradidit eis illum. ut crucifigeretur.

Susceperūt aut ihm & eduxerūt. & bauolans sibi crucem.
exiuit in eū qui dicit caluarię locū. hebraice golgotha.
ubi eū crucifixerunt. & cū eo alios duos.

Hinc & hinc. medium autem ihm.

Scripsit aut & titulū pilatus. & posuit sup crucem.

Erat aut scriptu. ihs nazarenus rex iudeorum.
Hunc ergo titulu multi leger iudeoru. quia ppe ci
uitate erat locus. ubi crucifixus e ihs. Et erat scriptu
hebraice. grece: & latine. Dicebant ergo pilato pon
tifices iudeoru. Noli scribere rex iudeoru. sed quia
ipse dixit rex sum iudeoru.

Milites ergo cu crucifixissent eu. acceper uestimenta
ei. & fecer quattuor partes. unicuq; militi parte &
tunica. Erat aut tunica inconsutilis. desup texta pro
tum. Dixer ergo ad invice. Non scindam ea. sed sor
tiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleret dicens.
Partiti sunt uestimenta mea sibi. & in veste mea miser
sorte. Et milites quidem hec fecer.

Stabant aut iuxta cruce ihu mat ei. & soror matris
ei maria cleophe. & maria magdalene. Cu vidisset
ergo ihs matre & discipulu stante que diligebat dicit
matri suę. Mulier: ecce filius tuus. Deinde dicit dis
cipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit ea dis
cipulus in sua. Postea sciens ihs quia ia oma con
sumata s. ut consumaret scriptura dicit. Sitio.

Uas ergo positū erat aceto plenū. Illi aut spongiā ple
nam aceto. hysopo circumponentes obtulerūt ori eius.
Cum ergo accepisset ihs acetū dixit. Consūmatum est.
Et inclinato capite tradidit spm.
Iudei ergo quō parasceue erat ut ne remanerent in
cruce corpora sabbato. erat enim magnus dies ille sab
bati. rogauerūt pilatū ut frangerent eorū crura. &
tollerent. Uenerūt ergo milites. & primi quidem fregerūt
crura. & alterius qui crucifixus ē cū eo. Ad ihm autē
cū uenissent. ut uiderūt eū iā mortuū. ne fregerūt eius
crura. Sed unus militū lancea latus eius aperuit. & con
tinuo exiuit sanguis & aqua. Et qui uidit testimoniū
phibuit. & uerū ē eius testimoniū. Et ille scit quia
uera dicit. ut & uos credatis. Facta sunt enim hec. ut
scriptura impleret. Os ne comminuetis ex eo. Et iterū
alia scriptura dicit. Uiderunt in quē transfixerunt.
Post hec autē rogauit pilatū ioseph abarimathia eo quod
esset discipulus ihu. occultus autē ppter metū iudeorum.
ut tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus.
Venit ergo & tulit corpus ihu. Uenit autē & nichodemus

qui uenerat ad uim̃ nocte primũ. ferens mixturam
myrrę & aloes. quasi libras centum.

Acceperũt corpus ihũ. & ligauerũt eũ linteis cũ aromatib;
sicut mos iudeis ẽ sepelire. Erat aũt in loco ubi cruci
fixus ẽ hortus. & in horto monumẽtum nouũ. in quo
ñ dum quisquã positus fuerat. Ibi ergo, ppt̃ parasce
uen iudeorũ. quia iuxta erat monumẽtũ. posuerũt ihm.

Una aũt sabbati maria magdalene uenit mane cum
adhuc tenebrę eẽt ad monumẽtum. & uidit lapi
dem sublatum a monumento.

Cucurrit ergo & uenit ad symonẽ petrũ. & ad alium
discipulũ quẽ amabat ihs. & dicit eis. Tulerũt dnm
meũ de monumento. & nescimus ubi posuerũt eũ. Exiit
ergo petrus & ille alius discipulus. & uenerũt ad mo
numentũ. Currebant aũt duo simul. & ille alius
discipulus ꝓcucurrit citius petro. & uenit primus ad
monumentũ. Et cũ se inclinasset. uidit posita linte
mina. ñ tamẽ introiuit. Uenit ergo symon petrus
sequens eũ. & introiuit in monumentũ. & uidit
linteamina posita. & sudariũ qd̃ fuerat sup capit

199 397

eius. Non cū linteaminib; positū. sed separatim uuo
lutū in unū locū. Tunc ergo introuit & ille discipu
lus qui uenerat primus ad monumentū. & uidit & cre
didit. Nondum enim sciebant scripturā. quia opor
teret eū. a mortuis resurgere.

Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli.

Maria stabat ad monumentū foris plorans. Dū
ergo fleret. inclinauit se & pspexit in monumen
tū. Et uidit duos angelos in albis sedentes. unum
ad caput. & unū ad pedes. ubi positū fuerat corpus
ihū. Dicunt illi. Mulier: quid ploras. Dicit
eis. Quia tulerūt dnm meū. & nescio ubi posuerūt eū.
Haec cū dixisset. conuersa ē retrorsū. & uidit ihm
stantē. & ñ sciebat quia ihs ē. Dicit ei ihs. Mul
er qd ploras. quē quaeris. Illa existimans quia hor
tulanus eēt. dicit ei. Dne. si tu sustulisti eū. dicito
mihi ubi posuisti eū. & ego eū tollā. Dicit ei ihs.
Maria. Conuersa illa. dicit ei. Rabboni. qd dicitur
magister: Dicit ei ihs. Noli me tangere. ñdū enim
ascendi ad patrē meū. Uade aūt ad frres meos. & dic

eis. Ascendo ad patrem meum & patrem vrm. ad dm
meum & ad dm vrm. Venit ergo maria magdale
nae adnuntians discipulis. quia vidi dnm. & haec
dixit mihi.

Cum esset ergo sero die illo una sabbatorum & fores
essent clausae ubi erant discipuli congregati, ppter metum
iudeorum. venit ihs & stetit in medio & dicit eis.
Pax vobis. Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus
& latus. Gauisi sunt ergo discipuli. viso dno.
Dixit ergo eis iterum. Pax vobis. Sicut misit me pater.
& ego mitto vos. Hoc cum dixisset. insufflauit & dicit
eis. Accipite spm sm.

Quorum remiseritis peccata. remittuntur eis. Et quorum
retinueritis. retenta sunt.

Thomas unus ex duodecim qui dicitur didimus. non erat cum
eis quando venit ihs. Dixerunt ergo ei alii discipuli. Vidi
mus dnm. Ille autem dixit eis. Nisi videro in manib; eius fixu
ram clauorum. & mittam digitum meum in locum clauorum.
& mittam manum meam in latus eius non credam.

Et post dies octo. iterum erant discipuli eius intus. & thomas

XXVII.

eū eis. Venit ihs ianuis clausis. & stetit in medio & dixit.
Pax uobis. Deinde dicit thome. Infer digitū tuū huc.
& uide manus meas. & affer manū tuā. & mitte in latus
meū. & noli esse incredulus sed fidelis.

Respondit thomas. & dixit ei. Dns mus. & ds mus. Dicit
ei ihs. Quia uidisti me credidisti. beati qui ñ uiderunt
& crediderūt. Multa quidem & alia signa fecit ihs
in conspectu discipulorū suorū. quę ñ sunt scripta
in libro hoc. Hec autē scripta sunt ut credatis. quia
ihs est xps filius dei. Et ut credentes uitā habeatis.
in nomine eius.

Postea manifestauit se iterū ihs ad mare tyberia
dis. manifestauit autē sic. Erant simul symon petrus
& thomas qui dicitur didimus. & nathanahel q̃ erat
a chana galileę. & filii zebedei. & alii ex discipulis
eius duo. Dicit eis symon petrus. Uado piscari. Di
cunt ei. Uenimus & nos tecū. Et exierūt & ascende
runt & ascenderūt nauim. & illa nocte nihil pren
diderunt. Mane autē iā facto. stetit ihs in litore.
ñ tamen cognouerūt discipuli quia ihs ē. Dicit

ergo eis ihs. Pueri. numqd pulmentarium habetis. Respon
derunt ei. Non. Dicit eis. Mittite in dexteram naui
gii. & inuenietis. Miserunt ergo. et iam non ualebant
illud trahere. a multitudine piscium.

Dicit ergo discipulus ille. quem diligebat ihs petro. Dns est.
Symon petrus cum audisset quia dns est. tunica succinxit
se. erat enim nudus. & misit se in mare. Alii autem dis
cipuli. nauigio uenerunt. Non enim longe erant a terra.
sed quasi cubitis ducentis trahentes rete piscium.

Et ergo descenderunt in terram. uiderunt prunas positas. &
piscem sup positum. & panem. Dicit eis ihs. Afferte de piscibus.
quos prendidistis nunc.

Ascendit symon petrus. & traxit rete in terram plenum
magnis piscibus. centum quinquaginta tribus. Et cum tan
tum essent. non est scissum rete.

Dicit ei ihs. Uenite prandete. Et nemo audebat dis
cumbentium interrogare eum. Tu quis es. Scientes. quia
dns est. Et uenit ihs. & accepit panem. & dat eis. & piscem
similiter. Hoc iam tertio manifestatus est ihs discipu
lis suis. cum resurrexisset a mortuis.

Cum ergo prandissent. dicit symoni petro ihs. Symon
iohannis diligis me plus his. Dicit ei. Etiam dne. tu
scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos.
Dicit ei iterũ. Symon iohannis diligis me. Ait illi. Etiã
dne. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos.
Dicit ei tertio. Symon iohannis amas me. Contristatus
est petrus quia dixit ei tertio amas me. & dicit ei.
Dne. tu omia scis. tu scis quia amo te.
Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi. cũ esses
iunior cingebas te. & ambulabas ubi uolebas. Cum
aũt senueris extendes manus tuas. & alius te cinget.
& ducet quo non uis. Hoc aũt dixit. significans qua mor
te clarificaturus eet dm. Et cũ hoc dixisset. dicit ei.
Sequere me. Conuersus petrus. uidit illũ discipulum
quẽ diligebat ihs sequentẽ. qui & recubuit in cena
sup pectus eius & dixit. Dne. quis est qui tradet te.
Hunc ergo cũ uidisset petrus. dicit ihu. Dne. hic autẽ
quid. Dicit ei ihs. Sic eũ uolo manere. donec ueniam
quid ad te. Tu me sequere. Exiuit ergo sermo iste
inter fres. quia discipulus ille ñ moritur. Et ñ dixit ei

ibi quia non moritur: sed sic eum uolo manere donec
ueniam. quid adte. Hic est discipulus ille qui testi
monium perhibet de his. & scripsit haec. Et scimus
quia uerum est. testimonium eius. Sunt autem
& alia multa quę fecit ihs. quę si scribantur per
singula. nec ipsum arbitror mundum capere eos
qui scribendi sunt libros.

XXVIII

Nro 203.

EVANGELIAIRE
Xe SIECLE

MATHEVS
ex iudea sicut inor
dine primus ponitur
ita euangeliū in iudea primus scripsit. Cui
us itaq: uocatio xo dn̄ ex publicanis actib' fuit.
Duorū quippe in generatione xp̄i p̄sumes
principia. unius cuius prima circūcisio incer
ne. alterius cuius secdin cor electio fuit. Et
ex utrisq: in patrib' xp̄e. sic quater denario
numero triformiter posito principiū acre
dendi fide in electionis tempus porrigens.
et ex electione usq: in transmigrationis diem
porrigens. atq: a transmigrationis die usq: in
xp̄m defuiens decursa xo uentus dn̄i ostendit
generationē ut & numero satisfaciens ertem
pori. Et se qd̄ ēet ostenderet & dīinse opus
monstrans etiā in his quorū genus posuit xp̄i

INITIŪ EVANGĒ

MARCVS DICIT

ECCE

MITTO

ANGELVM MEVM